

Freedom of Expression is Not a Given Right

Helge Rønning*

Abstract

This article takes its point of departure in a survey published on Press Freedom Day 2013 about Norwegian attitudes to freedom of expression. The results of the survey revealed quite contradictory responses. On the one hand Norwegians were in favour of extensive freedom of expression, but on the other hand there also existed quite pronounced attitudes to limit freedom of expression for opinions and utterances that were regarded as offensive. Based on the survey the article discusses what constitutes offence in relation to utterances, acts, and attitudes. As the survey also was based on conceptions of what makes up a functioning public sphere and discourse in relation to market forces and the development of new communication technologies, the article refers to the Norwegian Constitution's clause on freedom expression and argues for the strong relationship between a pluralistic media system and free expression. In conclusion the article touches upon the relationship between ethics and law.

Keywords: public attitudes to freedom of expression; what is offence; the need for a pluralistic public sphere; freedom of expression the market and cultural technologies; ethics and law and freedom of expression

Introduction

There is an issue that is always at the centre of debates about freedom of expression, namely: what are the limits between acceptable and non-acceptable utterances? And how should pronouncements that are regarded by many or a few as offensive be dealt with? This issue has wide implications both in relation to cultural values as well as to the practice of debate on 'social' (or as I prefer to call them 'interpersonal') media. In such fora, it seems as if anything goes, and there are no limits to the vulgarity that can be brought forward. In the end, this question is linked to how we distinguish between law and ethics. And there is a difference between the two. What is possible from a judicial perspective might be unacceptable from an ethical perspective. Furthermore it is necessary to distinguish between morals and ethics. Morals deal with private, subjective and individual principles, while ethics are about intersubjective values that transcend individual norms. Thus ethics are relevant in how we deal with utterances and actions. This implies that even utterances that from a judicial point of view are and ought to be legal may be ethically questionable and unacceptable.¹ These issues are at the centre of a study of Norwegian attitudes towards freedom of expression that was published on Press Freedom Day May 3rd 2013. The project was initiated by the Norwegian Freedom of

*Publicerad i: *Freedom of Expression Revisited. Citizenship and Journalism in the Digital Era*. Nordicom, 2013

Expression Foundation Fritt Ord, which published the results of a survey of Norwegian attitudes towards Freedom of Expression issues.²

How Do Norwegians Feel About Free Speech?

The issues explored in the survey dealt with how a representative selection of the Norwegian population viewed the importance of freedom of expression in general and internationally, and in particular how Norwegians regard this right. They were asked how they themselves had experienced free speech and how they would prioritize freedom of expression compared with other social and political concerns. Further, the group was invited to react to statements in the media, experiences in daily and working life and attitudes towards religion. They were requested to provide their opinions about political surveillance and the fight against terror. And they were asked to indicate whether they personally had experienced harassment and violence as a result of having expressed their opinions.

The findings of the barometer were revealing in many aspects, and they have implications beyond Norway. Perhaps the most striking result of the poll was not that Norwegians clearly were in favour of freedom of expression as a general principle, but that when it came to defending this right for all groups and opinions, attitudes differed. There were surprisingly many who were in favour of restricting controversial and radical positions. For instance, a majority would reject the right of religious extremists to hold public demonstrations, and *only* 57 per cent thought that those who hold extreme opinions should be allowed to publish books containing such opinions. Furthermore Norwegians felt that those who profess to racism or discriminatory attitudes should be prevented from holding demonstrations. On the other hand, 74 per cent thought that it was important to defend freedom of expression even if utterances were experienced as being offensive.

To further expand on the answers: Norwegians in general (82 per cent) felt that they freely could express themselves, and that there was great tolerance for deviant opinions (69 per cent). The interviewees thought they personally were free to speak out without fear, but on the other hand that minorities and women were discriminated when they spoke out (34 and 31 per cent). Assessing the right to freedom of expression in relation to other social concerns, a majority of Norwegians were of the opinion that law and order are more important than freedom of expression (81 per cent to 58 per cent). This is a lower figure than in Denmark (68 per cent), the Netherlands (62 per cent) and Sweden (61 per cent).

When it came to the issue of tolerance and reactions to offensive utterances, the results were a bit confusing. On the one hand, the majority felt that utterances that were thought to violate religions should be tolerated and that religious minorities must accept offensive criticism. On the other hand, as many as 31 per cent thought offensive utterances about religious groups ought to be punished, and that one should be careful about insulting religious symbols (70 per cent). When it came to punitive reactions against the media, the majority (89 per cent) felt that those who harassed someone on the Internet should be punished. False statements about individuals or groups in the media should also be punished (76 per cent). To disclose details about persons' private lives should be punished (81 per cent). The media should be punished for publishing

untrue statements about individuals and groups (85 per cent). Only 28 per cent thought that the media were open to those who hold deviant opinions.

Persons with extreme opinions should be surveyed (73 per cent) and political parties that aim to overthrow democracy should be banned (48 per cent). And one in six had themselves experienced threats or harassment because of opinions and utterances, ethnicity, religion, gender or sexual orientation.

What may be concluded from the barometer is that there is a contradiction and ambiguity in Norwegian attitudes towards general tolerance and freedom of expression. On the one hand, there is a high degree of support for freedom of expression as a principle, but on the other hand, the survey also reveals that many would support restrictions and even what may be characterized as censorship of unpopular and deviant utterances. It seems that many feel that this best can be achieved through legal means and punishment.³ Many Norwegians seem to think that it is better to enact laws against things we do not like than to tolerate them.

This attitude is particularly worrying when it comes to what is being perceived as transgressions on the part of the media, where clear majorities call for retributions against media that overstep their limits. As a commentator in the Norwegian daily *Dagbladet* remarked, this may be seen in the context of the Norwegian reactions to the Muhammad caricatures.⁴ The Norwegian Government then (apparently in line with Norwegian opinion as referred to above) attempted to explain away the right to religious criticism in the form of caricatures. In this respect, the Government at that time was supported by a majority of Norwegian editors who professed the right to print, but who nevertheless felt that it was tasteless to do so, and that this would create unforeseen reactions. The right to offend is obviously not a right that enjoys clear support in Norway.

Offence – Attitudes, Utterances, Acts

This again points in the direction of one of the most contested areas in relation to freedom of expression today. In many circles, it has now become a trope that as soon as a group can claim to be offended, they can call for restrictions against the right to express oneself freely. This does not even have to be associated with so-called ‘hate speech’. Of course such reactions have their roots partly in the emergence of a sphere of offensive and insulting utterances in various Internet fora. Something that definitely calls into question the issue of who is responsible for what is being posted on Internet sites, and for that matter also elsewhere. But it should not lead to a situation in which calls for new forms of censorship and restrictions on the right to express oneself freely are being heeded.

That hate speech differs from hate acts in as essential is the distinction between causing harm and causing offence. It is here the distinction between attitudes, utterances and acts comes into the argument. One cannot legislate about attitudes. Thought control only exists in authoritarian dystopias. Utterances, however, are expression of attitudes that may be changed when met by counterarguments. Expressions may be obnoxious and hateful, but to ban them when they are not aimed at causing direct harm is to move in the direction of thought control. No one will argue, however, that concrete incitements to harm are protected under freedom of expression. Thus the fatwa against Salman Rushdie and his publishers cannot be protected under free speech arguments?

But Rushdie's novel or the Danish cartoons clearly are protected utterances even if they may have offended many Muslims.

It is worrying that there now are so many calls for restrictions on utterances because they are said to cause offence, often of the kind that is labelled 'group defamation'. What some regard as blasphemy is seen as legitimate critique of religion by others. Who in a democratic society is to decide what is what? Instead of maintaining a right to not be offended, one should argue for the right to be offended. Offence in itself is part of being taken seriously in a society of equal rights for all groups and individuals. Freedom of expression is about protecting minorities of all kinds, not about giving some group privileges because they feel they have the right to define what they feel insults them. If this is introduced, it may lead in the next round to minorities being singled out not for protection, but for other forms of special treatment that might imply forms of discrimination.

The question is: What constitutes a minority? Is it based on race, religion, and sexual preferences? Or does it also comprise opinions, politics, and ideology? If pressure groups of different kinds have the right to define which expressions are religiously, ideologically and politically acceptable, and which are not, then which roles and opportunities exist for those who think differently and are in a minority? Who has the right to maintain that their conviction constitutes the correct interpretation of reality? It is in non-democratic societies where freedom of speech is restricted that minorities are discriminated. Many Muslim countries are examples of this as regards their treatment of Christian minorities, and the arguments used for discrimination are that Christianity involves practices and attitudes that are offensive to the Muslim majority.

Despite constitutional guarantees of free speech in many of the world's legal systems, even the most democratic of societies have never treated freedom of speech as an absolute. The liberal tradition has generally defended freedom of expression for utterances that do not violate others' fundamental rights or lead to predictable and avoidable harm. As mentioned above, incitements to illegality in the form of, for example, sexual abuse of children, sedition, murder, libel and defamation are obvious restrictions. But expressions that do not come under such limitations should be fiercely defended, because a free interchange of ideas is an essential ingredient of democracy. All discussions about freedom of expression in the end come down to defining where the limits are. They should be broad.

The principles of protecting freedom of expression must be technology neutral. While digital technologies open up for abuse, one cannot abandon the values that are basic to democratic cultures, and demand that new forms of communication be controlled in a manner different from other media. Hate speech and other obnoxious utterances found on the Net should be mapped and countered in open debating fora on the Net and elsewhere. Those who are behind such utterances should be held responsible, with special attention to whether they express incitements to concrete illegal actions.

How to Secure a Free and Pluralistic Public Discourse

Free speech is basically an individual right, however it is at the same time collective, and it is this duality that is the basis for analysing and defending freedom of expression as essential for democracy. The relationship and difference between the individual and collective aspects of this right and how it is practised through the media as 'media or press freedom' create a number of problems. The press exercises its freedom by ideally

representing the individual rights of citizens through collective means.⁵ A very important issue concerns how forms of media regulation relate to arguments for free speech. How is it possible to promote free speech in media environments that in practice are restrictive?

How we regulate and define freedom of expression was at the centre of work done by the Norwegian Freedom of Expression Commission.⁶ And it thus addressed some of the concerns and principles raised in the survey of how Norwegian citizens regard the right to freedom of expression. One of the many dilemmas that the commission faced concerned the seeming contradiction between securing the right of the individual to free speech, on the one hand, and making provisions for a pluralistic media system which might involve restrictions for media owners to exercise unlimited control, on the other. This contradiction has been central to many debates over the interrelationship between ownership of media and thus the right of the owners, on the one hand, and the right of the public, on the other.⁷

This was one of the many dilemmas that the Commission came up against when it was tasked with formulating a new freedom of expression article for the Norwegian Constitution. The new sixth clause of Article 100 of the Norwegian Constitution ("NC 100, 6") states: "It is the responsibility of the authorities of the State to create conditions that facilitate open and enlightened public discourse." In its explanations to the proposed new clause, the Commission wrote:

The sixth paragraph of the proposed amendment establishes the responsibility of the state for creating conditions enabling an open and enlightened public debate. This thus clearly states the responsibility of the state for ensuring that individuals and groups are actually given opportunities to express their opinions. Maintenance and development of the public sphere is invoked as a major public responsibility, consistent with the view long held by the Norwegian government. Other examples are public funding of schools and universities, public support of the arts and of Norwegian and minority language media and public support of organizations. We might also mention the particular responsibilities of public broadcasting and the rules preventing monopolized ownership of the mass media.⁸

This paragraph opens for new and interesting perspectives on how freedom of expression may be seen in relation to the liberal tradition of defending free speech as a fundamental individual right in relation to state interference, on the one hand, and how to secure basic freedom of the press, on the other. Could this be achieved through active infrastructural engagement by the state in order to secure the conditions for an enabling environment for public debate and pluralism in the arenas of media and communication? Given that freedom of expression is a fundamental protected right in democratic societies, one may question the significance of state infrastructural engagement.

The Market and the State

Can the market still provide the civic outcomes necessary for maintaining the entire democratic function of the press due to increasingly aware and demanding consumers, as media mogul Rupert Murdoch argues,⁹ or, in the words of Jürgen Habermas: is an active state and a governed infrastructure necessary to uphold the twin function that the quality press has fulfilled up until now – that is, "[...] satisfying the demand for information

and education while securing adequate profits”¹⁰ In classical liberal philosophy (that is before the rise of neo-liberalism), it was clear that society had a responsibility for ensuring that freedom of expression and access to information were being exercised. Diversity that is as wide as possible in all forms of expression, openness, and pluralism in the sphere of communication should be promoted. The challenge is how to create the conditions that secure these principles.

From the late nineteenth century and onwards, interest in the relationship between mass media and political developments has been growing, and they have increasingly been at the centre of the debate over democracy and free speech. The focus has been on whether the media promote a rational discourse or mainly serve propagandistic and commercial interests. For the contemporary discussion on free speech, it is impossible not to take the technological expansion of all media into consideration. There has always been a perceived potential conflict between mass media and the development of democratic self-governance. This is related to several issues. One issue concerns the question of ownership and control.

The fear is that those who own and control the media – be it large corporations or the state, depending on what type of societies we deal with – will use their control to create skewed interpretations and promote one-sided views and agendas that work to the detriment of a pluralistic public debate and democracy. A second concern has to do with the notion that important and alternative information will be omitted and that limitations on who will have the right to speak will be exercised. A third worry is that the content of the media will be solely based on ratings and commercial interests. Entertainment will supersede critical debate. What the dominant media will offer will be more or less the same from channel to channel. Alternative forms of expression will only find their way to minority and niche media.

Such arguments have been behind forms of regulation of the media in mainly three forms by 1. Restricting and preventing media concentration by limiting monopolistic ownership and other types of regulation for securing a pluralistic media situation; 2. Imposing public-interest obligations particularly to broadcast media; 3. Creating subsidy systems that insure pluralism in the press.

In some parts of the world, the main threat to individual liberty and freedom of expression still comes from the state. The rights of the individual have to be protected against excessive use of state power. In the Western part of the world, however, with the transformation of media organizations into multinational, multimedia commercial conglomerates, the right to freedom of expression is confronted by a threat that does not originate in the excessive use of state power, but rather in the growth and activities of monopolistic media organizations in the form commercial concerns. In an age when global communication conglomerates are key actors in the production and distribution of symbolic goods, reflection on the conditions of freedom of expression cannot be restricted to the territorial framework of the nation state.

Media industries, like other forms of multinational business, are driven primarily by the logic of profitability and capital accumulation. There is, however, no necessary correlation between this form of logic and the promotion of diversity that is as wide as possible in all forms of expression, openness, and pluralism in the sphere of communication. The challenge is to create conditions that secure these principles in an era of globalized and integrated media. It would be in the tradition of the classical liberal

position, expressed among others by John Stuart Mill, to maintain independent media that are free from state intervention, but at the same time recognize that an unregulated media market can lead to monopolization and prevent diversity, thus also limiting the conditions for a free and pluralistic public discourse.¹¹

Free and independent media should serve as watchdogs over the abuse of power – both by the state and by market economic institutions – and expose the obstruction of people’s democratic rights by state apparatuses or private parties. The existence of a wide range of information systems and forms of media – from libraries to Internet, from community radios to international television channels, from books to newspapers – is an indispensable, if not sufficient guarantee for the exposure of and a remedy against abuses of power. This requires that the right to freedom of expression be more than a formal right. More than anything it must include arrangements that secure the widest possible participation of all groups in the public debate. It must include accountability, safeguards against monopolization and distortion of the free speech principle. Freedom of expression presupposes that reports about rights violations and their perpetrators are not silenced, and that there is public debate about human rights. At the core of the defence of human rights is a communicative situation that presupposes the absence of all forms of censorship, because the protection of human rights implies that people can speak up to defend their own rights or the rights of others. And this presupposes a diversified media situation.

Freedom of Expression and Cultural Technologies

Freedom of speech implies the liberty to express opinions and ideas without hindrance, and especially without fear of punishment. It is obvious that these principles also must apply to communication systems of all sorts, and also, therefore, to the Internet. These fundamentals are technology neutral.

One of the basic arguments in relation to dealing with freedom of speech in modern society is that it is a right that is in the public not the private realm, and that is historically and intrinsically linked to the development of mass media and technological means of communication from the printing press to the Internet.¹² Thus, the old formulation in Article 100 was “There shall be freedom to print”, which was a reflection of the communication technologies that existed in 1814 when the Norwegian Constitution was first adopted. The fact that this was later interpreted as encompassing other forms of mediated speech created problems. Thus up until the new Article was passed, there was no media-neutral way of looking at freedom of expression. Moving pictures were for instance subject to censorship also for mature and autonomous individuals.

This legacy also implied another problematic aspect of the way mediated communication is looked at in relation to arguments for free speech. The role and importance of popular culture have been downplayed in arguments for free speech, if not looked upon with outright suspicion. The reasons for this are many. Popular culture has been despised by elites, for instance when it comes to arguments for free speech. In such cases, an object designated as art may be considered to have higher value and may be allowed to bypass decency laws whereas a similar image deemed as belonging to the popular sphere (e.g. a sex website) may be considered pornographic. In this context, the question of the relationship between popular and mass culture has been important. Thus what is regarded as mass and low culture has more often been subject to stricter

forms of regulation than individual and high culture. However, if the issue is to promote a truly democratic culture it is necessary to be equally concerned with speech that not only deals with public issues, but also forms of expression that have nothing to do with rational and public debate but speak to emotions. They relate to popular and mass cultural forms of expression however vulgar they may seem to some.

Freedom of speech is concerned with the freedom of autonomous individuals to consume, create and distribute cultural expressions of whatever form, as long as they do not conflict with other fundamental rights. Freedom of expression is also about disagreeing with the mores and aesthetics of a society's dominant taste cultures. It is not only the elites who should have the opportunity to participate in, create and consume culture of their choice. Cultural expressions contribute to the development of constitutive meanings of communities and sub-communities. Creating and consuming creative utterances of all kinds is part of the cultural mix in which people live. Such expressions are both linked to interpersonal forms of communication as well as mass communication. The blurring of these forms of communication currently occurs in the new digital technologies, and they create new challenges and opportunities in relation to freedom of expression. People's expressions in the form of day-to-day utterances in the most mundane situations – conversation, accusations, insults, denials, complaints, gossip – are at the margins of public speech, and should not be controlled. One of the problems of laws against hate speech is that they may constitute an invasion of the private sphere of individuals.

Digital communication technologies represent a new challenge to the debate over freedom of speech. They open up for “[...] a new set of conflicts over capital and property rights that concern who has the right to distribute and gain access to information.”¹³ This concerns copyright law and piracy and regulation of telecommunications and relates to issues that are of an ethical as well as a legal nature in relation to issue such as “Internet shaming” – privacy, reputation, etc.¹⁴

These prospects are largely due to the fact that the Internet ideally provides, simultaneously, a participatory interface and a two-way flow of information between many different users. It is a medium that creates virtual spaces where communities without borders from around the world can enter into communication with each other. This makes the Net particularly suited to serve global as well as new, local social movements. Now, I do not think that any technology constitutes a totally independent logic in itself; technology is linked to political and social contexts, and its development must be discussed in relation to political choices, the Net as well. On the other hand, it has also become clear that the Internet has qualities that make it a very advanced tool for surveillance and that it must be seen in relation to the increasing number of legal provisions and technical systems of surveillance and interception of communications now being introduced.

The Internet community and defenders of freedom of expression fight to hold onto freedom of speech on the Net, and to extend its use as a democratic and free medium.¹⁵ They come up against attempts at censorship and control by states, corporate interests, political groups, and other kind of organizations – among others, religious. The Internet contains all forms of content. The objectives of censorship attempts are to control not only the content but also the possibilities the Net has as a free and democratic area for communication. The digital technologies must be regulated in the same manner as other forms of mediated communication. The principle of freedom of expression is technology neutral.

The responses of a representative selection of Norwegian citizens to the challenges of free speech that I referred to at the beginning of this article show that even in one of the world's most democratic countries, the implications of freedom of expression are controversial. What is not contentious is a broad acceptance of the principle of free speech as a general human and civil right. But as soon as the issue becomes what this suggests in relation to tolerating deviant and extreme and uncompromising opinions, the situation changes.

There is significant suspicion of the principle that utterances that may cause offence should not be permitted. Furthermore there is substantial support for political surveillance of people with extreme views. Furthermore there exists a deeply felt suspicion in relatively broad sections of the media. They are seen by 25 per cent as representing political authorities and by 13 per cent as representing commercial interests. A majority think the media provide broad information and reveal things that should be criticized, but they are not open to people with controversial opinions (as many as 28 per cent feel this way). And this may be substantiated by the considerable support shown for punishment of transgressions both on the Internet (89 per cent) and in the media (85 per cent). This could be interpreted as indicating that the right of the press to administer its own ethical principles in an independent press council is not something that enjoys wide support.

Concluding Remarks on Ethics and Law

In relation to the arguments for free speech, there has always been an overemphasis on the political and rational elements of freedom expression rather than focusing on its wide cultural implications. Thus in the Norwegian Constitution, the basis for freedom of expression is given in the following manner: "the seeking of truth, the promotion of democracy, the individual's freedom to form opinions." This formulation may be criticized for emphasizing political issues as well as rational discourse over other forms of speech. On the other hand, it is important that the formulation emphasizes the importance of the individual's personal autonomy as a precondition for free speech. The question that arises from this is obviously what is an individual and what is a person.¹⁶ And this is an issue where legal and ethical considerations may enter into conflict.

In a democratic society, the Constitution guarantees that all citizens have the right to express themselves freely also when it may offend the feelings and morals of others. Nevertheless, it is reasonable to relate this right to free speech and not be legally constrained to ethical considerations and responsibilities that recognize the right of all citizens to equal freedom. Freedom of expression does not only relate to individual freedoms and rights, but also to a form of social and intersubjective responsibility. However ethical restrictions are also problematic, for if an ethical majority impresses its interpretations on minorities, then real freedom of expression does not exist and open public discourse will be restricted and thereby the acceptance of deviant opinions as well. There is a dialectic between free expression in a judicial sense, on the one hand, and ethical considerations, on the other. Thus there is a principle of reciprocity at play when we discuss the limits of freedom of expression, and there are limits, however wide they may be. The right to free speech that we claim for those with whom we agree must also be extended to those with whom we do not agree and whose opinions we may detest. Only in this way can reciprocal acceptance be established.

In this perspective, the need to insist that controversial and deviant opinions be part of the broad concept of free speech is essential. So is the need to create conditions for pluralistic media as well as for securing equal rights of expression in all media. Freedom of speech is dependent on tolerance and that is not something that is a given. It is a tenet that must be constantly defended. Freedom of speech is not guaranteed anywhere; it is the result of a constantly on-going struggle.

Notes

1. This issue has been discussed in Norway in relation to debates about what is responsibility in Net fora in relation to hate speech and other objectionable utterances in the aftermath of the July 22, 2011 tragedy. In this context, both the distinctions between ethics and law as well as private and public are central. One article that may exemplify this is: Lysaker, Odin & Henrik Syse (2013) "Ingen ytringsfrihet uten etikk", *Aftenposten* 28.05. 2013. I have used some arguments from this article here.
2. <http://www.fritt-ord.no/en/hjem/mer/ytringsfrihetsbarometer/> (Accessed May 13. 2013). The survey will be repeated every second year, and it is also hoped that it can be used for international comparison.
3. Now it should be mentioned that the phrasing of some of the questions in the poll is not particularly precise, and that there are methodological weaknesses in the survey.
4. Egeland, John O. (2013) "De mørke kildene", *Dagbladet*. May 11. 2013.
5. This issue is discussed in Steel, John (2012) *Journalism & Free Speech*. London. (Routledge)
6. The Commission was appointed by the Government and served between 1996 and 1999. It went through the principle arguments for freedom of speech internationally, assessed the Norwegian laws pertaining to the issue and came up with a proposal for the new article in its report. I was a member of the Commission. The proposal was adopted in 2004 by the Norwegian Parliament in a slightly different form than the one proposed by the Commission. The original report in Norwegian (NOU 1999: 27) can be found at <http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/nouer/1999/nou-1999-27.html?id=142119> (last accessed May 15, 2013). The Norwegian National Commission published an abbreviated form of the report in English for UNESCO in 2005 under the title *There shall be freedom of expression*. Oslo 2005.

The article is number 100 of the Constitution and it reads: There shall be freedom of expression.

No person may be held liable in law for having imparted or received information, ideas or messages unless this can be justified in relation to the grounds for freedom of expression, which are the seeking of truth, the promotion of democracy and the individual's freedom to form opinions. Such legal liability shall be prescribed by law.

Everyone shall be free to speak his mind frankly on the administration of the State and on any other subject whatsoever. Clearly defined limitations to this right may only be imposed when particularly weighty considerations so justify in relation to the grounds for freedom of expression.

Prior censorship and other preventive measures may not be applied unless so required in order to protect children and young persons from the harmful influence of moving pictures. Censorship of letters may only be imposed in institutions.

Everyone has a right of access to documents of the State and municipal administration and a right to follow the proceedings of the courts and democratically elected bodies. Limitations to this right may be prescribed by law to protect the privacy of the individual or for other weighty reasons.

It is the responsibility of the authorities of the State to create conditions that facilitate open and enlightened public discourse.

7. See, e.g., Lichtenberg, Judith (ed) (1990) *Democracy and the Mass Media*. Cambridge, New York, Oakley. (Cambridge University Press)
8. *There shall be freedom of expression*. op. cit. p. 17
9. Speech held in London, March 13, 2006 http://www.newscorp.com/news/news_285.html (Last accessed 15.05.2013)
10. *Süddeutsche Zeitung*, May 16, 2007
11. Thompson, John B. (1995): *The Media and Modernity*. Cambridge. (Polity Press) p. 240-241.
12. See: Winston, Brian (2005) *Messages. Free Expression, Media and the West from Gutenberg to Google*. London and New York: Routledge.
13. Balkin, Jack M. (2004) "Digital Speech and Democratic Culture: A Theory of Freedom of Expression for the Information Society. *New York University Law Review*. [Vol 79: 1 April 2004] p. 3.

14. See: Levmore, Saul & Martha C. Nussbaum (eds) (2010) *The Offensive Internet*. Cambridge Mass, London, England (Harvard University Press)
15. I have treated this issue in Rønning, Helge (2010) "Tools for Democracy or for Surveillance. Reflections on the Rule of Law on the Internet" in Gripsrud, Jostein & Hallvard Moe (eds) (2010) *The Digital Public Sphere. Challenges for Media Policy*. Göteborg (Nordicom)
16. This issue has been discussed in Holst, Cathrine & Anders Molander (2009) "Freedom of Expression and Freedom of Discourse. Examining a Justificatory Strategy" in Kierulf, Anine & Helge Rønning (eds) (2009) *Freedom of Speech Abridged. Cultural, Legal and Philosophical Challenges*. Göteborg (Nordicom)

Medialisering som mediespecifik moderniseringsproces

Mikkel Fugl Eskjær

Abstract

Medialisering behandles i denne artikel som en *mediespecifik moderniseringsproces*. Tankgangen er, at medierne i dag leverer et afgørende bidrag til de forandringsprocesser, som kendetegner det moderne informationssamfund. Medialisering betegner således en situation, hvor medierne er blevet en betydningsfuld faktor i samfundets fortsatte modernisering. Fremstillingen heraf trækker på to begrebskomplekser. Det første angår spørgsmålet om modernisering og postmodernisering. Det andet handler om system-, social- og politisk integration. Ved hjælp af disse begreber beskrives medierne som en mobil og dynamisk struktur, der (1) sikrer systemintegration på tværs af institutioner, (2) bidrager til social re-integration mellem individer og fællesskaber, og (3) påvirker forudsætningerne for politisk deltagelse.

Keywords: medialisering, modernisering, systemintegration, socialintegration, postmaterialisme

Introduktion

Medialiseringsbegrebet har været et omdrejningspunkt i de senere års europæiske medievidenskab. Begrebet har bidraget til en fornyet fokusering på interaktionen mellem medier på den ene side og sociale institutioner, systemer og praksisser på den anden. Lundby har foreslået, at medialisering ligefrem udgør en "nøgle" til forståelsen af det senmoderne samfunds sociale og kulturelle transformationer (Lundby 2009b).

Imidlertid er der to udlægninger af denne nøglefunktion. Den ene anskuer medialisering som en omfattende historisk proces, der hænger snævert sammen med det moderne samfunds fremkomst. Medialisering kan derfor forstås som en "meta-proces" på linje med industrialisering, globalisering og individualisering (Krotz, 2007), eller betragtes i relation til makro-historiske medie-matricer (Finnemann 2011). Den anden udlægning betragter medialisering som et samtidshistorisk fænomen, der kendetegner det senmoderne samfund på et tidspunkt, hvor mediernes transformative kraft for alvor er blevet mærkbare (Hjarvard 2008; Schulz 2004; Strömbäck 2008).

Den første tilgang har klare affiniteter med Medium Theory og social-historiske teorier om medier og modernitet (Innis 1999 [1951]; Meyrowitz, 1994; Thompson 2001). Den anden tilgang lægger sig i forlængelse af andre bindestreksdefinitioner af det moderne samfund, såsom informations-, risiko- postmoderne, senmoderne, hyperkomplekse eller nu medialiserede samfund.

Kvaliteten ved sidstnævnte tilgang er, at den leverer en samtidsbeskrivelse, som er specifik i sin indkredsning af mediernes bidrag til sociale processer i det senmoderne samfund. Førstnævnte udmærker sig derimod ved at koble medialiseringensbegrebet til klassiske moderniseringsdynamikker.

Hensigten med nærværende artikel er at forbinde de to udlægninger af medialiseringensbegrebet. Dermed åbnes der for en forening af det kontemporære perspektiv med en mere generel moderniseringstematik. På den baggrund foreslår artiklen en definition af medialisering som *en mediespecifik moderniseringsproces*.

Intentionen med denne bestemmelse er i en vis forstand at rede medialiseringensbegrebet fra sin egen succes. Medialisering kan defineres som en proces, hvor: ”både samfundets store institutioner og den kultur, vi lever i, i stigende omfang præges af mediernes mellemkomst” (Hjarvard 2009, p. 5). Imidlertid er listen over sociale fænomener, som påvirkes af mediernes mellemkomst, efterhånden blevet temmelig omfattende. Det har givet næring til en vis skepsis over medialiseringensbegrebets omfang og analytiske præcision (Livingstone 2009).

En del af problemet kan tilskrives distinktionen mellem mediering og medialisering. Skønt begreberne tidligere er blevet anvendt delvist synonymt, bør de ikke forveksles, hvilket der i dag hersker bred teoretisk enighed om (se fx Couldry 2012, pp. 134-135; Couldry & Hepp 2013; Hjarvard 2013, pp. 2-3; Lundby 2009b, pp. 3-4, 11-13). Som Strömbäck påpeger, er mediering en nødvendig, men ikke tilstrækkelig, forudsætning for at tale om medialisering (Strömbäck 2008). Vi kan således have en omfattende mediering, uden at der er tale om egentlig medialisering. Medialisering opstår først i det øjeblik, hvor mediernes mellemkomst ikke længere udgør en strukturel forudsætning, fx en infrastrukturel nødvendighed i moderne politisk kommunikation, men begynder at øve indflydelse på fx selve den politiske proces. Som sådan er medialisering: ”a category designed to describe change” (Couldry & Hepp 2013, p. 197).

Nærværende bestemmelsesforslag bygger videre på denne antagelse. Definitionen af medialisering som en mediespecifik moderniseringsproces foreskriver, at der først er tale om medialisering i det øjeblik, medierne bidrager til en modernisering af sociale institutioner og praksisser. Medialisering er udtryk for, at medierne enten accelererer eksisterende moderniseringsprocesser eller er blevet en ”*irreducible dimension*” (Couldry, 2012, p. 137) i nye forandringsprocesser.

Fremstillingen at denne vekselvirkning mellem medialisering og modernitet bygger på to begrebskomplekser. Det første angår spørgsmålet om modernisering og postmodernisering. Det andet handler om forholdet mellem system-, social- og politisk integration. Artiklens første del redegør for det teoretiske afsæt. Anden del beskriver medialisering som mediespecifik moderniseringsproces i relation til henholdsvis systemintegration, socialintegration og politisk integration. I den forbindelse opstilles en model over medialisering af første og anden orden, som skelner mellem medialiseringprocesser i tilknytning til henholdsvis massemedieret og multipersonel kommunikation.

Medialisering, modernitet og postmodernisering

Sammenstillingen af medier og modernitet er en klassisk figur indenfor og udenfor medievidenskaben. Der kan henvises til offentlighedsteoriens undersøgelse af sammenhængen mellem massemediernes fremvækst og udviklingen af det borgerlige samfunds

demokratiske og kulturelle institutioner (Habermas 1971). Eller til Medium Theory's pointering af forholdet mellem medieteknologi på den ene side og social viden og organisering på den anden (Innis 1999 [1951]). Både offentlighedsteori og medium theory er inspirationskilder for Thompson, som for alvor har taget fat i sammenstillingen af medier og modernitet (Thompson 2001).

Modernisering forbindes som regel med øget arbejdsdeling og deraf følgende funktionel specialisering og strukturel differentiering. Heri ligger forudsætningen for industrialisering, bureaukratisering, globalisering samt modernitetens andre såkaldte "meta-processer" (Krotz 2007). Spørgsmålet om strukturel differentiering ledsages imidlertid af spørgsmålet om social sammenhæng. Hvis samfundet bliver mere og mere specialiseret og uddifferentieret, hvad binder da samfundet sammen? Forstået som en teori om det moderne (Habermas 1996b, p. 27), inkluderer sociologien derfor klassiske spørgsmål om social orden og social integration (Luhmann, 1993; Simmel 1998a).

Medialisering: fra differentiation til integration

Den samme dobbelte figur af differentiering og integration finder man i medialiseringsteorien. Ifølge Hjarvard er medialisering en proces som: "er kendetegnet ved en dobbelthed af, at medierne *integreres* i andre samfundsinstitutioners virke, samtidig med at medierne *selvstændiggør* sig som en institution i samfundet" (2009, p. 13). På tilsvarende vis beskriver Strömbäck og Dimitrova medialisering som: "a dual process, where media organizations not only have acquired the status of an independent institution but also have become increasingly integrated and embedded in the operations of other social and political institutions and organization" (2011, pp. 33-34).

Man kan imidlertid fremføre den påstand, at medialiseringss Diskussionen ikke så meget vedrører en klassisk problematik om mediesystemets uddifferentiering som selvstændig institution eller funktionssystem (Alexander 1990; Luhmann 1981, 1996; Parsons & White 1969). Medialiseringsbegrebets bidrag består snarere i tematiseringen af mediernes stigende integration i både sociale og institutionelle praksisser. Hjarvard taler fx om medierne som: "a semi-independent institution (...) being both inside other institutions and a provider of a common perspective on society" (2013, p. 3).

Et vigtigt overgangsbegreb har været Altheide og Snøws forestilling om medielogik, som henviser til mediernes særlig fremstillingsformater (Altheide 2004; Altheide & Snow 1979). Teoriens centrale påstand er, at mediernes logik i stigende omfang øver indflydelse på andre institutionelle logikker udenfor mediesystemet. Altheide og Snøws egne eksempler spænder over politik, underholdning, religion og sport. Efterfølgende har medialiseringslitteraturen været optaget af, hvordan forskellige sociale felter har inkorporeret og integreret denne såkaldte medielogik, eller hvordan medieteknologien har skabt nye koblinger mellem medierede og traditionelt ikke-medierede sociale aktiviteter (Cottle, 2006; Eskjær, 2013; Hepp, Hjarvard, & Lundby, 2010; Hjarvard, 2008; Jansson, 2002; Strömbäck & Dimitrova, 2011).

Imidlertid er begrebet om medielogik kontroversielt og har været under skiftende beskyldning (Couldry 2012; Hepp 2012; Lundby 2009a), skønt debatten næppe kan siges at have fundet sin afslutning (se fx Altheide 2013; Couldry & Hepp 2013). Kritikken har en både terminologisk, heuristisk og substantiel dimension. Kernen i kritikken er, at medialiseringen ikke kan tilbageføres til en singularær medielogik. Ganske vist synes

begrebet i de fleste analyser at tjene som: "a conceptual shorthand for the various institutional, aesthetic, and technological *modus operandi* of the media", hvormed det understreges, at begrebet: "does *not* suggest that there is a universal, linear, or single rationality behind all the media" (Hjarvard 2013, p. 17). For kritikkerne er en sådan begrebsterminologi ikke desto mindre uklar og står i vejen for en indsigt i mangfoldigheden af medialiseringmekanismer.

Med inspiration i George Simmels sociologi angik begrebet om medielogik oprindeligt spørgsmålet om medieformater, dvs. konsekvenserne af medieteknologiens indflydelse på ekstra-mediale områder (Altheide & Snow 1979). For Lundby medfører det imidlertid, at de sociale former, som opstår qua medialiseringens sociale interaktioner, fortøner sig. Medialisering konciperet som medielogik er: "the collapse of form into technology" (Lundby 2009a, p. 110). Og dette er ikke det samme som den "vekselvirkning" (eller samfundsmæssiggørelse), der oprindeligt lå i Simmels såkaldte formal-sociologi (Simmel 1998b). Medialisering udgøres af de sociale formationer, som opstår i vekselvirkninger mellem medier og andre sociale felter, hvilket ifølge Lundby fordrer konkrete analyser af kommunikativ interaktion snarere end medieteknologisk ekspansion.

Det er med andre ord kompleksiteten i den sociale interaktion, som ifølge Lundby og Couldry går tabt i begrebet om medielogik. For Couldry handler det således om at udvikle et medialiseringbegreb, som: "allows for mediatization to encompass different types of processes across different sites" (2012, p. 137).

Det er denne tråd, som nærværende artikel tager op ved at fokusere på medialisering som en moderniseringsproces, hvor medier og medieteknologi i stigende omfang integreres i andre sociale felter og aktiviteter. Målet er at tilbyde en systematik, der griber videre end de eksisterende udkast, herunder Hjarvards differentiering af medialiseringsbegrebet langs: "enkelte institutioner, mellem institutioner og i samfundet som helhed" (2009, p. 13), eller Couldrys bud på en medialiseringdifferentiering som er kompatibel med feltteoriens autonome feltlogikker (2012, p. 137). På den baggrund foreslår nærværende artikel, at medialisering betragtes som moderniseringsprocesser på niveauet for *systemintegration*, *socialintegration* og *politisk integration*. Dermed tilbydes ikke blot en differentiering af medialiseringens forskellige processer, men også en mulighed for at udpege medialiseringsteoriens stærke og mindre stærke sider.

Medialisering og postmodernisering

Inden da er det nødvendigt at understrege, at hverken modernisering eller medialisering udgør en lineær udviklingsproces. Antydninger af, at medialiseringsbegrebet repræsenterer en "lineær fortælling" i stil med efterkrigstidens moderniseringsparadigme (Hepp 2012, p. 7), må betegnes som grundløse, hvilket begrebet om postmodernisering kan belyse.

Inglehart har udkastet en teori om overgangen fra modernisering til postmodernisering. Det er en empirisk anlagt teori, som kun i begrænset omfang angår den filosofisk-litterære postmodernisme. Teorien bygger primært på "an empirical analysis of how a Postmodern worldview is spreading among mass publics" (Inglehart 1997, p. 20). Grundtanken er, at der er sket en overgang fra moderne til postmoderne værdier i takt med efterkrigstidens generationsforskydninger. Baggrunden er fremkomsten af generationer, som tager den "ontologiske sikkerhed" i form af materiel velstand for givet,

dog med inter-generationelle variationer (Inglehart 2008). Dette har givet anledning til et brud med modernitetens grundværdier: "the increasing dominance of instrumental rationality that characterized Modernization is giving way to a greater emphasis on value rationality and quality of life concerns" (Inglehart 1997, p. 22). Det medfører imidlertid også, at modernisering ikke kan betragtes som en lineær proces. Ifølge Inglehart tog moderniseringsteorien fejl i forestillingen om, at social forandring blot ville forløbe som mere af det samme. I stedet hævder Inglehart, at: "beyond a certain threshold, social change take a fundamental change in direction" (Ibid. p. 20). Denne forandring består i postmodernisering og overgangen til postmaterielle værdier.

Ingleharts teori er efterfølgende blevet bestyrket af flere sociologiske undersøgelser. Det gælder bla. den danske værdiundersøgelse, som på centrale punkter bekræfter tesen om, at vælgere, arbejdstagere og kernefamilier orienterer sig mod postmaterielle værdier (Gundelach 2011).

Men hvor efterlader det spørgsmålet om medialisering og modernisering? Som bekendt er det moderne blevet beskrevet som et "ufuldendt projekt" (Habermas 1993), hvilket har givet anledninger til teorier om det andet moderne, refleksiv modernitet eller sågar flydende modernitet (Bauman 2000; Beck 1997; Giddens 1994). For Inglehart er der tale om at: "A revised concept of Modernization still has an important role to play" (Inglehart 1997, p. 324). Pointen er, at modernitetens værdier stadig har gyldighed i en række (post)moderne sammenhænge. Man kan blot tænke på fænomener som McDonaldisering (Ritzer 1996) eller den omsiggribende selvmonitorering, som angiver en fortsat rationalisering af arbejds- og privatliv. Med andre ord: "Rationality, science, technology, and authority are here to stay; but their relative priority and their authority (...) are declining" (Inglehart 1997, p. 23). Modernitetens klassiske værdier må derfor i stigende grad suppleres med postmaterielle værdier præget af: "individual autonomy, diversity, and self-expression" (ibid. p. 12).

Det spørgsmål som i denne sammenhæng er værd at rejse er, i hvilket omfang medialisering og postmodernisering spiller sammen? Hensigten er ikke at identificere medialisering med postmodernisering. Medialisering som mediespecifik moderniseringsproces involverer klassisk moderniseringsstrategier såsom rationalisering og bureaukratisering, men bidrager ligeledes til individualisering, diversitet og refleksivitet. Fx vil det være vanskeligt at forstå udviklingen af sociale medier uden at inddrage postmaterielle værdier som selv-fremstilling og selv-realisering. Men det vil ligeledes være naivt at overse de traditionelle kommercialiserings- og overvågningsprocesser, som den stigende færd på sociale medier også giver anledning til.

Man kan i den sammenhæng henvise til Castells, som påpeger, at informationsteknologien muliggør den netværksorganisering, som i dag driver moderniseringen på så forskellige områder som teknik, økonomi, beskæftigelse, kultur og politik (Castells 2000). Pointen tydeliggøres i beskrivelsen af internettets kultur. Her henviser Castells til fire lag, som grundlæggende set blander materielle og postmaterielle værdier:

Internettets kultur (...) består af en teknologisk tro på, at menneskets fremskridt foregår gennem teknologi; den udspiller sig inden for hackernes fællesskaber, der blomstrer ved en fri og åben teknologisk kreativitet; den er omsluttet af virtuelle netværk, hvis mål det er at genopfinde samfundet, og det er iværksættere, drevet af penge, der materialiserer den (Castells 2003, p. 63).

Hvor den bagvedliggende fremskridtsideologi og fortsatte kommercialisering af internettet kan anskues som klassiske moderne værdier, knytter hackernes kreativitet og de virtuelle fællesskabers modkultur sig til postmaterielle værdier om selv-fremstilling og antiautoritær selv-mobilisering.

Artiklens påstand er således, at medialiseringen fører til en fortsat integration af moderniserings- og postmoderniseringsprocesser. Imidlertid udspiller denne integration sig på forskellige samfundsmæssige planer, hvilket begreberne om system-, social- og politisk integration kan redegøre for.

System-, social- og politisk integration

Der ligger en længere begrebshistorie bag tredelingen mellem system-, social- og politisk integration. Hensigten er ikke at gå i detaljer hermed, men at give et kort grundrids af begrebsudviklingen. Den oprindelige distinktion mellem system- og socialintegration går tilbage til David Lockwoods diskussion af funktionalisme og konfliktteori (Lockwood 1992 [1963]). Baggrunden var kritikken af strukturfunktionalismens svage konceptualisering af social forandring, som ikke mindst var blevet artikulert af den såkaldte konfliktteori. Lockwood tilsluttede sig en marxistisk forankret kritik – han havde tidligere selv bidraget hertil (Lockwood, 1956) – men var samtidig forbeholden overfor kritikkens retning. Problemet var i følge Lockwood, at konfliktteorien var blevet overorienteret mod sociale aktører i kritikken af strukturfunktionalismens negligerende af sociale konflikter. Social forandring er ganske rigtig forbundet med konflikt, sådan som konfliktteorien fremhæver. Imidlertid er det modsatte ikke nødvendigvis tilfældet (1992, p. 404). Konflikter er således endemiske for sociale systemer, fx organisatoriske konflikter. Imidlertid viser de sig ofte at være systembevarende frem for at give anledning til social forandring. Pointen for Lockwood er således, at de to processer, det sociale og det systemiske, er komplementære sider af samme sociale virkelighed:

Whereas the problem of social integration focuses attention upon the orderly and conflictful relationships between *actors*, the problem of system integration focuses on the orderly or conflictful relationships between the *parts* of a social system (Lockwood, 1992 [1963], p. 400).

Systemintegration angår de relationer, der opstår i forbindelse med systemiske logikker, hvilket med Mouzelis ord vil sige: “incompatibilities between the various kinds of *logic* of different institutionalised complexes” (1997, p. 113). Som Mortensen bemærker, er de fleste sociologiske teorier relativt enige på dette område (2004, p. 135). Det handler om mere eller mindre konfliktfyldte eller harmoniske relationer mellem funktionelle subsystemer. Socialintegration angår derimod sociale aktørers indbyrdes relationer samt deres forhold til sociale systemer – og her skilles de teoretisk vande, som Mortensen pointerer.

Begrebsparret system- og socialintegration har været ramme om flere teoretiske diskussioner (fx Archer 1996), ikke mindst indenfor britisk sociologi (Chernilo 2012). Det gælder for eksempel i Giddens opgør med sociologiens mikro/makro distinktion, som erstattes med system- og socialintegration samt graden af aktørers gensidighed. Begrebsparret danner imidlertid også baggrund for diskussioner hos Habermas og har været flittigt debatteret i en dansk sammenhæng (Mortensen 1995, 2004; Thyssen 1991). Det er disse diskussioner som nærværende fremstilling trækker på.

Begrebet om politisk integration henviser til Habermas. Tidligt i forfatterskabet betjener Habermas sig af distinktionen social- og systemintegration til at fremlægge sin skelnen mellem system- og livsverden (1975, p. 24). Senere indføres begrebet om politiske integration som en politisk sammenbinding af system- og socialintegration (Habermas 1996a). Begrebet henviser til idealet om den kommunikative rationalitet, som udgår fra livsverdenen (Habermas 1996b), og således konstituerer den politisk magts normative grundlag qua demokratiske processer. Dermed bliver det muligt at betragte staten som styret af sociale kræfter og funktionelle krav, men samtidig insistere på det deliberative demokratis idealer om samfundsborgernes deltagelse og legitimering af den konstitutive stat.

Det er Mortensen, som har foreslået, at begreberne om social-, system-, og politisk integration betragtes i sammenhæng. Han forslår desuden en delvis reformulering af de tre integrationsbegreber med henblik på at præcisere integrationsaspektet (Mortensen 2004). Baggrunden er, at integrationsbegrebet i sin stærke betydning næppe er velegnet til at beskrive interaktionen mellem funktionssystemer, eftersom det ville forudsætte et ophør af operationel autonomi og selvregulering. Ligeledes må politisk integration grundlæggende betragtes som et spørgsmål om samfundsborgernes involvering og deltagelse i den demokratiske proces. Nærværende fremstilling overtager og arbejder videre på Mortensens forlag til begrebsudvikling. Dermed opstår følgende skema, som danner grundlag for de følgende afsnits differentiering af medialiseringsbegrebet.

Figur 1.

<i>Integration</i>	<i>Angår</i>	<i>Implicerer</i>
System	Strukturelle koblinger ml. funktionssystemer + pragmatisk accept af symbolsk generaliserede medier	Konfrontation af (delvis inkompatible) institutionelle logikker og system-specifikke operationsformer
Social	Social (re-)integration	+/- (re-)integration i sociale fællesskaber
Politisk	Politisk deltagelse	Deltagelse i argumentationsfællesskaber

Integration/disintegration: medialisering mellem orden og konflikt

Inden der tages fat på denne uddybning, er det nødvendigt at foretage en præcisering af integrationsbegrebet. Ligeså fejlagtigt det er at betragte modernitetsbegrebet som en lineær proces, ligeså forkert er det at anskue spørgsmålet om social-, system- og politisk integration som et harmonisk forløb. Som Lockwood påpeger, vedrører integrationsbegrebet "orderly and conflictual relationships". Medialisering er altså ikke ensbetydende med en harmonisk integration af sociale systemer, sociale fællesskaber eller demokratisk deltagelse.

På systemniveau har medialisering medført en stigende sammensmeltning af private og offentlige domæner. Vi foretager banktransaktioner eller indkøb i dagligstuen via e-banking, e-shopping mm. Kontakten med offentlige myndigheder foregår i stigende omfang via websider og e-mail, hvilket både har givet større gennemsigtighed og brugertilpasning. Men systemintegration muliggør samtidig ukontrolleret overvågning eller

omfattende internetsvindel, transnational kriminalitet og hacker-angreb på virksomheder og myndigheder. Vi ser her de negative sider af de netværk og "space of flows", Castells betragter som netværkssamfundets nye magtstrukturer (2000; 2009, p. 45).

På niveauet for socialintegration har sociale medier medført nye muligheder for at etablere, fastholde og genskabe sociale relationer på tværs af tid og rum. Mao. er digitale medier blevet en afgørende ressource i nyere former for social "genindlejring". Men de samme medieteknologier har også muliggjort fænomener som happy-slapping eller online mobning [*cyber-bullying*], der i enkelte situationer synes at have affødt elementer af social uro.

Indenfor politisk deltagelse har nye medieteknologier givet næring til demokratisk fornyelse via borgerinddragelse, e-demokrati, deliberative beslutningsprocesser, borgerjournalistisk mm. Imidlertid ledsages disse fænomener af tendenser til cyber-balkanisering og digitale kløfter i befolkningen samt genkomsten af nationalistiske og reaktionære politiske mobiliseringer (Dahlberg & Siapera, 2007). Mediernes bidrag til politisk integration er således langt fra entydig, men rummer elementer af både integration og konflikt.

At den samfundsmæssige udvikling kan føre til brutale moderniseringsprocesser, er den nylige finanskrisen et eksempel på. Det samme forhold gælder medialisering. Intet taler for, at medialisering som moderniseringsproces nødvendigvis resulterer i harmonisk system-, social- eller politisk integration. Med andre ord kan vi formode, at medialiseringen bidrager til moderniserings- og postmoderniseringsprocesser, men vi kan ikke *a priori* udsige retningen i denne udvikling.

Systemintegration: Medialisering som strukturel kobling.

Systemintegration kan med et systemteoretisk begreb beskrives som strukturel kobling. Begrebet knytter sig til en problematik, som opstår med samfundets funktionelle specialisering og strukturelle differentiering. En sådan proces resulterer i autonome funktions-systemer, der orienterer sig mod egne logikker og spilleregler. Det efterlader spørgsmål om interaktion og koordinering. For hvordan interagerer autonome sociale systemer, når de er reguleret af egne operationsformer? Og hvordan koordineres et samfund bestående af uddifferentierede funktionssystemer med hver deres system-specifikke logik? I begge tilfælde kan medialisering som mediespecifik moderniseringsproces tages i betragtning.

Strukturel kobling beskriver interaktionen mellem autopoeitiske systemer, dvs. operativt lukkede og selvregulerede systemer. Begrebet stammer oprindeligt fra biologien, hvor det beskriver forholdet mellem organismer og deres omverden. Systemteorien har overtaget og udvidet begrebet til at gælde forhold mellem bevidstheder (psykiske systemer), personer (biologiske systemer) og samfund (sociale systemer). Af samme grund er der med Luhmanns ord tale om et "svært" begreb (Luhmann 1997, p. 100), samt en delvis kontroversielt teori. I nærværende sammenhæng begrænser begrebet sig dog til at beskrive medialisering som en strukturel kobling af sociale systemer. Det vil med Muezelis formulering primært sige interaktionen mellem: "the various kinds of *logic* of different institutionalised complexes".

Sociale systemer er *operationelt lukkede*. Dermed bestemmes deres omverdensrelationer af systeminterne måder at reagere på ydre input. Fx er mediernes nyhedsformidling bestemt af såkaldte nyhedskriterier, som udgør mediernes systemspecifikke selektion

af de mange begivenheder, som potentielt udgør en nyhed. Disse nyhedskriterier er delvis kontingente; de er produkter af en medieinstitutionel udviklingsproces, som har fremelsket netop denne konstellation af selektionskriterier.

Strukturelt set er sociale systemer imidlertid *gensidigt afhængige*, eftersom de udgør hinandens omverden. Begrebet om strukturel kobling er et svar på dette paradoks. Det angiver, at sociale systemer kan være strukturelt forbundne, uden at gribe ind i systemets operationelle autonomi. Begrebet beskriver, hvordan et systems grænser indoptages i et andet system, samtidig med at systemet på et operationelt plan forbliver uafhængigt og selv-reguleret.

Et eksempel på en strukturel kobling er kunstgalleriet, som kobler det økonomiske system med kunstens system ved at oversætte kunstnerisk værdi til markedsværdi, og vice-versa. Andre eksempler er forfatningen, som kobler det juridiske og politiske system, eller eksperter som kobler videnskab og politik (Luhmann 1997, p. 780 ff).

Mediesystemet er ifølge Luhmann selv præget af strukturelle koblinger. Således repræsenterer nyheder mediesystemets strukturelle kobling til det politiske system, underholdning er qua sin fokusering på løsning af selvskabte konflikter (indholds- og formmæssigt) en kobling til kunstens system, og reklamer udgør af indlysende årsager mediernes kobling til det økonomiske system (Luhmann 1996).

Medialiseringen medfører imidlertid en øget betydning af strukturelle koblinger. Medialisering betegner nemlig en situation, hvor mediernes i stigende grad medreflekteres i andre sociale systemer. Dvs. at mediernes mellemkomst og betydning integreres i det pågældende systems omverdensorientering gennem systeminterne reaktioner og omverdensirritationer. Som eksempel kan nævnes, hvordan danske organisationer indenfor fx bistand, miljø og socialt arbejde har indstillet sig på mediernes operationsformer ved at tilskrive kommunikationsafdelingerne en helt ny vægt og betydning. En del af forklaringen herpå er politisk deregulering samt vækst i antallet af frivillige organisationer, hvilket har medført kamp om midler og opmærksomhed. Resultatet er imidlertid det samme, nemlig at mediernes indflydelse er steget i betydning for organisationernes virke og legitimitet.

Det fører med et systemteoretisk begreb til systemudbygning. Organisationerne selv etablerer nye afdelinger og positioner, som oversætter organisationens mål og midler til mediernes operationsformer. Eller de søger at udnytte mediernes præferencer til at formidle egne budskaber og information med henblik på at opnå offentlighedens og omverdenens opmærksomhed.

Dette forhold kommer ligeledes til udtryk i de mange begreber og discipliner indenfor strategisk kommunikation, såsom Public Relations, Public Affairs, Issue-management, Krise-kommunikation mm. Det afspejler en situation, hvor ”the business of business is no longer business”, men i stigende grad handler om image-pleje, interessent-håndtering og issue-styring i forhold til organisationers politiske omverden (Esbensen 2007; Freeman, Rubin, & Moriarty 2010).

På niveauet for systemintegration vil medialisering som strukturel kobling ofte bidrage til klassiske moderniseringsprocesser såsom rationalisering og bureaukratisering. Det er fx tilfældet, når sundhedsvæsenet betjener sig af telemedicinering til at effektivisere patientkontrol og patientkontakt. Digital teleteknologi driver en rationaliseringsproces ved at mindske transportudgifter mellem læge og patient eller reducere tid til kontrolbesøg. Etableringen af online patientstøtteforeninger sigter ligeledes på at sikre et mere

effektivt behandlingsforløb ved at sætte patienter (og pårørende) i kontakt med andre personer i lignende situationer med henblik på udveksling af information, erfaring, støtte og opmuntring.

Sidstnævnte viser, at fra patientens synsvinkel vil medialisering ikke nødvendigvis opleves som en rationaliseringsforanstaltning, men snarere som en mulighed for selv-engagering. Deltagelse i og/eller bidrag til virtuelle patientstøtteforeninger kan være et middel til at identificere sig med sin sygdom eller give støtte til berørte som en vigtig dimension af personens selvforståelse og identitetsforhandling.

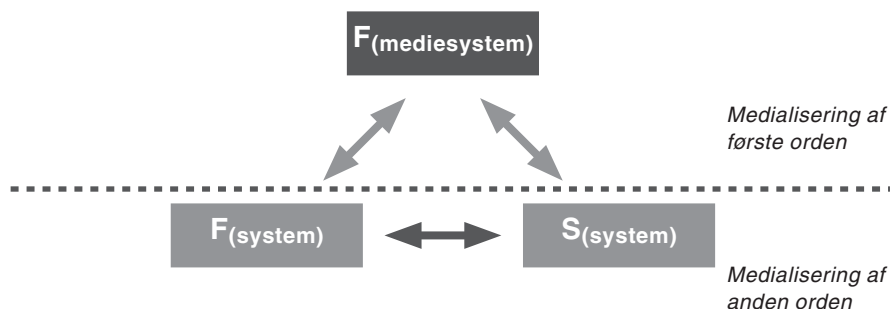
Spørgsmålet om koordinering, som blev rejst først i afsnittet, er kun indirekte forbundet med medialisering som strukturel kobling. Koordineringens problematik hænger sammen med det moderne samfunds uddifferentiering. Resultatet er et polycentrisk samfund bestående af autonome funktionssystemer uden et overgribende center eller supersystem, som kan overskue samfundet i sin helhed.

Under disse vilkår spiller medier og medialisering en væsentlig rolle. Der særlige ved mediesystemet er således, at dets primære ydelse er at levere *information* og samfundsmæssig *selviagttagelse* (Luhmann 1996). I takt med at flere og flere sociale systemer kobles strukturelt med mediesystemet, bliver medierne også i stigende grad det naturlige referencepunkt, når man skal orientere sig i en kompleks omverden. Det er i den forstand, at medierne antager karakter af "samfundets imaginære centrum" (Couldry 2003) og dermed påtager sig en indirekte koordinationsindsats.

Medialisering af første og anden orden

Begrebet om strukturelle koblinger giver anledning til at beskrive, hvordan medialiseringen fungerer på forskellige niveauer. Vi kan således skelne mellem medialisering af første og anden orden (se figur 2). Førstnævnte henviser til medialisering, som direkte involverer mediernes system. Det vil sige en situation, hvor andre sociale systemer besinder sig på mediernes betydning og operationsformer. I figur to er det illustreret ved pilene (lysegrå) mellem mediesystemet (F_{medier}) og et vilkårligt funktionssystem (F_{system}) eller socialt system (S_{system}). Det kunne fx være det politiske systems brug af spindoktorer eller en bistandsorganisation udbygning af kommunikationsafdelingen, som i begge tilfælde er udtryk for strukturelle koblinger til mediesystemets funktionsområde.

Figur 2. Medialisering af første og anden orden

Medialisering af anden orden beskriver en situation, hvor interaktionen mellem sociale systemer i stigende grad foregår ved hjælp af medieteknologi, men uden direkte at involvere mediernes system (blå pil). Det vil fx være tilfældet, når uddannelsesværkets kontakt mellem skole og forældre/familie foregår elektronisk via intranet. Dermed medieres adgangen til elevplaner, meddelelser, kommunikation med skoleadministration eller kontakt til andre forældre, hvilket samtidig indebærer en standardisering, anonymisering samt monitorering af skole-forælder kontakt. Andre eksempler er E-banking ved hjælp af computer eller mobiltelefon eller førortale telemedicinering. I disse tilfælde foregår interaktion ved hjælp af medieteknologi, men uden at det inddrager massemedier (skønt interfacen ofte etableres via internetbrowsere som i stigende grad har massemedial karakter).

Medialisering af første orden angiver således en medialiseringsproces, som involverer massemedier og dermed mediesystemet. Medialisering af anden orden forløber derimod delvis uafhængigt af mediesystemet. Der er tale om medialisering, som er overvejende interpersonel (en-til-en kommunikation) eller multipersonel (mange-til-mange kommunikation).

Distinktionen mellem medialisering af først og anden orden angår både system-, social- og politisk integration. Systemintegration optræder gennem gensidige koblinger til mediesystemet, hvormed subsystemer og organisationer integreres strukturelt i offentligheden. Både med henblik på at orientere sig i, men også indvirke på den medialiserede omverden. Systemintegration kan imidlertid også forløbe som medialisering af anden orden. Fx når tidligere adskilte markeder bindes sammen, b2b relationer effektiviseres, og borgere og myndigheder kobles sammen ved hjælp af informationsteknologi og sociale medier, som ikke nødvendigvis har massemedial karakter.

Ekspllosionen i sociale medier er et vidnesbyrd om, at socialintegration i stigende grad udspiller sig via medialisering af anden orden. Socialintegration omfatter dog også medialisering af første orden. Et klassisk eksempel er såkaldte mediebegivenheder, som sigter på at affirmere eller (gen)forhandle samfundets central værdisystem (Dayan & Katz 1992; Shils & Young 1975 [1956]).

Selv politisk integration præges af medialisering af første og anden orden. Førstnævnte kommer til udtryk i begreber som sound-bite politik, one-liners, spin, priming, mm. som alt sammen henviser til, at mediesystemets operationsformer øver indflydelse på den politiske deltagelse og kommunikation. Men politik påvirkes også af medialisering af anden orden. Eksempelvis ved politikernes brug af tweets og sociale medier, som dog grænser op til massekommunikation snarere end multipersonel kommunikation. Derimod er det politiske systems afhængighed af embedsværket i stigende grad præget af medialiseringens konsekvenser. Regeringsmedlemmernes konstante briefinger og talepunkter bygger på real-time kommunikationsmidler. Ligeledes oplever vi, at politikernes og embedsværket indbyrdes elektroniske kommunikation i dag bliver genstand for undersøgelseskommmissioner, politisk regulering, juridiske bataljer, wikileaks mm. som følge af medialiseringen af anden orden.

Modellen tilbyder således en yderligere differentiering af medialiseringsbegrebet som ikke blot handler om medialiseringens *hvad* (system-, social-, politisk integration) men også medialiseringens *hvordan*; at medialisering udspiller sig på forskellige niveauer af den informationsteknologiske virkelighed.

Medialisering som social re-integration

Socialintegration handler om relationer og interaktion mellem individer og fællesskaber. Hos Habermas henviser begrebet til "livsverdens-aspektet", som står i modsætning til de styringsmekanismer, der henhører under systemverdenen (1975, p. 24). Imidlertid er dette udtryk for en problematisk isolering af socialintegration til et system-frit område af den menneskelige eksistens. Der er snarere, sådan som Lockwood foreslår, tale om et særligt perspektiv på moderniseringsprocessen og dens konsekvenser, som tager udgangspunkt i kollektiv og interpersonel interaktion. Med andre ord kan vi undersøge, hvordan medialisering drives af institutionelle logikker på systemniveau, men også hvordan disse logikker omsættes og forhandles på niveauet for socialintegration.

Medialisering som social integration vedrører de egenskaber eller "affordances", som knytter sig til medie- og informationsteknologien. De er både produkter af moderniseringsprocessen, men også midler til at håndtere moderniseringen. Imidlertid er det særlige ved medialisering som socialintegration, at medieteknologien overvejende lægger sig ovenpå eller i forlængelse af eksisterende socialintegrative institutioner såsom familien, uddannelse eller religion. Forskellen er, at medieteknologien re-konfigurerer disse institutioner ved at udstrækker deres handlekraft og rækkevide i tid og rum. Der er på den baggrund, man kan tale om medialisering som *social re-integration*. Som Altheide påpeger: "The mass media are a major social force in our world today because some of the basic organizing principles and procedures for social activity are influenced by these media" (1985, p. 15). Det er en lignende iagttagelse Silverstone foretager, når han bemærker at: "We have become dependent on the media for the conduct of everyday life. They have become the *sine qua non* of the quotidian" (2007, p. 5). Medierne er med andre ord blevet umulige at adskille fra bærende socialintegrative aktiviteter.

Medialiseringen falder samme med den "strukturelle individualisering" som kendetegner "det andet moderne", hvor individet i stigende grad er overladt til at udkaste sin egen biografi i takt at med traditionens gyldighedskrav undermineres af moderniseringsprocessen (Bauman, 2000; Beck & Willms, 2002, p. 62). I den sammenhæng tilbyder medierne en række ydelser lige fra massemediernes parasociale interaktion og identitetsforhandling (Thompson, 2001) til de sociale mediers nye fællesskaber, der lokker med virtuelle gen-indlejring som erstatning for traditionens tabte eller ugyldige integrationsformer. Fx er fænomener som dating-sites og cyber-sex blevet læst som manifestationer af Giddens teori om intimitetens forandringer og som en oplagt illustration af begrebet om den "rene" kærlighed (Giddens, 1994; V. Miller, 2011).

Eksemplet illustrerer imidlertid også, at medialiseringen trækker på både moderniserings- og postmoderniseringsprocesser. På den ene side tilbyder medialiseringen nye selv-realiseringsteknologier i form af dating-sites, sociale netværk, virtuelle fællesskaber mm. Medialiseringen leverer mulighedsbetingelse for det Bauman lidt bastant kalder "the supermarket of identities" (2000, p. 83). Imidlertid er disse medialiserede identitetsprojekter omgærdet af en række traditionelle moderniseringsprocesser. Først og fremmest kommercielle interesser, men også individets "optimering" af egne selv-fremstillinger samt rationalisering af social kontakt (Helles, 2010). Nettet tilbyder professionelle, sociale og intime netværk som i både tid og rum er mere omfattende og selektive end fysiske omgangskredse.

Et andet eksempel på det komplekse samspil mellem rationaliserings- og postmoderniseringsprocesser finder man i online-forbrug. Internetteknologier tilbyder i dag online

shopping på alle døgnets tidspunkter, fra alle verdens afkroge. Online og mobil teknologier er dermed blevet ramme om den ultimative ”forbrugskatedral” (Ritzer, 2010).

Forbrugets identitetsskabende funktion (D. Miller 2010) er særlig tydeligt i forbindelse med såkaldt etisk forbrug, hvor onlineteknologien giver forbrugeren mulighed for at selekttere vare og ydelser efter etiske kvaliteter. Produkter erhverves ikke blot for at opfylde et behov, men også for deres ”postmaterielle” værdier såsom bæredygtighed eller social ansvarlighed – et forhold der til tider omtales som en de-kommodificering af forbruget (Sassatelli 2007). Moderne etisk forbrug er på mange måder vokset frem i takt med medialiseringen. Onlineteknologi har effektiviseret kunderelationer (selvbetjening, ubegrænset adgang) og oplysningsgrundlaget, samt sikret den skalering (kritiske masse) som efterfølgende driver klassiske moderniseringsprocesser såsom rationalisering og centralisering af fremstilling og distribution (Eskjær 2013).

Det etiske forbrugs karakter af mikro-politisk handling illustrerer imidlertid også medialiseringens bidrag til forandring af politisk integration.

Politisk integration: Medialisering og politisk deltagelse

Politik er muligvis det område, hvor medialiseringens betydning er blevet tidligst og mest omfattende belyst. Det hænger sammen med den generelle erkendelse af at ”media have become the space of politics” (Castells 2000, p. 13). Det er således interaktionen mellem politik og medier, som gav anledning til de første teorier om medialisering.

Altheide og Snows begreb om medielogik har været en væsentlig inspirationskilde. Begrebet har ansporet diskussioner om hvorvidt politik i dag er styret af mediesystemets operationer og præferencer (Altheide 2004; Altheide & Snow 1979; Mazzoleni & Schulz 1999). Med Keppingers ord handler det om, hvorvidt politik er blevet underlagt en logik, som er det politiske system fremmed (Keppinger 2002).

Grundlæggende set angår diskussionen spørgsmålet om det politiske systems autonomi. Mazzoleni og Schulz hævder fx at: ”Mediatized politics is politics that has lost its autonomy” (1999, p. 250). På tilsvarende vis hævder Strömbäck, at politisk kommunikation er styret: ”by either media logic or political logic” (2008, p. 233). Det efterlader indtrykket af et politisk system på randen af de-differentiering, en diskussion som ellers primært er rejst i forbindelse med mediernes stigende kommerialisering (Hallin & Mancini, 2004). Ovennævnte forfattere er da heller ikke klar til at gå så langt. Således påpeger Mazzoleni og Schulz, at medialisering ikke er et medie ”takeover”: ”‘media politics’ does not mean ‘politics by the media’” (1999, p. 260). Strömbäck og Dimitrova understreger på tilsvarende vis, at den politiske journalistiks nyhedskultur og operationer konstant modererer medialiseringens indflydelse ved fx at fastholde klassiske journalistiske dyder overfor professionelle presserådgivere og spindoktorer (2011, p. 44).

Denne uklare grænse mellem differentiering og de-differentiering hænger sammen med medialiseringsteoriens svage konceptualisering af interaktionen mellem mediesystemet og andre funktionssystemer. Som tidligere omtalt tilbyder begrebet om strukturelle koblinger et alternativ. Det handler ikke om, hvorvidt det politiske system mister sin operative autonomi, men hvilke strukturelle koblinger medialiseringen giver anledning til. Historisk set har det indenfor det politiske system ført til systemudbygninger såsom presseofficerer, medierådgivere, spin-doktorer samt fænomener som issue-styring, agen-

da-setting og priming. Indenfor mediernes system har det affødt politiske redaktører, politiske talkshows, meningsmålinger og intensiv valgdækning. I begge tilfælde er der tale om, at det pågældende system tilpasser sig og reagerer ved hjælp af selvregulerede foranstaltninger, som oversætter omverdensindtryk til systemets egen "logik".

Hvor begrebet om medielogik fremstiller medierne som en afgørende kilde til forandringer i det politiske system, betragter mindre medie-centriske teorier medialiseringen som del af en bredere transformation. Asp og Eliasson bemærker, at medialisering er en af tre moderniseringsprocesser i moderne politik, hvor de to andre er professionalisering og individualisering. Tilsammen skaber det en ændret vælgeradfærd, som er mindre klasse-bestemt og afspejler: "fewer traditional socioeconomic lines of differentiations among voters" (Asp & Esaiasson 1996, p. 76).

Mazzoleni og Schulz er inde på noget tilsvarende. De henviser til begrebet om post-modernisering og fremhæver at politik er under indflydelse af postmaterielle værdier såsom individuel frihed, selv-fremstilling og enkeltsagspolitik. Med henvisning til mediernes velkendte præferencer for individualitet og aktualitet hævder de, at medierne er blevet: "the pacesetters of these developments" (1999, p. 253).

Der er imidlertid en rød tråd i disse fremstillinger af politikens medialisering, som angår ændrede vilkår for politisk deltagelse. Det gælder både i de mere optimistiske versioner, der ser medialisering som et middel i retning af borgerinddragelse og radikal demokratisk fornyelse. Men det gælder også mere reserverede fremstillinger af politikens medialisering. Mazzoleni og Shutz påpeger fx at: "modern democratic states are characterized by mediatized participation. Mass media construct the public sphere of information and opinion and control the terms of their exchange" (1999, p. 250). Politikens medialiseringstendenser har således blotlagt, men også skærpet, et grundvilkår ved moderne politik, der handler om offentlig opmærksomhed samt de tekniske og kommunikative mulighedsbetingelser for deltagelse i den politisk debat. Frem for alt politikens tilpasning til mediesystemet: "the media control something politicians and other holders of power have become increasingly dependent on, publicity and attention. And to get this publicity they are forced to adapt to media logic and the conditions the media impose" (Asp & Esaiasson 1996, pp. 88-89).

Dette er imidlertid hverken en ensrettet eller lineær proces. Som Asp og Esaiasson bemærker, så resulterer udviklingen i en "medialiseringsspiral" (1996, p. 88). I takt med at politikerne lærer at håndtere og udnytte medierne, så kæmper medierne intenst for at afsløre spin og vriste sig fri af politikens medieprofessionalisering. Medialisering som politisk integration består netop i denne kamp om at definere og kontrollere den politisk deltagelses kommunikative logik og mulighedsbetingelser.

Konklusion

Nærværende artikel skal ses som en del af den teoriudvikling, der fortsat ledsager medialiseringsbegrebet. Formålet har været at tilbyde en konceptualisering af samtidens medialiseringstendenser, samtidig med at medialiseringsbegrebets mediesociologisk afsæt og tradition er søgt fastholdt og udbygget.

Afslutningsvis kan distinktionen mellem system-, social- og politisk integration benyttes til at udpege tendenser internt i medialiseringsforskningen. Som antydnet har spørgsmålet om politisk integration domineret medialiseringslitteraturen. På det seneste

er der imidlertid opstået en stigende interesse for medialisering som systemintegration, hvor omdrejningspunktet har været ny-institutionel teori (Hjarvard, In press) og organisatorisk medialisering (Schillemans, 2012)

Derimod er medialiseringensbegrebets udforskning af mediernes socialintegrative dimension mere spredt. Årsagen er muligvis, at dette udgør et kerneområde indenfor medievidenskaben, som er præget af sin egen semi-institutionaliserede arbejdsdeling mellem fx cultural studies, domestiseringsstudier, forskning i nye og mobile medier mm. Der er næppe tvivl om, at medialiseringensbegrebet tilbyder nye og anderledes perspektiver på mediernes socialintegrative processer, men foreløbigt står de konkrete udformninger heraf mere åbent.

Endelig skal det bemærkes, at tidlig medialiseringsteori primært drejede sig om medialisering af første orden, frem for alt spørgsmålet om mediesystemets logik. I dag inddrages medialisering af anden orden, hvilket afspejler at medialiseringens forandringsprocesser i stigende grad involverer medieteknologier fra udkanten af det klassiske mediesystem.

Medialiseringens forskellige integrationsformer illustrerer, at medierne udgør en af de mest mobile og dynamiske strukturer i det moderne samfund. Heri ligger kilden til medialisering som moderniseringsproces. At begribe kompleksiteten af dette mediespecifikke bidrag til system-, social- og politisk integration er en af medialiseringsteoriens centrale udfordringer.

Litteratur

- Alexander, J.C. (1990) The Mass News Media in Systemic, Historical, and, Comparative Perspective. In J.C. Alexander & P. Colomy (eds.) *Differentiation Theory and Social Change. Comparative and Historical Perspectives* (pp. 323-366) New York: Columbia UP.
- Altheide, D.L. (1985) *Media Power*. Beverly Hills: Sage.
- Altheide, D.L. (2004) Media Logic and Political Communication. *Political Communication*, 21(3) 293-296.
- Altheide, D.L. (2013) Media Logic, Social Control, and Fear. *Communication Theory*, 23(3), 223-238.
- Altheide, D.L., & Snow, R.B. (1979) *Media Logic*. London: Sage.
- Archer, M. (1996) Social Integration and System Integration: Developing the Distinction. *Sociology*, 30(4), 679-699.
- Asp, K., & Esaiasson, P. (1996) The Modernization of Swedish Campaigns: Individualization, Professionalization, and Medialization. In P. Mancini & D.L. Swanson (eds.) *Politics, Media and Modern Democracy. An International Study of Innovations in Electoral Campaigning and Their Consequences* (pp. 73-90). Westport: Praeger.
- Bauman, Z. (2000) *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity.
- Beck, U. (1997) *Risikosamfundet. På vej mod en ny modernitet* (K. Rasborg, Trans.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Beck, U., & Willms, J. (2002) *Samtaler med Ulrich Beck. Frihed eller kapitalisme*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Castells, M. (2000) Materials for an exploratory theory of network society. *British Journal of Sociology*, 51(1) 5-24.
- Castells, M. (2003) *Internetgalaksen*. København: Systime.
- Castells, M. (2009) *Communication Power*. Oxford: Oxford UP.
- Chernilo, D. (2012) Social and System Integration: The Philosophical Foundations of a Key Distinction in (British) Social Theory. *Key Articles in British Sociology. BSA 60th Anniversary Special Edition*. Retrieved from http://www.sagebsa.co.uk/code/viewPDF.aspx?&filename=Social and System Integration_Chernilo.pdf
- Cottle, S. (2006) *Mediatized Conflicts: Development in Media and Conflicts Studies*. Berkshire: Open University Press.
- Couldry, N. (2003) *Media Rituals. A Critical Approach*. London: Routledge.
- Couldry, N. (2012) *Media, Society, World: Social Theory and Digital Media Practice*. Cambridge: Polity.

- Couldry, N., & Hepp, A. (2013) Conceptualizing Mediatization: Contexts, Traditions, Arguments. *Communication Theory*, 23(3), 191-202.
- Dahlberg, L., & Siapera, E. (eds.) (2007) *Radical Democracy and the Internet. Interrogating Theory and Practice*. Houndsmill: Palgrave Macmillan.
- Dayan, D., & Katz, E. (1992) *Media Events. The Live Broadcast of History*. Cambridge, Mass.: Harvard UP.
- Esbensen, M.C. (2007) *Public Affairs. Lobbyisme i praksis*. København: Informations Forlag.
- Eskjær, M.F. (2013) The Mediatization of Ethical Consumption. *MedieKultur*, 29(54), 26-46.
- Finnemann, N.O. (2011) Mediatization theory and digital media. *Communications*(36), 67-89.
- Freeman, E., Rubin, J., & Moriarty, B. (2010) Et stakeholderperspektiv på corporate communication, værdiskabelse og tillid. In H. Merckelsen (ed.) *Håndbog i strategisk public relations* (pp. 67-86) København: Samfundslitteratur.
- Giddens, A. (1994) *Modernitetens konsekvenser* (S. S. Jørgensen, Trans.) København: Hans Reitzels Forlag.
- Gundelach, P. (ed.) (2011) *Små og store forandringer. Danskernes værdier siden 1981*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Habermas, J. (1971) *Borgerlig Offentlighed – dens fremvekst og forfall. Henimot en teori om det borgerlige samfund* (E. Schwabe-Hansen, H. Hoibraaten & J. Øien, Trans.) Oslo: Gyldendal.
- Habermas, J. (1975) *Legitimationsproblemer i senkapitalismen* (A. M. S. Petersen & N. Brunse, Trans.) København: Fremad.
- Habermas, J. (1993) Modernity – An Imcomplete Project. In T. Docherty (ed.) *Postmodernism a Reader* (pp. 98-109) NY: Harvester Wheatsheaf.
- Habermas, J. (1996a) *Between Facts and Norms*. Cambridge: Polity.
- Habermas, J. (1996b) *Teorien om den kommunikative handling*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Hallin, D.C., & Mancini, P. (2004) *Comparing Media Systems. Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge UP.
- Helles, R. (2010) Hverdagslivets nye medier. *Dansk Sociologi*, 21(3), 49-63.
- Hepp, A. (2012) Mediatization and the 'molding force' of the media. *Communications*, 37, 1-28. doi: 10.1515/commun-2012-0001.
- Hepp, A., Hjarvard, S., & Lundby, K. (2010) Mediatization – Empirical perspectives: An introduction to a special issue. *Communications*, 35, 223-228.
- Hjarvard, S. (2008) *En verden af medier. Medialiseringen af politik, sprog, religion og leg*. København: Samfundslitteratur.
- Hjarvard, S. (2009) Samfundets medialisering. En teori om mediernes forandring af samfund og kultur. *Nordicom-Information*, 31(1-2), 5-35.
- Hjarvard, S. (2013) *The Mediatization of Culture and Society*. London: Routledge.
- Hjarvard, S. (In press) Mediatization and Cultural and Social Change: An Institutional Perspective. In K. Lundby (ed.) *Mediatization of Communication*. Berlin: De Gruyter Mouton.
- Inglehart, R. (1997) *Modernization and Postmodernization. Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies*. Princeton: Princeton UP.
- Inglehart, R. (2008) Changing Values among Western Publics from 1970 to 2006. *West Europe Politics*, 31(11-2), 130-146.
- Innis, H. A. (1999 [1951]) *The Bias of Communication*. Toronto: University of Toronto Press.
- Jansson, A. (2002) The Mediatization of Consumption : Towards an analytical framework of image culture. *Journal of Consumer Culture*, 2(5), 5-31.
- Kepplinger, H.M. (2002) Mediatization of Politics: Theory and Data. *Journal of Communication*, 52, 972-986.
- Krotz, F. (2007) The meta-process of 'mediatization' as a conceptual frame. *Global Media and Communication*, 3(3), 256-260.
- Livingstone, S. (2009) On the Mediation of Everything. *Journal of Communication*, 59(1), 1-18.
- Lockwood, D. (1956) Some Remarks on "The Social System". *British Journal of Sociology*, 7(2), 134-146.
- Lockwood, D. (1992 [1963]) Social Integration and System integration. In D. Lockwood (ed.) *Solidarity and Schism. 'The Problem of Disorder' in Durkheimian and Marxist Sociology* (pp. 399-412) Oxford: Clarendon Press.
- Luhmann, N. (1981) Veränderung im System gesellschaftlicher Kommunikation und die Massenmedien. In N. Luhmann (ed.) *Soziologische Aufklärung 3* (pp. 309-321) Opladen: Westdeutscher Verlag.
- Luhmann, N. (1993) Wie ist sozial Ordnung möglich? In N. Luhmann (ed.) *Gesellschaftsstruktur und Semantik. Studien zur Wissenssoziologie der modernen Gesellschaft* (Vol. 2, pp. 195-285) Frankfurt a.M.: Suhrkamp.
- Luhmann, N. (1996) *Die Realität der Massenmedien* (2., erweiterte Auflage ed.) Opladen: Westdeutscher Verlag.
- Luhmann, N. (1997) *Die Gesellschaft der Gesellschaft* (2. Aufl. ed.) Frankfurt a.M.: Suhrkamp.

- Lundby, K. (2009a) Media Logic: Looking for Social Interaction. In K. Lundby (ed.) *Mediatization. Concept, Change, Consequences* (pp. 101-119) NY: Peter Lang.
- Lundby, K. (2009b) 'Mediatization' as Key. In K. Lundby (ed.) *Mediatization. Concept, Chagnes, Consequences* (pp. 1-18) NY: Peter Lang.
- Mazzoleni, G., & Schulz, W. (1999) "Mediatization" of Politics: A Challenge for Democracy? *Political Communication*, 16, 247-261.
- Meyrowitz, J. (1994) Medium Theory. In Crowley & Mitchell (eds.) *Communication Theory Today*. Cambridge: Polity Press.
- Miller, D. (2010) *Stuff*. Cambridge: Polity.
- Miller, V. (2011) *Understanding Digital Culture*. London: Sage.
- Mortensen, N. (1995) Mapping System Integration and Social Integration. In N. Mortensen (ed.) *Social Integration and Marginalisation* (pp. 18-48) København: Samfundslitteratur.
- Mortensen, N. (2004) *Det paradoksale samfund. Undersøgelser af forholdet mellem individ og samfund*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Parsons, T., & White, W. (1969) The Mass Media and the Structure of American Society. In T. Parsons (ed.) *Politics and Social Structure* (pp. 241-251) New York: The Free Press.
- Ritzer, G. (1996) *McDonaldiseringen af samfundet* (S. S. Jørgensen, Trans.) København: Hans Reitzels Forlag.
- Ritzer, G. (2010) *Enchanting a Disenchanted World. Continuity and Change in the Cathedrals of Consumption* (3rd ed.) Thousand Oaks: Pine Forge Press.
- Sassatelli, R. (2007) *Consumer Culture. History, Theory and Politics*. London: Sage.
- Schillemans, T. (2012) *Mediatization of Public Services. How Organizations Adapt to News Media*. Frankfurt a.M.: Peter Lang.
- Schulz, W. (2004) Reconstructing Mediatization as an Analytical Concept. *European Journal of Communication*, 19(1), 87-101.
- Shils, E., & Young, M. (1975 [1956]) The Meaning of the Coronation. In E. Shils (ed.) *Center and Periphery* (pp. 135-152) Chicago: University of Chicago Press.
- Silverstone, R. (2007) *Media and Morality. On the Rise of the Mediapolis*. Cambridge: Polity.
- Simmel, G. (1998a) Ekskurs om problemet: Hvordan er samfundet muligt? (H. Vangsgaard, Trans.) In G. Simmel (ed.) *Hvordan er samfundet muligt? Udvalgte sociologiske skrifter* (pp. 49-69) København: Gyldendal.
- Simmel, G. (1998b) Sociologiens problem (H. Vangsgaard, Trans.) In G. Simmel (ed.) *Hvordan er samfundet muligt? Udvalgte sociologiske skrifter* (pp. 19-48) København: Gyldendal.
- Strömbäck, J. (2008) Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics. *The International Journal of Press/Politics*, 13(3), 228-246.
- Strömbäck, J., & Dimitrova, D.V. (2011) Mediatization and Media Interventionism: A Comparative Analysis of Sweden and the United States. *The International Journal of Press/Politics*, 16(1), 30-49.
- Thompson, J.B. (2001) *Medierne og moderniteten. En samfundsteori om medierne* (S. W. Jørgensen, Trans.) København: Hans Reitzels Forlag.
- Thyssen, O. (1991) *Penge, magt og kærlighed. Teorien om symbolsk generaliserede medier hos Parsons, Luhmann og Habermas*. København: Rosinante.

Politikers retoriska självförsvar under mediedrev

Hur statusläran kan ge ny kunskap om politiska intervjuer

Peter M. Dahlgren

Abstract

Under 2011 var de svenska riksdagspolitikerna Carl Bildt (M) och Håkan Juholt (S) utsatta för mediedrev. Båda blev relativt hårt kritiserade i medierna, men endast Bildt kunde sitta kvar som utrikesminister medan Juholt avgick som Socialdemokraternas partiledare. Med hjälp av statuslärans fyra status visar denna retoriska analys att journalisternas frågor under mediedreven ofta handlade om moral och värderingar. Bildt pratar mer eller mindre uteslutande om fakta och hur fakta ska tolkas, vilket gör att han har stora möjligheter att styra undan journalisternas kritik. Juholt pratar huvudsakligen om moral och värderingar, vilket innebär att han godkänner journalisternas inramning av frågan och tar på sig skuld när det inte nödvändigtvis finns någon. Analysen visar hur statusläran kan användas för att analysera grundantaganden i en intervju eller debatt, liksom hur statusläran kan ge nya insikter till framing.

Keywords: politisk retorik, statusläran, stasis theory, kategoria, apologia, framing, kriskommunikation

Inledning

Våren 2011 tillträdde Håkan Juholt som ny partiledare för Socialdemokraterna. Under sommaren och hösten blev han granskad av journalister som bland annat visade att han fått 160 000 kronor för mycket i bostadsersättning av staten för sin övernattningslägenhet. Ungefär samtidigt blev Carl Bildt, moderat utrikesminister, också granskad av medierna efter att två frilansjournalister greps i Etiopien när de skulle undersöka oljebolaget Lundin Petroleum's affärer i Afrika. Bildt hade varit styrelseledamot för bolaget innan han tillträdde i regeringen 2006. Bildt kritiserades för jäv när han försökte få journalisterna fria, då många ansåg att han kunde vara partisk till förmån för Lundin Petroleum, snarare än att hjälpa journalisterna i sin roll som utrikesminister. Både Juholt och Bildt blev kritiserade i massmedierna, men det var bara Juholt som till slut avgick. Denna analys ska försöka utreda vad som skiljer deras olika retoriska strategier åt.

Problemformuleringen som står i blickfånget för denna analys är: *Vad skiljer Bildts från Juholts retorik under mediedreven enligt statusläran?*¹ Vad som är sant och vad som är hållbara argument är med andra ord irrelevant, utan det är *sättet* att argumentera som står i fokus. Samtidigt försöker jag beskriva hur medierna gestaltar kriserna. Ak-

törerna och medierna påverkar varandra i ett dialektiskt förhållande, vilket innebär att journalisternas frågor (och deras framing) även tas i beaktande i sin roll som ”åklagare”.

Statusläran som teoretisk utgångspunkt

Alla frågor som debatteras handlar om att en person kommer med ett påstående och att en annan person förnekar det.² Så det första som måste ske i varje debatt är att komma överens om *vilken* fråga debatten handlar om.³ Statusläran, eller stasisteorin, handlar om att identifiera ett av fyra status som en dispyt handlar om. Det latinska ordet *status* (grekiska *stasis*) betyder ställning, och är på det sätt vilka trupper placerade sig inför en strid. Det ger också den som ska försvara sig från kritik fyra olika strategier. Det är logiskt sett omöjligt att försvara sig och säga emot på något annat sätt än genom dessa fyra status,⁴ vilket gör att läran är användbar inom alla typer av debatter där det råder oenighet. Statusläran är därför relevant för att analysera Bildt och Juholt som är ”åtalade” i massmedierna.

Tabell 1. Statusläran och de fyra typer av status en dispyt kan handla om.

Frågor för att finna status		Typ av status	Argumentationsstrategi
1	Gjorde personen det?	fakta	bevisande
2	Vad gjorde personen?	definition	definierande
3	Var det rätt eller lämpligt?	kvalitet	värderande
4	Är detta rätt plats för sakfrågan?	procedur	överförande

Låt oss ta ett exempel. Ett dödande kan handla om huruvida det ägt rum (fakta), om det ska betraktas som mord, dråp eller självförsvar (definition – motsvarande *primary definer*),⁵ om det var rätt eller lämpligt att begå handlingen (kvalitet) samt om frågan ska avgöras av tingsrätten eller något annat slags forum (procedur). Även byte av ett ämne till ett annat är ett överförande status (procedur).⁶ Man rör sig alltså fortskridande från 1 till 3. Om man väljer att ”strida” från kvalitet, så har man alltså implicit godtagit fakta och definition.

Den viktigaste faktorn för att bestämma status är inte det ursprungliga första påståendet som en person kommer med (exempelvis journalistens fråga), utan respondentens svar på det påståendet. Det är alltså Bildt och Juholt som ansvarar för att lämpligt status används (och därmed hur intervjun utvecklas).

I regel är det så att ju länge fram man rör sig på statusläran, desto riskablare blir argumentationen.⁷ Det är den generella regeln. Andra forskare hävdar dock att det snarare är procedur som är starkast.⁸ Det kan alltså vara bra att överföra diskussionsämnet, alltså hävda att det är fel forum för debatten, och på så vis tillbakavisa kritiken. Oavsett vilken forskare man lyssnar på, är de överens om att kvalitet är den minst lämpliga strategin, följt av definition. Om man kan visa att fakta är fel, eller ämnet kan överföras, så är debatten över. Om definitioner kan man däremot alltid tvista, liksom händelsers lämplighet. Jag vill därför sluta mig till en modifierad ordning, att fakta (1) är starkast, följt av procedur (4), definition (2) och sist kvalitet (3). Varje status ger sedan råd om hur man bör hantera kritik, se Johannesson (2006) eller Lindqvist Grinde (2005; 2008) för en djupare genomgång.

Statusläran är bredare än exempelvis *image repair theory* eftersom den förra handlar om all oenighet. Oenigheten kan förstås mynna ut i en kris, men det är ändå statusläran som bestämmer ramarna för debatten.⁹ Statusläran är också dubbelriktad. Medan *image restoration strategies* syftar till att återupprätta ett sargat rykte¹⁰ – den tar aktörens perspektiv – handlar statusläran om kärnan i *sakfrågan*.¹¹ Statusläran kan därför användas för att analysera *båda* parter i en diskussion. Det är därför möjligt att på ett neutralt sätt beskriva sakfrågan i dispyt. Läran ger också en ”förfinad begreppsapparat för analysen av hur olika debattörer väljer att placera sig när betydelsen av olika begrepp och värdeord diskuteras och omförhandlas i det offentliga”.¹²

Journalisternas frågor kan även studeras genom *presuppositioner*, vilket är underförstådda påståenden som genom yttranden av andra påståenden antas vara sanna.¹³ ”Har du slutat slå din fru?” innehåller presuppositionen att personen slår sin fru, samt därefter frågan om han har slutat med det. Svarar man ja eller nej på frågan medger man alltså implicit misshandel. På detta vis blir presuppositioner en central del i framing,¹⁴ och ett sätt att empiriskt undersöka framing i journalisternas frågor. Med andra ord blir presuppositioner en operationalisering av framing.

Det är få som tillämpat statusläran i medie- och kommunikationsvetenskaplig forskning tidigare. De som gjort det har i regel fokuserat på ett försvarstal i taget utan att ta hänsyn till förändringar över tid.¹⁵ Bill Clintons försvarstal är dock ett undantag, när han 1998 anklagades för att ha haft sexuella förbindelser med Monica Lewinsky. Clinton anpassade sitt försvar varefter som ny information blev tillgänglig under de drygt 20 försvarstal han höll.¹⁶ Andra har använt statusläran i kvantitativa textanalyser av böcker.¹⁷ Forskningen om statusläran som teori handlar huvudsakligen om att försöka förstå vad de antika grekiska texterna egentligen menade och hur de kan tolkas.¹⁸

Metod

Materialet består av Bildts och Juholts framträdanden i tv och radio där de möter journalisterna i en dialektisk process.¹⁹ Urvalet sker tidsmässigt i direkt anslutning till de försvarstal som Bildt och Juholt höll, från när Juholt tillträdde som partiledare samt till hans avgång, januari 2012. Vad gäller Bildt så sker urvalet fram till april 2012 av praktiska skäl. Urvalet sker från tv-medier som har stor spridning nationellt, TV4 och SVT, men även Aftonbladets och Expressens webb-tv. Sveriges Radio är av intresse av samma skäl som för tv-debatten. De argument som sedan analyseras, huvudsakligen med Toulminmodellen,²⁰ är huvudargumenten för *sakfrågan* i respektive debatt. Det är det ämne som debatten huvudsakligen handlar om, och det som den är inramad att handla om.

Det är värt att notera att studien enbart tittar på aktörernas krishantering ur ett reaktivt perspektiv, inte proaktivt.²¹ Skrivna text har uteslutits från studien eftersom det saknas en explicit debattsituation.

Resultat

Här presenteras först Bildt och därefter Juholt och deras respektive kriser i kronologisk ordning. Sist följer en jämförande sammanfattning.

Bildt överför frågan om Lundin Petroleums affärer

Bildt intervjuas i Skavlan under hösten 2011.²² Programledaren Fredrik Skavlan frågar Bildt om det är något problem för Bildt att frågan om Etiopiensvenskarna kommer upp hela tiden. Bildt svarar att det kan bli ett problem om det påverkar trovärdigheten, men att man får titta på sakförhållandena. Då börjar Bildt prata om Lundin Petroleums affärer med Norge. Här har vi alltså ett överförande status (procedur). Skavlan pratar om händelserna i Afrika medan Bildt börjar prata om Norge.

Skavlan: Men tycker du att det är orimligt att man undrar? Du satt ju i styrelsen?

Bildt: Jamen... Ja, men... Om bolaget fanns där, men dom finns ju inte där.

Skavlan: Men ett dotterbolag till bolaget du jobbade för fanns ju i Etiopien.

Bildt: Såvitt jag förstår – men ta reda på det, jag vet inte – så finns dom där inte i dag.

Skavlan: Jag har det, och du satt i styrelsen för ett företag vars dotterbolag fanns där.

Bildt: Nej.

Skavlan: Det är den informationen jag har fått.

Bildt: Ja, men det är fel.

Här förhåller sig Bildt kring statuslärans fakta. Han avfärdar ett påstående som osant, vilket innebär att det inte finns fler alternativ för Skavlan än att gå vidare till nästa fråga, eller utmana Bildt om det verkligen förhåller sig så. Det finns därför ingen möjlighet för Skavlan att ställa fler frågor som kan leda längre ”fram” på statusläran, det vill säga till definition eller kvalitet. Det går nämligen inte kalla Bildts handlingar rätt eller fel om vi inte först vet vilka handlingar han har begått.

Men Bildt har också fört in en mångtydighet. Skavlan pratar om bolaget *fanns* där vid tillfället Bildt satt i styrelsen, medan Bildt säger att de inte *finns* där nu. Bildt byter från att prata om dåtid till nutid. När Skavlan säger att han har kollat upp det och säger ”fanns där”, så pratar Skavlan fortfarande om dåtid. Men det är inte helt uppenbart vad Bildt svarar på. Han kan därför svara på frågan med ett enkelt ”nej”. Samma mångtydighet använde även Clinton under Lewinskyaffären när han fick frågan om han *hade* en relation med Lewinsky, då han konsekvent svarade med att han inte *har* en relation.²³ Dessa små detaljer kan vara avgörande för att upprätthålla ”flyktvägar” för senare bruk.

Några dagar senare, efter Bildts framträdande i Skavlan, så visar SVT Rapport ett inslag där de ifrågasätter Bildt.

Förra helgen sa Carl Bildt i SVT:s Skavlan att Lundin Petroleum inte *fanns* i Etiopien, men i måndags kunde Rapport visa att Lundinfamiljen *har* stora intressen där.

Via stiftelser är familjen den enskilt största aktieägaren i både Lundin Petroleum och Africa Oil som i dag driver verksamhet i Etiopien.²⁴ [mina kursiveringar]

Här blandar SVT dåtid och nutid. Bildt har sagt att bolaget inte *fanns* i Etiopien (och att han var osäker på om de *finns* där nu), medan SVT säger att bolaget *finns* i Etiopien. Det är fastställt att bolaget ifråga har funnits i Afrika vid något tillfälle.²⁵ Det som är dispyten är huruvida företaget fanns där under tiden Bildt var styrelsemedlem. SVT visar dock endast att företaget fanns där *efter* att Bildt tillträtt Reinfeldtregeringen. Formuleringen ”men i måndags kunde Rapport visa [...]” kan dock leda lyssnaren till tolkningen att ny och motstridig information har avslöjats, som motsäger Bildt. Det är i linje med vad Jenssen och Fladmoe skriver (2012, s. 60), nämligen att under tiden som de mest resurs-

starka nyhetsorganisationerna tar fram ny information, så omtalas och berättas det som redan är känt i ny form. Nyheten ser alltså ut att växa. Man kan därför se ett överförande status även hos SVT (procedur), nämligen frågan om huruvida Lundin Petroleum har haft intressen i Afrika, snarare än huruvida Bildt var involverad i Afrikaaffärerna.

Sedermera visar det sig senare att Lundin Petroleum faktiskt har haft någon slags verksamhet i Afrika under Bildt-tiden. När Expressen TV frågar Bildt om dessa uppgifter så säger han att det inte var frågan om någon *verksamhet* i Etiopien, utan *förstudier*.²⁶ Här har Bildt med andra ord ”flyttat fram” på statusläran, från fakta till definition. Samtidigt säger Bildt att han inte får uttala sig om styrelsens beslut på grund av bolagsordningen,²⁷ utan hänvisar i stället till den verkställande ledningen (procedur). Det är alltså *situationen* som dikterar försvaret. Journalisten ställer ytterligare en fråga: ”Om du nu var med och fattade beslut om de första inledande insatserna i Etiopien för Lundin Petroleums del, har du då förståelse för att det väcker frågor hemma?”. Detta besvarar Bildt med ett kort och nekande ”nä”, varefter som han övergår till ett annat ämne. Intervjun stannar alltså på fakta och definition, och går aldrig vidare till kvalitet. Om vi återgår till Skavlan igen så frågar Skavlan vidare, medan Bildt byter ämne:

Skavlan: Det jag undrar är hur du känner när frågan om din opartiskhet reses jämt.

Bildt: Nej, men stopp och belägg. Så resonerar aldrig jag. För jag tycker sakförhållanden är det viktiga. Du måste i varje... [avbryts]

Skavlan: Det inser jag, men det är inte frågan.

Bildt: Jo. Det är det som är frågan.

Skavlan: Nej, det är det inte!

Bildt: Det är möjligt att du inte tycker det, men får jag då förklara lite. För mig är det oerhört viktigt att sakförhållandena är rätt och riktigt. Jag hade aldrig kunnat engagera mig i politiken om jag inte hade haft ett starkt engagemang [...] [långt resonemang om hans politiska övertygelser]

Inledningsvis lyckas Bildt avfärda frågan genom att byta ämne från känslor (procedur). Därför finns det ingen möjlighet för journalisten att fortsätta ställa frågor som går vidare på statusläran då ämnet ändrats. I varje oenighet måste man nämligen först vara överens om status, annars bildas en ny metadebatt för att bestämma det. Det är tid som det inte finns utrymme för i massmediernas format, och det innebär att Bildt får möjlighet att prata om det han vill prata om.

Bildt överför frågan om vapenexport

Regeringen 2005 tecknade ett avtal om att låta Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) hjälpa Saudiarabien bygga upp en vapenindustri. Nyheten avslöjades av Sveriges Radio under mars 2012, som intervjuade Bildt via telefon.²⁸ Journalisten frågar om det är *rätt* att bygga en vapenfabrik, medan Bildt svarar med att han inte tror det *finns* någon vapenfabrik. På följdfrågor svarar han att den socialdemokratiska regeringen har ingått ett avtal, och avtal är något som man håller.

Journalist: Men kan du inte svara på frågan i stället?

Bildt: Jo, men det kanske är inte det som är det politiskt viktiga. Det politiskt viktiga är att avtalet finns. Det tar regeringarna ansvar för. Hur detaljerna av detta är genomförda, det får andra pröva.

Journalist: Men nu svarar du inte på min fråga. Nu undrar jag vad du tycker. Ska vi hjälpa dom att bygga den här fabriken?

Bildt: Jamen, jag svarar på avtalet...

Journalist: Jamen, jag frågar om du tycker att vi ska hjälpa dom att bygga den här vapenfabriken?

Bildt: Jag har ingen kunskap om vilken fabrik du talar om. Däremot vet jag vad som står i avtalet. Och det tycker jag vi ska fullfölja.

Bildt använder konsekvent första status (fakta) genom att ifrågasätta journalistens inramning av frågan. När journalisten ställer en fråga om värdering (kvalitet) – ska fabriken byggas eller ej – så överför Bildt frågan till ett annat ämne (procedur) – ska ingångna avtal hållas eller ej.

När TV4 frågar honom efter en partiledardebatt i riksdagen en dryg månad senare,²⁹ så godkänner Bildt att han röstade igenom beslutet, och han godkänner implicit journalistens fråga om ett beslut om en ”anläggning med byggnader” (fakta), men han godkänner däremot inte *vad* anläggningen ska kallas (definition). Han menar att det inte är någon vapenfabrik eftersom de inte tillverkar vapen – underförstått att en byggnad som används till *reparation* av vapen inte kan kallas vapenfabrik. Men Bildt svarar i stället på om fabriken existerar (procedur). I de två sista meningarna i citatet ovan svarar han på den större frågan, som debatten i stort handlat om i medierna, om Sverige bör bygga en vapenfabrik. Den frågan blir därmed lättare att vederlägga eftersom Bildt menar att fakta och definition är felaktiga.

Bildt överför frågan om övervakning till Telia Sonera

Tv-programmet Uppdrag granskning avslöjade att Telia Sonera låtit ryska staten spåra regimkritiker genom teleföretagets nätverk. Bildt får frågan under en presskonferens på UD om det är rätt. Han säger att han inte kan uttala sig om vad som skett förrän han har satt sig in i detaljfrågorna och att han först vill höra Telia Sonera uttala sig.³⁰ Han menar att varje fall är unikt med unika fakta och då han inte vet några detaljer, för han över debatten till Telia Sonera. Hela presskonferensen kretsar alltså kring ett överförande status (procedur).

Rätt eller fel med klustervapnen ingen fråga för Bildt

Ekots lördagsintervju med Bildt är en bra sammanfattning över hur statusläran fungerar och hur Bildt argumenterar.³¹ Frågan som debatteras är varför inte Sverige godkänt ett avtal om nedrustning av klustervapen i världen.

Journalist: Men om ett femtiotal andra stater har gjort det före Sverige, varför är vi så långsamma?

Bildt: Därför att vi är en rättsstat. I fall du tittar på den här... [avbryts]

Journalist: Är Norge ingen rättsstat?

Bildt: Jodå. Men på olika sätt. Det tar ibland lite längre tid för oss att ratificera.

Journalist: Är ditt UD mer byråkratiskt än det norska?

Bildt: Nej, det är inte UD. Detta är nog Justitiedepartementet rätt mycket.

Bildt använder metodiskt första status. Sverige är en rättsstat, därför har vi inte godkänt avtalet lika snabbt som de andra (fakta). Men Norge är också en rättsstat. Då säger Bildt

att Sverige skiljer sig på något sätt (definition). Journalistens fråga om huruvida svenska UD därmed är mer byråkratiskt (kvalitet) avfärdas med att det inte är UD som sköter det (fakta). Frågorna rör sig successivt framåt på statusläran, från fakta till definition och till sist kvalitet, medan Bildt avfärdar samtliga frågor vad gäller fakta och definition.

Det är väldigt sällan Bildt tillåter diskussionen att kretsa kring ett kvalitativt status – jag har inte kunnat belägga något tillfälle empiriskt.³² Då är utrymmet för moraliska frågor begränsat och därmed också det som kan mynna ut i personliga skandaler. Låt oss övergå till Socialdemokraternas dåvarande partiledare Håkan Juholt.

Juholt säger att sårbons brott borde tagits upp för partistyrelsen

I kronologisk ordning ska jag här redogöra för vilka status Håkan Juholt huvudsakligen använder.

TV4 Nyheterna intervjuar Juholt med frågan ”varför informerade du inte valberedningen om att din sårbo är dömd för bedrägeribrott?”, varpå Juholt svarar att det inte fanns i hans huvud, att det låg flera år tillbaka i tiden och att han hade fullt upp med andra saker.³³ Journalistens fråga presupponerar att Juholt ska berätta om sambons bedrägeribrott. Då Juholt hänvisar till andra faktorer som tagit hans uppmärksamhet är det ett kvalitativt status (*remotio criminis*). På följdfrågan, om han inte borde informerat valberedningen, instämmer han men förklarar att hans sambo inte har något politiskt inflytande. En mer lämplig strategi för att ”döda” sådana frågor vore att ifrågasätta presuppositionen. Då skulle själva frågan (”varför har du inte gjort det?”) kunna bemötas på status om fakta, exempelvis med motfrågan ”varför skulle jag göra det?”. I stället accepterar Juholt journalistens presupposition och därmed också att familjens brotts-historik ska tas upp inför valberedningen. Då han inte gjort det, måste han följaktligen brustit i sitt omdöme (kvalitet).

Juholt överför frågan om Jas Gripen ska skickas till Libyen

I SVT Agenda maj 2011 intervjuas Juholt om Socialdemokraternas politik.³⁴ Huvuddelen av intervjun kretsar kring frågan om Juholt vill låta Jas Gripen-plan vara kvar i Libyen efter att de slagit ut Ghadaffis styrkor. Juholt svarar bland annat med att flygvapenzonen ska avslutas och att Socialdemokraterna står fast vid sitt besked och att de varit tydliga, samt att det är en fråga för statsministern (procedur). Frågan återupprepas av journalisten strax därpå, varpå samma svar upprepas av Juholt i en varierad form, men överförandet till statsministern tas inte med. Juholt svarar inte på frågan tre gånger i rad och säger till slut att han inte tänker svara på frågan. Han försöker alltså använda procedur, men gör det inte lika konsekvent som journalistens återupprepning av frågan.

Juholt erkänner för mycket hyresersättning

Under hösten 2011 höll Juholt en presskonferens efter att Aftonbladet avslöjade att han hade fått drygt 160 000 kronor för mycket i hyresersättning.³⁵ Presskonferensen sändes i alla större medier och Juholt berättar att han trodde att han gjorde rätt, men att han inte tagit del av reglerna.

Journalist: När du fick det här formuläret i somras av riksdagsförvaltningen när dom uppmanar dig att kryssa i en ruta, hela kostnaden eller halva kostnaden, då

kryssade du i hela kostanden. Ställde du dig inte frågan då varför det fanns två rutor att kryssa i?

Juholt: Nej, det gjorde jag inte. [...] jag har missat detta, jag borde ha känt till reglerna på ett annat sätt, jag är ledsen för det och kommer självklart omedelbart betala tillbaka detta.³⁶

Först och främst, det fanns inga rutor för att markera hela eller halva kostnaden. Det fanns däremot två rutor för att fylla i om hushållsel ingår i hyran eller ej.³⁷ Journalisten ställer alltså en felaktig fråga (presuppositionen är osann) och Juholt accepterar frågan. Han skulle kunna avfärda journalistens fråga på första status (fakta), och därefter styra in debatten på otydliga rutiner. I stället blir det osanna påståendet inramningen för diskussionen och han tvingas därför säga att han missat reglerna och att han ångrar detta (kvalitet).

Eftersom journalisten uppenbarligen brustit i sin källgranskning, så kommer informationen troligtvis från en källa, säkerligen en politisk motståndare. Det leder till att informationen får en inbyggd frame.³⁸ Det är dock inte nödvändigtvis så att journalisten ljugit eller utelämnat något (*content bias*), utan det kan vara fråga om att "motivationen och attityden hos journalisten är oavsiktligt inflytelserika" (*decision-making bias*).³⁹

Det inleddes en förundersökning mot Juholt om bedrägeri, men den lades ned eftersom det inte fanns vare sig någon praxis eller några tydliga regelverk.⁴⁰ Det är alltså inte alldeles uppenbart att Juholt gjorde fel, åtminstone juridiskt, men eftersom han bad om ursäkt så godkände han att ett moraliskt fel hade begåtts (kvalitet). Hanteringen leder ofrånkomligen till en kris som inte behövde existera. Som Benoit säger vad gäller kriskommunikation, "perceptioner är viktigare än realiteten".⁴¹

I en intervju i Expressen utvecklar Juholt sitt resonemang.⁴² Han börjar inledningsvis dementera första frågan om varför han inte reagerade på påpekanden från partiets internredovisning om att han tagit emot för stora bidrag. "Det är en lögn", säger Juholt.⁴³ En kraftig dementi sker inledningsvis (fakta), varefter som han säger att handlingen är felaktig men skedde med goda syften (kvalitet, mer specifikt *purgatio*). Efterhand som intervjun löper gör han även en "pudel" och ber om förlåtelse (*deprecatio*). I båda fallen, vid presskonferensen och Expressen-intervjun, landar Juholt i ett kvalitativt status. Om han hade lagt mer fokus på definition, genom att ifrågasätta hur han kan ha ansvar i något som är otydligt, finns det anledning att anta att han skulle klara sig bättre.

Men Juholt använder sig också av procedur. Inför ett pressuppbåd i riksdagshuset två dagar senare får han frågan om han kände till det tidigare påpekandet om för mycket bostadsersättning. Juholt säger att han inte får uttala sig eftersom det pågår en förundersökning (procedur).⁴⁴

Juholt erkänner faktafel – men att det gjordes medvetet

Under Folk och försvar-konferensen i Sälen under januari 2012 påstod Juholt att regeringen drivit igenom en "helt ny försvarspolitik endast med stöd av Sverigedemokraterna".⁴⁵ Problemet var att Sverigedemokraterna inte ens fanns i riksdagen då. Juholt förtydligade sig sedan och sa till TT att han "medvetet uttryckt sig drastiskt för att belysa minoritetsregeringens problem och att han självklart kände till att Sverigedemokraterna inte satt i riksdagen förra mandatperioden".⁴⁶ Här landar Juholt i ett kvalitativt status (*purgatio*) eftersom han erkänner skuld, men hävdar att syftet var gott.

Sammanfattning

Bildt avbryter omedelbart en fråga som han menar är felaktig (vad gäller fakta eller definition) och överför debattfrågan till det ämne som han vill prata om (procedur). Om journalisten inte håller med Bildt, så måste de lösa frågan om vilken fråga de ska vara oeniga om, och vilket status debatten ska handla om. När Bildt ifrågasätter frågan kan han på så vis kasta en viss skepsis över den. Om journalisten inte ställer sin fråga igen, kan det också ge intrycket att Bildt hade rätt i sin kritik av frågan. Bildt avfärdar många påståenden, vilket kräver att journalisten måste kunna ge belägg för sina påståenden. Om Bildt visar sig ha fel i sitt avfärdande så säger han ”okej då” och strider så att säga från nästa status, vilket gör att han kan anpassa sitt försvar efter ny information. En intervju med Bildt blir därför en långdragen process eftersom varje påstående måste beläggas, och journalisten får sällan tid att diskutera värderingar (kvalitet). Sådana försök avfärdas av Bildt med att man måste se till fakta. Det blir samtidigt möjligt för Bildt att styra undan kritik genom att hävda att journalisterna inte gör sitt jobb ordentligt genom att påpeka hur länge ett mediedrev pågår utan konkreta resultat.

Juholt verkar å andra sidan ofta acceptera påståenden (fakta och definition). I fallet med bostadsaffären får Juholt försvara sig hur han kunde missa två tydliga rutor – som inte existerade. Det blir därför uppenbart att små misstag kan starta, eller vidhålla, ett mediedrev som inte nödvändigtvis behövde existera. När Juholt använder procedur gör han det inte konsekvent genom att försöka få journalisten på samma spår. Han säger sitt budskap *oavsett* vad frågan som ställdes handlar om (Agenda-intervjun). Det gör att Juholt använder ett status som inte överensstämmer med status i journalistens fråga. Därför är det befogat av journalisten att ställa frågan igen, eftersom Juholt inte gjort något försök att besvara frågan, kritisera frågan (fakta eller definition) eller överföra frågan på ett lämpligt sätt (procedur).

Tabell 2. Bildt respektive Juholts val av status enligt statusläran

Händelse	Bildt	Juholt	Händelse
Fråga om koppling till Lundin Petroleum ⁴⁷	1 (4)	3 (borde valt 1)	Särbons bedrägeribrott ⁴⁸
Om Lundin Petroleum var i Etiopien eller ej ⁴⁹	1	4	Jas Gripen-planen ⁵⁰
Lundin Petroleums ”förstudier” i Etiopien ⁵¹	2	3 (borde valt 1)	Presskonferens om bostadsaffären ⁵²
Jämvanklagelser för Lundin Petroleum ⁵³	1	1 (3)	Intervju efter bostadsaffären ⁵⁴
Vapenfabriken i Saudiarabien ⁵⁵	1 (2, 4)	3	Folk och försvar-konferensen ⁵⁶
Telia Sonera ⁵⁷	4		
Ekots lördagsintervju om klustervapen ⁵⁸	1 (2)		

Siffrorna motsvarar lägsta använda status för dispyten ifråga. Övriga använda status inom parentes. Förklaring: 1=fakta; 2=definition; 3=kvalitet samt 4=procedur. Ju lägre nummer, desto starkare försvar (undantaget är 4 som också räknas som starkt). Bildt använder inte 3, vilket Juholt gör i större utsträckning.

Det är dock viktigt att påpeka att kriskommunikationen måste utgå från den specifika situationen och inte från ett nolläge. Man kan inte jämföra Bildts val av status med Juholts val av status, i en annan situation som har andra fakta, utan man måste jämföra status i förhållande till *sakfrågan*. Det är därför viktigt att tolka resultaten i enlighet med statusläran kontra sakfrågan och tid – *inte* Bildt kontra Juholt. Det man däremot bör titta efter är förflyttningar av status över tid.

En annan viktig poäng är att Bildt besvarar frågor exakt så som de är formulerade, medan Juholt besvarar dem så som de är tänkta, med underförstådda antaganden (presuppositioner och framing). En fråga som ”hur mår du i dag?” kan man exempelvis besvara exakt så som den är formulerad, men man kan också se frågan i ett större sammanhang och vad frågan egentligen handlar om med de underförstådda antagandena. Om en av aktörerna har en tuff tid bakom sig och får frågan ”hur mår du i dag?”, så är det underförstådda snarare ”du har varit med om väldigt mycket turbulens – hur mår du i dag?”. Jag hävdar alltså att Bildt svarar på frågans exakta formulering, medan Juholt svarar på den tänkta frågan. Det får till följd två saker. Det ena är att Bildt kan avfärda betydligt fler frågor tidigt på statusläran (fakta) medan Juholt accepterar presuppositionen som finns i frågan. Det andra är att Bildt kan infoga en mångtydighet som kan visa sig vara användbar senare. Bildt är också konsekvent med att säga att man ska titta på fakta, vilket sällar bort frågor om moral, känslor och värderingar (kvalitet). Alla försök, från journalisternas sida, till att fråga om moral bemöts med ett överförande status (procedur). Det innebär att han uteslutande kan använda starka status och rama in sakfrågan till sin fördel. Följaktligen har vi identifierat två kännetecken till varför Bildts retoriska försvar är starkt: Han besvarar frågan så som den är ställd, inte så som den är tänkt, och han pratar konsekvent om fakta, vilket utelämnar kvalitet.

Diskussion

Frågan som ställdes inledningsvis var *vad skiljer Bildts från Juholts retorik under mediedreven enligt statusläran?* och tog sin utgångspunkt i statuslärans fyra status: fakta, definition, kvalitet och procedur. Status är ett sätt att fånga kärnfrågan i en dispyt (intervju, debatt etc). Fakta och procedur räknas som starkast status.

Carl Bildt har i regel bemött kritik tidigt på statusläran (fakta) och förflyttat sig varefter som ny information blivit tillgänglig (definition), vilket också är den mest effektiva strategin.⁵⁹ Bildt erkänner sällan skuld (kvalitet), men det beror i regel inte på att han undviker skuldfrågan, utan han avfärda den som irrelevant eller visar att journalisten har fel tidigare på statusläran (fakta eller definition). Om Bildt endast håller sig till fakta under kriser, så kan han alltid avfärda värderingar av hans handlande på två sätt. För det första kan han säga att de moraliska frågorna ursprungligen kommer från de politiska motståndarna, och därmed tillhör det ”politiska spelet” (underförstått att de är substanslösa). För det andra, om en journalist gör likadant kan han hänvisa till att journalisten inte förhåller sig objektiv och neutral, utan drivs av en politisk agenda.⁶⁰

Håkan Juholt erkänner däremot skuld (även då han nödvändigtvis inte har skuld) men hävdar att handlingarna oftast skedde med gott syfte (kvalitet). Juholt har vid minst ett tillfälle fått en fråga som varit felaktig vad gäller fakta. Bildt har, till skillnad från Juholt, omedelbart tagit udden av sådana frågor genom att ifrågasätta dess legitimitet, vilket får till följd att ingen skuld verkar ”fästa” på honom. Juholt har å andra sidan valt en strategi och hållit sig till den oavsett vilken ny information som blivit tillgänglig. Han hade därför kunnat välja en annan strategi, och därmed också förneka skuld i bostadsaffären, och på så vis tvinga journalisterna att bevisa hans skuld. När Juholt svarar på en fråga så godkänner han implicit presuppositionen av fakta och definition. Genom att ifrågasätta presuppositionen i journalistens fråga skulle han alltså kunna ”strida” från

statuslärans tidiga status betydligt oftare (fakta och definition), så att debatten inte leder vidare till skuldfrågan (kvalitet).

Slutsatsen är att en journalistisk intervju bör värderas som en debatt där *båda* parter har ansvar för att fastställa fakta, definition, kvalitet eller procedur.⁶¹ När en journalist gör en inramning av frågan så att de möjliga svarsalternativen minskar, är det respondents ansvar att se till att "utvidga" frågan till mer lämpligt status. Med andra ord bör respondenten se till att fakta och definition är korrekta, eller neutrala, innan intervjun fortsätter vidare till kvalitet. Samtidigt visar analysen hur statusläran kan hjälpa till att identifiera de grundantaganden som parterna i intervjun eller debatten delar, exempelvis genom att analysera journalisternas frågor, vilket kan leda till en bättre förståelse för framing.

Jag vill också ifrågasätta det klassiska rådet med att välja en försvarsstrategi och hålla sig till den.⁶² I likhet med Kramer och Olson (2002) vill jag i stället lyfta fram en successiv förflyttning längs statusläran, vilket tjänar till att hantera krisen så som den *faktiskt* utvecklas och inte så som man *planerar* att den ska utvecklas. Mitt resultat är konsistent med Kramer och Olson och jag finner därför anledning att framhäva betydelsen av statusläran som analytiskt verktyg vid försvarsstrategier.

Trots att statusläran "tillhör" retoriken är det lätt att se hur statusläran är konsistent med ett samhällsvetenskapligt perspektiv där man ser aktören systemteoretiskt som en levande organism. Organismen måste anpassa sig till miljön för att överleva och då är en adaptiv försvarsstrategi lämpligare än att bestämma sitt försvar på förhand och hoppas att verkligheten anpassar sig. En sådan ansats gör det också begripligt varför statusläran är något man alltid kan använda, även i oförberedda situationer.

Som ett försök till att bidra till den analytiska delen ska jag formulera några normativa kriterier som bör vara uppfyllda för att man lättare ska kunna analysera debatter av olika slag för att bedöma om de är fruktbara:

- a) debattörerna måste befinna sig på samma status
- b) byte till ett annat status kräver lämplig motivering (implicit eller explicit)
- c) utgångspunkten är första status (man kan alltså inte bedöma en handling som rätt eller fel om den inte först visats ha ägt rum)

När en journalist upptäcker ett "brott" mot dessa kriterier, bör journalisten försöka styra upp intervjun på ett sådant sätt att det inte längre finns någon konflikt gentemot kriterierna. Motsvarande gäller också för respondenten. De är förvisso självklara i praktiken ("man ska inte prata förbi varandra"), men att formalisera dem gör dem mer analytiskt användbara.

Begränsningar och förslag på vidare forskning

Rättsmetaforen som används är inte helt jämförbar med debatter i massmedier. I tv och radio är utrymmet bestämt på förhand, medan det i rättsalen i princip håller på så länge det är nödvändigt. Dessutom innehåller politikerutfrågningar många olika sakfrågor och därmed många olika status parallellt, medan rättegången i regel fokuserar på ett eller ett fåtal status åt gången. Likaså finns det formella regler för hur en rättegång går till. Metaforen med åklagare och advokat är förhållandevis likvärdig, men däremot inte ramarna för debatten.⁶³ Att ifrågasätta journalistens frågor är därför

särskilt lämplig i tv, framför allt i direktsändning, där programledaren i regel måste gå vidare med nästa fråga. Studien har inte heller tagit hänsyn till om utfrågningarna har sänkts live eller i efterhand (som kan klippas om), och där finns det också utrymme för mer forskning.

Jag har heller inte tagit hänsyn till krisernas art. Både Juholts och Bildts kriser är förvisso ekonomiska kriser som har med etiska normbrott att göra (*norm transgressions*), men det handlar om det abstrakta visavi det konkreta. Det går inte att lika enkelt skildra Bildts abstrakta kriser på grund av medielogiken. Samtidigt är omfattningen av kriserna relativt liten, det vill säga de gäller huvudsakligen deras personliga leverne. I en större kris, med fler personer, kan man förvänta sig att komplexiteten ökar. Studien tar dessutom endast hänsyn till reaktiv kriskommunikation, inte proaktiv.

Avslutningsvis, det vore välkommet att tillämpa statusläran som analysverktyg vid inte bara försvarsstrategier, utan fler typer av oenighet och situationer. De gamla grekerna var nog någonting på spåren ändå.

Noter

1. Mediedrev kännetecknas av vittomspännande, intensiv och kritisk rapportering, anklagelser om normbrott med många dominerande medier med samma perspektiv och journalistisk/dramaturgisk vinkel där utkomsten är osäker (Allern & Pollack, 2012, s. 22).
2. Quintilianus, *Inst. Or.* 3.5.7.
3. Jag gör ingen analytisk skillnad mellan debatt, diskussion eller intervju – de är alla underordnade argumentation och därmed statusläran.
4. Lindqvist Grinde (2008, s. 73).
5. Hall (1978).
6. Lindqvist Grinde (2005, s. 39).
7. Hohmann (2001); Johannesson (2006, s. 39f).
8. Hellspong (2001, s. 248) skriver att procedur är starkast, därefter fakta, definition och sist kvalitet.
9. Lindqvist Grinde (2008, s. 72) kallar statusläran för ”för-retorisk” – den bestämmer ramarna för debatten och vilken typ av retorik man kan lägga fram.
10. Benoit (1997, s. 179).
11. Johannesson (2006, s. 39).
12. Lindqvist Grinde (2005, s. 44).
13. Om underförstådd argumentering, se Sigrell (2001, s. 297-306).
14. Entman (1993).
15. Kramer & Olson (2002, s. 349).
16. Kramer & Olson (2002).
17. Walker & Walsh (2012).
18. Heath (1994); Marsh (2006; 2012).
19. Intervjuer, reportage, debatter etc där både fråga och svar hörs.
20. Ekström & Larsson (2010, s. 222-32); Toulmin (1958).
21. För experimentella studier kring proaktiv kriskommunikation, se t.ex. Arpan & Roskos-Ewoldsen (2005).
22. SVT (2011-10-07).
23. Kramer & Olson (2002, s. 353).
24. SVT (2011-10-16).
25. Ibid.
26. Expressen (2011-10-20).
27. Ibid.
28. SR (2012-03-06).

Tack

Författaren vill rikta ett tack till den anonyma bedömare för bra och relevanta synpunkter samt Göran Palm, Linnéuniversitetet.

29. TV4 (2012-04-11).
30. SVT (2012-04-18).
31. SR (2011-11-26).
32. Åtminstone inte när Bildt besvarar kritik reaktivt. Han har t ex fördömt Ghaddafis angrepp på befolkningen, vilket är ett kvalitativt status.
33. TV4 (2011-03-29).
34. SVT (2011-05-06).
35. Holmqvist (2011-10-07); Thulin (2011-10-07).
36. Expressen (2011-10-07).
37. Holmqvist (2011-10-07). Blanketten förändrades januari 2012 då den ansågs otydlig. Nu finns det två rutor för hela eller halva hyreskostnaden (Olsson, 2012-01-24).
38. McQuail (2010, s. 380).
39. Ibid.
40. Åklagarmyndigheten (2011-10-14).
41. Benoit (1997, s. 178).
42. Expressen (2011-10-09).
43. Ibid.
44. TV4 (2011-10-11).
45. TV4 (2012-01-16).
46. Ibid.
47. TV4 (2011-10-06).
48. TV4 (2011-03-29).
49. SVT (2011-10-07).
50. SVT (2011-05-06).
51. Expressen (2011-10-20).
52. Expressen (2011-10-07).
53. TV4 (2011-10-22).
54. Expressen (2011-10-09).
55. TV4 (2012-04-11).
56. TV4 (2012-01-16).
57. SVT (2012-04-18).
58. SR (2011-11-26).
59. Kramer & Olson (2002).
60. Roach (2001).
61. Se dialogtyperna "inquiry" och "information-seeking" i Walton (2008, s. 8).
62. Kramer & Olson (2002, s. 347).
63. Roach (2001).

Referenser

- Allern, S., & Pollack, E. (2012) *Scandalous: The Mediated Construction of Political Scandals in Four Nordic Countries*. Göteborg: Nordicom.
- Arpan, L., & Roskos-Ewoldsen, D. (2005) Stealing Thunder: Analysis of the Effects of Proactive Disclosure of Crisis Information. *Public Relations Review*, 31(3), 425-433.
- Benoit, W. (1997) Image Repair Discourse and Crisis Communication. *Public Relations Review*, 23(2), 177-786.
- Ekström, M., & Larsson, L. (2010) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Entman, R. (1993) Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58.
- Hall, S. (1978) *Policing the Crisis: Mugging, the State, and Law and Order*. London: Macmillan.
- Heath, M. (1994) The Substructure of Stasis-theory from Hermagoras to Hermogenes. *Classical Quarterly*, 44, 114-129.
- Hellspong, L. (2004) *Konsten att tala: handbok i praktisk retorik* (2 utök. uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Hohmann, H. (2001) Stasis. i T. Sloane, *Encyclopedia of Rhetoric* (pp. 741-745). New York: Oxford University Press.
- Jenssen, A.T., & Fladmoe, A. (2012) Ten Commandments for the Scandalization of Political Opponents, in S. Allern, & E. Pollack, *Scandalous: The Mediated Construction of Political Scandals in Four Nordic Countries* (pp. 51-71). Göteborg: Nordicom.
- Johannesson, K. (2006) *Retorik eller konsten att övertyga*. Stockholm: Norstedt.

- Kramer, M., & Olson, K. (2002) The Strategic Potential of Sequencing Apologia Stases: President Clinton's Self-defense in the Monica Lewinsky Scandal. *Western Journal of Communication*, 66(3), 347-368.
- Lindqvist Grinde, J. (2005) Vad gäller saken? Statusläran som verktyg för retorisk argumentationsanalys. *Rhetorica Scandinavica*, (22), 33-45.
- Lindqvist Grinde, J. (2008) *Klassisk retorik för vår tid* (1 uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Marsh, C. (2006) The Syllogism of Apologia: Rhetorical Stasis Theory and Crisis Communication. *Public Relations Review*, (32), 41-46.
- Marsh, C. (2012) A Legal Semiotics Framework for Exploring the Origins of Hermagorean Stasis. *International Journal for the Semiotics of Law*, 25(1), 11-29.
- McQuail, D. (2010) *Mass Communication Theory* (6 uppl.). London: Sage.
- Roach, T.J. (2001) Politics: The Third Face of Power, in T. Sloane, *Encyclopedia of Rhetoric* (pp. 627-629) New York: Oxford University Press.
- Sigrell, A. (2001) *Att övertyga mellan raderna: en retorisk studie om underförståddheter i modern politisk argumentation*. Åstorp: Rhetor.
- Toulmin, S. (1958) *Uses of Argument*. London: Cambridge University Press.
- Walker, K. & Walsh, L. (2012) "No One Yet Knows What the Ultimate Consequences May Be": How Rachel Carson Transformed Scientific Uncertainty Into a Site for Public Participation in Silent Spring. *Journal of Business and Technical Communication*, 26(3), 3-34.
- Walton, D.N. (2008) *Informal Logic: A Pragmatic Approach* (2 uppl.). Cambridge: Cambridge University Press.

Massmedier

- Expressen (2011-10-07) Juholt gör en pudel. *Expressen TV*, <http://www.expressen.se/tv/nyheter/inrikes/juholt-gor-en-pudel>
- Expressen (2011-10-09) Exklusiv intervju med Håkan Juholt. *Expressen TV*, <http://www.expressen.se/tv/nyheter/politik/exklusiv-intervju-med-hakan-juholt>
- Expressen (2011-10-20) Carl Bildt om affärerna i Etiopien. *Expressen TV*, <http://www.expressen.se/tv/nyheter/politik/carl-bildt-om-affarerna-i-etiopien>
- Holmqvist, A. (2011-10-07) Bluffade – med bostadsbidraget. *Aftonbladet*, <http://www.aftonbladet.se/nyheter/skrisen/article13741591.ab>
- Olsson, L. (2012-01-24) Ny blankett för riksdagsledamöters hyresersättning. *Svenska Dagbladet*, <http://blog.svd.se/politikkdirekt/2012/01/ny-blankett-for-riksdagsledamoters-hyresersattning>
- SR (2011-11-26) Världen enligt Bildt. *Sveriges Radio P1 Ekots lördagsintervju*, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3071&artikel=4815559>
- SR (2012-03-06) Hemlig vapenfabrik planeras i Saudiarabien: Hela intervjun med Carl Bildt om vapenfabriken i Saudiarabien. *Sveriges Radio Ekot*, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3437&artikel=4998896>
- SR (2012-03-29) Detta har hänt: Vapenfabriken i Saudiarabien. *Sveriges Radio Ekot*, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5017387>
- SVT (2011-05-05) Håkan Juholt. *Agenda*.
- SVT (2011-10-07) Carl Bildt i Skavlan. *Skavlan*.
- SVT (2011-10-16) Kritiken mot Carl Bildt växer. *Rapport*, http://svt.se/2.22620/1.2568310/kritiken_mot_carl_bildt_vaxer
- SVT (2011-12-02) Håkan Juholt i Skavlan. *Skavlan*.
- SVT (2012-04-18) Bildt passade på frågor om Telia Sonera. *Rapport*.
- Thulin, S. (2011-10-07) Juholt har fått 160 000 kronor för mycket. *Riksdag & Departement*, <http://rod.se/juholt-har-fatt-160-000-kronor-for-mycket>
- Thunberg, P., & Karlsson, K.J. (2011-10-13) Juholt fick ersättning för hyrbil och privatbil. *Expressen*, <http://www.expressen.se/nyheter/juholt-fick-ersattning-for-hyrbil-och-privatbil/>
- TT (2011-10-07) Juholt: Jag har inte haft koll på reglerna. *Dagens Nyheter*, <http://www.dn.se/nyheter/politik/juholt-fick-for-mycket-till-hyran>
- TT (2012-01-21) Juholt avgår som partiledare. *Svenska Dagbladet*, http://www.svd.se/nyheter/inrikes/juholt-avgar-som-partiledare_6786963.svd
- TV4 (2011-03-29) Juholt om sårbons bedrägeri. *Nyheterna*.
- TV4 (2011-10-06) Bildt: "Låt nu de som kan sköta det här". *Nyheterna*.
- TV4 (2011-10-11) Juholt: Jag kan inte kommentera. *Nyheterna*.
- TV4 (2011-10-22) Bildt tillbakavisar anklagelser om jäv. *Nyheterna*.
- TV4 (2012-01-16) Juholt i blåsväder. *Nyheterna*.

TV4 (2012-04-11) Bildt försvarade Saudiaffär. *Nyheterna*.

Åklagarmyndigheten (2011-10-14) *Juholtärendet: förundersökning om bedrägeri läggs ned*, <http://www.aklagare.se/Media/Nyheter/Juholtarendet-forundersokning-om-bedrageri-laggs-ned>

Remediering och tidig radio

Det svenska radioreportaget 1925-1930

Peter Dahln

Abstract

Syftet med denna artikel är att ge en teoretisk och mediehistoriskt förankrad förståelse av det svenska radioreportaget mellan 1925-30, med dess evenemangsutsändningar, bygdeskildringar, flygreportage, stadsrundvandringar och besök hos prominenta personer. Särskild vikt läggs vid arvet från visuella medier och den topografiska bildgenren, att det sker en *remediering* i radio av visuella medier. Bland de analyserade reportagen finns nordiska samarbetsprojekt där även Tyskland deltog.

Keywords: radio, reportage, remediering, medicarkeologi, Jerring

Inledning

I denna artikel vill jag peka på några länkar och samband mellan tidiga radioreportage och äldre, visuella medier för dokumentära framställningar. Exempel ges på hur radion remedierade de visuella mediernas reportageliknande framställningar av stadsmiljöer och annat. Till grund för denna diskussion ligger huvudsakligen avhandlingen *Svensk film och visuell masskultur 1900* av Pelle Snickars (2001). Under den period som här studeras, 1925-1930, existerade inga möjligheter att spela in och för eftervärlden bevara radioprogram. Allt var direktsänt. Inspelningsapparat blev tillgänglig först 1931.

Det visuella arvet

Den svenska radion inledde officiellt sina sändningar den 1 januari 1925 inom ramen för det allmännyttiga AB Radiotjänst (namnbyte 1957 till Sveriges Radio). Eftersom radiomediet var någonting helt nytt, en ”tom” teknologi som, enligt Raymond Williams (1989), skulle fyllas med innehåll, måste dess tidiga utveckling ses i ljuset av andra medieverksamheter som föregick det. För radion existerade distributionsmöjligheten innan det fanns en klar uppfattning om vilket innehåll som passade, medan det för filmmediet var tvärtom: här uppfanns innehållet, det som upptogs på filmremsan först, varefter olika distributionsformer för visning av film växte fram. Remedieringsaspekten blir därmed inte mindre central vid studiet av radiomediets framväxt än vid filmens.

En grundtanke bakom remedieringsbegreppet återfinns hos Marshall McLuhan (1967), som menade att ”inget medium har någon mening eller existens för sig, utan endast i ständigt samspel med andra media”, och att innehållet i ett medium alltid är ett annat medium: ”Inhållet i en film är en roman, en pjäs eller en operett. ‘Inhållet’ i

skriven eller tryckt text är tal, men läsaren blir knappast alls varse vare sig tryck eller tal.”¹ På motsvarande sätt är innehållet i radio skriven text, grammofoonskivor, framställningar och berättelser i visuella medier, film, press, teater etc.

I sitt standardverk *Remediation. Understanding New Media*, urskiljer Jay David Bolter och Richard Grusin (2000) två huvudsakliga remedieringslogiker: omedelbarhet (“immediacy”) respektive hypermediering (“hypermediacy”). Genom den första logiken eftersträvas transparens, genomskinlighet; ett osynliggörande av själva mediet och dess teknik, vilket framkallar en upplevelse av att objektet, det som som skildras i exempelvis en film eller ett radioprogram framstår som omedelbart tillgängligt, utan någon förmedlande instans. Genom den andra logiken, hypermediering, framträder eller tematiseras själva medieringen så att vi hela tiden är medveten om att den finns där. Detta blir exempelvis tydligt på olika Internetsidor där ”flikar”, ”fönster”, länkar, foton, olika former av grafik med mera samsas på skärmen, eller i televisionens nyhets-sändningar med andra TV-skärmar i bakgrunden. Dessa dubbla logiker, omedelbarhet och hypermediering, förutsätter varandra och såväl nya som gamla medier åberopar dem båda i deras ansträngningar att göra om sig själva och varandra.² Förmodligen har medieutvecklingen främjat hypermediering i exempelvis kommersiell och digital radio. I de tidiga radioreportage som här analyseras framstår dock strävan efter omedelbarhet som primär.

När radiomediet utvecklades från det teknologiska experimentstadiet till en social form, alltså användes för att sända program till en bred allmänhet, fanns bland annat de fotografiska medierna och deras användning för nationalistiska och turistiska ändamål. Snickars diskuterar just den nationella visuella masskulturen och dess relation till filmmediet.³ I en studie liknande Snickars, *Illusions in Motion. Media Archaeology of the Moving Panorama and Related Spectacles*, drar Erkki Huhtamo (2013) en parallell mellan 1700- och 1800-talsmediet panorama och senare tiders medier:

Panorama kanske lanserades som en ny konstform, men det var tänkt att skapa en marknad för medierade verkligheter och (till synes) emanciperade blickar. Som sådan, var det en tidig manifestation av mediekultur i vardande. Även om det inte var uppkopplat som tv [broadcasting] eller internet, var det i stånd till att teleportera [teleporting] sin publik till en annan plats, och lösa upp gränsen mellan lokal existens och global vision. I en tid när världsomspännande nöjesresande och organiserad massturism tog sina första försiktiga steg, presenterade panoraman strålande representationer av exotiska miljöer och aktuella inneplatser [hotspots]. Paris och Istanbul, liksom slagfälten i Waterloo och Gettysburg, besöktes av åskådare, som blev ”världsmedborgare” *avant la lettre* [innan begreppet fanns].⁴

Huhtamo använder beteckningen ”broadcasting” (”Although it was not wired in the sense of broadcasting or the internet”) vilket kan innefatta både radio och tv, men det är oklart om han avser båda eller bara tv. Radions frånvaro när remedieringens teori och historia diskuteras är också påtaglig hos Bolter och Grusin (2000). Det är inte många gånger radiomediet nämns i denna bok. ”Radio” finns heller inte upptagen i Index, utan fokus ligger nästan uteslutande på visuella medier som bildkonst, fotografi, film, television, Internet. Det är bara när Internet diskuteras som Bolter och Grusin, i förbifarten, nämner radiomediet, genom att Internet givetvis också kan remediera ljudfiler.

Nära besläktad med remedieringsstudiernas teori och metod är mediearkeologi, eller mediegenealogi, det vill säga en utforskning av mediernas historia, av betingelserna för mediernas framväxt, samt vilka förutsättningar medierna skapar för kommunikation och tänkande. Två nyligen utkomna böcker om mediearkeologi behandlar inte heller de radiomediet. I *What is Media Archaeology?*, av Jussi Parikka (2012), med en huvudsakligen filmhistorisk horisont, behandlas bland annat radiomediets föregångare och upphov, telegrafmediet, med fokus på den elektromagnetiska Morse-telegrafens teknologiska dimensioner och de föreställningar om bland annat kommunikation med andevärlden som det gav upphov till. Signifikativt nog finns "*Telegraph, the*" listad i Index (på 26 sidor), liksom "*telephone, the*" (på 10 sidor) men inte radio, som enbart, och helt i förbifarten, betraktas som en teknisk vidareutveckling av telegrafen. Vad Parikka därmed missar är att radio har en annan social form än telegrafi, och remedierar så mycket annat och mer än telegrafi. I antologin *Media Archaeologi. Approaches, Applications, and Implications*, med Huhtamo och Parikka (2011) som redaktörer, finns ingen artikel om radiomediet, ej heller "radio" i Index.

Min poäng är, att vi i båda fallen – panorama och radio – har att göra med medier som är socialt förankrade, har ett brett kulturellt genomslag samt förmedlar vissa grundläggande föreställningar, myter och ideologier.

Snickars analys av framför allt Svenska Bios stadsfilmer tar sin utgångspunkt i den topografiska bildgenre – geografiska stereobilder – som började florera i Europa under 1850-talet och som bland annat kunde beskådas genom titthål i de stora, runda trummor (tittskåp) som kallades Kejsarpanorama; ett första sådant öppnades i Stockholm 1889: "Den topografiska bildgenren dominerade den period i västerlandets mediehistoria som avhandlingen fokuserar. Platserna består, medan bildformat och apparatur varierar. När en filmisk geografi introducerades kring sekelskiftet 1900 hade generationer redan betraktat representationer av samma topografier."⁵ Här kan tillfogas de illustrerade aktualitetstidskrifter och svensk-nationellt inriktade familjetidskrifter, rika på illustrationer även de, som etablerade sig i Sverige under 1850-talet.⁶

Radioreportagens pionjärer, som Sven Jerring (1895-1979) och Olof Forsén (1898-1967), växte upp omgivna av dessa bildmässiga representationer av olika platser. Rimligtvis måste detta ha utgjort influenser som de bar med sig när de började utforma reportaget som radiogenre. De byggde även vidare på mer konkreta berättartraditioner. När det mot slutet av 1800-talet blivit vanligt att offentligt förevisa projicerade ljusbilder på lokal, skötte ljusbildföreläsaren inte enbart om laterna magican utan fungerade även som uttolkare av de visuella bilderna: "När det handlade om geografiska bilder var det följaktligen hans uppgift att retoriskt och narrativt måla upp för publiken de förevisade miljöernas natur."⁷ Detta påminner i hög grad om den uppgift som senare radions reportagemän hade att utföra, nämligen att just "retoriskt och narrativt måla upp" för radiopubliken de miljöer han såg framför sig. Skillnaden låg i att bild- eller filmföreläsaren talade mot bakgrund av ett visuellt material medan radiomannen verbalt skulle visualisera – frammana inre bilder av – ett för lyssnarna osynligt material.

Det finns även andra beröringspunkter mellan de visuella och auditiva medierna. Hos de flesta ljusbildsproducenter kunde man få med sig bildmanualer om man köpte eller hyrde bilder för eget bruk, och som inkluderade "noggranna bildtexter skrivna i en reseretorisk stil med en visuellt simulerad närvaro för ögonen".⁸ Detsamma gällde i hög grad Radiotjänsts reportageprogram: de beledsagades alltsomoftast av bilder – fotogra-

fier och illustrationer – och kontextualiserande bakgrundsinformation i veckotidningen *Radiolyssnaren* (1927-1938) och i dagspress runt om i landet (år 1934 tillkom även veckotidningen *Röster i Radio*).

I Sverige drog geografiska skioptikonbilder och den samtida vykortsindustrin nytta av den nymornade turismen under 1890-talets nationella pånyttfödelse. Till exempel visade Panorama international i Stockholm hösten 1893 bildserien *En turisttripp genom Sverige*, som enligt programbladet utlovade imaginära besök i Stockholm, Vaxholm, Gripsholm, Laholm, Göteborg, Trollhättefallen och Malmö.⁹ Kring 1905 tog svensk filmproduktion över produktionsstrategier som visat sig lönsamma inom dessa genrer genom att platser i landet som redan avbildats i dessa bildmedier filmades.¹⁰ Vykort med stadsmotiv och stadsfilmer som *Ett besök i Stockholm* (1908) kom sedan att remedieras i radioreportagen från bland annat olika nordiska huvudstäder, till vilket vi återkommer.

De första radioreportagen

Begreppet ”reportage” vann inte omedelbart insteg bland radiovokabulären. I sin minnesbok *På min våglängd* diskuterar Sven Jerring (1944) begreppet reportage i samband med att han drar sig till minnes det allra första reportaget i svensk radio. Som Radiotjänsts första verkliga *referat* utnämner han utsändningen från Vasaloppet, på plats i Mora, den 8 mars 1925. Det var första gången Jerring yttrade sig offentligt ”på ett mera utförligt sätt”.¹¹ Efter ytterligare åtta månader, i november, kom det första *reportaget*. Med reportage förstod Jerring ”ett samarbete mellan reportern och andra personer, medan han i ett referat återger vad han ser, eller har sett eller hört. I senare fallet lämnar han ett efterhandsreferat.”¹²

Det var alltså inte förrän den 21 november 1925 som man på Radiotjänst gjorde sitt första, riktiga *reportage*, enligt Jerrings definition av denna programgenre. Det kom att äga rum i Göteborg.¹³ Då väntade, berättar Jerring, på amerikakajen vid Göta Älv ”en av Radiotjänsts egna mikrofoner, när jag fattade posto framför tredje klass landgång till spritt nya ‘Gripsholm’, färdig att slå mig i slang med passagerare, besättningsmän, tullare och vem som gitte”. Vid Jerring sida fanns även Julius Rabe, mellan 1918 och 1927 vid *Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning* och från och med 1927 (till 1935) riksprogramchef i Radiotjänst.¹⁴ ”Gripsholm” var inte bara nybyggt – det ståtliga skepets jungfrufärd skulle gå ända till USA, den mytomspunna kontinent som hundratusentals svenskar emigrerat till sedan mitten av 1800-talet, en emigrationsvåg som under 1920-talet nådde en sista topp. Det fanns alltså ännu 1925 ett stort och allmänt intresse för Amerika-utvandringen: många människor runt om i Sverige kände någon som hade gjort eller var i färd med att genomföra den stora båtresan över Atlanten.

Alla större tidningar hade artiklar med fotografier om utsändningen, ”och i allesammans omnämndes ett litet rart intermezzo”, som Jerring skriver. Vad som hände var att en ung man som stått och betraktat Jerring en stund plötsligt, efter att Jerring just avslutat en intervju, rusade fram till mikrofonen och med ivrig röst ropade: ”Det är Gystav, adjö med dig, Lydia!”, varpå Gustav begav sig ombord, uppslukad av det allmänna sorlet. Förmodligen rörde det sig om ett avsked till en hjärtans kär i hembygden.

Detta första reportage, och i synnerhet Jerrings definition av det som just ett reportage, hårbärgerar några i sammanhanget viktiga aspekter. För det första beskrivningen av direktrapporteringen från ”Gripsholms” jungfruresa som ett *reportage*, medan direktrap-

porteringen åtta månader tidigare från Vasaloppet definieras som ett *referat*. Det enda som tycks skilja händelserna åt, eller rättare sagt rapporteringen från dem, är att det i fallet "Gripsholm" förekom intervjuer. Som nämnts ovan var det också just detta som enligt Jerring kännetecknade ett reportage, att det var "ett samarbete mellan reportern och andra personer". Vid den första Vasaloppssändningen i mars 1925 förekom uppenbarligen inga intervjuer varför det heller inte, som Jerring såg det, kunde definieras som ett reportage. Det kunde dock sändningen från "Gripsholm", eftersom radiomannen där initierade ett samarbete med andra personer genom att vända sig till dem för att få svar på sina frågor, dvs. utförde intervjuer.

Så sent som i september 1926, efter drygt ett och ett halvt års programverksamheter, berättas det i tidningen *Våra Nöjen*, att den ledande radiomannen Sven Jerring fram till dess hade gjort "alla på ort och ställe-referat vi hittills haft: Vasaloppet 1925 och 1926, Erik Dahlbergsfesten i Riddarholmskyrkan, Gripsholms första avfärd från Göteborg 1925, vårfesten i Uppsala Valborgsmässafton 1926 m. fl.". Man kan här notera den högtidliga och nationalistisk-patriotiska karaktären på de per definition konsensusbefrämjande evenemang som Jerring och Radiotjänst valde att besöka och på plats skildra för lyssnarna. Redan tidigt fanns inom Radiotjänst en klar medvetenhet om det nationella uppdraget och det egna mediets betydelse för bevarandet av det legitima, nationella kulturarvet. Detta kom att påverka vilket programstoff som prioriterades, inte minst inom reportagegenren.¹⁵ En programkategori som tidigt kom att omhuldas inom Radiotjänst var därför stora, nationellt sammanbindande evenemangshändelser, såsom kungabrillop, jubiléer, invigningar av utställningar och museer etc. Evenemangsutsändningar ansågs kräva så noggranna förberedelser – den tekniska utrustningen för sändningar utanför radiostudion var länge tung och otymplig – att bara evenemangshändelser som var kända långt i förväg beaktades.¹⁶

Icke desto mindre är det ett programpolitiskt och ideologiskt ställningstagande som här görs och som kom att bli styrande för reportageverksamheterna ända in på 1950-talet, det vill säga att prioritera utsändningar från nationalistiska evenemang. Under de första decennierna satte programpolitiken också klara begränsningar för vad som kunde göras i reportageform. Inga politiskt brännbara ämnen fick ventileras, vilket hänger samman med den generella programpolitiska principen i radions barndom om att undgå kontroversiella ämnen, det vill säga ämnen som kunde föra den nya verksamheten in i uppenbara spänningsfält.¹⁷ Radion skulle bli accepterad, i vidast möjliga kretsar, inklusive politiska.

Samma villkor, med hårt kontrollerad nyhetstjänst, gällde i Norge och Danmark, båda länderna med radiostart i april 1925, även om norsk radio drevs i kommersiell regi av separata stationer innan staten tog över radioverksamheten och skapade Norsk rikskringkasting (NRK) 1933.¹⁸ I sin bok om den norska radions utveckling fram till andra världskriget och ockupationen framhåller Hans Fredrik Dahl att även där var den fasta täckningen av amerikabåtens avgång från hamnen i Oslo den äldsta formen av regelmässigt reportage, överförda sedan 1925/26.¹⁹ En huvudpunkt var här att förmedla de utresandes hälsningar hem. År 1925 sände norsk radio också från skidtävlingarna i Holmenkollen och "då Roald Amundsen og mannskap kom til Honnørbrygga i Oslo etter forsøket på å nå Nordpolen med fly".²⁰ Hösten 1930 kunde Oslostationen bjuda på programposten "Med mikrofonen gjennom Oslos nye moderne stormagasin", där programsekreterare Thorstein Diesen uppträdde som lyssnarnas ciceron i Steen & Strøm, nyöppnad efter branden 1929.

Definitioner av reportaget

Gjorda försök till definitioner av reportage möjliggör jämförelser med hur begreppet brukats från tid till annan. Jerring, Sveriges förste radioreporter, definierade alltså ett radioreportage som ”ett samarbete mellan reportern och andra personer, medan han i ett referat återger vad han ser, eller har sett eller hört”. I sin avhandling om reportage i landsortstidningar 1960–1985, och där ”grundprincipen är densamma oavsett medium”, låter Lars J Hultén (1990) ”reportagedefinitionen kräva uttryckliga redogörelser i texten av reporterns närvaro på den scen han gästar, hans iakttagelser, hans upplevelser osv vid sidan om sak- och ämnesredovisningen”, vilket innebär att reportern ”’tvingas’ utnyttja iakttagandet som arbetsmetod i sitt textskapande, vilket alltså andra textformer inte kräver”.²¹

I en studie av sju reportageböcker avskiljer Torsten Thurén reportaget som ”en distinkt form av gestaltande journalistik”.²² Thurén följer Hulténs definition, enligt vilken reportern måste ha befunnit sig på platsen och explicit redovisa sina intryck därifrån för att hans text ska kunna betecknas som ett reportage. Enligt Thurén behöver dock inte iakttagelserna på platsen dominera framställningen: ”Ett reportage kan alltså till största delen bestå av intervjuer eller fakta hämtade från skriftliga källor om det i texten finns något så när omfattande spår av reporterns egna iakttagelser och/eller upplevelser.”²³ Thurén menar också att texter som enbart består av intervjuer inte bör räknas som reportage, medan ”[m]era djupgående intervjuer, exempelvis i form av personporträtt kan betecknas som en egen genre”.²⁴

Att finna fram till en precis och otvetydig definition av reportaget som genre är alltså inte lätt. Som framgår ovan blir definitionerna lätt glidande och oprecisa. När Hultén definierar reportaget som ”en textform som ger reportern möjlighet att visa sig själv på ett mer personligt sätt och ge uttryck åt sitt personliga tonfall och sina reflektioner”, innefattar det vad Jerring och andra tidiga radioreportrar sade i mikrofonen från de platser och personer de besökte med mikrofonen, eller ska dåtidens radioreportrar bedömas som alltför opersonliga, osjälvständiga och oreflekterande efter dagens mått mätt? Och var går gränsen mellan intervju (icke-reportage) och reportage, om Jerring vid en längre mikrofonintervju lade in några ”bild”- och stämningsskapande miljöbeskrivningar?

Med flyg till Bergen

I sin beskrivning av det svenska radioreportagens utveckling berättar Jerring att man ännu fyra och ett halvt år efter radiostarten, sommaren 1929, bara var tre man som hade att åstadkomma vad som skulle bli det vidlyftigaste reportaget före kungajubileet 1938: Walter Holmstedt, Bo Willners och Jerring själv.²⁵ Med Jerrings egen, något förbryllande terminologi ”refererade” man Ahrenbergs flygning mellan Stockholm och norska kuststaden Bergen (som fågelvägen mäter 754 km) – en flygning som över Island, Grönland och Labrador skulle fortsätta till New York men kom att sluta i Ivigtut på Grönland, ”där motigheterna blev den svenske atlantflygaren och hans enmotoriga junkermaskin ‘Sverige’ övermäktiga”.²⁶ Jerring:

På marken sköttes rulljangsen av Holmstedt och Willners, från luften av mig. Vi samverkade om det då största flygreportaget i världen och slog med eftertryck amerikanarna ur brädet. Yankee-kollegerna hade visserligen beskrivit sina stor-

städer från luften – kunde vi också, jag gjorde 1928 en sådan utsändning över Stockholm, som barnprogram – och fört telefonsamtal mellan flygplan och terra firma. Men vi klämde till med ett flygreportage om 754 kilometers längd, och det torde ha hållit sig som rekord fram till kriget.

Innan den stora reportageresan kunde bli av hade man emellertid att i en rad provflyningar grundligt trimma såväl flygplan som radioanordningar. Jerring berättar att han dag efter dag ”satt i det blå och pratade, halvkvävd av struphuvudmikrofonens halsrem” (struphuvudmikrofonen släppte bara fram de i halsen bildade ljuden). Distributionsmässigt använde man sig av de för tillfället inrättade mottagningsstationerna i Enköping, Örebro, Karlstad och Oslo, vilka skulle fånga upp ”kortvägsbudskapen” från flygplanet och vidareända dem till Stockholm.

Tidigt på morgonen söndagen den 9 juni 1929 var det fint väder och dags för Jerring att ge sig ut till Lindarängens ”flyghamn” för att officiellt påbörja reportaget. Ernst Rolfs orkester fanns på plats tillsammans med journalister, fotografer och en brokig publik. Nationalsången spelades, liksom Wilhelm Stenhammars ”Sverige”. När Jerring inledde utsändningen kl. 5.30 stod också piloten Ahrenberg och hans besättning, löjtnant Flodén och telegrafist Ljunglund, vid radiomikrofonen. Ahrenberg sade: ”Farväl, alla mina vänner! Farväl, gamle far!”²⁷ Därefter redogjorde löjtnant Flodén för förarbetet till flygningen och för sina topografiska studier av de trakter, över vilka färden skulle gå, varefter telegrafisten Ljunglund lovade att försöka upprätthålla den trådlösa förbindelsen med hemlandet. Jerring överlämnade sedan ord och mikrofon till Radiotjänstkollegan Walter Holmstedt och gick därefter ombord på flygplanet tillsammans med bankir Tage Cervin, som ekonomiskt bidragit till expeditionen och skulle med till Bergen. Efter dem följde de tre flygarna, ”orkestern spelade, dörren slogs igen, motorn brummade”.²⁸

Från sin goda utkiksplats på Lilla Loudden beskrev sedan Holmstedt starten, som emellertid dröjde, varför han fick tillfälle att till lyssnarna förmedla de kunskaper om flygning han under natten läst in sig på ur Jerrings uppslagsbok. Det gällde alltså att vara förberedd och kunna prata på om någonting under sändning. Efter några timmars flygresor förmedlade Jerring, från en telefonhytt i Bergen, en utförlig sammanfattning av den reseberättelse som befordrats genom mikrofonen under resans gång. Den samtidigt fantasieggande och bildande resa som radiolyssnarna fick vara med på genom att lyssna på reportaget från Bergen-flygningen påminner i hög grad om de reseupplevelser och vyer som i visuell form tillhålls av panoramat och den tidiga dokumentära filmen. Här gavs den en auditiv utformning, supplerat av tidningsartiklar med foton och illustrationer om och från reportaget, det vill säga av konkreta, visuella framställningar.

Det var också ett fysiskt påfrestande och närmast äventyrligt reportage – Jerring fick sitta på det skakiga flygplanets räfflade golv under hela den fem timmar långa flygningen och skall ha varit helt utpumpad vid framkomsten.²⁹ Detta kan knytas till idealet om tuffa, våghalsiga och hjältemodiga upptäcksresanden, tidningskorrespondenter och reportrar som växte fram under 1870-talet och som Johan Jarlbrink beskriver i sin avhandling om symboler och handlingsmönster för den svenska pressens medarbetare från 1870-tal till 1930-tal.³⁰

Urmodellen var journalisten och tidningskorrespondenten Henry Stanley, som 1871 nådde Ujiji vid Tanganyikasjön, där han hälsade den svårt medtagne Livingstone med de berömda orden ”Dr. Livingstone, I presume?”. Uppmärksamheten kring Stanleys

resor gjorde att de fick stort inflytande över hur nyhetsjägerrollen kom att formeras och förstås. Stanleys bok *How I found Livingstone* från 1872 kom redan året efter i en svensk översättning. Det var också den konsekvent använda jag-formen, hur *jag* fann Livingstone, som var själva poängen, menar Jarlbrink:

Afrika, Livingstone och Nilens källor har en närmast underordnad betydelse i Stanleys resereportage – i varje fall de som spreds i bokform – det som utgör *nyheten* är istället Stanley själv och hans spektakulära bedrifter: bragderna. Han observerar inte händelserna utan skapar dem själv genom de situationer han försätter sig i, äventyret skulle ju inte finnas om det inte vore för den egna insatsen. Stanley är därmed ett tidigt exempel på hur journalister uppträder som medskapare av de händelser de rapporterar om.³¹

Som ett svenskt exempel lyfter Jarlbrink bland annat fram Knut Stubbendorf, som i slutet av 1920-talet mycket medvetet, genom olika medier, förmedlade sina bedrifter som ”flygande” reporter på ständig och inte sällan riskfylld nyhetsjakt.³² Jarlbrink skriver om mellankrigstidens berättelser om journalister: ”Även om många journalister befann sig bakom skrivbordet framstod rörlighet som något önskvärt och eftersträvansvärt – gärna med hjälp av kommunikationsmedel som flyg eller bil, då var man toppmodern och också det var något eftersträvansvärt.”³³ Det är uppenbart att även en radioreporter som Jerring kan kopplas till denna journalistiska rollmodell.

På strövtåg med mikrofonen

En bit in på året 1930 kunde *Radiolyssnaren* konstatera att radioreportaget nu hade blivit ett ”betydelsefullt inslag i radioprogrammen. Radiolyssnarna ha förstått att uppskatta utsändningen av viktigare händelser, och de, som makten hava, ha alltmer tillgodosett lyssnarnas önskemål i detta hänseende.”³⁴ Ett sätt att göra radioreportaget mera rörligt, livligt och omväxlande var genom stadsvandringar, vilket kan jämföras med panoramats och filmens stadsbilder. Ett banbrytande försök i den riktningen gjordes söndagen den 16 mars 1930 inom ramen för det nordiska radiosamarbete som tidigt kom igång, och som här även kom att innefatta Nordtyskland. Hela kvällen, från kl. 20.00 och fram till midnatt sändes då till Sverige och Nordtyskland programmet *En kväll i Oslo – strövtåg med mikrofonen*.³⁵ Meningen var, att genom besök på olika platser, såsom museer, upphöjda personers hem, kända gator och lokaler etc. ge lyssnarna en ”hörbild” – radion antogs alltså producera ett slags auditiva bilder – av den främmande staden, förmedlad genom kåserier och intervjuer av Radiotjänsts båda ditresta representanter, Sven Jer-ring och riksprogramchefen (1927-1935) Julius Rabe.³⁶ Rabe var verksam i Radiotjänst från startåret 1925 fram till 1957, men också musikkritiker i olika Göteborgstidningar 1918-1946.³⁷

På *Radiolyssnaren* tyckte man att själva idén – som lär ha utgått från norskt håll – måste hälsas med tillfredsställelse, och att försöket ”utföll avgjort lyckligt”, särskilt i betraktande av att det var första gången det gjordes. Inte minst förtjänade ”riksprogramchefen doktor Rabe ett gott betyg för det eleganta sätt, varpå han levererade sin anpart, ett besök på Bygdö [Bygdøy] museum och en soaré hemma hos den gamle norske tonsättaren Christian Sinding”. Särskilt den senare skall ha formats till ”en liten utsökt lyrisk musikalisk högtidsstund, möjligen en aning för subtilt lagd för en större

publik”. Man gjorde även en jämförelse mellan Rabes och Jerrings insatser: ”Medan doktor Rabe i överensstämmelse med sin naturell fick en mera estetisk prägel över sina programinslag, slog hr Jerring an populära tonfall, vilka allteftersom kvällen gick läto mer och mer likt norska.”

Jerrings första insats i programmet bestod i ett besök på Frognersæteren, ”vinteridrottsfolkets populära tillflyktsort”, som emellertid blev ”i någon mån en longör. Man fick nästan det intrycket, att herr Jerring stod ensam och allena uppe på berget och talade för stjärnorna.” En ”livlig scen” från kvällslivet på Oslos huvudgata Karl Johan blev mera lyckad; där biträdde också ”en av Oslos gamla borgare” i form av poliskommisarie Redvald Larsen. Vid 23-tiden fick man övervara vestlandsbåtens avgång från Akershus brygga, där dock ”poängen”, tydligen genom något tekniskt misstag, gick förlorad. Radiolyssnarna kunde i bakgrunden höra skeppsklockan ringa tredje gången, kättingarnas rassel, kommandoropen och propellerslagen, alltsammans ”mycket illusoriskt, medan herr Jerring, som tydligen inte fått veta vad som försiggick framför den andra mikrofonen, sökte få tiden att gå genom att tala statistik”. Kvällen avslutades med en timmes dansmusik från den mondäne nöjeslokalen Røde Mølle [Röda Kvarn], dit emellertid den väntade konferencieren inte anlände förrän i sista stund.

Skulle någon erinran göras mot programmet så skulle det vara, att ”de svenska herrarna talade litet för mycket själva”, tyckte man på *Radiolyssnaren*: ”Det måste sägas, att de svenska lyssnarna ha mindre intresse att höra berättas vad andra se än att själva få höra – ja, vad som helst strängt taget, som försiggår på en främmande ort. Det sätter fantasin i rörelse på ett helt annat sätt, medan den nakna redogörelsen kan lämna en känsla av otillfredsställelse.” Det hade därför varit lyckligt, menade man, om besöket kunde ha utsträckts till flera punkter, ”som ju inte borde varit svåra att uppleta, gärna med kortare tid för en del av de nu besökta, framför allt Frognersæteren men även soaren hos Sinding, vilken fastän i och för sig utmärkt, dock snarast närmade sig typen för ett vanligt radioprogram”. Dessa reflektioner borde dock inte bortskymma ”det faktum, att oslobesöket utgjorde ett av de intressantaste programinslag vi på länge begåvats med”, avslutade *Radiolyssnaren* sin recension av programmet.

Tisdagen den 1 april var turen kommen till Hamburg att bli föremål för en hel kvälls uppmärksamhet i radion, i en sändning till Norge och Sverige.³⁸ Åter var den tilldelade programtiden generösa fyra timmar, kl. 20-24. Denna gång hade Jerring sällskap av programsekreterare Thorstein Diesen från den norska radion. Programmet planerades börja i Hagenbecks ”berömda park” där man skulle ”konversera litet med djuren”, varefter färden efter en halvtimme skulle gå vidare till Hamburgs historiska museum och sedan vidare till ”den förnäma gatan Jungfernstieg” med utsikten över Alstern. Före avbrottet för dagsnyheterna skulle man också ”hinna kasta en hastig blick bakom kulisserna på Hamburgs stadsteater”. Sedan kvällsrapporterna undanstökats var det meningen att man kl. 21.40 skulle befinna sig i St. Pauls ”mycket omtalade hamn- och nöjeskvarter”. Här skulle det först bli en visit på Tysklands historiska ”operateater”, Carl Schultzteatern på Reperbahn, varefter lyssnarna skulle få en ”flyktig beskrivning av jättenhamnen, sedd från däckets av en ångare”. Programmets avslutning kl. 22.45-24.00 gick under det romantiskt-poetiska namnet ”Månskensnatt på Alstern”.

Meningen tycks alltså ha varit att en hitta en väl avvägd blandning mellan högt och lågt, i såväl kulturell som topografisk bemärkelse. I anslutning till Hamburg-reportaget publicerades också en artikel i *Radiolyssnaren* av professorn vid Hamburgs universitet,

dr Walter A. Berendsohn, som gav en ”snabbskiss över några karakteristiska drag hos sin hemstad”.³⁹ Berendsohn var också en god kännare av Sverige som han vid flera tillfällen besökt, och då bland annat hållit ett par radioföredrag. Han hade också publicerat ett stort verk på tyska om Selma Lagerlöf som fanns översatt till svenska (i nedkortad version) och utgiven på Bonniers förlag.

Under rubriken ”Hamburg – briljant reportage” skrevs efteråt i *Radiolyssnaren*, att med mikrofonbesöket i Hamburg ”nu även andra akten gått av stapeln” av det igångsatta programutbytet mellan Radiotjänst, norska Kringkastingsselskapet A/S (föregångaren till NRK som etablerades 1933) och den nordtyska stationen Norag (Norddeutsche Rundfunk AG) i Hamburg.⁴⁰ *Radiolyssnaren* ville, med ett par svaga reservationer, beteckna det som ”ett ovanligt gott exempel på vad ett dylikt radioreportage kan ge. Man märkte att den komponerats med biträde av en vid aktuellt programarbete så välförfaren man som programchefen i Hamburg, dr Hans Bodenstedt.” Efter detta program ”syntes intet hinder längre möta att låta de svenska lyssnarna vara med på allvar vid kontinentala evenemang”. Att den tekniska apparaturen numera fungerade ”fullt tillfredsställande” visade en i programmet ingående körkonsert från Historiska museets hörsal, där ”en utmärkt akustisk, en skickligt gjord mikrofonplacering och en perfekt linjeöverföring samverkade till att göra detta lilla inslag till en glanspunkt i hela programmet”.

Hamburg visade sig dock trots allt vara ”en något för stor uppgift” för att programmet skulle komma fullt till sin rätt vid en så relativ kortvarig visit, ansåg man, och programmakarna hade därför ”måst inskränka sig till att huvudsakligen medta nöjeslivet. Det hade ju annars varit av oerhört intresse att få några glimtar från den *arbetande* miljonstaden, dess varv och varuhus, dess sociala och offentliga institutioner etc.” Detta skall emellertid ha omöjliggjorts av att programmet måste förläggas till kvällstid.

Återstod av den svensk-norsk-tyska triangelsändningen våren 1930 gjorde nu endast Hamburg- och Oslo-radions besök i Stockholm. Denna planerade tredje del i reportageserien, då Hans Bodenstedt från Hamburg jämte två medarbetare och Thorstein Diesen från Oslo skulle besöka Stockholm i sällskap med Sven Jerring, söndagen den 6 april, måste i sista stund inställas på grund av drottning Victorias frånfälle den 4 april.⁴¹ Framför allt var det vaktombytet och besöket i tennishallen som inte kunde gå programenligt, varför man föredrog att uppskjuta det hela.

Under tiden fram till detta tredje strövtågsprogram hann Radiotjänst göra andra inslag av reportagekaraktär. Som ”nära nog idealet för ett radioreportage” betecknades en söndagsutsändning från en lagkappsimning i Centralbadet i Stockholm, den så kallade tjugumannatävlingen:

Referatet, som pågick i tjugo minuters tid, upptog inte ett ögonblick någon död punkt, tävlingen gick fullkomligt slag i slag och hr Jerring arbetade för högtryck för att följa med. Stämningen i lokalen var tydligen på sin höjdpunkt och erbjöd de mest effektfulla ”akustiska kulisser” man kunde önska sig. Genom ett missgrepp vid mikrofonplaceringen fick man emellertid inte höra tävlingsledarens tillkännagivande av resultatet, och detta måste upprepas av referenten [dvs. Jerring].⁴²

Det ideala var här uppenbarligen bristen på longörer, att reportaget – eller ”referatet” som det också kallas – var så pass händelsemättat, så fylld av ”action”. Att hela tjugo man tävlade i en lagkapp torde ha bidragit till att programtiden fylldes av spänning och omväxling, bokstavig talat, med tanke på alla växlingar i den tävlingsform som en stafett utgör.

Så blev det då dags för den tyska och norska radions uppskjutna besök i Stockholm, tisdag 8 april.⁴³ Sändningen blev uppdelad i två avdelningar: mellan kl. 13.15-15.00 vaktparaden, Stadion, Konserthuset och Skansen, samt kl. 16.30-18.00 teatermuseet på Drottningholm, källaren Den Gyldene Freden (en historiskt betydelsefull restaurang belägen i Gamla Stan och med kopplingar tillbaka till nationalskalden och 1700-talsfiguren Carl Michael Bellman), Nationalmuseum och stadshustornet.⁴⁴ Idel kända och nationella monument av turistkaraktär, med andra ord. Stockholmsbesöket var först och främst ”upplagt efter de främmande gästernas önskningar”. Trots att de norska vännernas önskningar måste respekteras ville man på *Radiolyssnaren* ändå uttrycka en viss tveksamhet mot att ge programmet

en så utpräglat kulturell läggning som här var fallet; de i och för sig intressanta visiterna på Nationalmuseum, Teatermuseet på Drottningholm och Konserthuset vända sig ju närmast till en estetiskt orienterad publik, och Stockholm *är* ju dock en modern, arbetande stad, ur vars sjudande liv på olika områden ett och annat stickprov skulle kunna upphämtas, som även i form av ”hörbild” kunde ge en viss behållning. Men det kanske kan bli en annan gång.

Stockholmsreportaget mötte alltså samma kritik som det från Hamburg: det var för mycket kulturinstitutioner och för litet, för att inte säga ingenting, av vanliga människors arbete, fritid och vardagsbestyr. Besöket på hembygdsmuseet Skansen betecknades som ”programmets glanspunkt”, medan besöken på Stadion och Den Gyldene Freden båda var ”rörliga och underhållande, fastän hr Jerring (vi få väl säga av misstag?) försökte slå i de norska lyssnarna, att hela kvarter i Staden mellan broarna äro kvar sen medeltiden”.

Avslutningen skedde med ”en rundblick” över staden från toppen av Stadshustornet, ”där den norska hallåmannen tackade de svenska gästerna (!) för allt det intressanta man fått vara med om”. Det var meningen att programmet skulle klinga ut i klockspelets örjanslåt, men genom ett ”oförlåtligt tekniskt förbiseende” kom detta inte med. Reportaget sköttes emellertid ”vant och säkert” av programcheferna Vilhelm Tvedt och Thorstein Diesen från Oslo samt redaktör Henry Røsoch från radion i Trondheim med biträde av de svenska kollegorna. Många av reportageinslagen ”skedde såsom dialoger, men det måste tyvärr sägas att denna utomordentligt ömtåliga form inte fullt behärskades”, ansåg man på *Radiolyssnaren*. Det skall ha berott på att det ”inte [var] något av intervjuoffren, som visade den ledighet framför mikrofonen, vilken enbart förmår ge karaktären av improvisation åt ett sådant samtal”; bland annat förekom en studiointervju med en professor Lallerstedt, sannolikt Erik Lallerstedt (1864-1955), arkitekt och professor vid Tekniska högskolan i Stockholm 1907-1929. Dialogerna, intervjusamtalen, ansågs alltså vara alltför manusstyrda och teatraliska. Det fanns sålunda mycket som kunde förbättras och utvecklas, både innehållsligt och formmässigt, men det stod i alla fall klart efter denna tredelade programserie, att ”strövtåg med mikrofonen” var etablerad som reportageform.

Tack vare att Stockholmsreportaget senarelagts kunde rundturen genom den svenska huvudstaden utökas med ”ytterligare en attraktion av stort värde”, som det hette i *Radiolyssnaren*, nämligen en snabbvisit på Stockholmsutställningen 1930, med vilken funktionalismen fick sitt genombrott i Sverige; i programmet intervjuades utställningens generalkommissarie, dr Gregor Paulsson, konsthistoriker, intendent vid Nationalmuseum 1916-1924 och VD i Svenska Slöjdföreningen 1920-1934 (samt sedermera professor i

konsthistoria i Uppsala 1934-1956). Från Hamburg radion kom Hans Bodenstedt tillsammans med dr Adolf Wasmus och Henry Barrelet och till sin hjälp hade de Jerring och Rabe.

I sin doktorsavhandling om den danska radiodokumentärens historia, *Radiomontagen og dens rødder*, kommer Ib Poulsen (2006) in på detta trenationssamarbete, där dansk radio alltså inte var med. Det var man dock ett halvt år senare. Söndag den 7 december 1930 gavs med författaren Emil Bønnelycke som ”udsendelsens tilrettelægger og af-tenens konferencier [...] et helaftens lydbillede af København”.⁴⁵ Återigen en bild av en stad konstruerad av ljud, alltså. Programmets titel var också, talande nog, *Vore Dages København i radiofoniske Billeder*. Intressant nog tycks detta stadsreportage haft mer än en metaforisk koppling till filmmediet: ”Optagelserne skete via det nyudviklede to-nefilmsudstyr, og det er således den første talefilm beregnet til udsendelse som radio!”, skriver Poulsen.⁴⁶ Att ljudfilmen växte fram just under 1920-talets sista år berodde på att filmindustrin var tvungen bemöta konkurrensen från det nya radiomediet. Vid Köpenhamnsreportaget 1930 kunde radiomediet i sin tur dra nytta av den nya ljudfilmstekniken. Dialektiken mellan de båda medierna blir därmed tydlig.

Mikrofonmonografier och naturromantik

Den stora nyheten i svensk radio för sommarsäsongen 1930 var en serie reportage som gick under arbetsnamnet ”mikrofonmonografier över svenska bygder”. Med detta av-sågs ett slags kombination av radioreportage och hembygdsprogram – bygdereportage – enligt en stor plan, upplagd av Radiotjänsts ”energiske och idérika” teaterregissör Per Lindberg. Kunde denna plan realiseras så som man tänkt sig kom den ”utan tvivel att bli den intressantaste programnyhet, som man sett på länge”, ansåg *Radiolyssnaren* i januari 1930, då programidén lanserades.⁴⁷

Det som låg till grund för denna nya form för bygdeprogram var enligt riksprogram-chefen Rabe vårt sommarnöjesfirande, vilket han menade var ”[e]tt utmärkande drag för oss svenskar, till vilket ingen direkt motsvarighet finnes på annat håll i världen”:

När sommaren kommer vill svensken, nota bene stadsbon, inte längre stanna kvar i sin stad. Han ger sig ut på landet för att ”leva i naturen”. På samma sätt kommer Radiotjänst under sommaren att bege sig ut i naturen med mikrofonen. Meningen är att vi skola göra radioreportage från svenska bygder i avsikt att skildra liv och leverne på olika platser, för att på så sätt med radions hjälp låta det svenska folket lära känna sig själv och sitt land.

Dessa skildringar skulle, var det tänkt, ske mot bakgrunden av ”en realistisk företeelse, såsom ett naturfenomen (?) [så!], en folkfest eller dylikt”, och denna skildring skulle i sin tur ”vara insprängd med en lyrisk skildring av landskapet”; den skulle ”ge glimtar av våra kulturminnen”, men även låta lyssnarna komma i kontakt med ”aktuella problem såsom landsbygdens industrialisering o.s.v.”. Början skulle, enligt planerna, göras på pingstafton med ett program från ”en folkfest i Laforsen, en folkfest som har hundraårig tradition”. Här skulle författaren Albert Viksten svara för det lyriska inslaget. Sedan, efter midsommar, skulle man följa ”det svenska timret på dess mångmilafärd från skogarna och ned till kusten”. Sistnämnda reportage skulle Per Lindberg själv stå för.

Sommaren 1930 blev alltså ”hembygdsfesternas tid” för Radiotjänst.⁴⁸ Vid denna tid ansågs de tyska radiostationerna ligga obesträtt i täten, då det gällde radioreportage. I

Tyskland var det, berättade *Radiolyssnaren*, inte bara fråga om ”en eller annan idrottstävling eller folkfest”, utan det var det ena besöket efter det andra i fabriker, bergverk, bangårdar och allehanda institutioner, det var besök bakom kulisserna på teatrar och varieteer, det var skildringar av storstadslivet i dess olika aspekter ”vid alla möjliga tider på dygnet”, det var visiter i utländska städer och även utsändningar ”från Amerika, så fort något sensationellt är å bane”.⁴⁹ Resultat skall ha varit av ”mycket växlande värde” och ibland blev det misslyckanden, men uppslagsrikedomen och ”tanken att till det yttersta utnyttja mikrofonens möjligheter” var värda allt erkännande, tyckte *Radiolyssnaren*. Här fanns sålunda en förebild för Radiotjänsts sommarserie.

Starten för bygdereportagen sommaren 1930 kom att äga rum söndag den 1 juni kl. 13. Det blev då utsändning från en hembygdsfest av Östra Södermanlands kulturhistoriska förening i Södertälje, där bland annat fil. dr Ruben G:son Berg höll ett föredrag. Den andra juniveckans program upptog redan på pingstdagen tre radioreportage: från Svenska Gymnastikförbundets fest på Ladugårdsgårde, från hästkapplöpningarna på Ulriksdal samt från nämnda folkfest vid Laforsen i Hälsingland. Förutom detta upptog annandag pingst bland annat avtäckning av en minnessten på en medeltida kyrkplats i Stora Skedvi. Åter denna blandning av olika typer av evenemang: traditionella och moderna, folkliga och högkulturella, men först som sist evenemangshändelser.

På fredagen före midsommar sändes *Lövmarknadsreferat från Karlskrona*, vilket hade utformats till en hel rad ”Karlskronabilder” – återigen denna bildliknelse – med ett stort antal medverkande. *Radiolyssnaren* tyckte, att varje sak väl fyllde sin plats i programmet och att det enda som en smula föll utom ramen var ett besök på ett gammalt Blekingegods som en gång i tiden tillhört den berömda skeppsbyggmästaren af Chapman.⁵⁰ Detta ansåg man hade getts en alltför (”väl utpräglad”) konsthistorisk läggning. Av de övriga inslagen nämndes särskilt ett besök på gamla varvet samt i sjömansstadsdelen Björkholmen, ”som de anonyma hallåmännen skötte briljant, samt naturligtvis de skisser från själva lövmarknaden som herr Jerring gav”. *Lövmarknadsreferat från Karlskrona* visar också att ovanan vid den ännu bristfälliga tekniken satte sina käppar i hjulet för ett mera fritt och otvunget användande av densamma. På *Radiolyssnaren* tyckte man nämligen att programmet först som sist gav en ”mycket klen behållning”, vilket fick tillskrivas

det fullständigt miserabla återgivandet. Vi tänka då inte bara på den stora sprickan under dess första del, då en av de medverkande fick stå en lång stund och hålla ett föredrag, varav endast spridda ljud kunde uppfattas. Ett tillfälligt misslyckande med en ledning eller vad det var får man ju tolerera, fast man fick det intrycket att vederbörande inte märkte, att någonting var på tok förrän alldeles för sent.

Hela programmet skall dessutom ha lidit av ”en kombination av oriktig mikrofonplacement, tafatt modulering, in- och urkopplingar på fel ställen och troligen dåliga ledningar, vilket gjorde det långa stunder fullständigt onjutbart”. Eftersom det var Telegrafverket som hade ansvar för – och i praktiken ensamrätt till – allt det som hade med tekniken att göra, ett revir som man noga vakade över, medan medarbetarna på Radiotjänst endast var – och endast fick vara – ansvariga för det som hade med själva programarbetet, med innehållet, att göra, var det en ordentlig känga som *Radiolyssnaren* här gav åt Telegrafverket och dess teknikansvariga personal. Vad man säger är, att ”hallåmännen” skötte sig bra, medan handhavandet av tekniken var under all kritik, slapp och okoncentrerad.

Med norrländskt timmer från skog till hav

Hur annorlunda bedömdes inte den stort anlagda skildringen av det svenska timrets väg från skogen ned till sågverken, *Med det norrländska timret från skogarna till havet*, som sändes strax efter midsommar, måndagen den 30 juni, 1930, mellan kl. 19.30 och kl. 23, med avbrott endast för nyhetsrapporterna.

Detta reportage, som gjordes med stor teknisk apparat som en direktsändning från Sundsvall, ansågs vara det ”stora slagnumret” under sommarveckorna 1930.⁵¹ I detta det mest ambitiösa och spektakulära programmet så långt i den svenska rundradions korta historia, ett ljudspel som vidgade sig till en hel programkväll kring timmerflottningen på Indalsälven, skulle lyssnarna få vara med om en sådan flottning uppe i Jämtland vid Krängedeforsarna och bland annat höra en timmerbröt sprängas med dynamit, göra en visit i en timmerkoja, besöka Lövuuddens sorteringsverk, Sunds sågverk och brädgård, höra berättelser av Kalle Östman och ta en sväng på dansbana med mera.

Med det norrländska timret från skogarna till havet skall enligt *Radiolyssnaren* ha förlöpt ”på ett helt annat sätt än de båda föregående försöken med denna nya form av radioreportage”.⁵² Så hade man också ”förståndigt nog lagt arrangemangen i händerna på en regikunnig kraft – doktor Per Lindberg – och även den tekniska avdelningen hade tagit den föregående kritiken ad notam och vinnlagt sig om ett omsorgsfullt handhavande av de ömtåliga mikrofonkopplingarna och linjeöverföringarna”. Allt samverkade till att göra programmet i stort sett till en ”ovanligt intressant och givande kväll”, vilket man menade gav ”gott hopp för de fortsatta dylika program, som av Radiotjänsts ledning bebådats”.

Lindberg var teaterregissör och mellan 1929 och 1931 chef för teatersektionen på Radiotjänst. Efter studier hos bland annat den tyske teatermodernisten Max Reinhardt år 1917, varvid Lindberg lärde sig den moderna teatertekniken med nyheter som vridscen, rundhorisont och avancerad belysning, blev han 1918 regissör vid Lorensbergs-teatern i Göteborg, vars chef han var 1919-1923.⁵³ Lindberg bidrog starkt till att göra Lorensbergsteatern till Skandinavians ledande avantgardeteater. Denna för svensk teater nyskapande insats – Lindberg kan sägas ha varit den som genomförde den moderna teaterns genombrott i Sverige – fullföljde han sedan i Stockholm vid bland annat Konserthusteatern och Dramaten, innan han lockades över till Radiotjänst 1929.

Vid Radiotjänst kom Lindbergs intresse för nya scenformer bland annat till uttryck i försöken att skapa nya former även för reportaget. Han ville skildra Sverige på ett nytt sätt i radio – som ett slags jättelikt, auditivt panorama. Det var upptakten till hel-aftonssändningen *Med det norrländska timret från skogarna till havet*.

Som framgått ovan, var på förhand uppgjorda manuskript vanliga vid intervjuer i de tidiga svenska radioreportagen. Gränsen mot den spelade teatern blev därmed flytande, genom att den intervjuade blev en slags rollgestalt och inte talade spontant i egen person. Denna användning av manuskript även vid reportage berodde till stor del på att det inte existerade inspelningsteknik före 1931. Allt gick ut direkt. Därmed såg man sig tvungen att försäkra sig om att inget opassande, exempelvis politiskt vinklade uttalanden, gick ut i sändning, men också att människor inte fick tunghäfta och inte visste vad de skulle säga. När inspelningstekniken kom blev det möjligt att göra omtagningar om det inte blev bra. Detta lät sig alltså inte göra här, 1930.

Uppenbarligen lyckades teatermannen Lindberg väl med att skapa reportagets nödvändiga illusion av närhet och äkthet, att dra in lyssnaren i skeendet. *Stockholms-Tid-*

ningen betecknade programmet som ”den tredje ‘sanna berättelsen ur livet’ i den serie skildringar av svenskt folkliv och arbetsliv som Radiotjänst inledde på pingstdagen”, och talade om ”timrets stora skådespel” och hur ”spännande” timrets färd tedde sig.⁵⁴ *Svenska Dagbladet* karakteriserade i en rubrik programmet som ”‘Radiodramatik’ ur det levande livet i landet. Timrets skådespel måndagens program.”⁵⁵ I artikeln citerades Lindberg själv: ”– Man kan inte begära, säger dr Lindberg, att folk skola sitta i sommarvärmen och lyssna till vanlig radiodramatik. Därför har vi hittat på den här serien av ‘dramatik’ ur livet eller riktigare reportage från folkliv och arbetsliv i vårt avlånga land.”

Enligt *Sundsvalls-Posten* var skildringen levande: ”Man riktigt såg hur de hundratusen klamparna [timmerstockarna] dansade mellan sjudande och fragade forsar.”⁵⁶ Återigen denna analogi med syn och bild – man tyckte sig se (”såg”) klamparnas framfart i vattnet. Radiomediet, med dess elektroniskt distribuerade ljud, åstadkommer här vad Bolter och Grusin (2000) kallar ”immediacy”, en omedelbar och till synes oförmedlad tillgång till de skildrade händelserna. Programmet blev alltså mycket uppmärksammat och lovordat, men också kritiserat, eftersom intervjuinslag och scener ur arbetslivet lärts in och repeterats som om det vore teater. Egentligen var det, som radiohistorikern Gunnar Hallingberg påpekat, ”ett slags radioteater, det som senare kom att kallas feature eller möjligen dokumentär”.⁵⁷

Även Sven Jerrings tidiga reportage kom i påtaglig grad att låna berättargrepp och -tekniker från teater och fiktion. Jerring drog själv många paralleller mellan radioreportaget och radioteater: i båda fallen behövde man använda sig av manuskript och repetitioner, i båda fallen byggde man upp ”berättelsen” kring huvudaktörer och bifigurer. Det journalistiska hantverket behövde alltså byggas upp och struktureras kring berättartekniker och verkkningsmedel hämtade från det dramatiskt-fiktiva berättandet. Detta blev särskilt viktigt innan det fanns inspelningsteknik som möjliggjorde omtagningar och redigering: ”Innan gramfonreportaget vid mitten av 30-talet tog riktig fart, var manuskriptet ett så gott som givet tillbehör även vid intervjuer och samtal, som skulle verka fullständigt improviserade”, skriver Jerring och fortsätter: ”Olof Forsén hade god hand med sina västkustfiskare, och idrottspojkar vande sig så småningom vid mig, men resten var mest amatörteater, låt vara välrepeterad.”⁵⁸ Jerring anför som ett exempel hur det i *Med det norrländska timret från skogarna till havet* arrangerades en scen med flottkarlar, för vilket fordrades manuskript. Uppdraget föll på Jerring, som menar att han

repeterade minst femtio gånger med flottkarlarna, som hade var sin replik uppskriven på var sitt pappersstycke. Lika många gånger sprängdes timmerbröten i älven med ett dånande dynamitskott – i en sandgrop, tjugofem meter från mikrofonen. Äkta älv, äkta flottare, äkta dynamit. Äkta reportage? Måttligt. Men det höll tiden, sju minuter, och biten ”flottkarlar” passade in i puzzlespelet ”Det svenska timrets saga”, millimeterexakt. Nej, Sekunderexakt! Sekunderna, minuterna, KLOCKAN, terroriserade oss utan misskund och hade helst stadgat utgångsförbud för radio-reporters utan manusblock.⁵⁹

Bakom det tidiga radioreportagets direktsända skildringar av människor och miljöer låg alltså ett genomtänkt planerings- och regiarbete.

Med det norrländska timret från skogarna till havet kan ses som en fortsättning på – och en remediering av – tidigare, visuella Norrlandsskildringar. Under 1890-talet uppstod, berättar Snickars, en nymornad fascination för Norrland som bland annat

Svenska turistföreningen bidrog till, och som bokstavligen fick sina avtryck i olika bildframställningar i och med att föreställningarna om Norrland som en otillgänglig skogig bygd – med tillmålet ”lapphelvetet” – under decenniet övergick till att uppfattas som en nationell sevärdhet: genom industritekniska framsteg hade det blivit möjligt att i stor skala exploatera Norrlands naturtillgångar, samtidigt som skogarnas avskildhet och de sublima vyer som berg och fjäll erbjöd kunde tjäna som tillflyktsort för den förmögne borgaren undan industristädernas rök, damm och buller.⁶⁰

Konklusion

Det svenska radioreportaget växte fram som en form av evenemangsjournalistik med syftet att konfirmera vissa kulturella föreställningar och i förlängningen en speciell världsbild som genomsyrades av borgerligt nationalistiska värderingar. Det är också uppenbart att radioreportaget formades runt traditioner och konventioner för visuell framställning av regionala, nationella och internationella rum och miljöer.

Vad beträffar bygdereportagen är det slående hur man här länkade samman inte bara olika delar av landet utan också dåtid med nutid och högt med lågt, i såväl sociologisk som kulturell bemärkelse: å ena sidan traditionella folkfester och hantverk, å den andra landsbygdens industrialisering; å ena sidan slott, herresäten och ärevördiga kulturminnen, å den andra folkliga boningar. Bygdereportagen utformades under patriotiska förtecken och utgjorde en del av radions bidrag till mellankrigstidens nationsbygge. Det handlar här om olika former av evenemang som, per definition, har en mer eller mindre rituell prägel och vars primära funktion är att underbygga en föreställd nationell gemenskap genom att lyfta fram svenska traditioner.⁶¹ Viktigt att här ha i åtanke är, att en föreställd gemenskap med nationalism som grund inte är detsamma som en falsk eller äkta sådan, utan en kulturell artefakt av ett speciellt slag.⁶² Eller med Benedict Andersons ord: ”Gemenskaper känns inte igen på sin falskhet/autenticitet utan på hur de föreställs.”⁶³ Detta kan vara en god utgångspunkt för ett historiskt studium av hur svensk radio bidragit till att forma och stödja – att under-hålla – föreställningar om en nationell gemenskap genom bland annat sina reportageverksamheter.

En sista reflektion gäller de uppenbara kopplingarna – dialektiken – mellan det dåtida radioreportaget å ena sidan och journal- och kortfilm å den andra, vad gäller motivval och nationalistiskt sentiment. Här fanns kontinuerligt en intertextuell ström, en intermedialitet som gick åt båda hållen i den meningen att radio remedierade film och film remedierade radio.⁶⁴ När Radiotjänst påbörjade sina reportage 1925 så gjordes det i en tradition från panoramor och dåtidens stumma filmjournaler, medan Svensk Filmindustri (SF) när de startade sin kortfilmsavdelning 1932 – nu handlade det om ljudfilm – gjorde det mot bakgrund av det massiva utbudet av radioreportage. Mellan 1925 och 1932 ligger alltså tillkomsten av ljudfilmen, som i sin tur framtvängades till följd av konkurrensen från det nya, ljudbaserade radiomediet om vardagskvällarnas och helgernas publik. Att SF just år 1932 startade en kortfilmsavdelning som producerade godmodigt nationalistiska filmer, måste alltså ses mot bakgrund av bland annat svensk radio och dess vid det laget väl inövade reportage, som hade ett liknande innehåll.

Noter

1. McLuhan 1967, s. 25, 33, 294. Se även Bolter och Grusin 2000, s. 45, 76-77.
2. Bolter & Grusin 2000, s. 5.
3. Snickars 2001, s. 18.
4. Huhtamo 2013, s. 5.
5. Snickars 2001, s. 20-21, 43, 49.
6. Johannesson 1980, s. 78-85.
7. Snickars 2001, s. 39.
8. Snickars 2001, s. 39.
9. Snickars 2001, s. 82.
10. Snickars 2001, s. 43.
11. Jerring 1926 citerad i Dahmén 1999, s. 83.
12. Jerring 1944, s. 143.
13. Jerring 1944, s. 144-145.
14. *Svenska män och kvinnor*, 1949, s. 197-198.
15. Dahmén 2011, s. 41. Se även Dayan & Katz 1992.
16. Nordberg 1998, s. 151-52.
17. Thurén 1997, s. 39; Jfr Dahl 1999, s. 83.
18. Bruhn Jensen 1997, s. 214; inget nämns här om danska reportageverksamheter 1925-1930.
19. Dahl 1999, s. 281.
20. Halse & Østbye 2003, s. 47.
21. Hultén 1990, s. 58.
22. Thurén 1992, s. 12.
23. Thurén 1992, s. 12.
24. Thurén 1992, s. 12.
25. Jerring 1944, s. 146-47.
26. Jerring 1944, s. 147.
27. Citerat i Jerring 1944, s. 148-49.
28. Jerring 1944, s. 149.
29. Thurén 1997, s. 43.
30. Jarlbrink 2009, s. 87.
31. Jarlbrink 2009, s. 89.
32. Jarlbrink 2009, s. 231-249.
33. Jarlbrink 2009, s. 258.
34. Radiolyssnaren nr 10, 1930, s. 29.
35. Radiolyssnaren nr 11, 1930.
36. Radiolyssnaren nr 12, 1930, s. 7.
37. NE, "Julius Rabe".
38. Radiolyssnaren nr 13, 1930, s. 12, 16-17.
39. Radiolyssnaren nr 13, 1930, s. 5.
40. Radiolyssnaren nr 15, 1930, s. 2.
41. Radiolyssnaren nr 14, 1930, s. 2 + nr 15, s. 2.
42. Radiolyssnaren nr 16, 1930.
43. Radiolyssnaren nr 18, 1930, s. 19.
44. Radiolyssnaren nr 20, 1930, s. 4 + nr 21, s. 5.
45. Poulsen 2006, s. 215.
46. Poulsen 2006, s. 216.
47. Radiolyssnaren nr 2, 1930, s. 7.
48. Radiolyssnaren nr 22, 1930, s. 4.
49. Radiolyssnaren nr 22, 1930, s. 5.
50. Radiolyssnaren nr 26, 1930, s. 11.
51. Radiolyssnaren nr 25, 1930, s. 4 + nr 26, s. 4; Hallingberg 1999, s. 224.
52. Radiolyssnaren nr 27, 1930, s. 5.
53. NE, "Per Lindberg"; *Bonniers stora lexikon*, bd 8, 1986, s. 68.
54. Stockholms-Tidningen 1/7 1930.
55. Svenska Dagbladet 29/6 1930.
56. Citerat i Hallingberg 1999, s. 224.
57. Hallingberg 1999, s. 224. I ljuset av detta förefaller det helt följdriktigt att Radiotjänst så småningom kom att sortera in radioreportaget under dramatiska verksamheter. I såväl 1938 som 1939 års verksam-

hetsberättelser sägs det att c:a 60 procent av programmen hade givits ”en dramatisk utformning: dialog, intervju, reportage eller hörspel”.

58. Jerring 1944, s. 163.
59. Jerring 1944, s. 164.
60. Snickars 2001, s. 84, 100.
61. Om nationella, medieförmedlade evenemangs kulturellt och ideologiskt sammansvetsande funktioner, se Dayan & Katz 1992.
62. Anderson 1993, s. 19.
63. Anderson 1993, s. 21.
64. Jfr Williams 2009, s. 46-47. Se även Snickars 2006.

Litteratur

- Anderson, B. ([1991] 1993) *Den föreställda gemenskapen. Reflexioner kring nationalismens ursprung och spridning*. Göteborg: Daidalos.
- Bolter, J.D. & R. Grusin (2000) *Remediation. Understanding New Media*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Bruhn Jensen, K. (red.) (1997) *Dansk Mediehistorie 2, 1880-1960*. København: Samleren.
- Dahl, H.F. (1999) *Hallo-hallo! Kringkasting i Norge 1920-1940*. Oslo: Cappelen.
- Dahlén, P. (1999) *Från Vasaloppet till Sportextra. Radiosportens etablering och förgrening 1925-1995*. Stockholm: Stiftelsen Etermedierna i Sverige. http://webbshop.ur.se/Content/Images/uploaded/download/Fran_Vasaloppet_till_Sportextra.pdf
- Dahlén, P. (2011) ”Metod för studiet av Sveriges Radios programarkiv och dess lagringsprinciper 1925-1978”. *Nordicom Information*, vol. 33, nr 3. http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/339_dahlen.pdf
- Dayan, D. & E. Katz (1992) *Media Events. The Live Broadcasting of History*. Harvard University Press.
- Hallingberg, G. (1999) *Stockholm-Motala. Radion i Sverige från 20-tal till 50-tal*. Stockholm: Atlantis.
- Halse, K.J. & H. Østbye (2003) *Norsk kringkastingshistorie*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Huhtamo, E. & J. Parikka (2011) *Media Archaeologi. Approaches, Applications, and Implications*. Berkeley: University of California Press.
- Huhtamo, E. (2013) *Illusions in Motion. Media Archaeology of the Moving Panorama and Related Spectacles*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Hultén, L.J. (1990) *Reportaget som kom av sig*. Stockholms universitet: JMK.
- Jarlbrink, J. (2009) *Det våras för journalisten. Symboler och handlingsmönster för den svenska pressens medarbetare från 1870-tal till 1930-tal*. Stockholm: Kungliga Biblioteket, Mediehistoriskt Arkiv 11.
- Jerring, S. (1944) *På min våglängd*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Johannesson, E. (1980) *Den läsande familjen. Familjetidskriften i Sverige 1850-1880*. Stockholm: Nordiska museets Handlingar 96.
- McLuhan, M. ([1964] 1967) *Media. Människans utbyggnader*. Stockholm: Pan/Norstedts.
- Nordberg, K. (1998) *Folkhemmets röst. Radion som folkbildare 1925-1950*. Stockholm/Stehag: Symposion.
- Parikka, J. (2012) *What is Media Archaeologi?* Cambridge, UK: Polity.
- Poulsen, I. (2006) *Radiomontagen og dens rødder. Et studie i den danske radiomontage med vægt på dens radiofoniske genreforudsætninger*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.
- Snickars, P. (2001) *Svensk film och visuell masskultur 1900*. Stockholm: Aura.
- Snickars, P. (2006) ”Om ny och gammal mediehistoria”, *Nordicom Information*, vol. 28, nr 1. http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/227_snickars.pdf
- Thurén, T. (1992) *Reportagens rika repertoar. En studie av verklighetsbild och berättarteknik i sju reportageböcker*. Stockholms universitet: JMK.
- Thurén, T. (1997) *Medier i blåsväder. Den svenska radion och televisionen som samhällsbevarare och samhällskritiker*. Stockholm: Stiftelsen Etermedierna i Sverige. http://webbshop.ur.se/Content/Images/uploaded/download/Medier_i_blasvader.pdf
- Williams, M. (2009) ”Rewiring Media History: Intermedial Borders”. I J. Staiger & S. Hake (eds.) *Convergence Media History*. New York & London: Routledge.
- Williams, R. ([1974] 1989) *Television: Technology and Cultural Form*. New York: Schocken Books.

PETER DAHLÉN, Ph.D., Professor, Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universitetet i Bergen, peter.dahlen@infomedia.uib.no

European Public Sphere and Small Nations

Is there a Critical Role for Academic Intellectuals?

Report from CRC Workshop, Helsinki June 7-8, 2013

Anna-Laura Markkanen & Markus Ojala

In early June, 2013, a group of critical academics from small European nations gathered in Helsinki to discuss the condition of and prospects for the European public sphere as well as the role of critical intellectuals in defining the future of Europe. The meeting was an extension to a workshop held in Ljubljana two years earlier, and participation had expanded from the preceding meeting's small group of Finnish and Slovenian scholars to well over 20 scholars from several small European countries. The workshop consisted of two parts: a public seminar and a round table for pre-invited scholars. It was organised in memory of Dr Sinikka Sassi, who was an active member of the European Public Sphere and Small Nations research network. The public session, which was attended by some 50 listeners, was dedicated to themes that were close to her heart.

A collection of articles based on a selection of the presentations given during the workshop will be published in *Javnost – The Public* in 2014.

Public Session: European Public Sphere and Critical Intellectuals

The opening session of the round table was organised as a public seminar and focused on the historical and contemporary roles of critical intellectuals in the European public sphere. The topic was approached from various angles by Professor Keijo Rahkonen, who gave the opening address, as well as by the three keynote speakers, Professor Emerita Ullamaija Kivikuru, Professor Slavko Splichal and Professor Nico Carpentier. The session was devoted to our late colleague, Dr Sinikka Sassi, who dedicated much of her academic interest to these critical issues.

Opening Words, Professor Keijo Rahkonen

Opening the discussion on the role of intellectuals, *Prof. Keijo Rahkonen* presented several examples of intellectuals during the course of European modernity. According to Rahkonen, claims about the death of the intellectual by such figures as Lyotard and Baudrillard should be taken seriously; due to the fragmentation of the scientific field, the intellectual as a 'generalist' who is capable of addressing a broad range of issues with authority has become a rare species in public arenas. Nevertheless, publicly recognised intellectuals still exist, albeit in constant danger of becoming relegated to the status of

‘media intellectuals’ offering light entertainment as opposed to serving a more serious role as ‘public intellectuals’. Prof. Rahkonen also opened the debate on the meaning of the public sphere by pointing to several historical and contemporary varieties of public spaces—from Café Procope to Hofbräuhaus in Munich to the urban neighbourhood pubs in Finland—which, since the early institutions of the bourgeois public sphere, have given rise to many different kinds of publics. Indeed, the coming together of politically relevant publics has by no means become a thing of the past. In this regard, Prof. Rahkonen was optimistic about the new possibilities offered by social media in promoting and maintaining Habermasian ideals of the public sphere.

A Room of One’s Own, Professor Emerita Ullamaija Kivikuru

In her presentation, *Prof. Ullamaija Kivikuru* related a narrative of Dr Sinikka Sassi’s academic career as set against the history of the Department of Communication at the University of Helsinki. In the original ‘A room of one’s own’, Virginia Woolf wrote about the difficulties creative women faced in trying to combine public and private lives and called for more breathing space and access to education for women. Correspondingly, Prof. Kivikuru told a story of Sinikka Sassi and other early women employees of the department, who came to be known as the ‘communication girls’ and who taught communication to hundreds of students while trying to find rooms of their own.

In the late 1970s, the department was to a large extent run by the ‘communication girls’. Their positions were modest, but they did everything as a team. Communication was the most popular minor at the University of Helsinki, and the communication girls were swamped with work. As a result, they were unable to complete their academic degrees in due course and thus tended to lose the game against the ‘Tampere boys’ (in the Journalism and Mass Media Department of the University of Tampere) in competition for academic positions. Eventually, however, they all finished studies and were able to concentrate on their academic pursuits. Prof. Kivikuru noted that as the individual professional profiles of each of the communication girls accumulated, the team grew weaker, and she pondered whether such loosening of collective ties is something inevitable in academia. The communication girls wanted to change society in their own ways, and they all found their ‘own rooms’ at some point. Along with the academic work, Sinikka Sassi was an activist who engaged in all kinds of civic activism throughout her life, from the well-being of street dogs to community councils and e-elections.

Experts, Intellectuals and Publics: Fragments on the Moot Role of Intellectuals in the Public Sphere, Professor Slavko Splichal

In the second keynote speech of the public session, *Prof. Slavko Splichal* addressed two issues concerning the contradictory role of intellectuals in the public sphere. First, he presented the question of the debate about intellectuals being so far removed from the general interest that they become a class with private knowledge. Second, he pondered whether professionalisation of knowledge and professionalisation of communication are unified in that they both strengthen the power of dominant social actors.

Prof. Splichal critically examined the relationship between universities and the public sphere. Normatively, the university can be seen as a blueprint of the public sphere, as it encompasses the two main attributes of the public sphere: freedom of expression

manifested in presumably rational scientific discourse. Paradoxically, despite its potential to serve as a sort of 'role model profile' for the public sphere, the university has never been given an important role in theorisations of publicness. Tönnies recognised university professors as the class of social actors who substantiate the legitimate and effective social or political power of public opinion. However, the university is not a true embodiment of the principle of publicness, as the social power of universities is based on the appropriation of a certain monopoly of knowledge and because access to universities is far from universal. In contrast to Tönnies, Habermas recognised intellectuals as 'intruders' in the public sphere. Thus, intellectuals are not considered members of the public but rather intruders with a controversial role in the public sphere. Dewey cautioned against alienation of research and education from public life by arguing that 'a class of experts is inevitably so removed from common interests as to become a class with private interests and private knowledge, which in social matters is not knowledge at all.' What is missing is that scholars should bring their disciplines 'into conversation with publics' to actively participate in the creation and transformation of publics.

There has not been much research about the role of scholars in the public sphere. Early debates on freedom of the press pointed toward the idea of publicness as a moral principle and as an extension of personal freedom of thought and expression, which ought to restrain the self-interest of individuals, rather than as a mere pursuit of self-interest based on a sort of contractual exchange. With the constitutional guarantee of a free press in parliamentary democracies, discussions of freedom of the press were largely reduced to the pursuit of freedom by the media, thus neglecting the idea of publicness as the basis of democratic citizenship. In the period of the liberal bourgeois public sphere, both the university and the press were closely linked to the nation-state and thus were 'national' not only in form but also in substance. Divergent paths of development taken by the university and the press in the 19th and 20th centuries seem to draw close to each other in the age of globalisation. The phenomenon of global governance is increasingly seen as lacking democratic legitimacy because it does not provide for citizens' participation in a democratic dialogue and decision-making; nor does it provide for the public accountability of decision-makers. In addition, professionalisation is characteristic of contemporary sciences and universities. Professionalisation of universities implies a neglect of critical studies. Prof. Splichal emphasised that in the current situation, we need more 'public social sciences'—not only production of critical knowledge, as in critical theories, but also production intended for non-academic and non-professional audiences.

Building a Counter-hegemonic Ideology. The Role of the Intellectual and the Need for Critical Intervention, Professor Nico Carpentier

Prof. Nico Carpentier opened his presentation by offering some critical rearticulations of the concept of the intellectual. He took the audience back in time to the Republic of Letters, defining it as an essentially transnational public sphere which mainly existed in the imaginations of the European and American intellectuals of the day. He also discussed the Dreyfus Affair and noted how this event changed the very use of the notion; the intellectual came to be seen as a committed member of a group instead of as an individual actor. Prof. Carpentier acknowledged that the definition of the concept of the intellectual is far from simple, and while the thesis of the death of the intellectual should

not be accepted, there is no point in denying the restrictions that academic intellectuals have to face. Still, he argued, 'the intellectual' can be a useful term in helping to structure our activities, pointing to the significance of critique and counter-hegemonic discourses.

The role of intellectuals tends to provoke discussion during times of crisis. Turning to the current predicament, Prof. Carpentier outlined three dimensions in the contemporary crisis. Firstly, there is a crisis of representative democracy; the political system is proving to be structurally inadequate to provide its citizens with solutions to a wide variety of problems. Secondly, overlapping with the first, there is the economic crisis. The third crisis is situated on a more ontological level and is that of mimesis. At specific historical moments, prevailing discourses have offered people reassuring certainties and helped them believe in the world as a stable place that can be mimetically accessed. In contemporary conjuncture, however, it is harder and harder for ideological projects to provide such a feeling of connection with reality. The promise of mimesis is being constantly frustrated.

The accumulation and integration of the three crises create a need for the development of critical ideologies and counter-hegemonic processes. While neoliberalism has obtained hegemony, political and economic crises bring out the many dislocations of this project and can render it unsustainable. Thus far, the hegemonic project has managed to incorporate these dislocations due to the absence of well-developed alternatives. Hence, the task of the intellectual is to help organise the disruptions into a credible counter-hegemonic program. Prof. Carpentier emphasised, however, that such formation of new ideological programs is by no means a straightforward project. Firstly, there is a complex relationship between agency and discursive practices; generating rhetoric is simple, but it is not easily translated into discourse. Secondly, there is the difficult relationship between complexity and simplicity. Ideology is often perceived as having a tendency towards simplicity, while intellectual projects tend to celebrate complexity. However, the complexity of ideology lies in its simplicity and ability to speak to diverse audiences; thus it requires thorough analysis to generate rhetoric that has the in-built structural capacity to form sustainable ideologies. Thirdly, the crisis of mimesis should also be faced. Thus the ideological project needs to mediate between modernism and postmodernism, constructing discourses that are both self-reflexive and committed to raising a firm voice against injustices. Acknowledging these challenges, intellectuals can play a critical role in developing a counter-hegemonic model that tries to make sense of the new world. This, however, requires a modest attitude as well as the formation of alliances and networks of intellectuals on a transnational level. The time could be ripe for a new Republic of Letters.

Round 1. The Ideal of The European Public Sphere Today Comparing Ideas and Experience

Prof. Jostein Gripsrud started the first session of the round table by tackling the issue of the ideal of the European public sphere. He started the presentation by quoting Habermas, in order to acknowledge the lack of proper functioning of a European public sphere. One of the main problems is the democratic deficit of the European Union. In addition, a key element in democracy is missing: a European public sphere that functions on a par with national ones in terms of qualities. Prof. Gripsrud poin-

ted out that the notion of confrontation and claiming the public sphere against public authorities are crucial elements when defining the public sphere. However, these are problematic issues when it comes to the European public sphere; meetings between the EU bureaucracy and lobbyists take place behind closed doors and do not take the form of confrontations. In this sense, the public sphere is used to proclaim what has been decided in secret meetings.

The ideal of a European public sphere has met several challenges. A unified, singular European public sphere would require a common language, a Europe-wide media system and citizens with a strong European identity. However, the European public sphere could be understood as a 'pluralistic ensemble of issue-oriented publics that exists once the same issues are discussed simultaneously and within a shared frame of reference'. If the European public sphere is to be understood in this way, where does 'Europe' end and 'the world' begin? How can the European public sphere parallel national public spheres in terms of popular engagement based on a sense of identity and affective investment?

The public sphere first developed as a cultural public sphere that has three key functions: belonging, empathy and argumentation. The cultural public sphere is thus important, as it enables the establishment of personal, social and cultural identity and develops one's ability to imagine oneself in the position of another human being. In addition, works of art can argue in ways that inspire discussion and shed light on new issues and provoke discussion. Prof. Gripsrud concluded his presentation by emphasising the importance of research on the cultural public sphere. Public opinion is to a considerable extent shaped by expressive culture, and products of such culture cross borders very easily in several genres.

The first discussant, *Dr Inka Salovaara-Moring*, concentrated on Habermas's earlier work about the legitimisation crisis. According to Habermas, liberal states face a legitimisation crisis when the government has power to rule but is unable to boast active support from the people. When the legitimisation crisis occurs, the public sphere should be at its most active in defining values and finding solutions. In many aspects, the theory can be applied to the current situation of economic crisis, but Habermas's solution was not tailored for a crisis in global economy where national economies play a limited role. Today, Habermas's solution, active confrontation through political discussion in the public sphere, has lost its power. The public, spaces, and spheres as well as the means of political action of the new European public sphere should be redefined. The public sphere has been replaced by groups that occupy public spaces and aim their communication at international media instead of at national or European governments. However, these media are primarily not arenas for transnational public spheres. Dr Salovaara-Moring pointed out that Habermas's theory should be recontextualised to fit the global economy.

The second discussant, *Prof. Slavko Splichal*, remarked that the key problem in the discussion about the public sphere is the concept itself. The concept was originally developed as a critical concept against the notion of the public opinion, but later it became uncritical due to the efforts to make it empirically relevant. Today, the conundrum is to find a way to solve the contradiction between the empirical and the normative dimensions of the concept. There are two solutions: reconceptualising the public sphere on the normative level or redefining it on the operational level. Prof. Splichal provided a critical analysis of the existence of a European public sphere: there has been no Euro-

pean public sphere because the lack thereof was the condition of the establishment of the European Union. If the European public sphere had existed, there would have been no possibility of creating the European Union.

In the final pre-prepared comment, *Prof. Risto Kunelius* voiced his scepticism about research on the European public sphere that is funded by the European Union. According to him, an administratively motivated research program on the European public sphere is a contradiction in terms; if a public sphere can be managed, there is no public sphere. Prof. Kunelius also hinted at three changes in the European public sphere. First, in both national and European public spheres, moments have become more important than spaces—what happens to the public discourse when people focus attention on specific issues only? Second, there have been grassroots signs that some kind of public sphere actually exists—citizen debate about bailing out Greece goes on in the pubs of Tampere. Third, distribution systems of news and information have changed, which affects our understanding of the public sphere. Finally, Prof. Kunelius pointed out the potential of media and communication to build solidarity. However, he considered Habermas's view about solidarity growing out of reasonable arguments as a weak point in his theory.

After the four presentations, the floor was open to comments. Prof. Kunelius's arguments about the transformations in the European public sphere sparked a lively debate. Many participants were eager to share their ideas about the changes in news media and journalism but seemed to question claims about the contemporary public spheres being more about moments than spaces. The significance of the concept of the public sphere was also addressed by many participants. *Prof. Hannu Nieminen* suggested that different public spheres move at different speeds: the political public sphere moves much more quickly than the cultural public sphere. How does one theorise the relationship between different public spheres? Prof. Gripsrud disagreed with the idea of different speeds of different public spheres as, he argued, there is cultural luggage that follows all of the spheres, thus making it harder to claim that one moves faster than the other. Rather, the cultural public sphere should be seen as expanding to many different forms of culture.

On her part, *Dr Mária Heller* pointed out the difference between the two types of public spheres. As the cultural public sphere does not work in the rational logic of the political public sphere, there is a risk of defining the cultural public sphere in an elitist way. *Prof. Carpentier* suggested adopting a more anthropological view of the cultural public sphere and its relationship with what he called the 'culture of doing things'; such cultural phenomena as intra-European travel and marriage may be seen as key elements in the European project and should be taken into account when discussing the cultural public sphere. In his comment, *Prof. Tom Moring* questioned the idea of a common European identity. As there are many different minorities in the European Union who don't always feel united to the mainstream identities of their countries, it is worth asking who are the 'we' that are referred to. In other words, researchers need to position themselves when talking about the public sphere. Finally, *Dr Christian Fuchs* returned to the usefulness of the notion of the public sphere and argued that in the time of crisis, the concept should be recontextualised. The concept can remain useful as long as its critical function is maintained; as such, it points to the need to form and establish public resistance in the spheres of economy, politics and culture.

Round 2. The Role of Small Nations in a Globalising World: European Public Sphere and Perspectives from Small European Countries (South, East, North, West)

The purpose of Round 2 was to focus on the perspectives small nations provide to questions related to European integration and the European public sphere. In her opening presentation, *Dr Ksenija Vidmar Horvat* outlined some recent patterns in European integration and argued that these indicate a reorganization of the geopolitical map of Europe. While integration has been historically driven by the dominant core powers, recent developments have potentially increased the significance of the periphery in determining the future of the European project. Meanwhile, new divisions within the European Union have emerged which she dubbed the ‘second fall of the Berlin Wall’; the previous division between the west and the formerly socialist east is now being replaced by the division between the north and south. New forms of colonialism are connected to these geopolitical transformations.

Anticipating her analysis of the new dynamics between the core and periphery, Dr Vidmar Horvat offered a critical interpretation of the political and cultural backdrop to the current crises. A major political project directed from Brussels since the 1980s has been focused on the ‘cultural engineering’ of a common European identity, characterised by a celebratory discourse of European multiculturalism. At the same time, exclusionary and xenophobic elements in anti-immigration policies as well as measures repressing civil rights on the basis of the new core value of ‘security’ have been papered over. After the financial crisis, a new policy and discourse has emerged, determined to preserve the European project of monetary integration and articulated around the core value of ‘stability’. With the underlying notion that safeguarding monetary integration is the primary concern and that social issues can be dealt with later, the official EU discourse has presented austerity measures as being implemented for the good of the citizenry. However, these EU policies have led, particularly in the peripheral countries, to a growing sense of unequal distribution of power in Europe. There is rising popular resentment of ‘internal colonialism’ manifested, for instance, in the general suspicion that instead of promoting financial stability for Europe, the elites have in fact been rescuing German and French banks. The news media coverage of the euro crisis has tended to intensify these internal divisions and prejudices on a national basis and has been appropriated by nationalist forces in many countries. The result has been a ‘re-nationalisation of political visions’ in the public spheres.

Due to their relatively weak position, small nations can be seen as testing grounds for the elite-driven European project. At the same time, however, small nations represent perhaps the greatest potential for the revitalization of the European project. Thus far, European constitutionalism and the EU value system have been largely defined by the core countries’ histories, but small nations manifest a plurality of national histories, memories and strong civic traditions which could be integrated within the European project. The public space for this rearticulation of and deliberation on the new European project needs to be opened up, and intellectuals can play a great role in the process. Particularly promising in this sense is the new generation of ‘travelling intellectuals’ who combine different histories and intellectual traditions and form new networks that produce post-national and post-western-centric knowledge. Indeed, future research on Europe should (self-)challenge Eurocentrism and the assumptions of the general and

homogeneous notions of the European project and should reflect on them in plural and heterogeneous terms. Finally, research should develop new research agendas in a relationship with civil society movements.

As the first discussant, *Prof. Josef Trappel* focused on the potentials of the European public sphere to alter European political communication and to invigorate European democracy. Currently, the European public sphere fails to fulfil its democratic functions or to even exist in any sense close to Habermas's normative ideals. Closing in on these ideals would entail the European public sphere becoming more focused on specific problems and more able to integrate into the debate differing points of view from various social margins. As legacy media tend largely to exclude civil society voices, one must look at the possibilities of alternative media in pluralising the public sphere. In this regard, the digital revolution in particular offers new potentials. While debates on such themes as e-participation and network society have been around for some time already, we are still at the beginning of the formation of the 'digital public sphere'. Partly because of its economics, access to the digital public sphere is more open than to the traditional media sphere and makes it easier for new groups to articulate their voices in public. In this redefinition of the public sphere, small nations could potentially play a leading role. Despite the fact that small size poses economic challenges in terms of media innovations, small nations benefit from their relative social coherence and flexibility. Thus they could work as testing grounds for new ways of dealing with public problems in these redefined public spaces.

In her intervention, *Dr Mária Heller* added important insights to the debate from the point of view of Hungary by presenting an overview of the contradictory notions attached to the European Union in the lay discourses of the new member state. As a counterpoint to Dr Vidmar Horvat's optimism about the positive potential of the young intellectuals, Dr Heller brought up the discrepancy between their cosmopolitan views and the increasingly nationalistic and anti-EU attitudes among large segments of young people in her country. In fact, euroscepticism has been gaining ground among European populations in recent years as a result of the growing rift between the lofty ideals and the actual lived experiences in deteriorating social conditions. While many still attach positive values of individual opportunity and prosperity to the European Union, there is a strong sense among people of unequal power relations within the Union and even of relations of internal colonisation between the subordinated and the powerful countries. Meanwhile, economic hardships manifest in the growth of exclusionist and xenophobic discourses and strict divisions between 'us' and 'them'. However, within the domestic political opposition against the recent anti-democratic legislative reforms of the Fidesz-led government, the EU continues to represent the ideal and promise of a rights-based democratic society.

In the third pre-prepared intervention of the session, *Prof. Hannu Nieminen* outlined a brief history of the evolving role of academic intellectuals in Europe's political public sphere since the early 20th century. Initially highly influential in scripting the liberal democratic constitutions of European nation-states after the First World War, academic intellectuals lost much of their prestige and status in political life during the past century. Towards the end of the millennium, public opinion leaders increasingly emerged from the ranks of administrators, lawyers, and economists and became seen as experts rather than intellectuals. Now, as Europe experiences a crisis of the neoliberal project at the

start of the 2010s, the developments of the 1930s offer a number of worrying parallels: authoritarian and nationalist tendencies, the diminishing role of intellectuals in public life, and distrust of all kinds of experts and elites as well as universities losing much of their autonomy. In the face of such pessimistic outlooks, there is a need to think about new ways of organising intellectual efforts against these threatening historical forces. Finally, in accordance with Dr Vidmar Horvat's arguments about the new borderlines being drawn within Europe between powerful countries and small nations, Prof. Nieminen suggested that small nations and their intellectuals share many commonalities in their experiences and critical analyses.

In the ensuing discussion, Dr Vidmar Horvat called for a shift in paradigm in which the central assumptions behind the European project are put under critical scrutiny. The very nature of the purportedly shared European values needs to be questioned and opened up to public discussion. Meanwhile, the crisis offers an opportunity to small nations and their intellectuals in questioning the hegemonic European integration narrative. Aligning with transnational progressive movements, small nations can perhaps adopt a cosmopolitan political agenda as an alternative European project.

Anette Alén took issue with Prof. Trappel's analysis of the potentials of digital communication in pluralising the public sphere by pointing to both the economic and time-related resources required by active participation and communication in the digital sphere. As a task for intellectuals, she suggested concentrating on the positive aspects and roles the EU plays in the protection of democracy against global market forces. Also, in addition to engagement with and participation in social movements, intellectuals can also function as mediators between activists and elites.

Dr Christian Fuchs addressed the worrying developments of internal colonisation and the rise of nationalism in Europe and asked how they could be challenged by public intellectuals. He pointed to the experiences of increasingly precarious workers and disempowered citizens and suggested that a key task for intellectuals would be to look for ways in which these common experiences could better be communicated to reinvigorate the public sphere. Research should increasingly connect with activists to achieve these goals. *Prof. Jostein Gripsrud* largely agreed with Dr Fuchs and pointed out how social protests and activism create exceptional spaces for learning. Scholars indeed should be in dialogue with activists, and they already are. In this regard, *Dr Gavan Titley* referred to the expanding sociological literature on the Occupy movement and to the many practical, political, ideological and philosophical contradictions it faced precisely as it tried to (or was being forced to) consolidate as a movement. Prof. Nieminen called for analysis on what it would take to generate an accumulative process out of the many movements and make them more directly influential in political decision-making. *Dr Inka Salovaara-Moring* pointed out how transnational civil society movements and research thereof continue to face the recurring problem of the absence of an accountable power centre on a supranational level. The public sphere theory should indeed incorporate the movements and networks of digital communication, but this will not remedy the deficit of the political system which increasingly lacks an accountable power for the civil society to address.

Round 3. The Role of Critical Academic Intellectuals in the Public Sphere Today: How to Revive the Tradition?

In the third session, *Dr Gavan Titley* examined the possibilities of reviving the tradition of critical intellectuals. He presented two ways of reviving the tradition. The first way would be to ask who would be involved in the debate of critical intellectual engagement if it were to take place today. The second way to revive the tradition would be to think about what would be at stake in terms of political conjuncture, power, knowledge and political agency. Referring to the iconic debate between Noam Chomsky and Michel Foucault in 1971, Dr Titley argued that in order to revive the tradition of critical intellectuals, it is necessary to embrace both Chomsky's insistence on the horizons of collective action and Foucault's attention to the difficulty of conceptualising power. According to Chomsky, societies need to identify material and social conditions under which human properties can flourish in order to be able to criticise oppression. Foucault, on the other hand, would argue that it is impossible to define an ideal social world and that no overarching concept of justice is needed in order to struggle. Moreover, according to Foucault, there is a need for a critique of the institutional power, but it should be kept in mind that power is always present. Chomsky's commitment to universalism and Foucault's question of where power lies create intellectual tensions when addressing the current condition of crisis. Another challenge today is that the crisis at hand is a transnational one, but there is no actual potential to international solidarity.

By way of facilitating debate, Dr Titley set about posing a series of important questions instead of trying to answer them. Headline issues to be covered included power, the public sphere, politics, the return of history, and intellectual relationship to political mobilisation. According to Patrick Baert, the modern notion of the intellectual incorporates four core tensions that centre around four axes: hierarchy versus equality, generality versus expertise, passion versus distance and individual versus collective. These tensions create critical insights in terms of the conversation about the role of intellectuals today.

An important theme of the presentation was the question of power and the public sphere. The discussions of the Eurozone and the European Union seem to be deeply positional, but one of the things that have structured international responses to the crisis is a certain kind of rational fallacy. According to Wolfgang Streeck, the financial crisis has to be regarded as a fundamental and almost final product of the contradictions of post-war democratic capitalism. Streeck argues that 'it is quite clear that democratic states of the capitalist world have not one sovereign, but two: their people, below, and the international "markets" above'. If we were to take this kind of approach to the crisis, where does it leave democracy and visions of communicative action? In addition, Prof. Titley offered a critical interpretation of an obvious crisis of left politics. He argued that there have been signs of a rational fallacy: it is assumed that people have seen what caused the financial crisis and are flocking into the arms of left parties, which has not been the case in reality. There have been significant reactions to the current crisis, for example, Jodi Dean's book, *The Communist Horizon*, and David Graeber's *The Democracy Project*. In the current situation, one can assume that the forms of post-cold war critique are no longer tenable, which brings new demands to intellectuals: what to do with the discussions about human rights, freedom, discourse of liberal democracy and intellectual relations to politics?

The first discussant, *Dr Manuel Puppis*, concentrated on the possible role of communication scholars and took notice of three issues. First, there is currently a severe lack of real decision-making power. In this situation, communication scholars should try to provide better understanding about the public sphere and offer ideas about how a public sphere should work in order to be adequate for a modern democracy. Scholars could also focus on the media system itself and try to answer the question of suitable media structures. Second, a lack of political vision prevails at the national and European levels. Communication scholars can offer visions of a more democratic media system that would function in the public interest of the citizens. A clear challenge today is reaching the public in a landscape dominated by commercial media houses not interested in the topic of the public sphere. Third, social movements do not always require or desire solidarity or engagement from academics, and the populist movements feel deep distrust of the elite and the so-called intellectuals. In addition, a reform movement does not guarantee that a reform will actually happen. Thus, scholars need to get involved in the policymaking process by bringing different viewpoints and providing information. In the ways presented above, communication scholars and intellectuals can make a difference, but it must be taken into consideration that the impact is often time-consuming and rarely direct.

In the second comment of the session, *Prof. Nico Carpentier* highlighted that intellectuals can use many different strategies in their efforts to influence the public sphere and society. First, an important function is the development of theory. In this way, academia can be considered a factory of ideas. Second, intellectuals' interventions are often aimed at policymaking processes, commenting on specific policies or providing knowledge about specific topics. However, intellectuals should be careful to concentrate not only on tweaking a machine but also on building a new one. Finally, there is a strong tendency to individualise the intellectual. In the current crisis, there should be more focus on modularity, collective effort, and the sharing of ideas.

The final discussant, *Jernej Prodnik*, presented a counter-question to the extensively covered question about the role of critical intellectuals: what was the role and influence of critical scholars before the crisis? Would there have been a crisis if academia had been more active? Academic scholars have an important task of collecting historical memory. Intellectuals play an important role, but it is far from easy to assess the significance of their influence. Mr Prodnik presented a sceptical analysis about the change that intellectuals could make without other factors working in their favour, such as the relations of power and material relations of production. According to him, in this post-political or even post-democratic order, the current form of capitalism does not care about social conscience, and the instrumental, capitalistic logic is present in many societal arenas, including academia. It is thus increasingly difficult for critical intellectuals to break through to the public sphere and be heard, and this leaves us with media intellectuals who are turning their discourses into entertainment. Finally, Mr Prodnik suggested that one key role of intellectuals would be to give voice to the disempowered, those who do not have a voice.

After the floor was opened to discussion, *Prof. Gripsrud* called for more caution when assuming that all participants in the seminar share similar attitudes, and he voiced his concern over the possibility of academics representing other people, such as the have-nots of the society. He also noted that even though academics are conscious of their ideal roles as public intellectuals, the conditions in which they work tend to restrict the

possibilities of fulfilling the ideal. Dr Titley agreed that it is important to talk about the conditions, but he remarked that they should not be used as an excuse. *Prof. Nieminen* brought up the idea that social sciences are always normative because social scientists assume several things, such as the notion that society exists and that certain values are protected—an argument which *Dr Salovaara-Moring* later questioned. Dr Salovaara-Moring also challenged the independent role of critical intellectuals who need to take into account government agendas when applying for funding from national or European funding bodies.

In his comment, *Dr Fuchs* opined that the intellectual power of the masses should not be underestimated. In the ‘knowledge society’, the masses have become intellectual; intelligence has been appropriated as a means of production. Thus, intellect is there within production, which also means that critique is there. Instead of concentrating on the small elite of intellectuals, then, we should focus more on the notion of the mass intellectual, as there are many examples of actual critique taking place in the streets. Prof. Carpentier took a stand on the use of different prefixes and categories of intellectuals and emphasised the usefulness of the notion of the ‘amateur’ as someone who is perhaps not a totally developed expert but who cares and is committed to a certain matter. *Dr Heller* pointed out that there is a need to define what is meant by the intellectual and what kinds of intellectuals we are talking about. It could be potentially fruitful to study the different discourses used by different types of intellectuals. Finally, *Dr Vidmar Horvat* concluded the session by calling for a revival of theory of history and theory of practice. She voiced critical remarks about considering Marx a recipe book on how to make social change and the fact that the notion of intellectual practice is being replaced by the notion of social policy. She also noted that the question of communicative power should be addressed in two ways. First, scholars should focus on communicating their academic research findings to the public in an understandable way. Second, scholars could reassess their communication between themselves and build a united front against national and EU level governments and ministries of education.

Round 4. The Future of European Democracy: Culture, Society, Economy. Where Can We Find Sources for Optimism about the Future of Europe?

In her opening talk, *Prof. Aukšė Balčytienė* presented a critical interpretation of the current social and cultural condition in Europe, focusing particularly on the central and eastern European experience. Conditioned by the two megatrends of globalisation and individualisation, European societies are facing increasing fragmentation and polarisation. At the same time as social risks are individualised through the market rhetoric of individual choice and freedom, ideas about community and togetherness become increasingly unclear. The central and eastern European (CEE) societies are relatively more vulnerable to these negative global trends, with little time to reflect on and react to the avalanche of social changes after the fall of communist regimes. Lacking a solid ideological basis or a clear idea of a public good, and with weak economies and a political culture characterised by elite polarisation, media instrumentalisation, and clientelism as well as weak associations and civic participation, CEE countries may be characterised in Leonidas Donskis’s terms as ‘societies without a sense of community’.

The current predicament thus presents a serious challenge to public intellectuals of small nations. With declining skills and practices of public communication, it is increasingly difficult to create a sense of community and communal solidarity. One of the central tasks, then, is to build society's communicational competences. It also means tackling a series of questions: How do we form a notion of common good in a fragmented and polarised society? How do we secure transparency and accountability in a fragmented public sphere? How do we rediscover a sense of belonging? One route to answering these questions is to look for ways to develop new forms of collaboration and a sense of community among intellectuals themselves both in academia and on a European level. Renegotiating the conditions of academic labour as a response to the neoliberalisation of universities would be an integral part of this effort. Public intellectuals should also recognise their traditionally important role in social and cultural life and their ability to organise critically oriented communities. While the public spheres of institutional media provide restricted access to intellectuals, new possibilities may be emerging in the alternative media and public spaces of the Internet.

As the first discussant, *Dr Christian Fuchs* agreed with Prof. Balčytienė's analysis about the CEE societies experiencing a rise of social Darwinism and presented a political economic analysis of some of the main macroeconomic and social indicators of such a trajectory. The main dynamic since the early 1970s in European and other advanced capitalist economies has been a steady shift in the distribution of wealth in the favour of corporations and financial markets as opposed to wage earners. As a consequence, debt levels of households have rapidly risen in many countries. Meanwhile, increasing financialisation of the global economy has led to recurrent stock market bubbles, of which the newly increased hype around social media companies may prove to be the next instance. All these tendencies suggest that neoliberalism is, in fact, a form of class struggle. Despite recent controversies around the catastrophic consequences of austerity measures, 'hyper-neoliberalism' continues to dominate the political agenda in the crisis. It manifests not only in the push for even more austerity and welfare reforms but also in its successful marginalisation of alternative anti-austerity policies as 'left-wing demagoguery' as well as in the moralistic discourses condemning the peoples of the crisis countries. As a consequence of such developments, Dr Fuchs warned about the rise of right-wing populism or even fascism in Europe but also pointed to some more hopeful prospects for European democracy. The key here is to observe progressive protest movements which can help to renew the left in Europe. Communication and media scholars should continue to make sense of the role media play in these movements and their mobilisation.

In the second intervention, *Dr Juha Koivisto* called for an analysis of current social contradictions, which may offer opportunities to identify forces of positive change. He outlined the current conjuncture in terms of an 'organic crisis' with several dimensions, including the crises of economy, social reproduction, environment and democracy. All of these have significant implications for the public sphere. In the economic crisis, for instance, this connection manifests in the way private debts of investors have been turned into public debts. The economic crisis has also been used to justify cutbacks of the public sector in many countries, which has brought welfare states into crisis. Meanwhile, the increasing passivity of the electorate and the anti-democratic measures of the European elites are signalling the crisis of democratic politics. In these circumstances, scholars of the European public sphere would do well to turn their attention to social movements

(both left- and right-wing) and study them from a historical perspective as ‘publics’ in the Habermasian and Deweyan sense. Another implication of the political crisis is that the notion of democracy itself should be approached critically to highlight the current anti-democratic tendencies and limits of liberal democracy. Finally, Dr Koivisto expressed his incredulity over how little resistance academic intellectuals have posed against the neoliberal restructuring of universities and called for a new culture of scholarship and resistance within academia.

The three opening presentations set the stage for a lively debate. *Jernej Prodnik* agreed with Dr Koivisto that a key term in approaching the current social condition is ‘contradiction’. However, one of these contradictions (in terms) is the idea of a ‘right-wing public’. A right-wing populist group, while forming a communicative network around common concerns, should not qualify as a public in a normative sense, as it lacks the necessary rational-critical discourse and respect of individuality. *Prof. Jostein Gripsrud* voiced his discomfort over some of the tendencies in the debate. He drew a distinction between a political party and a scientific community and asserted that assumptions of political and ideological consensus are somewhat problematic in a social scientific discussion. More specifically, Prof. Gripsrud criticised the indiscriminate use of the label of ‘fascism’ when analysing European populist parties and movements; many of them hardly qualify as fascist in the sense in which the term has been used in the context between the two world wars. He also took issue with Dr Koivisto’s dismissive remarks about democracy in Europe and called for greater analytic precision when talking about such issues in an academic environment. *Dr Gavan Titley* referred to Robert Paxton’s *The Anatomy of Fascism* and argued that while most of the current parties should not be labelled fascist, they or some of their members often either have fascist tendencies or harbour connections with fascist elements, an analysis with which Prof. Gripsrud agreed. For his part, Dr Koivisto defended his assessment of the crisis of democracy in Europe as an intentional provocation and pointed out that democracy is not just an empirical question but also a question of political philosophy.

Closing Session

The concluding session invited reflections on the outcomes from the two-day round table as well as on the possible future directions and modes of cooperation by the network. *Prof. Hannu Nieminen* opened the discussion by presenting a list of topics debated during the round table (more on that below; see the Closing Summary). He specifically pointed out the need for greater conceptual clarity and historical understanding on the central issues discussed during the course of the round table. He also called for greater sensitivity to national histories and their specificities. As regards the idea of small nations as a potentially fruitful category in the debate on European politics and the public sphere, Prof. Nieminen acknowledged that there exist differences and commonalities between these countries. Some of the central ones were brought up in the discussions, and they are closely aligned with the historical and more recently emerged internal divides of Europe.

After Prof. Nieminen’s remarks, *Prof. Nico Carpentier* expressed his gratitude for the organisation of the event and appreciation for the openness, tolerance and respect for diversity in the discussions. *Prof. Josef Trappel* recognised the significance of the debates also in light of the upcoming Horizon 2020 framework. The notion of small

countries as a unifying research theme has a lot of substance and could further benefit from setting it in comparison with large countries. For the purposes of future development of such issues, the network should appoint a coordinator. *Prof. Risto Kunelius* expressed his appreciation for the discussions but also his concern that the issues debated in the round table remained rather disconnected from what we as researchers are actually doing. A future challenge would be to rearticulate the ‘social relevance’ of research, to paraphrase the dominant science policy discourse. In this discourse, research cannot be autonomous, and it must have impact. A redefinition of what such relevance could mean would require a collective effort. Along these lines, and instead of dealing with such lofty concepts as public intellectuals, the network should engage in a more mundane rearticulation of what we actually do.

Concluding Summary

Several topics and themes emerged out of the two-day round table. The following list of items has been compiled by the rapporteurs, based on Prof. Hannu Nieminen’s closing summary, and comments and suggestions from the facilitators as well as on a comparison of the rapporteurs’ personal notes.

1) The European Public Sphere

Based on the round table, the concept of the European public sphere is in need of continued development and analytical clarity in its normative, empirical and theoretical dimensions. The very feasibility of the notion of the public sphere often remains rather vague, but alternative ideas for its application in the analysis of the current crises and phenomena were nevertheless repeatedly brought up in the discussions. One of the most popular suggestions was to look for ways to connect the notion of the European public sphere with the study of actual cultural practices of Europeans. Another direction of conceptual development points to the need for a better understanding of the role of epistemic institutions in the public sphere. Such a structural analysis should include the media and communications systems as well as universities and other institutions in charge of the production and dissemination of knowledge.

2) Social Movements

Closely connected to the issue of the public sphere, one of the issues that most frequently emerged during the round table was the significance of the study of social movements, whose importance was acknowledged by many participants. Some suggested approaching the movements as publics that are looking to transform Europe and that are engaged in various forms of resistance. However, the problems of this articulation also became evident in light of the fragmented, structurally incomplete and politically weak nature of the European public sphere. The use of social media by the movements offers another potentially fruitful avenue of study.

3) Small Nations

Another significant topic discussed concerned the idea of small nations. While not extensively debated, some key differences and commonalities between these countries were brought up during the meeting. Some of them concerned the recently emerged internal

divides of Europe between northern and southern members alongside the more traditional east/west dichotomy. A possibly unifying element for this group of nations is their experience of being dependent on the big powers of Europe. However, more research is needed on the particular histories and structural and cultural features of these societies.

4) Role of Academics

The issue of the role of social scientists as academic and public intellectuals was hotly debated and seemed to divide as well as unite participants. There emerged no consensus on the feasibility of the concept of the (public) intellectual. Some connected the notion to the practices of critique, resistance and counter-hegemonic struggles, while others were content with speaking of the public role of researchers in terms of ‘concerned citizens’. The extent to which a scientific community should deliberate on the basis of a presupposed political and ideological consensus was also questioned. Thus, the very substance and relevance of ‘being critical’ merits additional elaboration, and the normative foundations of research itself should be recognised.

List of Participants

Anette Alén, University of Helsinki	Juha Koivisto, University of Helsinki
Marko Ampuja, University of Helsinki	Risto Kunelius, University of Tampere
Auksė Balčytienė, Vytautas Magnus University	Anna-Laura Markkanen, University of Helsinki
Nico Carpentier, Vrije Universiteit Brussel	Tom Moring, University of Helsinki
Tanja Oblak Črnič, University of Ljubljana	Hannu Nieminen, University of Helsinki
Christian Fuchs, University of Westminster	Markus Ojala, University of Helsinki
Jostein Gripsrud, University of Bergen	Manuel Puppis, University of Zurich
Timo Harjuniemi, University of Helsinki	Jernej Prodnik, University of Ljubljana
Mária Heller, Eötvös Loránd University	Keijo Rahkonen, University of Helsinki
Juha Herkman, University of Helsinki	Inka Salovaara-Moring, University of Aarhus
Ksenija Vidmar Horvat, University of Ljubljana	Slavko Splichal, University of Ljubljana
Johanna Jääsaari, University of Helsinki	Gavan Titley, National University of Ireland, Maynooth
Kari Karppinen, University of Helsinki	Josef Trappel, University of Salzburg
Ullamaija Kivikuru, University of Helsinki	

ANNA-LAURA MARKKANEN, Research Assistant, Faculty of Social Sciences, University of Helsinki, anna-laura.markkanen@helsinki.fi

MARKUS OJALA, MSocSci, Faculty of Social Sciences, University of Helsinki, markus.ojala@helsinki.fi

EU Kids Online

EU Kids Online

*Enhancing Knowledge Regarding European Children's
Use, Risk and Safety Online*

www.eukidsonline.net

Sonia Livingstone

EU Kids Online is a thematic network coordinated by Professor Sonia Livingstone and Dr Leslie Haddon at the Department of Media and Communications, London School of Economics and Political Science. It is funded by the EC Safer Internet Programme in order to coordinate and stimulate investigation into the way children use new media, with a particular focus on evidence regarding the conditions that shape online risk and safety; see www.eukidsonline.net.

In its *first phase* (2006-9) as a thematic network of 21 countries¹, *EU Kids Online* identified and critically evaluated the findings of nearly 400 research studies, drawing substantive, methodological and policy-relevant conclusions.

The network's first step was to search for relevant research and create a publicly accessible database of evidence on children's use of the internet in Europe. This was first used to identify gaps in the research (Staksrud et al, 2009) and, second, to compare findings across countries so as to draw conclusions regarding internet risks and safety, assessing the studies' significance and consequences for diverse populations (age, gender, region, nation, etc) (Hasebrink et al 2009). To build capacity in this field of study, the network critically examined the methodological issues involved in studying children and the internet, especially those relating to cross-cultural analysis. The result was both a report (Lobe et al, 2007) and a Best Practice Guide using the online format of Frequently Asked Questions (Lobe et al, 2008). To set this field of study in context, the network sought to understand the reasons why certain types of research are available (or not) in each nation, given different intellectual, social, institutional and funding regimes (Stald and Haddon, 2008). Last but not least, the network developed evidence-based policy recommendations for raising awareness, media literacy and other practical actions to promote

safer use of the internet for children (de Haan and Livingstone, 2009). Together, these reports were summarised in the network's final report, while being developed across numerous national and international stakeholder meetings, presentations, publications and media coverage (Livingstone and Haddon, 2009a). All of this work was brought together in a book publication (Livingstone and Haddon, 2009b).

- Staksrud, E., Livingstone, S., Haddon, L., and Ólafsson, K. (2009) *What do we know about children's use of online technologies? A report on data availability and research gaps in Europe [2nd edition]*. <http://eprints.lse.ac.uk/24367/>
- Hasebrink, U., Livingstone, S., Haddon, L., and Ólafsson, K. (2009) *Comparing children's online opportunities and risks across Europe: cross-national comparisons for EU Kids Online [2nd edition]*. <http://eprints.lse.ac.uk/24368/>
- Lobe, B., Livingstone, S., and Haddon, L. (2007) *Researching children's experiences online across countries: issues and problems in methodology*. <http://eprints.lse.ac.uk/2856/>
- Lobe, B., Livingstone, S., Olafsson, K., and Alberto Simões, J. (2008) *Best practice research guide: how to research children and online technologies in comparative perspective*. <http://eprints.lse.ac.uk/21658/>
- Stald, G. and Haddon, L. (2008) *Cross-cultural contexts of research: factors influencing the study of children and the internet in Europe*. <http://eprints.lse.ac.uk/24380/>
- de Haan, J., and Livingstone, S. (2009) Policy and research recommendations. Deliverable D5 for the EC Safer Internet plus programme. <http://eprints.lse.ac.uk/24387/>
- Livingstone, S., and Haddon, L. (2009) EU Kids Online: Final Report. Deliverable D6.5 for the EC Safer Internet plus programme. <http://eprints.lse.ac.uk/24372/>
- Livingstone, S., and Haddon, L. (eds) (2009) *Kids Online. Opportunities and Risks for Children*, Bristol: Policy Press.

In its **second phase** (2009-11) as a knowledge enhancement project across 25 countries², the network surveyed children and parents to produce original, rigorous data on their internet use, risk experiences and safety mediation.

A random stratified sample of 25,142 children aged 9-16 who use the internet, plus one of their parents, was interviewed during Spring/Summer 2010 in 25 European countries. The survey investigated key online risks: pornography, bullying, receiving sexual messages, contact with people not known face-to-face, offline meetings with online contacts, potentially harmful user-generated content and personal data misuse. In addition to a report of the full findings (Livingstone et al, 2011a), and a series of national reports and findings (see national pages at www.eukidsonline.net), the network produced a variety of short reports following up different aspects in more detail (e.g. Livingstone and Ólafsson, 2011; Görzig, 2011; Hasebrink et al, 2011; Sonck, et al, 2001; Livingstone et al, 2011b, Livingstone et al, 2011c). In addition, teams from Australia and Russia implemented the survey in their respective counties, enabling further comparative analysis (forthcoming). As in EU Kids Online I, network members contributed to policy discussions and produced recommendations (e.g. O'Neill et al, 2011). All the findings, analysis and recommendations were brought together in the project's final report (Livingstone et al, 2011d). Full survey methodology is reported in Livingstone, et al (2011e). A second book, this time reporting analyses of the survey findings, was published (Livingstone, Haddon, and Görzig, 2012).

- Dürager, A. & Livingstone, S. (2012) *How can parents support children's internet safety?* <http://eprints.lse.ac.uk/id/eprint/42872>
- Görzig, A. (2011) *Who bullies and who is bullied online? A study of 9-16 year old internet users in 25 European countries.* <http://eprints.lse.ac.uk/39601/>
- Hasebrink, U., Görzig, A., Haddon, L., Kalmus, V., and Livingstone, S. (2011) *Patterns of risk and safety online.* <http://eprints.lse.ac.uk/39356/>
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson, K. (2011a) *Risks and safety on the internet: The perspective of European children: Full findings.* <http://eprints.lse.ac.uk/33731/>
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson, K. (2011b) *Disadvantaged children and online risk.* <http://eprints.lse.ac.uk/39385/>
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A. and Ólafsson, K. (2011c) *Risks and safety on the internet: The perspective of European children.* <http://eprints.lse.ac.uk/33731/>
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson (2011d) *EU Kids Online Final Report.* <http://eprints.lse.ac.uk/39351/>
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson (2011e) *Technical report and user guide: the 2010 EU Kids Online Survey.* LSE, London: EU Kids Online. <http://eprints.lse.ac.uk/45270/>
- Livingstone, S. and Ólafsson, K. (2011) *Risky communication online.* <http://eprints.lse.ac.uk/33732/>
- Livingstone, S., Ólafsson, K., and Staksrud, E. (2011) *Social networking, age and privacy.* <http://eprints.lse.ac.uk/35849/>
- Livingstone, S., Haddon, L. and Görzig, A. (eds) (2012) *Children, risk and safety online: Research and policy challenges in comparative perspective*, Bristol: Policy Press.
- Lobe, B., Livingstone, S., Ólafsson, K., and Vodeb, H. (2011) *Cross-national comparison of risks and safety on the internet.* <http://eprints.lse.ac.uk/39608/>
- O'Neill, B., Livingstone, S. and McLaughlin, S. (2011). *Final recommendations for policy, methodology and research.* <http://eprints.lse.ac.uk/39410/>
- Sonck, N., Livingstone, S., Kuiper, E. and de Haan, J. (2011) *Digital literacy and safety skills.* <http://eprints.lse.ac.uk/33733/>

In its present and **third phase** (2011-14) the *EU Kids Online* network provides a focal point for timely findings and critical analyses of new media uses and associated risks among children across Europe, drawing on these to sustain an active dialogue with stakeholders about priority areas of concern for child online safety. The network now includes 33 countries in all,³ as well as affiliates in Australia and Brazil.

The project has three main tasks. The first is to update the database first established in EU Kids Online, where new entries to the database now include a summary in English of key findings from the research, and chart how any research patterns and gaps have changed (Ólafsson et al, 2013a). The Frequently Asked Questions were also updated (Ólafsson et al, 2013b). The second strand of the project has continued to produce short reports on different topics from then EU kids Online survey data (e.g. Dürager and Livingstone, 2012; Smahel, et al, 2012; Haddon et al, 2012; D'Haenens et al, 2013; Livingstone et al, 2013; Helsper et al, 2013) as well as reviewing other studies (Holloway et al, 2013), and comparing the EU Kids Online survey results to other studies to produce cross-regional and longitudinal analyses (forthcoming). The final part of the

project has two strands. The first has evaluated innovative qualitative research (Barbovschi, 2013). The second involves conducting qualitative research with children using a combination of in-depth interviews and group interviews in 10 countries (forthcoming). As before, the network members contributed to policy discussions (e.g. Livingstone et al, 2012). Switzerland and Brazil have also conducted surveys using the EU Kids Online questionnaire during the course of this project.

- Barbovschi, M., Green, L. & Vandoninck, S. (2013) *Innovative approaches for investigating how young children understand risk in new media: Dealing with methodological and ethical challenges*, <http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20III/Reports/InnovativeMethods.pdf>
- D’Haenens, L., Vandonink, S. and Donoso, V. (2013) *How to cope and build resilience*. <http://eprints.lse.ac.uk/48115/>
- Haddon, L., Livingstone, S. and the EU Kids Online network (2012) *EU Kids Online: National perspectives*. <http://eprints.lse.ac.uk/46878/>
- Helsper, E.J., Kalmus, V., Hasebrink, U., Sagvari, B. and De Haan, J. (2013). *Country classification: Opportunities, risks, harm and parental mediation*. <http://eprints.lse.ac.uk/52023/>
- Holloway, D., Green, L., and Livingstone, S. (2013). *Zero to eight. Young children and their internet use*. <http://eprints.lse.ac.uk/52630/>
- Livingstone, S., Ólafsson, K., O’Neill, B and Donoso, V. (2012) *Towards a better internet for children: findings and recommendations from EU Kids Online to inform the CEO coalition*. <http://eprints.lse.ac.uk/44213/>
- Livingstone, S., Kirwil, L, Ponte, C. and Staksrud, E., with the EU Kids Online Network (2013) *In their own words: What bothers children online?* <http://eprints.lse.ac.uk/48357/>
- Ólafsson, K., Livingstone, S. & Haddon, L. (2013a) *Children’s use of online technologies in Europe: A review of the European evidence database*. <http://eprints.lse.ac.uk/50228/>
- Ólafsson, K., Livingstone, S. & Haddon, L. (2013b) *How to research children and online technologies. Frequently asked questions and best practice*. <http://eprints.lse.ac.uk/50437/>
- Smahel, D., Helsper, E., Green, L., Kalmus, V., Blinka, L. and Ólafsson, K. (2012) *Excessive internet use among European children*. <http://eprints.lse.ac.uk/47344/>

Notes

1. Austria, Belgium, Bulgaria, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, France, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, the Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Slovenia, Spain, Sweden and the United Kingdom.
2. Austria, Belgium, Bulgaria, Cyprus, the Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Lithuania, the Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovenia, Spain, Sweden, Turkey and the UK.
3. The 25 countries from phase 2 were joined by Croatia, Latvia, Luxembourg, Malta, Russia, Slovakia and Switzerland.

SONIA LIVINGSTONE, Dr., Professor, Department of Media and Communication, London School of Economics and Political Science (LSE), s.livingstone@lse.ac.uk

“Gratis adgang

– Det centrale spørgsmål er:

Hvordan kan vi øge anvendelsen af den viden, vi producerer?

Open Access er en vej till at øge anvendelsen og nytten af det, vi investerer i vores videnproduktion.”

Nordisk Ministerråds generalsekretær Dagfinn Høybråten

De följande texterna om Open Access har tidigare publicerats i *NordForsks Magasin* 2013 och med tillstånd från NordForsk återpubliceras de i *Nordicom-Information* 3-4/2013

Nordisk Ministerråds generalsekretær Dagfinn Høybråten

Open Access

'Vi har et fælles ansvar i Norden for at gøre os tilgængelige'

Nordisk Ministerråds generalsekretær Dagfinn Høybråten har en klar holdning til, at den viden, Ministerrådet producerer, skal være tilgængelig for alle. Ambitionen er at øge videnniveauet i politikernes beslutningsgrundlag. Derfor har han sat fokus på udvikling af en stor Open Access-database og -politik: Nordeana. Her vil alle snart kunne hente ny viden. Helt enkelt og gratis.

Nordisk Ministerråd giver fra 2014 gratis adgang til den viden, der produceres via sekretariatet og institutionerne NordForsk, Nordic Innovation, Nordicom, NordRegio, Nordens Velfærdscenter, Nordisk Energiforskning. Andre nordiske institutioner har mulighed for at koble sig til.

Open Access var et af de første projekter, du besluttede at sætte fokus på som generalsekretær. Hvorfor lige dette?

- Da jeg kom til som generalsekretær, fik jeg i opdrag at modernisere Nordisk Ministerråd med udgangspunkt i at øge nytten af det, vi gør. Jeg skal sørge for, at de nordiske lande får meget igen for de betydelige ressourcer og den politiske energi, de investerer i det nordiske samarbejde. Open Access er en naturlig del af dette moderniseringsopdrag.
- Nordisk Ministerråd genererer en enorm videnproduktion på mange niveauer, fra forskning til kortlægninger og rapporter. Noget er meget fagligt, noget er mere overordnet, noget er mere politisk præget. Men det faktum, at vi finansierer viden i eget og eksternt regi, er et værktøj, som vi skal benytte os af.
- Det centrale spørgsmål er: Hvordan kan vi øge anvendelse af den viden, vi producerer? Open Access er en vej til at øge anvendelsen og nytten af det, vi investerer i vores videnproduktion.

Hvad er formålet med en nordisk Open Access-politik og -database?

- Formålet er helt grundlæggende at bakke op om en af de fremmeste værdier inden for akademien, nemlig at den viden, der skabes, skal være åbent tilgængelig og nyttig for andre. Den skal kunne formidles, og man skal kunne bygge videre på den. Det handler om en god operationalisering af den nytteværdi. Open Access er et svar på det.
- Vi oplever, at mange kigger mod Norden, fordi vi er en velfungerende region og har et udstrakt og godt samarbejde. Den opmærksomhed, vi får, skal vi bruge til at formidle vores viden og erfaring. Jeg oplever en efterspørgsel efter det i vid forstand. Vi har et fælles ansvar i Norden for at gøre os tilgængelige for resten af verden.

- Open Access er i princippet en mekanisme til at åbne vinduet mod verden. Det er naturligt, at vores Open Access-politik skal spille sammen med nationale og internationale politikker så vidt muligt. Så både døre og vinduer skal åbnes.

Din ambition er at tilgængeliggøre videngrundlaget for det politiske niveau. Hvordan skal det ske?

- Det at gøre sig tilgængelig via Open Access vil føre til, at vi bliver citeret og kan blive en inspirationskilde. Det er i sig selv en branding af Norden, og det bidrager til det ædle formål at bygge en verdens vidensbase.
- Nordisk Ministerråd er sekretariat for regeringssamarbejde i Norden. Vi er et politisk sekretariat – vi er ikke politikere. Vores fremmeste opgave er at tilrettelægge og initiere politiske beslutninger og handlinger, som Norden har nytte af at gøre sammen, i stedet for at landene gør det hver for sig. Vi producerer i nærheden af 1.000 publikationer om året, så vi vil i større grad fokusere denne produktion på at fremskaffe et godt videngrundlag for politiske, administrative og faglige handling i Norden. Et grundlag, som landene kan bygge deres policyudvikling, deres politiske initiativer og reformer på. Så vi vil dreje vores fokus mere i retning af anvendelighed.
- Helt konkret så har vi eksempelvis fået i opdrag fra de nordiske sundhedsministre at lave en opsummering af de områder, hvor der er størst potentiale for øget samarbejde i Norden. Og hos Nordens Velfærdscenter har vi bestilt en kortlægning af, hvor vi i Norden faktisk samarbejder. Det er eksempler på, hvordan jeg tænker mig systematisk at bruge viden som grundlag for policyudvikling – og den skal naturligvis ligge frit tilgængelig for resten af Norden og verden.

Hvilke udfordringer ser du på Open Access-området?

- Open Access er nyt land for os og for mange andre, så der kommer helt sikkert udfordringer. Men jeg har en grundlæggende tro på viden som grundværdi i alt, hvad vi gør. Jeg tror på den grundværdi i forskning og akademisk, at vi deler resultater, at vi kan bygge successivt på andres viden. Og jeg synes, at Open Access er en naturlig del af den tanke. De udfordringer, vi møder, skal kunne overvindes, for dette er så rigtigt at gøre.

Niels Stern

Nordisk Ministerråd satser på Open Access

Nordisk Ministerråds sekretariat og syv af Ministerrådets institutioner, herunder NordForsk, er gået sammen om at lave en fælles publiceringsplatform. Fremover vil alle rapporter, bøger, tidsskrifter og policy-papirer ligge gratis og frit tilgængeligt – i Open Access – på denne platform. Navnet er Nordeana – skrifter af og om Norden.

Leder af publiceringsenheden i Nordisk Ministerråds sekretariat Niels Stern driver dette nordiske Open Access-projekt. Hans opgave er at få den nye platform fyldt med nordisk viden. Og samtidig at få formuleret en Open Access policy for hele Nordisk Ministerråd i samspil med nationale, europæiske og globale Open Access policies.

Nordisk Ministerråd laver nordisk Open Access policy

Nordisk Ministerråds sekretariat, NordForsk og seks andre af Ministerrådets institutioner er gået sammen om at gøre al viden, der publiceres under paraplyen det nordiske samarbejde, gratis tilgængelig. Det betyder, at vi skaber en moderne og effektiv publiceringsplatform, Nordeana, hvor vi samler alt det nye, vi udgiver. Den tekniske løsning findes allerede og drives af Uppsala Universitetsbibliotek, og dem har vi nu indgået et samarbejde med, fortæller Niels Stern og fortsætter:

- Vi ønsker at lave en Open Access-policy for alle vores publikationer, og vi gør det i to trin: I første omgang skal alt, vi selv udgiver, være Open Access. Den policy forventer vi at implementere i løbet af foråret 2014. Andet trin er en policy for de publikationer, vi helt eller delvist finansierer, men som udgives eksternt, fx i videnskabelige tidsskrifter. Dette trin er mere kompliceret, fordi det involverer mange flere interessenter, men så meget desto mere er det vigtigt for os.

Fra policy til handling

I forskerkredse har der været talt om Open Access i mange år, og diskussionen har rykket sig fra for 10-15 år siden at være en spredt bevægelse til i dag at være et faktum med politisk vilje bag. Niels Stern siger:

- I dag har vi fri adgang til mange offentligt finansierede publikationer – men slet ikke til alle. Så der er stadig et stykke vej endnu. Flere undersøgelser har vist, at kun omkring 20 procent af alle de videnskabelige artikler, der udgives, er Open Access fra udgivelsestidspunktet. Når det drejer sig om videnskabelige bøger er det tal lavere. Så selv om de fleste efterhånden er enige om, at Open Access er vejen frem, så er der endnu langt fra policy til handling.

Et spørgsmål, der melder sig, er, om man kan sælge noget og samtidig give det væk gratis. Det mener Niels Stern godt, man kan. Det sker allerede i dag. Han fortæller:

- Du kan for eksempel downloade en gratis PDF, men skulle betale for at få en trykt version eller en e-bog. Både den trykte version og e-bogen er tilført en merværdi, som visse læsere efterspørger og gerne vil betale for. Det er en model, nogen kalder for *freemium* – altså hvor man giver noget væk gratis og samtidig tilbyder det som et *premium*-produkt.
- Men uanset forretningsmodellen så handler det fortsat og dybest set om at give fri adgang til den publicerede viden, som Nordisk Ministerråd finansierer. Og dermed indtræder vi i et globalt og demokratisk projekt, som endnu ikke er lykkedes fuldt ud. Men som vi som international organisation kan bidrage positivt til.

De fleste kommercielle forlag kræver ca. 1.500-2.000 euro for at give en forfatter lov til at publicere en tidsskriftsartikel i Open Access. Det gør det vanskeligt for unge forskere at tilgængeliggøre deres viden, for slet ikke at tale om forskere i ulande, som har store problemer med både at aflevere deres viden og at få adgang til andres, siger Niels Stern

Medie- och informationskunnighet – nyckeln till demokrati och yttrandefrihet

Konklusioner från Nordiskt expertmöte

2 oktober 2013 i Stockholm

Ulla Carlsson

Fria medier och fri kommunikation utgör en av demokratins hörnpelare. Med den digitala utvecklingen har förutsättningarna för att delta i samhällets demokratiska processer förändrats i grundläggande avseenden. Det är en sanning som blivit alltmer uppenbar bara under det gångna årets omvälvande internationella förändringar. För att som medborgare kunna göra sin röst hörd krävs allt mer kunskap. Likaså krävs ett kritiskt förhållningssätt för att orientera sig i det stora medieutbudet. I dag talar vi om mediekunnighet i nästan samma termer som när vi talar om läskunnighet. Barn och unga tillhör den grupp som exponeras mest för nya medier men också den grupp som har mest vana. Den gemensamma synen på demokrati och samhälle – och på barn och unga – ger oss särskilt goda förutsättningar att komma vidare på en nordisk nivå.

Ur Svenska Ordförandeskapsprogrammet 2013

Expertmötet hade sin utgångspunkt i två av de temata som urskiljs i den 'Nordiska Ministerrådets strategi för det nordiska kultursamarbetet 2013-2020', *Det digitala Norden* och *Det unga Norden*. Mötet var ett initiativ från det svenska ordförandeskapet i Nordiska Ministerrådet 2013 i syfte att markera frågorna om medie- och informationskunnighet (MIK) på den politiska agendan och skapa en tydligare nationell och nordisk samordning.

Det svenska ordförandeskapet gav Nordicom och Statens Medieråd i uppdrag att planera och genomföra mötet. Inför mötet utarbetades en översikt över medie- och informationskunnighet i de nordiska länderna av Jon Dunås, kansliråd vid Kulturdepartementet.

Ett 50-tal företrädare för berörda myndigheter, departement, intresseorganisationer och forskarsamhället från de nordiska länderna och de självstyrande områdena Färöarna och Åland deltog i mötet. I fokus stod utbyte av kunskap om och erfarenheter av arbete i de enskilda länderna och diskussion om angelägna frågor som skulle vinna på nordiskt samarbete.

Mötet präglades av stort engagemang och energi. Enigheten var stor om att nordiskt samarbete kan stärka det nationella arbetet rörande medie- och informationskunnighet. Det handlar om utbyte av *erfarenheter*, *kunskap* och inte minst *kompetensutveckling* – att lära av varandra – helt i linje med den nya nordiska kulturstrategin. Och att medverka till ett mer holistiskt MIK-perspektiv. I förgrunden står samarbete kring konkreta frågeställningar och projekt.

MIK innefattar många olika aktörer: departement, myndigheter, lärarutbildare, public service-medier, medieföretag, forskarsamhälle, lärarförbund, biblioteksorganisationer och andra relevanta NGOs. Det är viktigt att alla aktörsgrupper involveras i ett nordiskt samarbete genom funktionella nationella nätverk.

Enigheten var också stor om att nordiskt samarbete inom MIK-området stärker Nordens roll på europeiska, t ex EU, och internationella arenor från ett demokratiperspektiv, särskilt vad gäller yttrandefrihetsfrågor där medie- och informationskunnighet är en sida av myntet.

Ett effektivt samarbete över gränserna bygger på en fruktbar växelverkan mellan nationellt arbete, nordisk samverkan och internationell aktivitet. En förutsättning är en stark nationell förankring.

I diskussionerna enades mötet om följande konklusioner:

Uppmaning till nationella myndigheter och departement

- Att etablera ett formaliserat nordiskt utbyte på myndighetsnivå för att stärka i förstora nationellt MIK-arbete men också nordisk aktivitet på europeiska och internationella arenor. Årliga möten föreslås med ett första 'konstituerande' möte våren 2014 – om möjligt i anslutning till det isländska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2014.
- Att myndighetssamarbetet åtföljs av ökade kontakter mellan länderna på departementsnivå. Det är en förutsättning för att framgång ska erhållas.

Uppmaning till Nordiska Ministerrådet

- Att ansvara för en uppföljning av det nordiska expertmötet som innefattar berörda aktörer, ett *Nordiskt MIK-forum 2015*, t ex inom ramen för det danska ordförandeskapet i Nordiska Ministerrådet 2015. En mötesplats för dialog mellan politiken, praktiken och forskningen uppbyggd kring angelägna temata/frågeställningar.
- Att stärka kunskapsutvecklingen och spridningen av forskningsresultat rörande MIK och ungas mediekultur till politiken och praktiken.

Uppmaning till alla berörda aktörer

- Att införliva MIK i redan befintliga nationella och nordiska aktiviteter. I Norden kan det t ex gälla handlingsplaner inom områden av relevans (t ex barn och unga), nordiska kulturkonferensen, nordiska konferensen för medie- och kommunikationsforskning, nordiska universitetskurser, nordiskt bibliotekssamarbete, Nordvisionen, etc. Här har alla berörda aktörer ett ansvar att vidareföra.
- Att särskilt beakta vikten av samarbete på skolans område och *i synnerhet mellan lärarutbildningarna* i Norden rörande MIK vad gäller kompetensutveckling. Av stor vikt är därför att stimulera tillskapandet av ett nordiskt nätverk för lärarutbildare. Detta kräver initiativ på både nationell och nordisk nivå.

En mer utförlig rapport från mötet håller på att utarbetas av Nordicom och den kommer att publiceras i *Nordicom-Information* våren 2014.

Nytt Nordicom-projekt

Nordic Gender & Media Forum 2014

Norden betraktas av många som föregångare rörande jämställdhet, det gäller inte minst medieområdet. Samtidigt visar forskning att mediebranschen i Norden på många områden har långt kvar till jämställdhet. Vissa delar av mediebranschen är fortfarande klart mansdominerad och medieinnehållet kan vara både stereotypt och enkönat.

Det finns en internationell efterfrågan av kunskap om hur nordiska medieaktörer arbetar med jämställdhet. Det saknas dock en nordisk mötesplats och kunskapsspridning som klargör de exempel på ”best practice” som faktiskt finns i flera av de nordiska länderna.

Detta konstaterades när Nordiska Ministerrådet arrangerade ett *Nordic Baltic Round Table Meeting on Gender and Media* i Vilnius våren 2012. Nordicom deltog i både planeringen och genomförandet av mötet samt vidareförmedlade konklusionerna av mötet till berörda parter.

En uppföljning av mötet resulterade i att Nordiska Ministerrådet uppmanade Nordicom att utveckla ett förslag för att stärka det nordiska samarbetet om medier och kön. Nordicom föreslog inrättandet av ett *Nordiskt forum för ökad jämställdhet i medierna* på kontinuerlig basis. Ett forum som samlar berörda aktörer i varje nordiskt land för att utbyta kunskap och erfarenheter i syfte att formulera konkreta aktiviteter som sedan följs upp på ett effektivt sätt. Målgrupp skulle vara företrädare för mediebranschen, medie- och kommunikationsföretag, myndigheter, politiker och forskare, m a o en tvärspektoriell och genreöverskridande mötesplats där praktiken möter forskningen.

Nordicom har nu fått uppdraget att arrangera ett första forum 2014. Fil dr Maria Edström vid Nordicom är projektledare. Arbetet bygger på samverkan med flera nordiska partners och omfattar följande delar:

1. *Branschspecifika seminarier* i samarbete med olika aktörer på teman som film, journalistik, reklam och dataspel.
2. *En konferens* den 7 maj i samband med *Nordiske mediedagarna i Bergen*. Dessutom ingår planer om ett avslutande uppsummerande möte i någon av de baltiska länderna, där intresset för frågan är stort.
3. *Utveckling av kunskapsunderlag*. I projektet kommer Nordicom att utveckla nya parametrar och samla in könsuppdelad nordisk statistik för mediebranschen; journalistik, film, reklam och dataspel. Utgångspunkten är att denna mediestatistik sedan ska bli regelbundet återkommande.
4. *Kunskapsspridning*. Projektets viktigaste bidrag är vidareförmedlingen av kunskap och erfarenheter som de olika delarna i projektet genererar. Nordicom planerar bl a att publicera en antologi på engelska med bidrag från forskare och praktiker som medverkar i projektets olika aktiviteter.

Tidsplan

	Theme	Partners	Location
29 jan	Film seminar	Göteborg International Filmfestival www.giff.se	Gothenburg, SE
6 or 7 march	Journalism seminar	MEG www.meg.se	Gothenburg, SE
2 april	Computer games seminar	Haanaholmen.fi	Finland, FI
24 april	Advertising seminar	Kvinfo www.kvinfo.dk	Copenhagen, DK
7 may	Conference: Nordic Gender and Media Forum Launch Nordic Gender Media statistics	Nordic Media Festival www.mediedager.no	Bergen, NO
dec	Nordic/Baltic summing up. Book launch	NMR Lithuania NIKK, EIGE	Vilnius

Följ projektet på
www.nordicgenderandmediaforum.se

För ytterligare information kontakta

Maria Edström

maria.edstrom@nordicom.gu.se (projektledare)

+46 31 785 66 40

Ulrika Facht

ulrika.facht@nordicom.gu.se (medieanalytiker)

+46 31-786 1306

Recensioner

Redaktör: Ragnhild Mølster, Nordicom Norge

Stig Hjarvard

The Mediatization of Culture and Society

London: Routledge, 2013, 173 s. ISBN 978-0-415-69237-3

Spridda observationer från en sydsvensk horisont under 2013:

”Du är död, nu har du bara två liv kvar!” Rop som hörs från en grupp lekande barn på en skolgård.

Sveriges utrikesminister avböjer journalistens förfrågningar om intervjuer men tvittrar sina egna, till synes oredigerade, kommentarer om händelser i världen.

På de flesta av SJ:s tåg är det möjligt att boka en sittplats i en ”tyst avdelning”, det vill säga en vagn där inga mobilsignaler eller mobilsamtal förekommer.

Lego, det stora danska leksaksföretaget tillverkar modeller av filmkaraktärer. Leksaksversionerna av figurerna från Stjärnornas krig blir en succé, vilket leder till att filmbolaget Lucas films gör nya filmer – denna gång i animerad form med de välkända karaktärerna gestaltade som just legofigurer. Det hela sänds på Cartoon Networks.

En skön söndagseftermiddag kan lätt störas av att måndagens arbetsplikter gör sig påminda via mail till mobilen i fickan.

Bredbandslösa avkrokar av svensk landsbygd får lokalbefolkningen att känna sig exkluderade, medan det för vissa sommargäster är precis den nedkopplade fristad man söker.

Den goda fysiska formen, vilken bland annat kan mätas i joggingpassets kilometertider, är inte längre enbart en personlig hälsofråga utan något många människor delger alla sina vänner via sociala nätverkstjänster.

Alla de här observationerna är på något sätt kopplade till det västerländska mediesamhället. Fenomenen har dock ingen självklar plats i någon av medieforskningens traditionella färör, som till stor del fortfarande

de följer en struktur där typ av medium, genre, medieringsled (produktion, representation, konsumtion) och samhällssfär är avgörande för tillhörigheten. Det är i ett sådant sammanhang som medialiseringsbegreppet har plockats fram ur de medieteoretiska gömmorna eftersom det griper an medierelaterade frågor på ett annat, mer övergripande och kontextualiserande, sätt. Begreppet, med tillhörande forskningsfält, har (åter)etablerats snabbt, vilket konferenser, böcker, forskningscentra, nätverk och tidskrifter vittnar om. Bara det senaste året har det exempelvis publicerats monografier från tre betydande namn i denna återetableringsfas. Förutom föreliggande bok, *The Mediatization of Culture and Society*, av den danske medieforskaren Stig Hjarvard har även Andreas Hepp (2013) och Nick Couldry (2012) berikat fältet. Därutöver finns det aktuella (sommaren 2013) temanummer om ämnet i dels tidskriften *Communication Theory*, dels i den danska tidskriften *Mediekultur*. Parallellt med denna utgivning finns tecken på en fältspecifik institutionalisering, exempelvis genom initierandet av en arbetsgrupp inom den europeiska forskningsorganisationen ECREA, och Riksbankens Jubileumsfonds instiftande av områdesgruppen Vardagslivets och kulturens medialisering med syfte att ”kartlägga forskningsbehov och stimulera till vetenskaplig forskning och till informationsutbyte”.¹

Medialiseringsbegreppet rättfärdigas ofta av samtida medialiseringsforskare med att medieforskningen befinner sig i något som kan liknas vid en paradigmkris, låt vara i mindre skala, där de traditionella forskningsfrågorna med ursprung i en linjär mediekommunikationsmodell inte längre får fäste. Ett brokigt och icke-linjärt mediesamhälle där kommunikationsteknologernas närvaro har ökat markant i alla sfärer, kräver andra frågor och perspektiv för

att förstå betydelsen av mediernas och medieringar-
nas markant ökade närvaro i alla samhällssfärer. Det
är här som medialiseringsbegreppet har sina förtjäns-
ter genom att det breddar fokus, kontextualiserar och
öppnar upp för tvärvetenskapliga frågeställningar.
Frågan är dock hur väl sammanhållen och konsistent
denna nya forskningsagenda är. Finns det en fruktbar
koppling – det vill säga en vetenskaplig närhet som
gör att forskare har ömsesidigt utbyte av varandras
arbete – mellan exempelvis strukturfunktionalistisk
forskning om institutioners anpassning till journalis-
tikens agenda och kulturteoretiskt orienterade studier
om livsvärldens allt ökande symboliska komplexitet?
Frågan aktualiseras av Stig Hjarvards bok, vars titel
indikerar att det finns bryggor mellan dessa två yt-
terligheter. Det blir tillfälle att återkomma till frågan
i slutet av texten.

Stig Hjarvard har under en längre tid varit en av
förespråkarna för medialiseringsbegreppets åter-
komst i medieforskningen. Genom sitt breda teore-
tiska och empiriska anslag, täckandes såväl politiska
parlament och religion som leksaker, spelar han en
viktig medlande roll i medialiseringsforskningens
paradigmbyggande; som någon som kan refereras till
av både institutionsinriktade forskare inom journa-
listik och forskare med livsvärlden i fokus. I boken
The Mediatization of Culture and Society ger Stig
Hjarvard en teoretisk och empirisk sammanfattning
av sina ansträngningar. De allra flesta av kapitlen har
tidigare publicerats i olika sammanhang, men har
här bearbetats och anpassats till monografins format.
Boken är traditionsenligt uppdelad i en inledande
teoretisk del, följt av fyra mer eller mindre empiriskt
orienterade kapitel, innan den avslutas med en kortare
epilog. Skall man säga något om dispositionen är
det att epilogen är väl kort (fyra sidor) med tanke på
spännvidden av behandlade områden.

Bokens inledande kapitel är ett rättfärdigande av
begreppet samt en etablering av medialiseringens
epistemologiska och ontologiska förutsättningar. Här
diskuterar Hjarvard den samtida omöjligheten att se
medier som åtskilda från kultur och samhälle; hur
medier å ena sidan är djupt integrerade i samtida
institutioners praktiker, å andra sidan representerar
en relativt självständig och autonom institution som
andra institutioner måste förhålla, eller till och med
anpassa sig till. Till skillnad från många andra me-
dialiseringsforskare argumenterar Hjarvard för att
medialisering inte bör betraktas som en metaprocess
utan att det istället är ett begrepp som hör hemma i
det teoretiska 'mellanregistret' (*a middle range the-
ory*). Vidare hävdar han att begreppet har, och bör
ha, viss elasticitet (*sensitizing concept*), vara icke-
normativt och med tydlig förankring i det moderni-

serade samhället. Han kommer också med en viktig
brasklapp; medieforskare får inte stirra sig blinda
på teknologiernas potential till förändring, vidgade
horisonter eller ta utveckling för given; de nya kom-
munikationsmedierna kan också bidra till stabilitet.

Kapitel två är ett långt kapitel med syfte att mejs-
la fram medialisering som ett teoretiskt begrepp av
explicit mediesociologisk karaktär. Utifrån en defini-
tion av medialisering som "en process där kultur och
samhälle i allt högre utsträckning blivit beroende av
medier och deras *logik*" (s. 17, min översättning och
kursivering) betonar Hjarvard att hans perspektiv
i första hand är ämnat för att studera institutioner,
vilket också blir tydligt i bokens senare, empiriskt
orienterade, kapitel. Med sin definition försvarar han
Altheide och Snows i sammanhanget relativt omtvis-
tade mediologikbegrepp, vilket enligt Hjarvard ska
förstås som en strukturering utifrån mediernas olika
egenskaper. Han menar vidare att mediologikbegrep-
pet inte alls är så reduktionistiskt eller linjärt som
många kritiker menar (se Lundby, 2009; Couldry,
2012; Hepp 2013). En diskussion som Hjarvard dock
inte tar upp är begreppets starka koppling till journa-
listikforskning, där jag tycker det finns skäl att fråga
sig om mediologikbegreppet är lika relevant för me-
dialiseringsforskning som inte fokuserar lika mycket
på journalistik.

I övrigt handlar teorikapitlet om att positionera
sig mot Baudrillards gränsupplösande medialise-
ringsbegrepp, fördjupa diskussionen om medier som
semi-oberoende institutioner och därmed intagandet
av en dubbel roll som både integrerade i och utom-
stående kraft i förhållande till institutioners praktiker.
Därutöver gör Stig Hjarvard en distinktion mellan
direkt (stark) och indirekt (svag) medialisering, men
påpekar att de inte är ömsesidigt uteslutande och att
de båda är av lika stor vikt. Vidare beskrivs mediali-
seringens konsekvenser på såväl mikro- som makro-
plan. På förstnämnda nivå tar han hjälp av Goffmans
etnometodologi och betonar mediernas betydelse för att
strukturera social interaktion (*affordances*). Mediali-
seringens betydelse på makroplanet beskrivs utifrån
mediernas tredelade funktion: (1) som ramverk för
gemensam förståelse, (2) mötesplats för institutioner
respektive (3) offentlig sfär. Dessutom finns också ett
stycke om mediernas betydelse för institutioners geo-
grafiska friställning, där Hjarvard argumenterar för
en ny rumslig komplexitet med parallella processer
av globalisering och lokalisering respektive homoge-
nisering och heterogenisering, vilket illustreras med
en fyrfältare.

Som synes av ovanstående korta resumé är det
många teoretiska diskussioner som Hjarvard tar sig
an i detta utmejslande och positionerande kapitel.

De fyra nästföljande kapitlen – tre empiriskt orienterade och ett teoriprovande – visar att Hjarvard inte skyr de stora frågorna. De behandlar i tur och ordning medialiseringen av politik (parlamentarisk sådan), religion (institutionaliserad sådan), lek (eller snarare leksaksproduktion) och en senmodern socialpsykologisk personlighetstyp. Kapitlen har närmast en meta-empirisk karaktär utan någon riktigt empirisk konkretisering. Det är i och för sig förståligt med tanke på omfånget av dessa sfärer och att det är hela forskningsprojekt som sammanfattas. Samtidigt är det synd för när väl en sådan konkretisering görs glimmar texten till lite extra. Jag tänker framför allt på den täta beskrivningen av Legos produktionsmässiga strategier sedan 1990-talet där Hjarvard på ett alldeles utomordentligt sätt målar upp medialiseringsprocesser med Legos affärsstrategier som palett. Också medialiseringen av habitus är intressant, med sitt explorativa teoretiserande utifrån en av mikrosociologins klassiker, David Riesmans *Den ensamma massan*. I detta sammanhang hade man i och för sig kunnat tänka sig att Hjarvard hade kunnat hitta ytterligare stöd för sin argumentation i tidigare empirisk forskning.

När Hjarvard tar sig an fältet politisk kommunikation känns det som mindre banbrytande. Hela kapitlet är mycket systematiskt upplagt och med väl uppbyggd argumentation, men jämfört med de nämnda kapitlen är det här betydligt svårare att komma ifrån känslan av uppkörda hjulspår, där medialisering, något tillspetsat, reduceras till kampen mellan journalistik och – parlamentariska – politiska aktörer (jmf Asp 1986). Jag upplever det också som terminologiskt förvirrande beträffande skillnaden mellan termerna journalistik, medier respektive nyhetsorganisationer: å ena sidan finns ett stycke som ägnas åt att förklara skillnaden (s. 54), å andra sidan känns det som dessa emellanåt används synonymt. Det är också anmärkningsvärt att inte genus diskuteras som en central aspekt av frågan om konstruerandet av en politisk persona. Lisbeth van Zoonens (2006) studie av Tarja Halonens och Angela Merkels ambivalenta förhållande till medier och politisk personifiering visar på ett övertygande sätt att den medialiserade parlamentariska politikens villkor ser väldigt olika ut för män och kvinnor.

En närmast outtallad avgränsning Hjarvard gör är att begränsa sig till parlamentarisk politik. Nya politiska uttryck, medieaktivism och sociala rörelser eller den sociala världens medborgarkultur förblir odiskuterade i detta kapitel, vilket är synd med tanke på att medierna i detta sammanhang aktualiserar en rad intressanta frågor, till exempel om mediers betydelser som både politiska arenor och politiska

tillhyggen, om den delvis upplösta gränsen mellan medieproduktion och mediekonsumtion samt inte minst frågan om medierad politisk kommunikation som både transmission och ritual (jfr Carey, 1989).

Kapitlet om religion behandlar dels olika former av medialiserad religion, dels mediernas bidrag till en återmystifiering av världen. De tre identifierade formerna av medialiserad religion är religiösa medier, journalistik om religion samt banal religion, där det senare äsyftar fiktionens intresse för spirituella och metafysiska frågor, som till exempel *Da Vinci-koden* och *Harry Potter*. Kapitlet är intressant, inte minst då det uppmärksammar det till synes ökade intresset för metafysiska, existentiella och andliga frågor, en fråga där mediernas betydelse inte kan förbises. Dock känns perspektivet något begränsat med fokus på framför allt religiösa institutioner respektive institutionella medier. Den senmoderna sökande människan, hon eller han som vänder sig till new age, inspireras av österländska tänkare eller odlar sitt intresse för det paranormala, är inte lika framträdande.

Kapitlet om politik respektive religion kan med fördel tas som utgångspunkter för en generell diskussion om skillnader och friktion inom medialisering som forskningsfält. I en sådan kontext vill jag mena att bokens perspektiv till viss del begränsas av sitt relativt ensidiga fokus på just institutioner. Det är förvisso ingen falsk marknadsföring; Hjarvard är mycket tydlig med att det är just dessa institutioner som är det centrala. Men perspektiveringen har, som jag ser det, två betydelsefulla konsekvenser. För det första innebär det att den sociala världens medialisering – där personlig, kollektiv och massmedierad kommunikation bildar en flerdimensionell interaktionsväv – försvinner ur siktet. Man behöver kanske inte gå så långt som Nick Couldry som menar att människors mediepraktiker är *enda* vägen till förståelse för mediernas relation till samhället och världen (20112: ix). Däremot kan man hävda att begränsningen gör att Hjarvards perspektiv inte behandlar det medialiserade samhället utan 'enbart' medialiseringen av dess institutioner. Enligt samma resonemang blir det något paradoxalt att diskutera kulturens medialisering utan att uppmärksamma de sociala aspekterna. Kritiken här är således inte riktad mot perspektivet som sådant, men mot det sätt det beskrivs som relativt allomfattande.

För det andra, institutionsperspektivet i dessa fallstudier leder, i motsättning till vad som sägs inledningsvis i boken, till ett relativt mediecentrerat perspektiv. Diskussionen om religionen och politikens omvandling tecknar en process där medier och medie-inducerade förändringar i mångt och mycket

utgör utgångspunkt. Det i sin tur riskerar leda till en mediedeterministisk position som förbiser betydelsen av sociala förändringar bortom medier – och mediers samspel med dessa. Här tänker jag exempelvis på utomparlamentarisk politik och medieaktivism respektive metafysiskt och paranormalt intresse, för att ta exempel relaterade till bokens fallstudier, och som samtidigt representerar fenomen som inte självklart kan förklaras med utgångspunkt i enbart mediasamhället. Den underliggande mediecentrismen menar jag står i strid med inledningskapitlets betoning på att medier inte längre kan betraktas som åtskilda från kultur och samhälle, att medialiseringsforskningen bör vara tvärvetenskaplig, kontextualiserande och med en utgångspunkt bortom medieringsprocesser.

Det leder till mina slutord. Stig Hjarvard har skrivit en mycket läsvärd bok som är både ambitiös, grundligt och brett teoretiskt förankrad och med mycket stringent argumentation. Den är på så sätt ett spännande tillskott till den allt rikare floran av litteratur om medialisering och den torde fungera i många sammanhang för såväl studenter som forskare. Det som kan diskuteras, och här återknyter jag till frågan från min inledning, är hur allomfattande Hjarvards perspektiv är. Som diskuterats ovan tycker jag det är en brist att den sociala världen inte ägnas någon större uppmärksamhet i boken. Det gör att den 'bara' befattar sig med delar av samhällets medialisering – för övrigt något som också skulle kunna sägas om många studier av livsvärldens medialisering. Samtidigt som skillnaden mellan, något förenklat uttryckt, ett livsvärlds- och ett institutionsperspektiv inte skall underskattas finns det ett värde i att undvika se dem som parterna i en kamp om positioner på forskningsfält i vardande. Det är snarare möjligt att se dessa perspektiv som komplementära. Man skulle kunna tänka sig att den 'ultimata' studien av exempelvis politikens medialisering har ett tvådelat fokus, det vill

säga inriktad på såväl medialiseringen av politiska institutioner som medborgarkultur(er). Lyfter man blicken och synar hela medieforskningslandskapet med sina olika fält från ovan kan man notera att den växande andelen forskning som tar utgångspunkt i medialiseringsbegreppet är tämligen heterogen. Likaså är deras ingångar till detta fält väldigt skiftande. På det sättet representerar medialisering ett ramverk som samlar en mångfacetterad grupp forskare, snarare än ett teoretiskt perspektiv. Huruvida man har något att vinna på organisering och institutionalisering är fortfarande en öppen fråga.

Magnus Andersson

Medie- och kommunikationsvetenskap
Malmö högskola

Not

1. http://www.rj.se/svenska/var_forskning/var_forskning_i_urval/omradesgrupper (20130809)

Referenser

- Asp, Kent (1986) *Mäktiga massmedier: studier i politisk opinionsbildning*. Stockholm: Akademilitteratur.
- Carey, James W. (1989) *Communication as Culture: Essays on Media and Society*. Boston: Unwin Hyman.
- Couldry, Nick (2012) *Media, Society, World: Social Theory and Digital Media Practices*. Cambridge: Polity Press.
- Hepp, Andreas (2013) *Cultures of Mediatization*. Cambridge: Polity Press.
- Lundby, Knut (2009) "Media Logic: Looking for Social Interaction", i Lundby, Knut (red) *Mediatization: Concept, Changes, Consequences*. New York: Peter Lang.
- van Zoonen, Liesbet (2006) "The Personal, the Political and the Popular: A Woman's Guide to Celebrity Politics", *European Journal of Cultural Studies*, vol 9(3): 287-301.

Risto Sarvas & David M. Frohlich:
From Snapshots to Social Media. The Changing Picture
of Domestic Photography
London: Springer, 2011, 199 s. ISBN 978-0857292469

Fotografiets historie er lang og komplisert. Det er en historie om pionerer og oppfinnere, om teknologiske nyvinninger, om entreprenører og driftige forretningsmenn. Og det er en historie om utviklingen av stadig nye billedgenrer med tilhørende praksiser og sosiale bruksformer. Og så er det selvsagt en historie om store og små fotografer, om berømte fotokunstnere, om pressefotografer som har preget vår oppfatelse av verden og om helt vanlige amatører og deres snapshots.

Mange av de nyere fothistoriske fremstillingene forsøker å få alt dette med. Et eksempel er Michel Frizots *The New History of Photography* (1999) der de enkelte aspektene behandles av forskjellige medarbeidere slik at emner og perspektiver veksler fra kapittel til kapittel gjennom boken. Risto Sarvas og David M. Frohlichs bok bryter med dette collageprinsippet. For det første diskuterer de bare en bestemt slags fotografi – “domestic photography”, det vil si “vanlige menneskers fotografiske aktiviteter når de tar og bruker bilder til ikke-profesjonelle formål”, som de skriver (s. 1). For det andre forsøker de to forfatterne å integrere de ulike synsmåtene under en felles modell: De ser fotografi som “et socio-teknisk system som involverer forskjellige interaksjoner mellom teknologi, mennesker og de sosiale organisasjonene mennesker lever og arbeider i” (13). Både teknologien og de fotografiske forretningsmodellene har endret seg gjennom det historiske forløpet, og disse endringene har utspillet seg innenfor bestemte samfunnsmessige kontekster. Formålet med forfatterne historieskrivning blir da, som de understreker flere ganger, å belyse hverdagsfotografiets praksis og hvordan denne praksisen over tid har blitt påvirket av teknologiske og forretningsmessige faktorer.

For å sikre integrasjonen av de ulike aspektene utnytter forfatterne erfaringer fra STS, “science and technology studies”. Spesielt støtter de seg på en modell utviklet av blant andre Philip Anderson og Michael Tushman. Ifølge denne modellen kan teknologisk utvikling beskrives som et syklisk forløp: En etablert og stabilisert teknologi følger en «path», en bestemt bane der endringer skjer gradvis som tilføyelser eller utvidelser av et allerede foreliggende system. På et eller annet tidspunkt brytes den teknologiske banen av en radikal oppfinnelse eller av en annen stor forandring. Bruddet åpner “an era of ferment”, en gjæringsperiode, som ender med etable-

ringen og stabiliseringen av en ny teknologisk bane basert på «a dominant design». Som forfatterne selv antyder, er det nærliggende å forstå slike omveltninger som en slags Kuhn’ske paradigmeskift der grunnlaget for teknologisk viten, forretningsmodeller og industri plutselig endres og presser mennesker til å rekonfigurere tradisjonelle praksiser og utvikle nye.

Forfatterne er klar over at en slik modell kan føre til at fothistorien blir historien om de “seirende” teknologiene. Derfor tar de i boken også for seg teknologier som ikke ble dominante, men som likevel hadde en viss virkning i bestemte faser av utviklingen. I tillegg forsøker de å redusere risikoen for teknologisk determinisme og “business determinism” ved hele tiden å forstå og fremstille utviklingene i deres sosiale kontekst.

Med utgangspunkt i modellen inndeler forfatterne privatfotografiets historie i tre faser eller tre “teknologiske baner”: Portrett-banen – atelierfotografenes periode (1830–1888); Kodak-banen – de små, familiekameraenes hundre år lange storhetstid (1888–1990); og den digitale banen – privatfotografiets integrering i digitale nettverk (fra 1990-tallet og fremover).

Kapitlene om disse banene syntetiserer en lang rekke tidligere fothistoriske fremstillinger og teknologistudier. Det meste av stoffet er for så vidt velkjent, men ved hjelp av den overgripende modellen kaster forfatterne nytt lys over det fothistoriske forløpet, og de presenterer ofte alternative svar på kjente fothistoriske spørsmål. I kapitlet om “portrett-banen” diskuterer de for eksempel konkurransen mellom Daguerres og Talbots metoder i fotografiets første tiår. Talbots papirbilder var i starten langt ringere enn de skarpe daguerreotypiene. Likevel var det Talbots teknikk som seiret. Den vanlige forklaringen er at folk valgte Talbots teknikk fordi daguerreotypiene var unika som ikke kunne kopieres. Men Sarvas og Frohlich argumenterer for at de første privatpersonene som fikk laget daguerreotypier, ikke nødvendigvis var interessert i kopier av portrettene sine. De oppfattet trolig daguerreotypiene som en moderne form for portrettmalerier, dvs. som enkeltstående bilder beregnet til å vises frem innen for hjemmets fire vegger. Behovet for fotografiske kopier oppsto i stedet blant folk som ville bruke de nye bildene til vitenskapelige, dokumentariske formål. Og først da papirbildeteknikken var blitt stabilisert i slike sammenhenger, kom

den store boomen der privatmennesker begynte å kjøpe sett av kopier og utveksle fotografiske visittkort.

Den radikale hendelsen som bryter portrett-banen er selvsagt introduksjonen av Kodak-kameraet. Forfatterne beskriver utviklingen av rullefilm og av det billige bokskameraet og viser – som mange før dem – hvordan Kodak-markedsføringen fikk avgjørende betydning for definisjonen av familiefotografiets bruksformer og konvensjoner. Men underveis punkterer de samtidig myten om at det nå var «alle» som fikk mulighet for å dokumentere familieliv og fritidsaktiviteter. Helt frem til etter andre verdenskrig var denne type fotografering primært et middelklassefenomen. Det tok et halvt århundre før arbeiderklassen hadde et inntekstmessig overskudd som matchet prisen på kameraer og film. Et annet poeng i dette kapitlet er at Kodak-æraen startet samtidig med at det ble mulig å reproducere fotografier i trykte medier ved hjelp av raster- eller halvtoneteknikk, noe som førte til at privat og «offentlig» fotografi skilte lag. 1800-tallets fotoalbum inneholdt portretter av familie og venner, men også av kjente, offentlige personer. Inn på 1900-tallet blir slike album først og fremst familiemuseer, mens fotografier av offentlige personer og store begivenheter er noe man møter i aviser og tidsskrifter.

I kapitlene om den tredje fasen gir forfatterne en god og detaljert oversikt over introduksjonen av det digitale fotografiet og utviklingen av alle de elementene som i dag utgjør det digitale fotografiets infrastruktur. Dagens privatfotograf opererer med et nettverk av hardware, software, kabler, protokoller, skjermer, filformater osv. I overgangen fra bokskameraet til digital opptaksteknikk flytter privatfotografiet fra en fotografisentrert infrastruktur til en allmenn infrastruktur for informasjon og kommunikasjonsutveksling, en infrastruktur som ikke er spesielt designet for fotografi.

På 1800-tallet skjedde hele den fotografiske prosessen – fra fotografering til fremkalling og kopiering – utenfor hjemmet, i profesjonelle fotoatelier. I Kodak-æraen opptok privatfolk selv bildene sine, mens fremkalling og kopiering foregikk på fabrikker. I den digitale æraen flytter den fotografiske fabriken inn i familiestuen. Det som i starten var tenkt som folks private fotolaboratorier, ble med tiden til

fotofabrikker som inngår i en generell kommunikasjonsstruktur. Forfatterne går gjennom hvordan privatfotografiets bruksformer har endret seg i løpet av perioden, og med utgangspunkt i deres underliggende modell er de selvsagt spesielt interessert i å oppspore de nye forretningspraksiser som utvikles i feltet. Men her støter de på problemer.

Digitaliseringen som begynte på 1980-tallet, er uten tvil en radikal omveltning som innleder et nytt paradigme. Men 30 år etter er den nye teknologiske banen ennå ikke etablert og stabilisert. Alle de gamle forretningsmodellene er brutt sammen, men det er ikke oppstått en dominerende forretningsmodell som samler alle aspekter av det nye privatfotografiet. At vi fremdeles befinner oss i en gjæringsperiode, er forfatterne fremstilling selv et vitnesbyrd om. Boken ble utgitt i 2011, og i årene som er gått siden er det skjedd ganske mye på feltet – så mye at forfatternes beskrivelse av typisk programvare og typiske praksisformer, sine steder virker temmelig foreldet. Det er ingen utsikt til at tingene vil falle til ro foreløpig. Faktisk er det slik at de turbulente forholdene på feltet får forfatterne til å tvile på om den teknologiske utviklingsmodellen de har brukt underveis, faktisk er velegnet til å beskrive den nye situasjonen.

Boken henvender seg primært til forskere og programutviklere i det digitale feltet, men også fotohistorikere og forskere innenfor visuell kultur vil ha glede av boken. Den gir en nyttig og opplysende fremstilling av familiefotografiets historie, en fremstilling som får frem det komplekse samspillet mellom teknologiutvikling, forretningsmodeller og praksisformer. At Sarvas og Frohlich så ikke klarer å forutsi hva som vil bli resultatet av privatfotografiets nåværende gjæringsperiode, er det ingen grunn til å bebreide dem. Det er alltid vanskelig å skrive den nærmeste samtids historie. Og det er også vanskelig å spå, spesielt om fremtiden – som danske Storm P. sa en gang.

*Peter Larsen
Institutt for informasjons- og
medievitenskap
Universitetet i Bergen*

Nete Nørgaard Kristensen & Unni From
Kulturjournalistik. Journalistik om kultur
Frederiksberg, Samfundslitteratur, 2011, 272 sider, ill.
ISBN 978-87-593-1345-9

I journalistikkforskinga er det ingen mangel på produksjonsstudier, tekst-, sjanger- og innhaldsanalysar, eller publikums- og resepsjonsanalysar. Sjeldnare får vi belyst samanhengar mellom produksjonsvilkår, redaksjonelle prioriteringar og eigenskapar ved tekstane, mellom tekst og lesargruppers tolking og bruk, eller korleis utvida kommunikasjon mellom redaksjon og lesarar, og større kunnskap om mediebruk og smakspreferansar, påverkar tekstproduksjon og stoffprioritering.

I boka *Kulturjournalistik. Journalistik om kultur* av Nete Nørgaard Kristensen og Unni From får vi det heile. Det er forholdet mellom avsendarar, tekstar og mottakarar som står i fokus, ikkje minst korleis dette forholdet har endra seg historisk. Eit omfattande empirisk materiale er mobilisert i dette ambisiøse prosjektet: Innhaldsanalyse av utvalde aviser dokumenterer kulturjournalistikkens form- og innhaldsmessige utvikling frå 1890-åra til i dag, ei kvalitativ resepsjonsundersøking gjev kunnskap om folks bruk og oppleving av kulturstoff i papir- og nettaviser, og intervju med kulturjournalistar og -redaktørar gjev innsyn i redaksjonelle arbeidsprosessar, interne diskusjonar, forhandlingar og prioriteringar, samvirke med lesarar og kulturaktørar, samt meir strategiske overlegningar kring målgrupper – i ulike aviser.

I kapitlet *Fra teori til empiri* gjer forfattarane greie for sine metodologiske overlegningar i samband med utforminga av desse undersøkingane, og det i lys av dei omgrep og sosiologiske teoriar og perspektiv som vert mobilisert for å forstå det komplekse samspelet mellom institusjonelle, kommunikasjonsteknologiske og kulturelle forhold som kan forklara kulturjournalistikkens utvikling og samfunnsmessige betydning i dag. Her får vi verkeleg innsyn i forskarverkstaden, dei dilemma og avvegingar ein som forskar står overfor når ein skal gje empirisk innhald til teoretiske omgrep, gripa relasjonar mellom aktørar, definera sjangrar og innhaldskategoriar, osb.

Denne boka presenterer seg som ei lærebok om dansk kulturjournalistikk, og det er treffande nok – og kanskje den også er ei lærebok i kulturjournalistikk, i den forstand at den historiske, mediesosiologiske og empiriske kunnskapen den forvaltar er noko einkvar oppegåande kulturjournalist bør reflektera over i sitt daglege virke. Men det sjenerøse og grundige innsynet vi får i dei forskingspraktiske operasjonar og overlegningar, og synleggjinga av korleis

studiens teoretiske perspektiv på samfunns- og medieutvikling heng saman med og formar dei empiriske undersøkingane, gjer at dette også er ei metodebok og ei lærebok i journalistikkforsking.

Tittelen *Kulturjournalistik. Journalistik om kultur* kan verka som ”dobbeltkonfekt”, men undertittelen skal signalisera at kulturjournalistikkens grenser er flytande, både form- og innhaldsmessig: Det blir skrive journalistisk om kultur og kulturelle fenomen utanfor kultursidenes faste format og etablerte stoffmessige prioriteringar. Etter ein innleiande statusrapport om eksisterande kulturjournalistikkforsking, tematiserer forfattarane dette problemet med avgrensing av gjenstandsfeltet. Dette gjer dei gjennom ein kort og pregnant gjennomgang av ulike kulturomgrep, der dei samlar seg om ein ”brei tilgang” til kultur og kulturelle fenomen. Det er tale om kultur forstått som ”både kunst og finkultur, populær- og/eller mediekultur, men også livsstil og forbrug”.

I argumentasjonen for eit breidt kulturomgrep trekkjer forfattarane vekslar på resultat frå resepsjonsanalysen, t.d. at empiriske lesarar både forhold seg til kulturjournalistikkens omtale og vurdering av kulturuttrykk og kunstverk – og diskuterer denne, samstundes som eigen kulturbruk, val av aviser med ein bestemt kulturell profil, mv. inngår i smaksdistingverande og livsstilsmarkerande praksisar. Og sjølvsagt blir brukarane sitt djupe engasjement i mediekulturen generelt trukke inn i denne diskusjonen.

Same tette kopling mellom teoretiske perspektiv og empiriske forhold finn vi i presentasjonen av det som vel er det analytiske hovedgrepet i denne studien – å mobilisera teoriar om medialisering og kulturaliseringsprosessar i utforsking av kulturjournalistikkens utvikling og samfunnsmessige betydning.

Teoriar om medialisering av samfunnsliv kjem i mange fasongar og med ulike siktemål, og forfattarane tek utgangspunkt i den institusjonsorienterte retninga, som særleg Stig Hjarvard har vore eksponent for. Det er her i utgangspunktet tale om ein overordna teori eller tese om medienes sjølvstendigjering som samfunnsinstitusjon og auka innverknad på funksjonsmåten til andre samfunnsinstitusjonar, i slekt med Webers og Habermas’ utleggingar av samfunnsutviklinga i vestlege land som prega av ein tiltakande differensierings- og rasjonaliseringsprosess.

Grunntanken er, som forfattarane skriv: ”at mediernes form og innholdsmæssige logikker i stigende grad bliver viktige for og derfor integreres i andre

institutioners virke og interaksjon med mediene såvel som med andre aktører – og offentligheten”. Ei slik innsikt gjev eit godt utgangspunkt for å studera samspelet mellom medier og kulturinstitusjonar og -aktørar. Eit slikt samspel vert ikkje konkret utforska innanfor rammene av dette prosjektet, men vert indirekte trukke inn i resonnementa og tolkingane av resultata frå produksjons-, tekst- og resepsjonsstudiene. I staden følgjer forfattarane, i samsvar med programmet til Hjarvard, ambisjonen om å “omsetja” medialiseringsteoriens generelle postulat i empirisk utforskbar hypoteser.

Eit steg i ei slik retning er å konstatere, med Hjarvard, at medialiseringssprossar kan utforskast på ulike nivå: Vi kan tala om mediene som *bindeledd* innan og mellom institusjonar, som ein sfære for etablering av *felles erfaringar*, og vi kan konstatere at mediene konstituerer politiske og kulturelle arenaer eller sfærer for interessekamp og *samfunnsmessig legitimering*. Nærare konkrete medieerfaringar kjem forfattarane med Winfried Schulz sine omgrep om medier som utviding av, substitutt for, samansmelta med og innvadering av eller integrering med sosiale og kommunikative praksisar av ulike slag, som særleg vert mobilisert i forståinga av bruk av internett og sosiale medier.

Teoriar om kulturalisering og simulering dreier om ei tese om konvergens mellom kunst, kultur og forbruk, og om at vårt forhold til kunst og kultur i stigande grad er relatert til opplevings- og identitetsdannande sider ved dei kulturuttrykk og -produkt vi forhold oss til og engasjerer oss i. Ei slik tese gjev blikk for trekk ved verkemåten til den kulturindustrien og mediekulturen journalistikken må forholde seg til, og som den delvis er ein del av, og for det landskapet vi som samfunnsborgarar og einskildindivid forhold oss til, og interagerer med, gjennom bruk av stadig meir sofistikerte kommunikasjonsverktøy.

Offentlighetsteori er òg med i verktøyarsenalet til forfattarane, ikkje som normativt grunnlag for å evaluera utviklingstrekk i journalistikk og samfunn, men for å tematisera mediernes og journalistikkens rolle som som ressurs for danning av fellesskap, samfunnsmessig refleksjon, demokratisk sinnelag og politisk engasjement. Dette fører over i refleksjon over ulike former for “kulturelt medborgarskap”, idealtypiske borgarroller med ulike grader av engasjement i politikk og sivilt samfunnsliv. I tolkinga av resultata frå resepsjonsanalysen gjev dette så grunnlag for identifisering av ulike “bruksmønster”, dvs. korleis ulike brukargrupper orienterer seg og nyttar seg av tilgjengelege medier og kulturelle ressursar – alt etter utdanning, sosio-økonomisk bakgrunn, osv.

Dette er fruktbare teoretiske grep, og det dialektiske samspelet forfattarane syner fram – mellom teoretisk blikk for fenomen, kva som kan vera det empiriske innhaldet i teoretiske omgrep, og korleis empiriske forhold, t.d. folks konkrete erfaringar og sjølvrefleksjonar, kan gje innhald til teoretiske omgrep og postulat om relasjonar mellom fenomen – er mellom dei store styrkane til dette prosjektet.

I tillegg får vi i denne boka innsikter i medieinstitusjonars tekstproduksjon, korleis tekstar vert til i samspel mellom produksjonsvilkår og strategiske overlegningar om samfunnsoppdrag og brukarpreferansar, og korleis folk faktisk brukar mediene og dei kulturelle ressursane som er tilgjengelege. Og vi får kunnskap om samspelet mellom produksjon, produkt og bruk – og alt dette historisk og sosiologisk perspektivert og kontekstualisert. Vi får her både dei store liner, og gode observasjonar av “small facts”, som i forfattarane sine skarpsindige tolkingar verkeleg “speak to large issues”, for å tala med Clifford Geertz.

Innan journalistikkforskinga står vi her altså overfor eit forbilledleg prosjekt. Det er imidlertid ein mangel, som òg forfattarane peikar på, og det er utforsking av samspelet mellom mediene, her kulturjournalistikk som institusjon og redaksjonell praksis, og ein mediekultur prega av kulturindustriell tenking der samansmelting av kunst, kultur og forbruk er framtreddande, og der opplevingsorienterte og identitetsmarkerande “brukargrupper” samverkar med og inngår i kalkulasjonane både til kulturindustriane og medieinstitusjonane som forvaltar kulturjournalistikken.

Dersom ein ut frå eit slikt perspektiv vil reisa spørsmålet om korvidt mediene, som journalistisk praksis institusjonalisert i mediebedriftenes kulturredaksjonar, verkeleg har oppnådd autonomi i høve til kulturfeltets aktørar og kulturindustriens påtrengande marknadsføring og deira kulturprodukts forførande (og mogleg frigjerande) kulturelle former, så er det spørsmål som ligg i forlenginga av Nergaard Kristensen og From sitt store og fortentstfulle arbeid.

Vil ein følgja ei slik spørjeretning, må ein reisa normative problemstillingar som forfattarane ikkje vil ta eksplisitt stilling til i den føreliggjande studien: Er det slik at kulturjournalistikken forsyner oss, saman med samfunnets øvrige dannelses-, utdannings- og kulturinstitusjonar, med kulturelle ressursar som gjer oss i stand til å vera myndige borgarar i demokratiske samfunn av vår type? Kva er dei verdiane kulturjournalistikken skal stå for, i møtet med kulturindustriens og kulturfeltets økonomiske interesser, og i formidlinga og vurderinga av kulturindustriane sine produkt?

Oppfølgjande studier av samspelet mellom kulturjournalistikk og kulturliv og -industri, vil – saman med forskinga kring politisk kommunikasjon og måtane mediene påverkar politikk og politiske prosessar – kunna kasta lys over slike spørsmål. Spørsmåla vedgår kjernen i medialiseringsteorien: Om det er medielogikken, medienes særeigne kommunikative form og format (slik Altheide og Snow opphaveleg innhaldsbestemte dette omgrepet), som gjev mediene autonomi og påverknadskraft i høve til andre samfunnsinstitusjonar, og ikkje berre det faktum at medieinstitusjonane har lausrive seg frå geistlege og partipolitiske famntak, så er det tale om ein relativ autonomi. Om vi alle kan ta i bruk forma eller formene, og sjølv om det er sant at medienes “logikkar”

og kommunikative former og praksisar invaderer og pregar samfunnsinstitusjonar som politikk, økonomi og religion, må medienes autonomi forankrast normativt og ikkje berre i kraft av deira kapasitet til å formidla informasjon gjennom særskilte former og forståingsmåtar.

Nete Nørgaard Kristensen og Unni From har lagt eit solid grunnlag for også å forfølgja slike problemstillingar.

*Karl Knapskog
Institutt for informasjons- og
medievitenskap
Universitetet i Bergen*

Robert W. McChesney

Digital Disconnect. How Capitalism is Turning the Internet Against Democracy

The New Press, New York/London, 2013, 320 p.

ISBN: 978-1-59558-867-8

Robert McChesney är välkänd för de flesta som studerat medier och naturligtvis särskilt för dem som intresserat sig för mediestruktur och den tilltagande koncentrationen av makt och ägande över de ”gamla” medierna

McChesney skriver i en radikal USA-tradition där Ben Bagdikian, Noam Chomsky, Edward Herman, Herbert Schiller, hans son Dan Schiller och Edwin Baker m.fl. intensivt och skarpsynt granskat den kapitalistiska mediemarknadens utveckling mot allt färre ägare och allt större likriktning och styrning av innehållet efter i stort sett politiskt gångbara mallar i USA, till stöd för USAs erövringar, handelsintressen, olika krigsäventyr under tiden sedan omkring 1960.

McChesneys bok *Rich Media Poor Democracy* har också i svensk översättning länge använts som lärobok tillsammans med Chomsky-Hermans *Manufacturing Consent* och Ben Bagdikian *The media monopoly* i universitetens undervisning i medie- och kommunikationsvetenskap.

McChesney har tillsammans med bl.a. Edwin Baker stått för en konsekvent kritisk linje mot dem som hävdar att medierna, trots det minskande antalet ägare, alltså kan fylla funktionen av en granskande och oberoende roll i en pluralistisk demokrati. Tanken att ägandet eller andra former av kontroll över medieföretagen skulle kunna vara frikopplat från hur mediediskursen eller medieinhalten utformas har aldrig godtagits av denna kritiska forskningsinriktning.

Sverige, Europa och mediemakten

I Sverige och Europa finns förvisso också en hel del granskning av mediekoncentrationen, inte minst genom Europarådets envisa och återkommande diskussion av frågan, sedan femtio år tillbaka, i olika sammanhang, den parlamentariska församlingen, ministerrådet, kommittéer och stående utskott.

EU har också försökt sig på att utreda frågan, 1992 lades en ”grönbok” med ett förslag till reglering av ägandet på massmediemarknaden fram, men efter tio års kamp lades projektet ner – inte minst till följd av motstånd från brittiskt (både under Thatchers, Majors och Blairs tid) och tyskt håll, ibland även franskt. Man skall förstås inte tala om Berlusconi Italien.

EU lade i stället till slut, för bara två år sedan, efter återkommande påstötningar från Europaparlamentet, fram en omfattande teknisk utredning om hur

riskerna för mångfald i medierna skulle kunna systematiskt mätas och dokumenteras. Över tvåhundra olika kriterier som mätsystemet innehåller gjorde hela projektet utsiktslöst – vilket också var EU-kommissionens avsikt¹. Den i Sverige bosatte amerikanske medieekonomen Robert Picard medverkade i ledningen av projektet tillsammans med den briljanta belgiska mediejuristen Peggy Valcke – och inte minst Ernst & Youngs² experter.

Internet – medieägandet betydelselöst?

En motivering som ofta fördes fram när EU-lagförslaget kritiserades av regeringar och stora mediekoncernägare var att Internets ankomst radikalt förändrade läget för medierna och allmänhetens uttrycksmöjligheter: helt plötsligt kunde varenda människa med en dator göra fria inlägg som i teorin kan tas emot av alla människor. Ägandet av ”gammedierna” tycktes därmed bli en helt likgiltig fråga. Politikerna i EU och USA har också agerat som om detta vore fallet – och som om marknadsförhållandena för tidningar, radio, television, böcker, film, inspelad musik radikalt förändrats i riktning mot en total frihet från både statliga och privata makthavare.

I början av Internets existens tycktes också tusen blommor blomma och de stora traditionella mediekoncernerna i lugn och ro öka sina marknadsandelar och slå ut små konkurrenter. Tidningsmarknaden i Sverige kontrolleras numera av ett fåtal kedjor – samtliga med borgerlig traditionell förankring, även om de numera också innehåller tidningar som har socialdemokratisk ledarinriktning, som ett slags produktdiversifiering.

Vad McChesney gör i sin nya bok – och tidigare delvis också medieekonomen och juristen Edwin Baker gjort – är att slå sönder den bilden, grundligt, empiriskt väldokumenterat och övertygande.

De digitala (internetdistribuerade) medierna är i ännu högre grad än de gamla massmedierna koncentrerade till ett fåtal gigantiska ägare, och utvecklingen går snabbt, lika snabbt som nya former för medier och kommunikationsfora tillkommer.

De flesta nya aktörer som tillkommit har snabbt slukats upp av de stora aktörerna, delvis fristående från tidigare mediekonglomerat, men knappast mer fristående än dessa när det gäller förankring i finanskapital och affärsintressen.

Medierna och monopolkapitalet

McChesney har, nästan samtidigt som boken om digitala medier, också givit ut en mer teoretiskt granskande bok *The Endless Crisis*, tillsammans med John Bellamy Foster³, en marxistisk USA-ekonom, om hur monopoliseringen av kapitalismen har förändrat de västliga ekonomiska systemen långt bort från vad en ekonomisk liberalism förutsätter av fri konkurrens i en marknadsekonomi.

I själva verket är dagens kapitalism närmast motsatsen till en fri marknadsekonomi: den är styrd av ett fåtal aktörer som – för övrigt helt i linje med vad Adam Smith en gång befarade – gör allt för att undvika konkurrens och delar in marknaderna sinsemellan. Den svenska dagspressen är ett paradexempel på just denna typ av ”monopolistisk konkurrens”, i praktiken avsaknad av konkurrens eftersom varje tidning utövar monopol i sitt distributionsområde. I undantaget Stockholm finns två koncerner alltså (trots försök att gå samman för ett antal år sedan) kvar, om man inte räknar fådagarstidningar och pingströrelsens *Dagen*.

Man kan ha invändningar mot den vikt som författarna av den sistnämnda boken lägger vid tillväxt och att den kritik de riktar mot monopolkapitalet handlar om ”stagnation”, eftersom det av många skäl är orimligt att ens önska att dagens överkonsumerande kapitalistiska samhällen skall bli ännu rikare. En balanserad och hållbar utveckling skulle kanske snarare innebära i den rika världen fördelning av resurser till missgynnade grupper och att alltmer utrymme i världsekonomin överläts åt de fattigare folken, samtidigt med en ”balanserad avväxt” i överkonsumerande länder.

Marxistisk teori om att kapitalismen alltmer övergår i monopoliserade truster och avveckling av konkurrens tycks dock på många punkter väl motsvaras av utvecklingen inom mediemarknaden, både när det gäller ”gammedierna” och de nya medierna. Efter en viss blomstring och mångfald för nya medier tas kontrollen över av ett fåtal privata operatörer. Allmänintresset, som i Europa alltså också har företagsmässig stabilitet i radio och TV i många länder, har svårt att göra sig gällande på nätet utöver rena informationsfunktioner för företag och myndigheter. Spel och kommunikationsplatser för enkel och ytlig halvprivat kommunikation, pornografi etc. dominerar, även om det finns viktiga undantag, där icke-vinstbaserad företagsamhet spelar en stor roll, som Wikipedia, och olika platser för information, webbtidningar, t ex den nu aktuella franska *Mediapart*, som också är kommersiellt bärkraftig, kan fungera fristående från de dominerande privata mediekapitalintressena.

I huvudsak har dock de allt färre medieaktörer-na behållit sitt fasta grepp över den mediemarknad som trots Internet är den *ekonomiskt* betydelsefulla, i termer av stora köp och säljrelser på marknaden vilket t ex innebär att TV för professionell idrott medverkat till att priserna hissats upp på sanslösa höjder. Papperstidningar och television går tillbaka, men delvis är Internet bara en ny distributionskanal, delvis behåller de gamla medierna fortfarande sin dominerande opinionsbildande och politiska funktion – vilket självfallet gör tilltagande maktkoncentration där ännu mer bekymmersam för demokratin. Den grundläggande egenskapen för alla miljontals bloggar och inlägg på sociala medier är att de är reflexer på *andra* mediers nyheter och inslag – även om viktiga undantag finns.

De många små aktörerna – trots att det kan handla om hundratal miljoner som klickar – för information och inlägg som görs på nätet kan, åtminstone enligt Edwin Baker, snarare bidra till att de stora marknadsmässigt (köp och sälj...) dominerande aktörerna blir ännu tyngre när det gäller att dominera debatt, diskurser och språkbruk. Internet hade sålunda ingen som helst effekt när det gäller att avslöja lögnerna inför anfallet mot Irak – tvärtom har exempelvis *New York Times* skamset medgivit att man agerade helt enligt ritningarna i Chomsky-Hermans gamla bok från 80-talet om att ”tillverka samtycke” för sin regerings krigspolitik.

Den politiska ekonomin

McChesneys bok *Digital Disconnect* är alltså mycket väl empiriskt dokumenterad, men den har också, på gott och ont, en debattbokscharaktär. Ett exempel, centralt för författaren är, begreppet ”political economy” vilket ibland är liktydigt med den akademiska disciplin som kallas ”nationalekonomi” i Sverige. Hos McChesney får det en delvis annan innebörd, i syfte att undergräva en del av den ekonomiska forskningens pretention på att vara ”politiskt neutral”. 1970-talets vetenskapsteoretiska debatt utpekade ju särskilt nationalekonomin, men också andra samhällsvetenskaper som ”borgerliga” discipliner. Man kan sakna en diskussion av detta mer begreppsliga slag i boken, där andra termer, som ”economics” eller ”makroekonomi”, kan kontrasteras mot just den sammanflätning av politiska (=liberal-konservativa) hållningar i kapitalägarnas tjänst som termen ”political economy” avser framhäva.

Föreställningen att politik och ekonomi skulle kunna skiljas åt är ett flertusenårigt debatttema: redan Aristoteles definierade demokrati som de fattigas välde – och motsatte sig därför demokratin, inte lika

tydligt till förmån för ett slags aristokratisk diktatur som Platon, men dock. Den tysk-amerikanska filosofen Hannah Arendt var på denna punkt oenig med Aristoteles. Hon menade att ekonomin måste skiljas från det politiska, som handlar om hur medborgarna fattar beslut i frihet.

Vad göra?

Precis som den övriga kritiska USA-litteraturen om maktkoncentrationen i medierna är – naturligt nog – bokens fokus på just USA. Detta är ett problem eftersom avsaknaden av offentlighetsrättsliga medieföretag av betydelse i USA till skillnad från i Europa gör en amerikansk diskussion bristfällig när det gäller vilka olika institutionella möjligheter som ett fritt och pluralistiskt mediesystem kan innehålla, med eller utan internet.

McChesney verkar vid ett universitet som utbildar journalister – och just journalistiken, i betydelsen av yrkesmässigt utövad produktion av innehåll, kan ofta te sig ensidigt fokuserad på ”seriösa nyheter”, samhällsbevakning etc. Andra typer av journalistisk verksamhet, mer eller mindre professionell, mer eller mindre seriös, mer eller mindre heltäckande – som i Ölandsbladet, sporttidningar, motorpress, pornografi, underhållning av annat slag som dominerar TV och radio – kan ofta innehålla inslag som produceras av yrkesmässigt kvalificerade personer, utan att för den skull vara väsentliga inslag i en samhällsdebatt eller för demokratin. Kina har massor med professionella journalister idag, utan att de arbetar för demokratin eller har ”uppdrag” för den politiska demokratin. Journalistik och den journalistiska yrkeskåren är ingen enhetlig företeelse, även om många utbildningsanstalter för journalister, journalistiska etiska koder, samhällsregleringar etc. ofta tycks ta det för givet och att journalister måste stå i det godas tjänst, annars är de inte ”riktiga” journalister.

En aldrig så professionell journalistkår kan, precis som andra medverkande i medierna, producera innehåll som är uniformiserat och politiskt oväsentligt, just därför att professionella bedömningar kan rikta produktionen, bortse från väsentliga konflikter, underliggande strömningar eller kulturella förändringsmönster.

Kulturproduktionen – varav medierna är en del – är just i första hand något som är *olikartat*, kan uttrycka olika grupp- eller individintressen, ibland underhållande, ibland förargelseväckande, mot privata eller offentliga makter, men oftast kanske ganska inordnad i just det allmänna synsättet, diskursen.

Vad kan man då göra åt koncentrationseländet? McChesney har egentligen ganska få förslag, han

står själv på den liberala demokratis grund och då är inskränkningar och kontroll inte det viktiga. Ett förslag är ”kuponger” eller ”citizen news vouchers”, ett slags subventioner till medborgarna för mediekonsumtion – ungefär som lunchkuponger för att medborgarna skall uppmuntras att äta ordentligt. McChesneys variant är anpassad till det amerikanska (snart svenska!) skatteavdragssystemet, 200 dollar som kan skänkas till icke-vinstdrivande seriösa medier och dras av från skatten.

Liknande förslag har förts fram tidigare och faktiskt (i Belgien) praktiserats på kulturområdet – ett slags ”valuta” med begränsat giltighetsområde.

Man skall inte avfärda sådana tankar, men nog ter de sig som en aning oskyldiga med tanke på de väldiga krafter som är i rörelse i globaliseringens tid på medieområdet, inte minst i en tid där ”finansialiseringen” av journalistik⁴ och medieföretag är något som har kastat in hela samhällsdebatten i ett slags roulettsnurra som ingen egentligen ser någon utväg ur.

Ett av McChesneys konkreta exempel är motståndet från de stora medieaktörerna i USA för att etablera ett billigt bredbandssystem för alla. Detta var för de stora bolagen till en början en skräckvision och har senare lett till att i USA bredbandsuppkoppling kostar dubbelt så mycket som i Sverige. Den digitala klyftan har ökat kraftigt just i USA, i takt med den allmänt stegrade ojämlikheten i det landet sedan flera decennier. Prisnivån är enligt McChesney fråga om en kartell mellan de stora bredbandsoperatörerna, men tjänade inledningsvis också kabelbolagens och TV-kedjornas intressen. Kabelbolagen har numera i stället blivit dem som totalt behärskar bredbandsmarknaden – de gamla medieaktörerna har blivit de nya dominanterna. Bushregimen klassificerade om kabelnätets juridiska status från telekommunikationsnät till informationssystem, vilket medförde att skyldigheten att vidarebefordra all kommunikation upphörde. Därmed öppnades dammluckorna för en koncentration till de stora operatörerna av innehållsdistributionen i näten. Tidigare hade en stor mängd av internetbandleverantörer funnits, alla med skyldighet att leverera allt material, nu kunde man kontrollera hela kedjan. I stället för konkurrens skapades monopol/oligopol och karteller.

Staten hade i USA ett avgörande inflytande på alla kommunikationsmarknader (se s. 107 i boken), tele, kabel, satellit, radio, tv, film och musik – alla förutsatte licens eller tillståndsgivning, eller privilegier. ”Avregleringen” ändrade inte på detta, utan i stället kunde lobbyister från de stora aktörerna på ett avgörande sätt ändra regleringen till sin fördel, och avskaffa den konkurrens som den ursprungliga

lagstiftningen hade syftat till. USAs mediemyndighet Federal Communications Commission (FCC), oftast ledd av en regeringen närstående person (exempelvis Colin Powells son under en del av Busheran), är ännu mer dominerad av kommersiella intressen och deras lobbyister än kongressen. Ett av de stora stegen togs under Clintonperioden genom den nya *Telecommunications Act* 1996 som syftade till att öka konkurrensen och bevaka allmänintresset (den mest kända delen av lagen var förbud mot vissa pornografiska sändningar i nätet, ett förbud som omedelbart ogiltigförklarades av domstol). I praktiken överlät lagen genomförandet av reglerna till FCC, som effektivt ointetgjorde alla intentioner om ökad konkurrens.

En liknande kartellbildning – ett oligopol eller duopol mellan AT&T och Verizon – finns på mobiltelefonområdet: i USA betalas enligt McChesney i genomsnitt 635\$ för ett mobilabonnemang, i Sverige, Nederländerna och Finland ca 150\$ för en bättre tjänst...

Googles skapare tog till en början kraftigt avstånd från tanken på annonser på sökmotorn – idag grunden för att företaget är världens största... Just i dagarna har Facebook börjat smygannonsera mitt bland alla inlägg till kontoinnehavare.

Internets föregångare *Arpanets* skapare Vint Cerf m fl hade själv tanken att USAs postsystem skulle ta hand om nätet, för att ge det en offentligrättslig ställning – lagstiftningen kom att gå åt ett helt annat håll under Reaganepoken – och i stället överlåta makten över nätet till privata operatörer och deras organisationer. Cerf själv gick in i telebolaget MCI där han skapade det första kommersiella e-postsystemet.

För WWWs skapare Tim Berners Lee 1990 var det otänkbart att det skulle patenteras eller avgiftsbeläggas... (s.103), 1999 undrade Lee om Internet var en teknisk dröm eller en juridisk mardröm, så mycket hade patenten invaderat nätet.

I själva verket hade Internetsystemets infrastruktur i USA och därmed i stort sett hela världen privatiserats 1994-1995, när det överläts från den amerikanska forskningsrådsorganisationen till privata aktörer. Detta skedde enligt McChesney helt utan politisk debatt, parallellt med de lika okända överläggningar som föregick *Telecommunications Act* 1996. Hur det gick till i detalj redovisar han dock inte – i Sverige var ju också föregångarna till Internetinfrastrukturen normalt offentligägda, t ex genom universiteten, och staten stod för de stora investeringarna, precis som i

USA där militära investeringar var ryggrad i utvecklingen.

Storebror är digital

Samarbete mellan polis, säkerhetstjänster och Internet är numera i USA – trots bristen på lagstöd – regel. George W Bushs inrättade "Säkerhetsdepartement" söker således rutinmässigt igenom Facebook och Twitter på spaning efter "säkerhetsrelaterade" inlägg – AT&T har hundra anställda enbart för spanings-sändamål för myndigheterna, Verizon sjuttio. I och med användningen av smarta telefoner har restriktionerna för avlyssning av "vanlig" kommunikation i praktiken satts ur spel, eftersom kommunikationen är i stort sett öppen för inspektion av myndigheter. Motsvarande fullmakter finns i praktiken i Sverige hos Försvarets Radioanstalt.

Också Google (s.166), enligt en av dess grundare Sergey Brin, medverkar nu i denna spaningsverksamhet, som sker utan att de efterspanade får reda på det eller om de vet har rätt att tala om det... Storebror är här i stället för den totala frihetens digitala skyddsänglar.

Ja läsningen av McChesneys bok – han var senast i Sverige i maj 2013 – kan få håren att resa sig på den mest skallige. Den är ett pionjärbete när det gäller granskningen av den nya mediavärlden och borde läsas av både forskare, medarbetare och medielagstiftare.

*Jens Cavallin
Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö*

Noter

1. Muntlig information från chefen för det ansvariga direktoratet i samband med en konferens om presstöd i Haag.
2. Revisorsbyrån betjänar också Rupert Murdoch's News Co.
3. John Bellamy Foster och Robert W. McChesney. 2012. *The Endless Crisis*. NY: Monthly Review Press.
4. Se Nuria Almiróns bok *Journalism in Crisis – Corporate Media and Financialization* New Jersey: Hampton Press, 2010 för en grundlig behandling av detta tema.

Aktuellt

Ny rapport från ITU
Measuring the Information Society

112

Ny rapport från ITU

Measuring the Information Society

I början av oktober 2013 presenterade Internationella telekommunikationsunionen (ITU) rapporten "Measuring the Information Society". Syftet med rapporten är att belysa den globala informations- och kommunikationsutvecklingen. I rapporten publiceras ICT Development Index (IDI) som genom 11 indikatorer mäter och jämför utvecklingen av information- och kommunikationsteknologi (ICT) i världen. För andra året i rad rankas Sydkorea högst följt av Sverige, Island, Danmark, Finland och Norge. Närmare 160 länder rankas mellan 0-10 – Koreas index är 8.57 och Niger intar bottenplaceringen med 0.99.

Från ITUs pressmeddelande

<http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/mis2013.aspx>

Geneva, 7 October 2013 – Mobile broadband over smartphones and tablets has become the fastest growing segment of the global ICT market, according to ITU's flagship annual report *Measuring the Information Society 2013*.

- 250 million additional people came online in 2012
- Republic of Korea tops ICT ranking for 3rd year in a row
- By end 2013 40% of the world will be online – but 1.1 billion households – or 4.4 billion people – remain unconnected
- Mobile broadband is now more affordable than fixed broadband
- Almost the whole world is now within reach of mobile cellular service
- 30% of the world's young population are 'digital natives'
- Broadband is getting faster; 2Mbps now most popular basic package
- Telco operator CAPEX peaked in 2008; despite economic upturn investment levels have not returned

New figures released today show buoyant global demand for information and communication technology (ICT) products and services, steadily declining prices for both cellular and broadband services, and unprecedented growth in 3G uptake.

By end 2013 there will be 6.8 billion total mobile-cellular subscriptions – almost as many as there are people on the planet.

An estimated 2.7 billion people will also be connected to the Internet – though speeds and prices vary widely, both across and within regions.

Mobile broadband connections over 3G and 3G+ networks are growing at an average annual rate of 40 per cent, equating to 2.1 billion mobile-broadband subscriptions and a

global penetration rate of almost 30 per cent. Almost 50 per cent of all people worldwide are now covered by a 3G network.

ICT Development Index country rankings

New data from the 2013 edition of *Measuring the Information Society* reveal that the Republic of Korea leads the world in terms of overall ICT development for the third consecutive year, followed closely by Sweden, Iceland, Denmark, Finland and Norway.

The Netherlands, the United Kingdom, Luxembourg and Hong Kong (China) also rank in the top 10, with the UK nudging into the top 10 group from 11th position last year.

ITU's ICT Development Index (IDI)* ranks 157 countries according to their level of ICT access, use and skills, and compares 2011 and 2012 scores. It is widely recognized by government, UN agencies and industry as the most accurate and impartial measure of overall national ICT development.

Top performers – and connectivity challenges

All countries in the IDI top 30 are high-income countries, underlining the strong link between income and ICT progress.

There are large differences between developed and developing countries, with IDI values on average twice as high in the developed world compared with developing countries.

The report identifies a group of ‘most dynamic countries’, which have recorded above-average improvements in their IDI rank or value over the past 12 months. These include (in order of most improved): United Arab Emirates, Lebanon, Barbados, Seychelles, Belarus, Costa Rica, Mongolia, Zambia, Australia, Bangladesh, Oman and Zimbabwe.

The report also identifies the countries with the lowest IDI levels – so-called Least Connected Countries (LCCs). Home to 2.4 billion people – one third of the world's total population – the Least Connected Countries are also the countries that could potentially derive great benefits from better access to and use of ICTs in areas such as health, education and employment.

“This year's IDI figures show much reason for optimism, with governments clearly prioritizing ICTs as a major lever of socio-economic growth, resulting in better access and lower prices,” said ITU Secretary-General Dr Hamadoun I. Touré. “Our most pressing challenge is to identify ways to enable those countries which are still struggling to connect their populations to deploy the networks and services that will help lift them out of poverty.”

Broadband pricing & affordability

Analysis of trends in broadband pricing in more than 160 countries shows that in the four years between 2008-2012 **fixed-broadband prices fell by 82 per cent overall**, from 115.1 per cent of average monthly income per capita (GNI p.c.) in 2008 to 22.1 per cent in 2012.

The biggest drop occurred in developing countries, where fixed-broadband prices fell by 30 per cent year on year between 2008 and 2011.

The average **price per unit of speed** (Mbps) also **decreased significantly** between 2008 and 2012, with a global median price of USD 19.50 per Mbps in 2012, almost a quarter of the price that was being charged in 2008.

The report also presents for the first time the results of a comprehensive price data collection exercise that was carried out for four different types of mobile-broadband service. Results show that in developing countries mobile broadband is now more affordable than fixed broadband, but still much less affordable than in developed countries.

Austria has the world's most affordable mobile broadband, while Sao Tomé and Príncipe, Zimbabwe and the Democratic Republic of the Congo have the least affordable, with service cost equal to or higher than average monthly gross national income (GNI) per capita. Other countries that rank well for mobile broadband affordability include Qatar, the United Kingdom, Germany, Kuwait and France.

Digital natives

A new model developed by ITU for this year's report estimates the size of the digital native population worldwide, showing that in 2012 there were around 363 million digital natives out of a world population of around 7 billion. This equates to 5.2 per cent of the total global population, and 30 per cent of the global youth population. The model defines digital natives as networked youth aged 15-24 years with five or more years of online experience.

Out of a total of 145 million young Internet users in the developed countries, 86.3 per cent are estimated to be digital natives, compared with less than half of the 503 million young Internet users in the developing world. Within the next five years, the digital native population in the developing countries is forecast to more than double.

The report shows that, globally speaking, young people are almost twice as networked as the global population as a whole, with the age gap more pronounced in the developing world.

“This first-ever global measurement of the number of digital natives is very timely, coming just after the presentation to the UN General Assembly in New York of the **Youth Declaration** developed at ITU's BYND2015 Global Youth Summit, by Costa Rican President Laura Chinchilla. Young people are the most enthusiastic adopters and users of ICTs. They are the ones who will shape the direction of our industry in the coming decades, and their voice needs to be heard,” said Brahima Sanou, Director of ITU's Telecommunication Development Bureau, which produces the MIS report.

Digital divide

At the beginning of 2013 almost 80 per cent of households globally had a TV, compared with 41 per cent of households with a computer and 37 per cent with Internet access.

The report shows that the number of households with Internet access is increasing in all regions, but large differences persist, with penetration rates at the end of this year set to reach almost 80 per cent in the developed world, compared with 28 per cent in the developing world.

An estimated 1.1 billion households worldwide are not yet connected to the Internet, 90 per cent of which are in the developing world.

The trend is strongly positive, however, with the proportion of households with Internet access in developing countries increasing from 12 per cent in 2008 to 28 per cent in 2013 – **a remarkable 18 per cent** compound annual growth rate (CAGR).

Internet users as a percentage of the population has been **growing on average at double-digit rates over the past ten years**. The percentage of the population online in the developed world will reach almost 77 per cent by end 2013, compared with 31 per cent in the developing world.

Telecoms investment

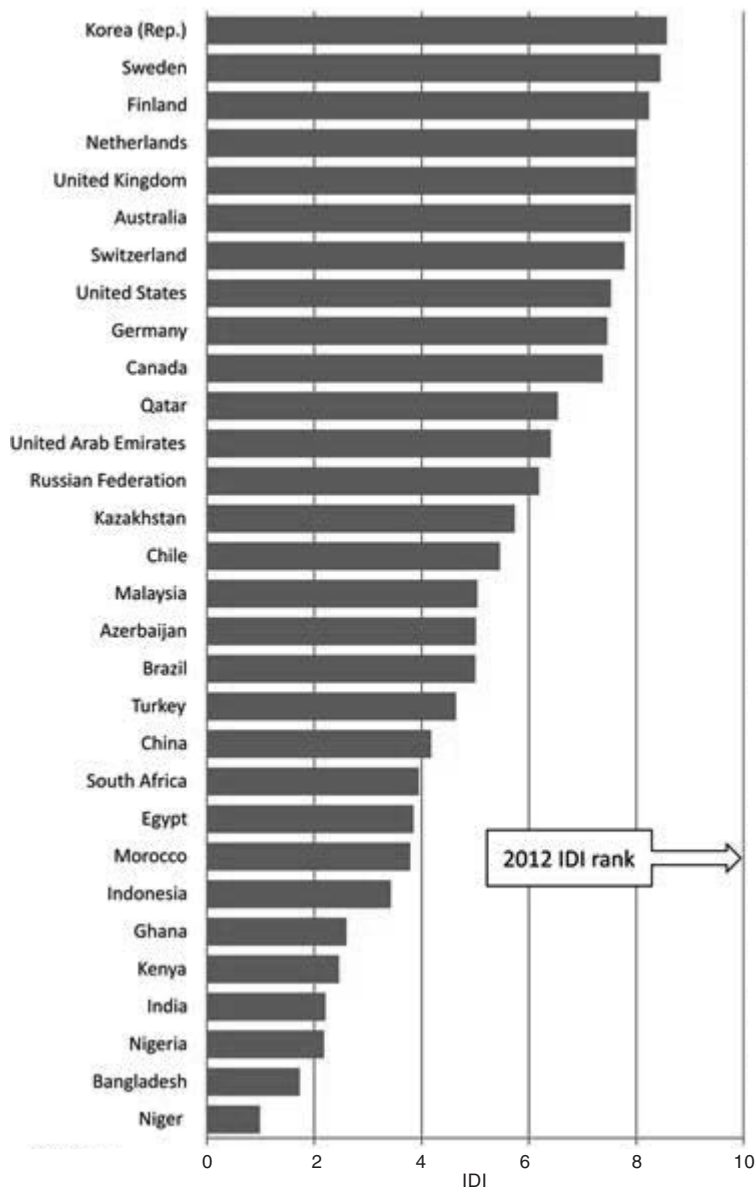
ITU research shows that telecommunication operators' capital expenditure (CAPEX) peaked in 2008 with global investment totalling USD 290 billion, followed by two consecutive years of decline. Despite the upturn in 2011, 2008 investment levels have not yet been restored.

Sluggish investment levels after 2008 are consistent with an overall economic environment of restricted access to capital markets, which may limit the capacity of operators to raise funds for new investments. With the expansion of global operators into new markets, many operators are active in both developing and developed countries, with the adverse financial environment in the developed world likely impairing investments in the developing world.

See a selection of charts and tables highlighting key findings:

Measuring the Information Society 2013: Charts and Tables

Chart 1. IDI rankings end 2012. ICT Development Index, Selected economies, 2012

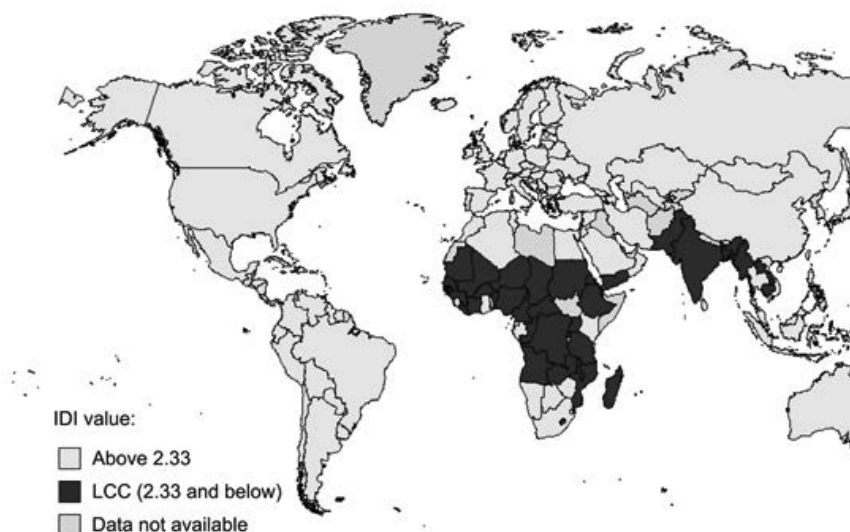
Source: ITU

Table 1. Most dynamic countries – changes between IDI 2012 and 2011

Change in IDI ranking		
IDI rank 2012	Country	IDI rank change
33	United Arab Emirates	12
52	Lebanon	9
29	Barbados	7
64	Seychelles	6
41	Belarus	5
60	Costa Rica	5
85	Mongolia	5
132	Zambia	5
11/135	Australia/Bangladesh	4*
54/115	Oman/Zimbabwe	4*

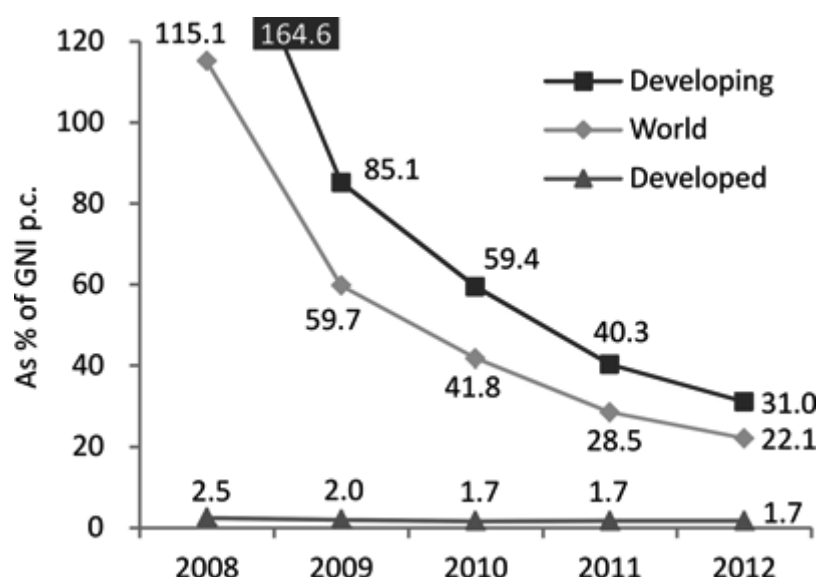
Source: ITU. Note: * Australia, Bangladesh, Oman and Zimbabwe all went up four places in the IDI rankings between 2011 and 2012.

Figure 1. Least connected countries (LCCs), end 2012

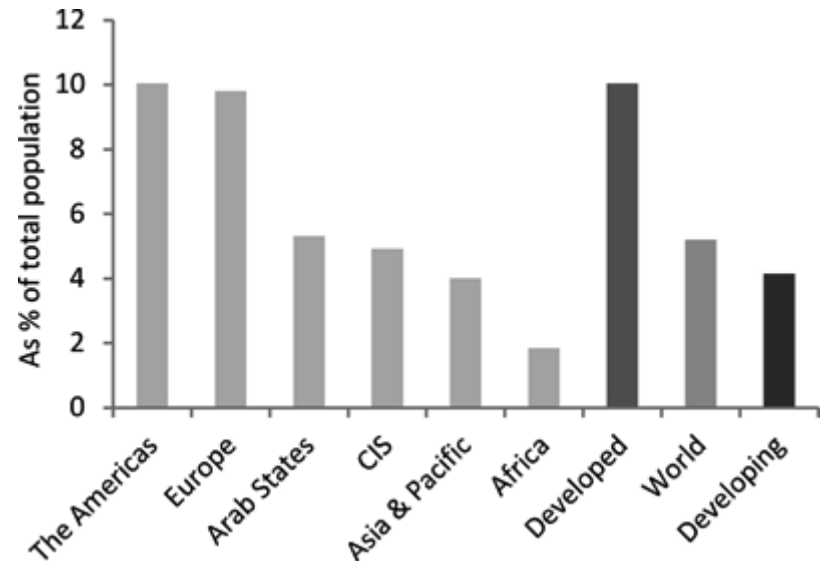
Source: ITU

Chart 2: Fixed-broadband prices, as a percentage of GNI per capita

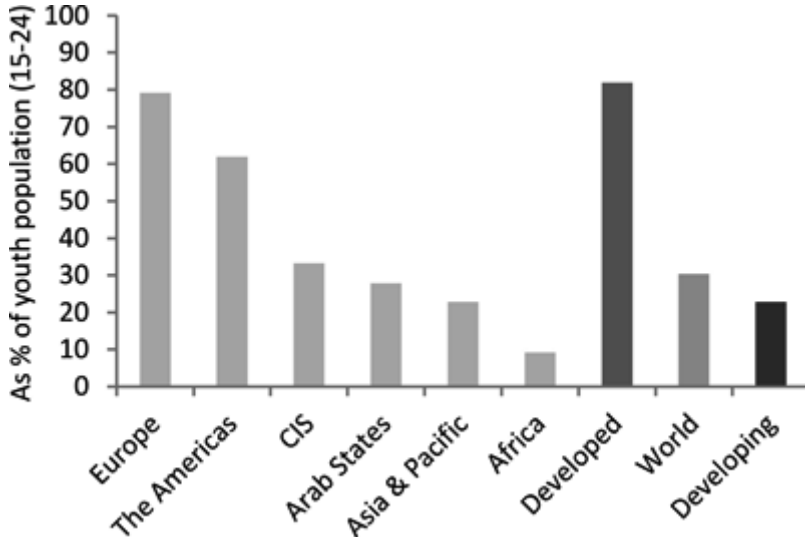
Source: ITU. GNI p.c. is based on World Bank data. Note: Simple averages. Based on 144 economies for which 2008, 2009, 2010, 2011 and 2012 fixed-broadband prices were available.

Chart 3. Digital natives as a percentage of total population, by region and level of development, end 2012

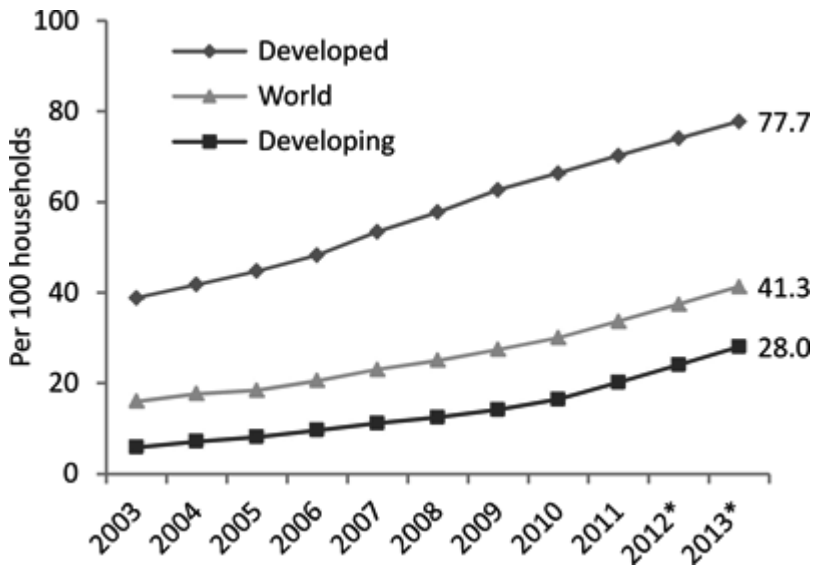
Source: ITU

Chart 4. Digital natives as a percentage of youth (15-24), by region and level of development, end 2012

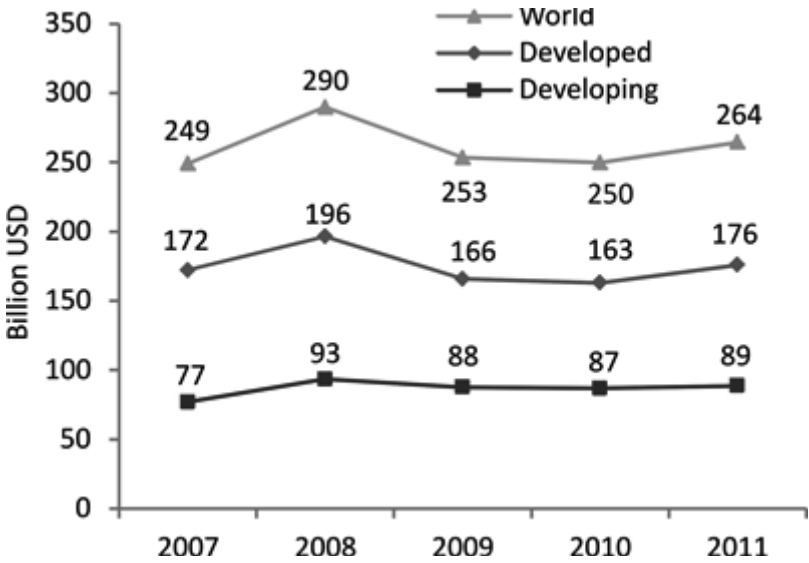
Source: ITU

Chart 5. Percentage of households with Internet access by level of development, 2003-2013*

Source: ITU

Chart 6. Annual Investment (CAPEX) of telecommunication operators, world and by level of development, 2007-2011, total in USD

Source: ITU. Note: 'World' includes 67 countries accounting for 87 per cent of world GDP. 'Developed' includes 31 developed countries accounting for 96 per cent of total GDP in the developed world. 'Developing' includes 36 developing countries accounting for 72 per cent of total GDP in the developing world.

Aktuella forskningsprojekt

Postdoc-projekt*

Postdoc-projekt

<i>Juha Herkman</i> Representations of the Nordic Populism	123
<i>Max Hänska-Ahy</i> The Press Coverage of the Euro Crisis in Finland, France, Germany, Greece, Italy and Spain	126
<i>Brita Ytre-Arne</i> Responding to Welfare State Services through Social Media. Communication, Experiences and Public Opinion	127
<i>Anders Olof Larsson</i> Social Media and Agenda-Setting in Election Campaigns	128
<i>Helle Sjøvaag</i> The Impact of Structural Shifts on the News	129
<i>Katariina Kyrölä</i> Shapes of Feeling. Rethinking Body Image and Affective Spectatorship through Feminist Ethnography	131
<i>Eva Novrup Redvall</i> Produktionspraksis bag Danmarks Radios søndagsdramatik	135
<i>Zoran Pecic</i> The Rise of the Chinese Sexual Identity. Queering the Hybrid Spaces of Chinese Cinema	137
Forskningsprojekt från Nordicoms databas NCOM	139

* Nydisputerade forskares projekt finansierade av forskningsstipendier eller forskningstjänst

Representations of the Nordic Populism

Juha Herkman

Department of Social Research,
Media and Communication Studies
University of Helsinki

“Representations of the Nordic Populism” (2013–2018) is an Academy Research Fellow project funded by the Academy of Finland. It aims to study the various media representations and debates on those representations of the contemporary Nordic populist parties and through those analyses, to compare the parties and their national contexts as political phenomena. At the same time, the project will consider the historical particularities of populism in different Nordic countries. A more profound objective of the project is to deepen the comprehension about populism as inherently local, but simultaneously, a general phenomenon.

The project starts from the idea of populism as a “thin” or “complementary” ideology that can “diffuse itself throughout full ideologies” (Stanley 2008). An important dimension in this diffusion is the emotional appeal that populism generates. In most cases, this appeal is anchored to strong anti-elitist argumentation. In other cases, it can be tied to criticism of immigration or even xenophobic or racist manifestations. Nationalism is a common ideological reference-point in populism, and thereby, there is a resistance to multiculturalism or to cross-national alliances such as the European Union (cf. Mudde 2007). Crucial to successful contemporary populist parties is their combination of several objections to established ideologies and power coalitions. In this, contemporary populism has become a part of “social imaginaries” through which people imagine their social surroundings, relationships and sense of legitimacy (Taylor 2004).

Thus, the hypothesis of the project is that, especially in terms of political populism, various media representations have an intrinsic role in the construction of political ideologies, truths, fantasies and visions – social imagination. Hence, comprehending populism requires the analysis of its media representations and of ways how these representations have been used and contested in communicative practices of various communities.

This project will answer the following research questions:

RQ1 What kinds of similarities and differences can be found in the media representations of contemporary Nordic populist parties?

RQ2 What kinds of public and semi-public debates these representations have raised in different countries?

RQ3 How are representations and debates connected to their national histories and contexts?

RQ4 What does the comparison of Nordic populism reveal about populism in general?

Research Methods and Material

The appropriate research methods for this study are both quantitative and qualitative content analysis and focused interviews. The primary research material of quantitative analysis includes the press coverage concerning four contemporary populist parties in the Nordic countries, namely Perussuomalaiset (The Finns Party) in Finland, Sverigedemokraterna (Sweden Democrats) in Sweden, Dansk Folkeparti (Danish People’s party) in Denmark and Fremskrittspartiet (Norwegian Progress party) in Norway. The sample includes media representations of the above parties published in the leading newspaper and leading tabloid paper of each country, one month before and two weeks after the 21st century “key” parliamentary election in which the party achieved a remarkable status in the national parliament.

The quantitative content analysis of the leading newspapers will be supplemented by qualitative case analyses of other media representations concerning the Nordic populist parties. The qualitative analysis will focus on popular, rather than on prestigious media, because the appeal and aversion of populism are inherently connected to popular images and imaginations. Cartoons concerning populist parties and their representatives constitute material for one sub-study, television programmes, such as magazine programmes, document programmes, talk shows and political satires, are material for another exploration. In addition, debates on media representations of populist parties carried out in social media and Internet discussion groups will be selectively analysed. Analyses of debates are supplemented—if possible—with focused interviews of representatives from the parties and media. These materials will be analysed using a discourse or narrative methodology.

The last endeavour of the project compares the country-specific sub-studies and summarises the research on populism for new theoretical and conceptual insights. The target is to achieve a genuine comparative analysis of Nordic populisms.

The proposed research methods and materials are captured in the following table:

Method	Material	Sample period	Themes
Quantitative content analysis, frame analysis	Leading newspaper and leading tabloid paper of a country	1,5 months around the breakthrough elections	Populist parties in news media, election publicity
Visual analysis	Cartoons	Various case studies	Humour, political caricatures
Qualitative content analysis	Television shows, magazines, documents, satires	Case studies around election campaigns	Popular publicity, political satire, images, identities
Discourse or narrative analysis	Debates on representations, social media, focused interviews	Various case studies	Opinions and views of the role of the media in populism
Literature analysis, comparative analysis	Research on populism, conclusions of the country-specific sub-studies	Undefined	Comparative research, meta-theorizations, research concepts

Research Environment

The research will take place at the University of Helsinki, Department of Social Research, but contextualising the country-specific case analyses and mapping the historical paths of Nordic populism call for collaboration with colleagues in these countries. Also analyses of various media materials benefit from native language skills and expertise with local cultural and political contexts. Therefore, the project collaborates with scholars and academic institutes as well as employs native research assistants for collecting and analysing the data in Finland, Sweden, Norway and Denmark.

The Scandinavian partners of the project include the following:

Professor *Jens Rydgren* (Department of Sociology, Stockholm University)

Professor *Sigurd Allern* (Department of Media and Communication, University of Oslo; visiting Professor at the Department of Media Studies, Stockholm University)

Reader *Ester Pollack* (Department of Media Studies, Stockholm University)

Professor *Tor Midtbø* (Department of Comparative Politics, University of Bergen)

Associate Professor and the Head of Film and Media Studies Programme *Christa Lykke Christensen* (Department of Media, Cognition and Communication, University of Copenhagen).

In Finland several scholars from the Universities of Helsinki, Turku, Tampere and Jyväskylä collaborate with the project.

References

- Mudde, C. (2007) *Populist radical right parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
Stanley, B. (2008) The thin ideology of populism. *Journal of political ideologies* 13:1, 95–110.
Taylor, C. (2004) *Modern Social Imaginaries*. Durham: Duke University Press.

The Press Coverage of the Euro Crisis in Finland, France, Germany, Greece, Italy and Spain

Max Hänska-Ahy

Multidisciplinary Opinion and Democracy Research Group
University of Gothenburg

Euro Crisis in the Press

Solving Europe's sovereign debt crisis requires a concerted effort, yet the crisis might turn out to be divisive. Though much of the continent has abolished border controls, shares a common currency and monetary policy, Europe is divided in its news media. I have recently launched a multidisciplinary research project that compares the press coverage of the Euro crisis in Finland, France, Germany, Greece, Italy and Spain. It examines press coverage to understand divergences in public discourses. It also treats press coverage as one indicator of public understanding of the crisis' causes and solutions. If Europeans do not share, through their news media, a common assessment of the basic parameters, causes and solutions of the crisis, any collective European response to the crisis will struggle to gain public legitimation. My collaborators on this project are: Outi Keranen (UCL), Maria Kyriakidou (UEA), Jose Javier Olivas (LSE), Roberto Orsi (Uni Tokyo), Vassilios Paipais (St. Andrews), and Henry Radice (LSE).

Social Media, Journalism and the Arab Spring

Social media was ubiquitous in reporting protests across the Middle East and North Africa, and was crucial for the diffusion of information about ongoing events both within the region and worldwide. But how exactly did the networked linkages between social and broadcast media function. This project asks how social media content moved into broadcast news, which coordinating standards govern the interface between the two and how these standards were defined.

Communication, Rationality and Decision

In communications research questions about rationality are generally examined in the context of collective decision-making, most notably through normative theories of the public sphere. Broadly speaking these fall into either deliberative or social choice theoretic models. While the latter generally takes the preferences of individuals as given (and rational), and proposes aggregation mechanisms, the former holds that rationality itself depends on the communicative interaction between agents. A recent empirical theory of reasoning (the erotetic theory) locates explanations for correct (and fallacious) reasoning in question-answer processes. As question-answer processes may most naturally occur in communicative situations between two or more persons, suggesting that rationality has inherent intersubjective qualities, the erotetic theory could find fruitful applications in communications research. I collaborate with Philipp Koralus (Oxford) to integrate this empirical theory of reasoning with communicative theories of decision-making.

Responding to Welfare State Services through Social Media

Communication, Experiences and Public Opinion

Brita Ytre-Arne

Department of Information Science and Media Studies
University of Bergen

This postdoctoral research project analyses how users respond to welfare state services through social media. As the internet has become an integral aspect of contemporary everyday life and a crucial site for information and debate, research is needed on how internet use contributes to public opinion on a fundamental societal institution such as the welfare state. The internet has enabled new communication channels between welfare services and users, but it can also influence the welfare state through transformations in education, work or family life, or through changes in the political debate about the welfare state and its mediation in the digital public sphere. In particular, the widespread use of social media warrants attention to how the communicative possibilities and challenges of social media might affect relationships with the welfare state.

The main research question for this project is: What is the impact of social media on 1) user communication with welfare state services, 2) the sharing of experiences between welfare service users and 3) formation of public opinion about the welfare state? The question will be answered through three case studies, drawing on various qualitative methods including interviews and discourse analysis and on theoretical perspectives from public sphere theory, sociology and audience and reception research.

One case study investigates how bloggers suffering from ME use social media in order to share experiences, engage in political debate and organize crowdfunding for ME-research. Another case study examines NAV's attempts to communicate with users on Facebook, while the third explores how the values of the welfare state are debated on motherhood discussion forums and "mommy blogs". The findings will provide knowledge about the impact of the internet and social media on users' relationship with the Norwegian welfare state, and thereby contribute to the exploration of the political relevance of social media.

The postdoctoral research project is part of the larger project *Responding to welfare state services: An analysis of users, media and public institutions*, funded by the Research Council of Norway and organized by the Stein Rokkan Centre for Social Studies and the University of Bergen.

Social Media and Agenda-Setting in Election Campaigns

Anders Olof Larsson

Department of Media and Communication
University of Oslo

This postdoctoral work is undertaken as part of the SAC (Social Media and Agenda-Setting during Election Campaigns) project at the Department of Media and Communication, University of Oslo. As the name implies, the project examines how the dynamics between social media and mainstream media impose changes on the public sphere during election campaigns, and to what degree traditional power hierarchies and elite domination is challenged by the new forms of communications emerging in the intersection between social media and mainstream media.

The project will combine theoretical perspectives and empirical findings from studies in the field of political communication, with the recent growing interest in participation and user-generated media. Methodologically, the project combines qualitative and quantitative studies, including social network analysis based on large datasets, content analysis of mainstream media, and interviews with news editors in print and broadcast media.

While an important focus of the work performed within the project is on the uses of social media services for political purposes during election campaigns in the USA, Australia, Sweden and Norway, Larsson also finds it interesting to study such uses outside of times of heightened parliamentary attention. With this in mind, Larsson is interested in studying what is sometimes referred to as permanence in political campaigning. The notion of a “permanent campaign” – that politicians should maintain attention-seeking and citizen-centered activities also outside of election periods – has often been coupled with the use of online tools for communication such as social media. As social media have received and continue to receive plenty of attention from academics and pundits alike, the need for a critical perspective on these uses is obvious. Furthermore, as the study of political communication is, to a not insignificant extent, the study of political elections, Larsson hopes that his expanded focus will help increase our collective understanding of how services like these are used also outside of election campaigns.

The Impact of Structural Shifts on the News

Helle Sjøvaag

Department of Information Science and Media Studies
University of Bergen

The Postdoc project “The Impact of Structural Shifts on the News” is part of a larger project “Journalistic Reorientations”, funded by the Norwegian Research Council, located at the Department of Information Science and Media Studies at the University of Bergen, Norway.

The Postdoc project takes as point of departure that journalism is conditioned by a set of framework conditions that influences the organization, practice and output of journalistic work. In particular, the technological, financial and regulatory structures that surround the journalistic institution set certain boundaries regarding media ownership, in turn thought to have an impact on journalistic production and dissemination.

During the past few decades, technological developments have created a new production environment that has affected journalistic practices as well as audience engagement with news. In adapting to the new technological realities, traditional news media organizations have been inspired to alter their production and ownership structures to shoulder the cost of upgrading their technological infrastructures. Hence, technological changes imply a move towards larger, more centralized organizations. Technology has also, augmented by the recent global economic turmoil, firmly shaken the grounds on which traditional news media have based their business models. The financial losses of traditional advertising-based print media thus represent a further trend encouraging the move towards larger organizations. But media regulation does not want media companies to get too big. Principles informing the regulation of media ownership are based on normative ideals of pluralism and diversity to secure democracy, freedom of speech and a vibrant public sphere. These policy aims are most often operationalized as restrictions on ownership concentration.

As an entry point to a larger investigation of the diversity of the Norwegian news landscape, a quantitative content analysis has been performed on the Norwegian media company Schibsted’s four regional newspapers to establish the extent to which this type of chain ownership – and its recent consolidation efforts – can be said to produce homogenization in news content. The analysis fails to confirm such a hypothesis. Instead, the content profiles of the separate titles seem to confirm a hypothesis of market differentiation intent on securing local audiences by affirming local identity. This tendency is even stronger in the online editions than in the printed editions. The predictable mix of local stories, politics, sports and “news you can use” – lifestyle, consumer and leisure topics relevant to peoples’ everyday lives – suggests regional newspapers in Norway are intent on preserving the printed edition as the primary editorial output of the organization, at the same time securing the brand name by attuning online editions to the local and daily needs of audiences for updated information and recreational content.

Results of the analysis are in publication with international journals. The second stage of the project will involve a wider comparison within and between different ownership structures in Norway, with the aim to evaluate the effect of media regulation on media diversity.

Shapes of Feeling

Rethinking Body Image and Affective Spectatorship through Feminist Ethnography

Katariina Kyrölä

The Department of Media Studies
University of Turku

Two paradoxical concerns about the relation between spectators and media images are an everyday sight in the media today. On one hand, psychologists and media commentators worry about the impact of the idealized media images of slim and toned bodies on the body image of (most often young female) viewers. On the other hand, health educators and obesity researchers complain about the apparent *ineffectiveness* of similar images, since western populations are not getting statistically lighter despite persistent bombarding with messages of the dangers of fat. Both of these popular discourses rely, however, on simplified notions of what happens when we watch, react to, feel with and process media images. My research project, funded by the Academy of Finland 2014–2016, asks *how to methodologically grasp the often invisible but deeply felt relations between of media images and embodied spectators. I propose to do this by rethinking the concept of body image as an affective process through ethnographic research*. The purpose is, in other words, to produce new methodologies and theorization for questions of body image and the media.

Contradictions of Body Image

At the moment, the concept of body image is used in different academic disciplines in contradictory ways. Phenomenological philosophy and feminist thought see body image as a phenomenon that ontologically questions the very binary of representation and corporeality. As such, body image refers to our ability to see ourselves as multiple in time and space, as well as to the culturally located, gendered tendencies in how we move in the world and orientate ourselves towards ourselves and others (e.g. Gatens, 1994; Weiss, 1999). Most of the empirical studies on body image formation and the media (e.g. Wykes & Gunter, 2004) assume, however, a rather different view of body image, evident for example in the belief that it can adequately be measured on an axis of satisfaction–dissatisfaction or feeling “bad” or “good” about one’s body. These latter kinds of studies are mostly conducted in psychology or in the framework of media effects. Thus, the key purpose of my research project is to examine how – or even if – phenomenological and feminist theories on body image and empirical studies on the relations between media images, body images and viewers can be brought together in a fruitful way.

Simultaneously, the study participates in contemporary feminist and cultural studies debates on the concept of affect, seen as the visceral dimensions of experience beyond

conscious reflection and language. While such dimensions have been addressed in feminist studies before, affect remains rather under-employed as a methodological tool in ethnographic audience research (cf. Skeggs, Thumim & Wood, 2012). Furthermore, in body image studies the theorizing of affective dimensions is almost entirely absent. The embodied and subconscious pulls of moving images have been approached through phenomenological (e.g. Sobchack, 2004) and psychoanalytical film theory (e.g. Stacey, 1994), but little work has been done thus far to find common ground between these approaches and the so-called new materialist uses of affect that often see it as a “way out” of suppressive representation (e.g. Coleman, 2009). Such bridging work is what I aim to do while developing affect and body image as methodological tools in connection to each other.

Many studies on affective media do still address media images rather exclusively, rather assuming than actually examining their impact on embodied spectators. A similar assumption can also be found in the by now large body of feminist scholarship on the cultural construction of gendered body norms and eating disorders in the media and popular cultural discourses (e.g. Bordo 1993): the body norms and ideals such discourses produce are assumed to play essential part in the ways we see and feel about our own bodies as well as bodies of others – which seems undeniable – but the studies do not sufficiently address exactly *how* this translation of cultural discourses into lived embodiment might happen.

Most feminist media and empirical studies concerned with body image have also focused overwhelmingly on women or girls. However, I have not limited my research and its participants according to gender, sexuality, class, ethnicity, age, size or ability. This will hopefully enable a wider perspective on dimensions of body image formation, previously left under-examined and -theorized, and complicate the assumption of “negative impact” of media images on primarily young, white, already slim western women.

Material and Methodology

In my earlier doctoral research, I began exploring the notions of affective spectatorship and body image, but in relation to mainstream media images of fat gendered bodies through autoethnography. In the current research project, I want to continue and deepen the concept development and theorization through widening the perspective to varied-size embodiment, ethnography on spectatorship, and more alternative or mostly privately consumed media imagery. Before, I used my own viewing experiences and body history strategically, to the extent these mattered to how I reacted to the images in my research material. This grounded my analysis in an actual embodied viewing experience which helped in genuinely focusing on affect as relations – and question the force of some modes of address, as my actual reactions often did not fall within the expected or called-for affective engagement. However, autoethnography cannot answer the question of how media images may shape body images of various kinds of viewers and engage or disengage them affectively. Relating my earlier work to the current research, I will be able to compare the methodological, ethical and political differences between using autoethnographic accounts and wider ethnographic and media reception material.

The material studied consists of three main subsets:

- 1) Cinema Studies (Stockholm University) students' written reflections on their affective reactions to the film *Precious: Based on the Novel Push by Sapphire* (USA 2009) and to the film *What's Eating Gilbert Grape?* (Lasse Hallström, USA 1993).

The film *Precious* was chosen as a specific focal point, since it has been characterized as heavily moving and its reception has been highly controversial in terms of body size, gender, sexual, class and "race" hierarchies; thus in many ways it is hard to pin down as either "positive" or "negative", "therapeutic" or "harmful." Choosing one particular media product which viewers would have to reflect on, rather than viewers choosing the material themselves, also enables studying affective relations of disengagement. The film was shown during a course I taught at Cinema Studies, Stockholm University during spring 2012 called Moving Images and Gender. The students were asked to reflect on their affective reactions to the film in a written assignment (1–3 pages in English or Swedish). The group included women and men (age 19–68) of various sexual and gender identifications, various nationalities/ethnicities from Europe, Asia and North America, at various stages of study. In the instructions, I asked the students to focus on scenes or moments that felt particularly strong, if there were any; the context of the viewing; their personal history and cultural location; and how or if the bodily appearances of the actors in the film affected the experience or the reactions.

On another course at Cinema Studies called The Film Experience during spring 2012 I collected a smaller set of material as a part of my guest lecture. The students (again of various ages, genders and nationalities) wrote a reflection on the film *What's Eating Gilbert Grape?* after reading a chapter from my doctoral thesis which discussed a character in the movie. The material yielded interestingly different and similar results than the *Precious* reflections.

- 2) Interviews with and online content by makers and viewers of body image activist and "body positive" (audio)visual projects in Australia, the US and Sweden.

Through this subset of material, I explore how mainstream representations of body image issues are being counteracted in activist media production and criticism, when most studies thus far (including my own) have focused on mainstream media images and non-producer viewers, seeing spectatorship as more or less passive beyond individual reflection, processing and meaning-making. Also in most empirical body image studies, image production as intertwining with spectatorship is not at focus (with the notable exception of Coleman 2009). This has implicitly participated in maintaining a gap between viewers and makers of media content, a division that is thoroughly being questioned in the digital era. Through this subset of material I ask: what kind of affective and body image reworking strategies are offered as "alternatives", and how do viewers and producers actually relate to images framed as "positive", liberating or therapeutic?

- 3) Memory work material, collected in collaboration with SKS (Finnish Literature Society, the Folklore Archives), on experiences with and memories of sexual imagery, pornography and body ideals in Finland.

According to my earlier research, sexual imagery is a key area where body size and shape preferences become naturalized as well as challenged, as sexual desire is commonly seen as one of least changeable affective relations. However, there are

no actual ethnographic studies on how body images take shape in relation to viewing sexual imagery or pornography, while there is much discussion on the potential (negative) impact of the pornification of popular culture in a post-feminist context (e.g. Gill 2007).

This subset of material is collected as a part of the larger but thus far unfunded research project *Remembering Sexual Imageries: Pornography, Memory Work and Finnish Media History*, lead by Professor Susanna Paasonen (Media Studies, University of Turku), on memories of pornography in Finland. In practice, the suggestions for topics to write about included questions on how contributors perceive the impact of sexual imageries on their view of they find desirable, pleasurable to watch, or how they see their own bodies sexually. The call for contributions was disseminated in Finnish in May 2012 and continued until October 2012, see: <http://www.finlit.fi/kra/keruut/hamahakki.pdf>. A preliminary analysis of the material indicates that body ideals or body image were not a popular topic amongst the contributors, but that is an interesting research result itself and calls for further thought on how significant porn is for body image formation, or how affective relations to porn spur – or do not spur – reflections over embodiment.

Overall, the project aims to produce new knowledge on theorizing on and methodological uses of concepts affect and body image. Thus, the project has potential to contribute to research across several disciplinary boundaries, from health, medical and psychological research on weight, eating disorders and body image to cultural, feminist and media studies theories and methodologies on studying embodiment and the impact of images. A key societal goal of the research is to shake up the trite, polarized and assumption-based public discourses on gender, body size norms, body image and the media. This requires producing actual empirical research on how body images take shape in relation to varied viewers and previously unstudied media images in more complex, ethically sustainable and theoretically plausible ways than what earlier research has done.

References

- Bordo, S. (1993) *Unbearable Weight. Feminism, Western Culture, and the Body*. Berkeley: University of California Press.
- Coleman, R. (2009) *The Becoming of Bodies. Girls, Images, Experience*. Manchester: Manchester University Press.
- Gatens, M. (1994) *Imaginary Bodies. Ethics, Power and Corporeality*. London & New York: Routledge.
- Gill, R. (2007) 'Postfeminist Media Culture. Elements of a Sensibility', *European Journal of Cultural Studies* 10(2): 147–166.
- Gregg, M. & Seigworth, G.J. (eds) (2010) *The Affect Theory Reader*. Durham & London: Duke University Press.
- Skeggs, B. & Wood, H. (2012) *Reacting to Reality Television: Performance, Audience and Value*. London & New York: Routledge.
- Sobchack, V. (2004) *Carnal Thoughts. Embodiment and Moving Image Culture*. London: University of California Press.
- Stacey, J. (1994) *Star Gazing. Hollywood cinema and female spectatorship*. London & New York: Routledge.
- Weiss, G. (1999) *Body Images. Embodiment as Intercorporeality*. London & New York: Routledge.
- Wykes, M. & Gunter, B. (2004) *The Media and Body Image: If Looks Could Kill*. London: Sage.

Produktionspraksis bag Danmarks Radios søndagsdramatik

Eva Novrup Redvall

Institut for Medier, Erkendelse og Formidling
Københavns Universitet

Introduktion

Med høje seertal søndag efter søndag og fire Emmy-priser for bedste internationale dramaserie siden 2002 har DRs lange dramaserier haft stor succes både nationalt og internationalt de sidste ti år. I 2010'erne har serier som *Borgen* (2010-2013) og *Forbrydelsen* (2007-2012) desuden fået entusiastiske fans uden for landets grænser og været med til at skabe en opfattelse af, at der findes en særlig form for 'DR-serie'. Dette produktionsanalytiske forskningsprojekt undersøger baggrunden for succesen i de institutionelle rammer og kreative samarbejder bag tv-seriernes tilblivelse. Dels ved at kortlægge den historiske udvikling siden DR med *Taxa* (1997-1999) begyndte at arbejde målrettet med at kopiere arbejdsgange fra den amerikanske tv-branche; dels ved at analysere rammerne og samarbejderne under udarbejdelsen af igangværende serier, hhv. tredje sæson af *Borgen* og *Arvingerne* af Maya Ilse (med premiere 1/1-2014).

Målet er at bidrage med ny viden om en central udvikling i dansk fiktionsproduktion, som har skabt tv af høj kvalitet til den nu institutionaliserede drama-slot søndag aften kl. 20. Søndagsdramatikken er blevet et vitalt public service *brand* for DR, og serieproduktionen har samtidig været medvirkende til en markant professionalisering af den danske film- og tv-branche. Forskningsprojektet dokumenterer og analyserer således et centralt kapitel i dansk tv-historie såvel som den aktuelle praksis. Delresultater er foreløbig publiceret i en række danske og engelske artikler, og projektets centrale udgivelse, monografien *Writing and Producing Television Drama in Denmark: From The Kingdom to The Killing*, udkommer fra Palgrave Macmillan i december. Projektet har været tre-årigt og afsluttes i januar 2014.

Baggrund

Baggrunden for projektet var ph.d.-afhandlingen *Manuskriptskrivning som kreativ proces*, som undersøgte samarbejder mellem instruktører og manuskriptforfattere i dansk spillefilm. Blandt konklusionerne var, at selv om der de seneste år var kommet flere professionelle manuskriptforfattere og større respekt for manuskriptskrivning som fag, forventedes visionen bag et projekt stadig at ligge hos instruktøren; manuskriptforfatterne skulle som håndværkere hjælpe med at forløse instruktørernes ideer frem for at være initiativtagere til projekter.

Det fremgik imidlertid også, at den struktur var ved at ændre sig, bl.a. som følge af tv-seriernes stigende succes. I tv-regi er forfatterne tildelt en anden, mere betydningsfuld rolle. Her holder en hovedforfatter og producent sammen med en række episodeforfattere i den samlende vision for en serie, mens instruktører bliver hyret til at forløse et eller

flere afsnit. Rollerne er således markant anderledes, og blandt afhandlingens mange interviewede forfattere og instruktører udtrykte flere stor tilfredshed med dynamikken i at kunne bevæge sig mellem film og tv, hvor man skiftevis er drivkraft bag et eget projekt eller medskaber af andres værk.

Forskningsspørgsmål

Forskningsprojektet undersøger således, hvordan DR siden midten af 1990'erne har arbejdet med at forny sig på seriefronten, og hvordan man skal forstå de forskellige professionelle roller i den proces. Blandt de centrale forskningsspørgsmål har været problemstillinger forbundet med de institutionelle rammer og arbejdsgange bag de seneste års succeserier, og naturen af den kollektive proces, når hovedforfatter, producer, episodeforfattere, instruktører m.fl. samarbejder under konceptudviklingen, manuskriptskrivningen og produktionen af nye værker.

Tv-produktion er som udgangspunkt underlagt strammere rammer og restriktioner end filmproduktion. Spændingen mellem kreativitet og 'constraints' har stået centralt i klassiske tv-studier og er ligeledes et essentielt element inden for forskning i kreative processer og idéudvikling. Projektet belyser det spændingsfelt i en dansk sammenhæng ved at analysere, hvor projekter initieres; hvem der kan siges at have den bærende vision og træffe de centrale valg undervejs; og hvordan projekter udvikler sig fra ide til færdig serie. Med et produktionsanalytisk fokus på strukturer og arbejdsgange bidrager projektet med et nyt blik på dansk tv, som bl.a. supplerer den lange tradition for analyse af public service tv i Norden og mere programanalytiske studier som Gunhild Aggers *Dansk tv-drama – arvesølv og underholdning* (2005).

Teoretiske diskussioner

Projektet bidrager med detaljeret viden om fremkomsten af et professionaliseret produktionsapparat med en forbløffende succesrate. Produktionsanalysen giver en forståelse af de komplekse strukturer bag værkerne, som også har relevans i forhold til værkanalyser og klassiske film- og medievidenskabelige diskussioner. Projektet anvender således bl.a. den genererede viden som afsæt for diskussioner af valg af genre og indhold, af nationale produktionskulturers vilkår i et stadig mere internationaliseret medielandskab og af spørgsmål om individuelt kontra kollektivt *authorship* i de kreative medieindustrier. Desuden perspektiveres der til den generelt øgede interesse for *quality television*, til det amerikanske *showrunner*-system i forhold til DR-modellen og til betydningen af DRs tætte samarbejde med Den Danske Filmskole i forhold til at uddanne kommende forfattere og producere med de ønskede tv-kompetencer.

Fra et samfundsmæssigt og branchemæssigt perspektiv giver det god mening at undersøge public service-produktionsforhold og kreative strategier i en statsstøttet og licensfinansieret film- og tv-branche, hvor finansieringen af film og tv såvel som spørgsmål om kvalitet løbende er til politisk debat under udarbejdelsen af filmaftaler, medieforlig og støtteordninger som fx public service-puljen. Ud over at ville føre dansk film- og medieforskning videre har det således været en ambition at formidle projektets resultater på en måde, så de også har relevans og gennemslagskraft for aktører i branchen og i kulturpolitiske kredse.

The Rise of the Chinese Sexual Identity

Queering the Hybrid Spaces of Chinese Cinema

Zoran Pecic

Department of Culture and Identity
Roskilde University

Background

Homosexuality in China has been discussed and studied for decades. In the present-day mainstream public discourse, for instance, the emergence of non-normative desires in contemporary China is viewed as ‘liberating’ and ‘inevitable’. On the other hand, postcolonial scholars are usually critical of these kinds of narratives where non-Western geographies are positioned as being ‘behind’ those of the West. These critics argue that there exist *culturally specific* sexualities that are *different* from what we are used to in the West. In both cases, what is ignored are the hybrid spaces found in the interplay *between* the Western postmodern influence and China’s present (post)socialist modernity. For nearly two decades, Chinese filmmakers have been exploring the spaces in which non-normative sexuality is framed not as Chinese/Western, global/local, but as hybrid, political and paradoxical. Yet, these spaces have largely gone unnoticed in Queer and Postcolonial Studies, which are pertinent starting points for such an inquiry. Addressing and theorising upon these queer paradoxical spaces is the main contribution of this project.

Aims

This project investigates the queer paradoxical spaces in Chinese cinema. Since film is a medium that is ever in flux and thus pertinent for addressing rapidly changing cultural situations, the project will be based on two research questions which will be answered through film analysis and theoretical reflexion.

1. How do we interpret the queer paradoxical spaces in contemporary Chinese cinema?
2. How can the insights derived from the queer paradoxical spaces in postsocialist Chinese cinema be used in contemporary scholarship on both Chinese culture as well as sexualities located outside the boundaries of Euro-America?

Contribution

The project examines the use of space in postsocialist Chinese cinema as a means for exploring the paradoxical spaces caught in the cultural and sexual divide between postmodern/socialist as well as global/local. By looking at China as a cultural geography located outside Euro-America, the project complicates and nuances our understanding of the heterogeneity of queer cultures. It will expand the ways Western academics theorise non-normative sexualities outside the geographical space of Euro-America.

Output

A conference paper on two films from Mainland China was presented in May 2013 at the *After the Empires – Reflections of European Colonialism in a Globalized World* conference, which was organised by the Department of Culture and Identity at Roskilde University. A selection of papers presented at the conference will be published in 2014. Since the investigations in the project include multiple areas of study, the research will involve other faculty at the Department of Culture and Identity, which in itself is a rich interdisciplinary environment. Through seminars and joint publications on sexuality, gender and culture, the findings will be disseminated nationally and internationally, contributing to Danish research on China in a cross-cultural and global perspective. The overall aim is to publish the entire project as a monograph in 2015.

Forskningsprojekt från Nordicoms databas NCOM

- ***A Century of Radio and Music in Denmark. Music Genres, Radio Genres, and Mediatisation (RAMUND)***

Musik har altid udgjort ca. halvdelen af DRs samlede sendeflade, men ingen har endnu systematisk undersøgt, hvad musik gør ved radio og radio ved musik. Derfor undersøger RAMUND, hvordan radio og musikliv i Danmark har påvirket hinanden i de sidste små 100 år. Musik og radio mødes i musikradio, og projektets hovedopgave er at undersøge en lang række programmer, programserier og sendeflader. En delopgave er at analysere, hvilke typer radio musikradio omfatter, og hvordan de har forandret sig historisk. Møderne mellem musik og radio sker i lyset af en række kulturelle konventioner, artefakter, praksisser og institutioner. De kan forstås som genrekulturer, et begreb der fungerer både konkret som systematiserende og generelt som rammesættende for sociale praksisser. I møderne er radioen er blevet stadig mere dominerende, og for at forstå dens påvirkninger undersøges flere medialiseringerprocesser, som kan blotlægge, hvordan det 20. århundredes musik og musikliv i samspil med radioen har gennemgået en lang række forandringer, der ikke mindst har udfordret selve ideen om, hvad musik er. Møderne bliver undersøgt i 11 delprojekter på et kulturteoretisk grundlag på tværs af populærmusik og klassisk musik. Så omfattende indholdsstudier af dansk radio har ikke tidligere været gennemført, og projektet vil give væsentlige bidrag til både musikkens og radioens historier samt til de teoretiske felter, der ligger bag til glæde for forskere, radiomedarbejdere og offentlighed.

Morten Michelsen, momich@hum.ku.dk

Københavns Universitet, Institut for Kunst- og Kulturvidenskab

Projektperiode: 2013 →

Finansieringskilde: Det Frie Forskningsråd, Kultur og Kommunikation (6 443 533 DKK)

- ***Camera as Cultural Critique: Transcultural Dialogue in a Digitized World***

Projektets mål er at udvikle audiovisuelle medier som metodisk og analytisk redskab til skabelse af dialog i en verden karakteriseret af både stigende global udveksling samt dybe kulturelle, religiøse og økonomiske skel. Antropologisk kulturkritik har traditionelt taget udgangspunkt i dialogiske feltstudier mellem mennesker på tværs af kulturelle skel. Imidlertid er det sjældent, at skriftlige akademiske analyser i sig selv formår at skabe ny dialog og refleksion mellem forskere og informanter. Med dette projekt ønsker vi at udnytte det dialogiske potentiale i audiovisuelle medier til at udvide kulturkritikkens rækkevidde. Social interaktion foregår i stigende omfang gennem nye audiovisuelle og sociale medier. Audiovisuelle medier muliggør en fastholdelse af det sociale umiddelbare, ubestemmelige og komplekse karakter. Det er derfor nødvendigt, at forskningen ikke blot undersøger, men også aktivt udnytter disse medier til skabelse af tværkulturelle dialoger, som kun vanskeligt kan udfoldes gennem traditionel akademisk skrift. Projektet består af seks feltstudier, der eksperimenterer med partecipatoriske og visuel antropologiske metoder i bl.a. Danmark, Egypten, Salomonøerne, Papua Ny Guinea og Brasilien. Projektet er forankret i miljøet omkring det nye Moesgård Museum og Aarhus Universitet, som i 2013 lancerer en international kandidatuddannelse i visuel antropologi. Vores ambition er at etablere Moesgård som et tværfagligt center for eksperimentel visuel antropologi.

Ton Otto, etnoto@hum.au.dk

Aarhus Universitet, Institut for Kultur og Samfund

Projektperiode: 2013 →

Finansieringskilde: Det Frie Forskningsråd, Kultur og Kommunikation (6 479 913 DKK)

- ***Mediating Cultural Encounters Through European Screens (MeCETES)***

In modern societies, cultural encounters are largely mediated encounters. The MeCETES project is founded on the premise that our experience of other Europeans is heavily mediated through cinema and television. As Europeans from particular nations, our understanding of Europe and our sense of Europeaness is achieved partly through encountering representations of Europeans from other nations on screen. Since 1992, the role of culture and the creative industries within Europe has gained in importance, and the EU has developed increasingly comprehensive cultural and media policies as part of the European project. Yet knowledge is limited about which European films and television drama series travel well within Europe, how Europeans engage with screen fictions from or about other European nations, and the role those fictions play in constructing a sense of Europeaness. The MeCETES project will fill this gap by ascertaining how films and television drama enable audiences to encounter other European cultures, the conditions under which those fictions are produced and circulate within Europe, and their consequences for the project of cultural integration, identity building and diversity. We will identify and analyse screen fictions that provide representations of other European, the policy framework and the industrial context of production, distribution and dissemination within which they circulate, and their reception by audiences. We will focus on the period 2005-2015, combining a Europe-wide overview with case studies relating to the UK, Denmark and Belgium, where the three research teams will be based.

Andrew Higson, andrew.higson@york.ac.uk

University of York, Department of Theatre, Film and Television

Ib Bondebjerg, bonde@hum.ku.dk

Københavns Universitet, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Afdeling for Film- og Medievidenskab

Caroline Pauwels, cpauwels@vub.ac.be

The Vrije Universiteit Brussel, Department of Media & Communications

Projektperiode: 31-05-13 – 01-06-16

Finansieringskilde: Humanities in the European Research Area (HERA) (€ 1 000 000)

- ***Transnational Radio Encounters. Mediations of Nationality, Identity and Community through Radio (TRE)***

Dette fælleseuropæiske forskningsprojekt skal undersøge, hvordan radioen har formet os som europæere, skabt bånd til fjerne kolonier og fremmet forståelsen på tværs af nationale kulturer. Radioen har spillet en vigtig rolle i udviklingen af de nationale identiteter i Europa. Gennem nationale statsradiofonier har ellers brogede befolkninger i de europæiske lande etableret fælles kulturelle referencer og identiteter. Men radioen har også understøttet tværnationale møder og skabt bånd mellem de enkelte lande. Lige fra tidlige forstadier til Det Europæiske Melodi Grandprix i 1920- og 30'ernes Nuits Nationales and European Concert til tidlige forsøg med grænseløs digitalradio i 1990'ernes Horizontal Radio og Rivers and Bridges har lyd gennem højtalere været med til at bringe os sammen i Europa.

Golo Föllmer, projektleder, golo.foellmer@medienkomm.uni-halle.de

Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, Dept. Medien- und Kommunikationswissenschaft

Per Jauert, pjauert@imv.au.dk

Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation

Jacob Kreutzfeldt, jacobk@hum.ku.dk

Torben Sangild, sangild@hum.ku.dk

Morten Michelsen, momich@hum.ku.dk

Københavns Universitet, Institut for Kunst- og Kulturvidenskab

Sonja de Leeuw, J.S.deLeeuw@uu.nl

Alexander Badenoch, A.W.Badenoch@uu.nl

Utrecht University, Institute for Cultural Inquiry (ICON)

Peter Lewis, p.lewis@londonmet.ac.uk

London Metropolitan University, Faculty of Social Sciences and Humanities

Caroline Mitchell, Caroline.Mitchell@sunderland.ac.uk

University of Sunderland, Faculty of Arts, Design and Media

Erik Granly Jensen, erikgranly@sdu.dk

Syddansk Universitet, Institut for Kulturvidenskaber

Marko Ala-Fossi, marko.ala-fossi@uta.fi

University of Tampere, School of Communication, Media and Theatre

Projektperiode: 2013 – 2016

Finansieringskilde: Humanities in the European Research Area (HERA) (€ 1 000 000)

- ***Consolidating Participation in Journalism. Scrutinising Practices in Recognised Participatory Journalism***

This research analyses how and why the notion of 'participation' has become consolidated in European journalism practice. The study concentrates on recognised participatory journalism.

Three different cases will be studied: (1) a pan-European online magazine Cafebabel based in France, (2) a Swedish hyperlocal newspaper Södra Sidan and (3) a Finnish alternative newspaper Voima and its website. The data consists of observation notes, visual documentation and interview material. The objective of the research is to critically evaluate participatory journalism and produce a typology of its participatory practices. This is done in order to understand how and why certain aspects of participation have become consolidated in journalism whereas others have not, and to contribute to the development of rewarding forms of journalistic participation. At the same time, the research develops practice theory as a theoretical framework for journalism studies.

Laura Ahva, laura.ahva@uta.fi

University of Tampere, School of Communication, Media and Theatre, Research Centre for Journalism, Media and Communication (COMET)

Project period: 1.9.2013 – 31.8.2016

Source of financing: Academy of Finland

- ***Towards Freedom of Speech***

Project Towards Freedom of Speech provides a media historical study of the development of the Finnish state of freedom of speech and censorship during 1917-2017. The outcome of the research project defines the impact of religious, juridical, political and self-regulation on freedom of speech and analyses the principles and cultural practices which have supported or restricted.

Kai Ekholm, kai.ekholm@helsinki.fi

University of Helsinki, The National Library of Finland

Source of financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***Anti-racism under Pressure. Social Movements, NGOs and their Mediated Claims-making in Finland (ARAFI)***

The project investigates anti-racist claims made by NGOs and other civil society actors and contemplates the significance of these claims on the public debate and political climate. The supposition is that NGOs/other groups do not get much visibility for their claims in traditional media. Simultaneously, social media campaigns can attract a great number of supporters in short time. This study asks why this is the case and strives to answer what is anti-racism in contemporary mediated societies. The study uses network theory and claims-making analysis on the empirical

material; ethnographic notes, interviews and media texts. The mapping phase targets allNGOs/ groups in Finland who declare their main activity to be counter-acting racism. The researcher then follows the media work and PR-activities of 8-10 groups attentively focusing on 2-3 groups closely through ethnographic means. Moreover, journalist interviews and detailed analysis of the claims as such will be included.

Camilla Haavisto, camilla.haavisto@helsinki.fi

Svenska social- och kommunal högskolan vid Helsingfors universitet

Project period: 1.9.2013 – 31.8.2016

Source of financing: Academy of Finland

- ***The Clash of Different Ethical Cultures in the New Media Environment***

The project examines the clash of different ethical cultures in the new media environment. First, the focus is on the challenges that the Internet culture poses for journalistic ethics. Secondly, the project discusses the growing significance of social media as a new platform of media criticism. The empirical data consists of case studies as well as survey and interview material. The project aims at improving journalistic practices.

Juha Herkman, juha.herkman@helsinki.fi

University of Helsinki, Department of Social Research, Media and Communication Studies

Source of financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***The People Are Missing. Documentary Fabulation and the Formation of North Eastern European Cinema 1990-2010***

The project explores documentary films produced in North Eastern Europe in 1990-2010 from the perspective of fabulation. Fabulation refers to creative storytelling that emerges in the dynamic interaction between the filmed subject, the filmmaker and the camera. The study pays particular attention to the self-presentations and speech acts that take place at the moment of filming. The study argues that documentary cinema actively participates in the production of the region's post-Soviet identity by way of fabulation.

Ilona Hongisto, ilona.hongisto@utu.fi

Project period: 1.9.2013 – 31.8.2016

Source of financing: Academy of Finland

- ***MediaClimate 2.0 – Climate Politics and Networked Journalism in the Post-Copenhagen Era***

MediaClimate 2.0 studies climate journalism in the global, networked and open media landscape. It analyses the flows and uses of knowledge, distribution and domestication of discussions of policy choices and the role of journalism in this process. Data focuses on the coverage of the IPCC AR5 -reports (2013-2014) and the mediation of the forthcoming UN COP-summits (Poland 2013 and France 2015) in over 20 countries. The research builds on earlier work started already in 2008.

Risto Kunelius, risto.kunelius@uta.fi

University of Tampere, School of Communication, Media and Theatre, Research Centre for Journalism, Media and Communication (COMET)

Source of financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***The Mediation of Expertise – the Functions of Expert Opinion in News Journalism***

The project analyses the uses of expert opinions in news journalism. The topic is analysed at a general level in the pieces of news published in Helsingin Sanomat, the National Broadcasting service (YLE) and the State News Agency (STT). In addition, journalists and experts will be interviewed. The project elucidates the functions of the use of experts in news journalism, but also produces ideas on improving the use of expert opinion. The results will be published in a book.

Ville Pernaa, vilper@utu.fi

The University of Turku, Centre for Parliamentary Studies

Source of financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***Democracy, Political Representativeness and Equality in New Net Publicities***

Twitter is becoming a new arena for political communication. The study analyses the tweets produced by members of the political elite as well as journalists. The aim of this research is to trace conceptions of political representativeness, democracy and equality constructed in this new kind of political publicity and journalism. The material consists of the chains of micro-blogs on the basis of which emerging political communities, the nature of communication and political agenda is monitored.

Iiris Ruoho, iiris.ruoho@uta.fi

University of Tampere, School of Communication, Media and Theatre, Research Centre for Journalism, Media and Communication (COMET)

Source of financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***Marknadsdriven yttrandefrihet – svenska medier mellan demokrati och marknad***

Kommersiella meddelandens rättsliga status som skyddsvärda yttranden är omdebatterad. Krav på ett utökat skydd för dessa har delvis tillgodosetts i flera rättsordningar runt om i världen. Begreppet marknadsdriven yttrandefrihet används för att fånga denna utveckling. Den centrala frågeställningen i projektet är om demokratin och det fria ordet gynnas av ett stärkt grundlagsskydd för kommersiella yttranden eller inte. Svaret är inte givet. Frågan har knappt berörts i svensk rättsvetenskap. I detta projekt undersöks de rättsliga förändringar som sker i Sverige, EU och USA samt konsekvenser av dessa förändringar tillsammans med mediernas ökade beroende av annonsintäkter. Den centrala frågeställningen besvaras genom två delprojekt: ett som analyserar hur de rättsliga förändringarna ser ut och hur de samverkar med mediebranschens villkor och ett som studerar relationen mellan medieinnehåll och finansiering och hur detta påverkar förtroendet för medier. Vilka konsekvenser får en marknadsdriven yttrandefrihet för demokratin?

Eva-Maria Svensson, Projektledare, eva-maria.svensson@law.gu.se

Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Juridiska institutionen

Maria Edström, Projektledare, maria.edstrom@jmg.gu.se

Göteborgs universitet, Institutionen för medier och kommunikation

Britt Börjesson

Göteborgs universitet, Institutionen för medier och kommunikation

Projektperiod: 01.01.2013 – 31.12.2015

Finansiering: Ragnar Söderbergs stiftelse (2 369 319 SEK)

<http://www.law.gu.se/forskning/forskningsprojekt/Marknadsdriven+yttrandefrihet/>

- ***Transparens och journalistisk trovärdighet***

I tre delprojekt undersöks hur mediekonsumenter reagerar på olika metoder på nyhetssajterna. Fokus kommer att ligga på det skrivna ordet. Den första studien rör den faktiska effekten olika tekniker har på trovärdigheten. Vad man tror sig ha för attityder och beteende och hur man faktiskt gör i praktiken kan skilja sig åt en hel del. Här kommer forskarna att använda olika konstruerade webbsidor som presenterar nyheter på olika sätt, till exempel med och utan rättelser samt med och utan kommentarsfält. I den andra studien ställer forskarna frågan: Vilka attityder har nyhetskonsumenterna till olika tekniker för insyn och medverkan? Här kommer forskarna gå ut med en rikstäckande enkät hem i brevlådan till ett representativt urval av Sveriges befolkning. Den tredje och sista studien är fokusgrupper för att ta reda på varför nyhetskonsumenter värderar olika transparenstekniker på det sätt de gör och hur starka attityderna är.

Michael Karlsson, Projektledare, michael.karlsson@kau.se
Karlstads universitet, Medie- och kommunikationsvetenskap

Christer Clerwall, Projektledare, christer.clerwall@kau.se
Karlstads universitet, Medie- och kommunikationsvetenskap

Lars Nord, Projektledare, lars.nord@miun.se
Mittuniversitet, DEMICOM

Projektperiod: 01.01.2013 – 31.12.2015

Finansiering: Vetenskapsrådet (4 530 000 SEK)

- ***Läsning, tradition och förhandling (LÄST). Läsaktiviteter i svenska klassrum 1967-1969***

Diskussioner om läsande i skolan tar ofta sin utgångspunkt i förändringar inom medielandskapet och huruvida digitala verktyg är lämpliga att använda i läsundervisningen. Det är i efterkrigstidens läskultur som vi idag ser att nya tekniker för produktion, distribution och konsumtion av skriven text inympas. Denna kultur ger förståelse för nya medier, och som vi kan tolka dem som hot eller löften för läsandets framtid som kulturellt, samhälleligt fenomen.

Syftet med LÄST är att undersöka hur läsning som aktivitet tog form och förhandlades i svenska mellanstadieklassrum i slutet av 1960-talet. Detta görs genom ljud- och videoinspelningar från 1967-1969. Dessa inspelningar gjordes inom ramen för ett pedagogiskt forskningsprojekt vid Göteborgs universitet, Didaktisk Processanalys. Genom digital tillgång till dessa inspelningar ges möjligheten att studera läsande i grundskolan både som historiskt fenomen, och som vardagsinteraktion. Utifrån DPA-projektets ljud- och bildinspelningar, kommer ett antal fall som illustrerar läsning som aktivitet att byggas upp.

Anna Lund, Projektledare, anna.lundh@hb.se
Högskolan Borås, Institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap

Mats Dolatkhan
Högskolan Borås, Institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap

Projektperiod: 01.01.2013 – 31.12.2015

Finansiering: Vetenskapsrådet (4 455 000 SEK)

Ny litteratur

från Nordicoms databas NCOM

Danmark	146
Finland	152
Norge	158
Sverige	166
Nordiska papers presenterade vid IAMCR 2013 konferens i Dublin	174
Nya skrifter från Nordicom	178

Litteratur från Nordicom's databas NCOM

Danmark

Dokumentalist: Mogens Vestergaard Kjeldsen

Mord til tiden

Forbrydelse, historie og mediekultur

Gunhild Agger, Aalborg, Aalborg Universitetsforlag, 2013. 287 s. ISBN 9788771120752.

Historiske mord fascinerer os. Fortiden fungerer som spejl, og mordene siger noget om vores moral og nationale identitet. Vi ser det, når besættelsestiden aktualiseres i Camilla Läckbergs Tyskerungen og Jo Nesbøs Rødhals. Eller når Jussi Adler-Olsen i sin nervepirrende thriller Journal 64 kobler fortid og nutid sammen ved at ind-
drage Sprogø-pigernes historie

fra 1950'erne. Vi ser det også, når Maria Helleberg tager guldalderen under kritisk behandling i Druknehuset, og når den svenske tv-føljeton Anno 1790 genopfører oplysningsprojektet. Der er altså fakta i fiktionen, men hvordan benyttes fiktion i fakta, når mordene direkte tager udgangspunkt i virkeligheden – som i fjernsynets historiske dokumentarudsendelser Danske mord og De 7 drab? Hvad sker der i det hele taget med historien, når den formidles i kriminalistiske genrer? Bogen viser, hvordan historiebrug bliver tilpasset de forskellige kriminalistiske genrers tonalitet, fortælle- og konfliktmønstre. Den inddrager eksempler på 'kulørt historie'. Men den analyserer også de nye alliancer og varianter, der opstår. Materialet er skandinavisk.

As a Matter of Size

The Importance of Critical Mass and the Consequences of Scarcity for Television Markets

Christian Edelvold Berg, Frederiksberg, Copenhagen Business School, 2013. 423 s. ISBN 9788792977205. Ph.d.-afhandling.

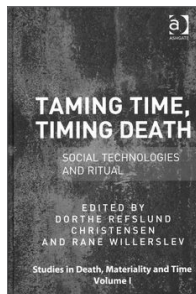
"As a matter of size" underbygger argumentet om, at tv-markeder har fælles karakteristika på tværs af små og store markeder, men samtidig, at konsekvenserne af disse karakteristika netop er forskellige som følge af henholdsvis økonomisk- og befolkningsmæssig størrelse. Den indflydelse variabelen størrelse har, er en konsekvens af

de økonomiske knaphedsbetingelser og dermed af markedets relative kritiske masse. Dermed er det et udtryk for tv-markedets manglende mulighed for at fungere på normale markedsmæssige vilkår for bestemte typer af samfundsmæssigt meriteret indhold. Dette er et resultat af tv-markedets markedsfejl og dets deraf afledte ufuldkomne konkurrence. Markedsintervention og offentlig subsidiering har derfor en væsentlig betydning, når det kommer til produktion af meriteret indhold. Politiske indgreb kan til en vis grad modvirke effekterne af de fælles markedskaraktistika, herunder knaphedsbetingelserne, ved at ændre markedsvilkårene gennem politisk regulering eller subsidiering.

Taming Time, Timing Death

Social Technologies and Ritual

Dorthe Refslund Christensen & Rane Willerslev (eds.) Surrey, UK, Ashgate, 2013. 288 s. ISBN 9781409450689.

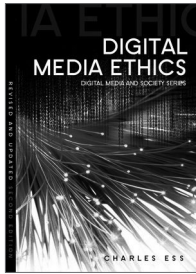
Departing from a persisting current in Western thought, which conceives of time in the abstract, and often reflects upon death as occupying a space at life's margins, this book begins from position that it is in fact through the material and perishable world that we experience time. As such, it is with death and our encounters with it, that form the basis of human

conceptions of time. Presenting rich, interdisciplinary empirical studies of death rituals and practices across the globe, from the US and Europe, Asia, The Middle East, Australasia and Africa, Taming Time, Timing Death explores the manner in which social technologies and rituals have been and are implemented to avoid, delay or embrace death, or communicate with the dead, thus informing and manifesting humans' understanding of time. It will therefore be of interest to scholars and students of anthropology, philosophy, sociology and social theory, human geography and religion.

Digital Media Ethics

2. udgave

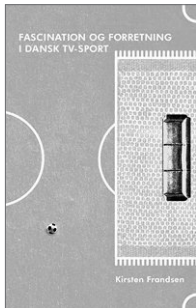
Charles Ess, Polity Press, 2013. 280 s. ISBN 9780745656052, ISBN (elektronisk) 9780745656069.

The original edition of this accessible and interdisciplinary textbook was one of the first to consider the ethical issues of digital media from a global perspective, introducing ethical theories from multiple cultures. This second edition has been thoroughly updated to cover current research and scholarship, and recent developments and technological changes. It also benefits from extensively updated case-studies and pedagogical material, including examples of "watershed" events such as privacy policy developments on Facebook and Google+ in relation to ongoing changes in privacy law in the US, the EU, and Asia. New for the second edition is a section on "citizen journalism" and its implications for traditional journalistic ethics. With a significantly updated section on the "ethical toolkit," this book also introduces students to prevailing ethical theories and illustrates how they are applied to central issues such as privacy, copyright, pornography and violence, and the ethics of cross-cultural communication online.

Fascination og forretning i dansk tv-sport

Kirsten Frandsen, Aarhus, Aarhus Universitetsforlag, 2013. 176 s. ISBN 978 87 7934 566 9.

Sport er benhård træning, ekstreme fysiske præstationer og millionkontrakter. Sport er eliteidræt, storskærme og miniputterne på skolens mudrede fodboldbane. Sport er også – og i høj grad – afslapning, spænding og socialt fællesskab foran fjernsynet hjemme i stuen. Sport er derfor 'big business' af afgørende betydning for danske tv-stationer, der kæmper om de vigtigste sportsgrene og de store internationale sportsbegivenheder. Fascination og forretning i dansk tv-sport sætter fokus på forholdet mellem sport, tv og sportspublikum i Danmark og trækker en linje fra tv-sportens tidlige barndom over Gunnar 'Nu' Hansen og frem til i dag, hvor komplekse og tætte former for samarbejder mellem tv-stationer, virksomheder og sportsorganisationer udøver en voksende kontrol over de sportsbegivenheder, der vises på fjernsynet. Bogen belyser, hvordan tv og sport er blevet mere og mere afhængige af hinanden i en politisk kamp om folkekultur, fascination, teknologi og penge.

Fiktionalitet

Louise Brix Jacobsen, Henrik Skov Nielsen, Rikke Andersen Kraglund, Carsten Stage, Stefan Kjerkegaard & Camilla Møhring Reestorff, Frederiksberg, Samfundslitteratur, 2013. 168 s. ISBN 8759316365.

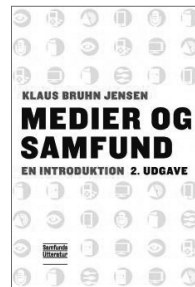

Denne bog introducerer begrebet fiktionalitet og viser, hvordan fx politiske taler, dokumentarfilm og facebook-opdateringer kan benytte sig af fiktioniserede former for kommunikation. Fiktionalitet anvendes således både i og uden for traditionelle fiktioner som et middel til at opnå bestemte mål i virkeligheden. Fiktionalitet bør derfor ikke kun forbindes med romaner, noveller eller spillefilm, men også med andre former for tekster og fortællinger. Gennem en række analyser vises det i bogen, hvordan afsendere kan bruge fiktionalitet strategisk til fx selvfremsstilling, politisk spin, samfundskritik og som redskab til udvikling af den kunst og kulturscene, der i tiltagende grad er medialisert. Bogen henvender sig til studerende ved lange og mellemlange uddannelser, hvor der undervises i dansk, litteratur eller kultur og medier, og vil være interessant for gymnasie- og seminarielærere i forbindelse med tværfaglige samarbejder.

Medier og samfund

- en introduktion. 2. udgave.

Klaus Bruhn Jensen, Frederiksberg, Samfundslitteratur, 2013. 255 s. ISBN 9788759317266.

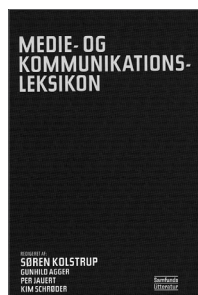

Medier fra tv, radio og aviser til internet og mobiltelefoner er en uadskillelig del af politik og økonomi, kultur og hverdag. Denne bog giver en indføring i det gensidige afhængighedsforhold mellem dagens samfund og dagens medier. 2. udgaven af Medier og samfund er opdateret og udvidet med: – Den nyeste danske og internationale forskning om internet og mobile medier. – Flere eksempler om digitale medier og deres betydning i samfundet. – Uddybende analyser af forholdet mellem "nye" og "gamle" medier. – To helt nye kapitler om: Metoder til undersøgelser af medier og kommunikation, bl.a. ud fra big data; de store datamængder, som brugen af sociale og andre digitale medier skaber. Mediernes tekster; de tegn, meddelelser og genrer, der er de konkrete bærere af kommunikationen i samfundet, og som i stigende grad bevæger sig på tværs af medier og sociale kontekster. Bogen henvender sig især til studerende på grundkurser om medier ved universiteter, seminarier og højskoler. Samtidig tilbyder den en opdateret fremstilling om mediernes tilstand til alle, der arbejder med medier og bruger dem til hverdag.

Medie- og kommunikationsleksikon

3. udgave

Søren Kolstrup, Gunhild Agger, Per Jauert & Kim Christian Schrøder (eds.) Frederiksberg, Samfundslitteratur, 2013. 650 s. ISBN 9788759315231.

Medie- og kommunikationsleksikon er på få år blevet et udbredt værktøj med mange artikler om centrale begreber, teorier, metoder, fænomener af forskere inden for medietori, mediehistorie, organisationsskommunikation, kommunikationsteori, fortælle teori, journalistik, diskurstheori, digitale medier, mediesociologi, receptionsanalyse, visuel teori, ling-

vistik, radio, tv og film. Værket giver læseren et overblik over det hastigt voksende område, det giver korte og præcise forklaringer på de enkelte emner, og det præsenterer den nyeste viden og rummer mange henvisninger til, hvor man kan læse mere.

Når piger og drenge bruger medier og mad

En metodeeksperimenterende mediebrugsanalyse i 4. og 9. klasse

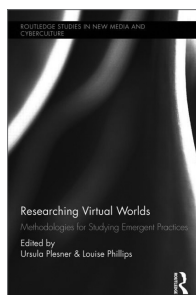
Stinne Gunder Strøm Olsen, Aarhus, Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation, 2013. 223 s. Ph.d.-afhandling.

Denne afhandling forsøger at svare på, hvilken rolle medier spiller i børn og unges holdninger og handlinger i forhold til mad. Ambitionen er at tegne et bredt billede af relationen mellem de tre genstandsfelter; medier, mad og børn/unge. Afhandlingen tager afsæt i en eksperimenterende empirisk undersøgelse af 61 børn og unge i 4. og 9. klasse på forskellige skoler i Midtjylland. Undersøgelsen bygger på individuelle interviews og fokusgrupper, der inkorporerer kreative og praktiske elementer. Den empiriske undersøgelse peger på, at vi ikke kan sige noget samlet om børn og unge som mediebrugere og madforbrugere. Børn og unge er ligeså forskellige som voksne, og derfor må vi have flere parametre i spil, hvis vi skal forsøge at svare på sammenhænge som disse: Køn viser sig at være det helt afgørende parameter, når det handler om både mediebrug og madpræferencer. I forhold til mediebrug er der kun få fællesnævnerne i drenge og pigers brug af digitale medier såvel som TV og trykte medier. Udover køn viser alder og etnicitet sig at have afgørende indflydelse på mediebrug og madpræferencer.

Researching Virtual Worlds

Methodologies for Studying Emergent Practices

Ursula Plesner & Louise Jane Phillips, New York, Routledge, 2013. 186 s. ISBN 9780415624442, ISBN (elektronisk) 9780203104644.

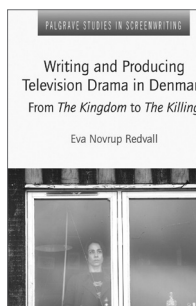
This volume presents a wide range of methodological strategies that are designed to take into account the complex, emergent, and continually shifting character of virtual worlds. It interrogates how virtual worlds emerge as objects of study through the development and application of various methodological strategies. Virtual worlds are not consid-

ered objects that exist as entities with fixed attributes independent of our continuous engagement with them and interpretation of them. Instead, they are conceived of as complex ensembles of technology, humans, symbols, discourses, and economic structures, ensembles that emerge in ongoing practices and specific situations. A broad spectrum of perspectives and methodologies is presented: Actor-Network-Theory and post-Actor-Network-Theory, performativity theory, ethnography, discourse analysis, Sense-Making Methodology, visual ethnography, multi-sited ethnography, and Social Network Analysis.

Writing and Producing Television Drama in Denmark

From The Kingdom to The Killing

Eva Novrup Redvall, Palgrave Macmillan, 2013. 256 s. ISBN 978-1137288400.

Med fire Emmy-nomineringer og ros til Forbrydelsen og Borgen har tv-drama produceret af Danmarks Radio nydt stor succes i de seneste år. I det første studie i bog-længde giver Eva Novrup Redvall indsigt i produktionskulturen bag dansk tv-dramas globale succes med særligt fokus på manuskriptforfatterens rolle. Hendes forskning bidrager også til studiet af manuskriptskrivning i form

af et Screen Idea System, der gør det muligt at undersøge det komplekse kreative samarbejde i tv-produktion.

Gennem detaljerede casestudier af produktionsstrukturen samt af virket i "writer's rooms" og "production hotels", leverer Novrup Redvall et omfattende studie af hvad, der i øjeblikket anses for en best practice-ramme. Hun argumenterer for, at DR nok var inspireret af arbejdsmetoderne i den amerikanske industri, men samtidig blev disse metoder solidt funderet i en public service-tankegang og man insisterede på, at serierne skulle drives af hovedforfatterens "store vision". Bogen er skrevet for dem, der er interesseret i de interne arbejdsmetoder i dansk tv-drama, men også for studerende i manuskriptskrivning, film og tv.

Digital Poesi

Æstetisk analyse og det mediales rolle i kunstværkers kommunikation

Mette-Marie Zacher Sørensen, Aarhus, Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation, 2013. 291 s. Ph.d.-afhandling.

Afhandlingen undersøger en helt ny global litteraturgenre, hvor digtere og programmører udnytter digitale muligheder for sammenblandinger af ord, billeder og lyd. Det giver nye poetiske muligheder, når ordene er løsrivet fra den statiske papirside og i stedet kan danse på en skærm. Genren kan også ses som en avantgardistisk afprøvning af, hvilke muligheder der kan udnyttes på sigt, når e-bøger vinder større udbredelse. E-litteratur behøver langt fra at være "kopier" af papirbøger, for der er andre muligheder med det digitale format. De værker jeg har analyseret er samtidig en kritik af potentielle problemer i vores digitale internetmiljøer. Hvad betyder programmeringskoden, og hvad er det for nogle hemmelige programmeringer, der styrer vores færden, når vi fx er på Facebook eller googler? De digitale digte er også med til, kritisk at spørge til hvad vi stiller op med arkivering og udvælgelse af den kommende kulturarv, når digitale værker ikke er stabile objekter ligesom bogen og billedkunslærredet, men flimrende lys på en skærm og derfor afhængige af det konkrete fremvisningsudstyr, der bruges lige nu og som måske ikke vil virke i fremtiden. I afhandlingen udvikles nye metoder til analyse af kunst, litteratur og nye medier. Vi kan ikke mere opfatte skrift som en mindsteenhed, der "bare findes". For skrift er betinget af det medie, den optræder i, og digital skrift er noget andet end bogens skrift. Samtidig må vi vænne os til, at det sommetider er en programmering frem for et andet menneske, vi kommunikerer med i vores færden på internettet.

Det eksperimenterende fællesskab

Medieleg i en pædagogisk kontekst

Klaus Thestrup, Aarhus, VIA Systime, 2013. 349 s. ISBN 8792711510.

Denne bog fremskriver en pædagogisk strategi for, hvordan pædagoger kan bruge digitale medier sammen med børn i dagtilbud. Den indeholder eksempler på lege og situationer, der er hentet ud af de 3 praktiske delprojekter, der er Thestrups Ph.d.-afhandlings omdrejningspunkt. Fælles for alle delprojekter er pædagoger og børns fælles leg og eksperimenter med kameraer, redigeringssoftware, teknologisk skrot og blue-screen teknologi. Den er et svar på, at den pædagogiske profession befinder sig i et samfund, hvor de digitale medier betyder mere og mere, men hvor en del pædagoger endnu ikke er sikre på, hvordan denne udfordring skal tages op. Samtidig er det netop den pædagogiske profession, som har meget at byde på i det globaliserede medie- og videnssamfund. I afhandlingen diskuteres og formuleres det eksperimenterende fællesskab som en væsentlig måde at gribe udfordringerne på og medieleg som en måde at lege og eksperimentere med både teknologier og fortællinger på. Begge dele fungerer enkelt ind i et dagtilbuds rytme og hverdagsliv. Den pædagogiske metode kan også bruges i forhold til tablets og til at dagtilbud kommunikerer med verden udenom igennem sociale medier, som giver mening for både børn og pædagoger.

New Struggles, Old Ideals

The everyday struggle towards being a 'Good Journalist' inside public service TV newsrooms in the UK and Denmark

Line Hassall Thomsen, Aarhus, Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation, 2013. Ph.d.-afhandling.

Hvordan bliver nyheder skabt? Hvilke værdier betyder noget for tv-nyhedsjournalister i dag? Og hvordan definerer de en god nyhedshistorie? Dette er blot nogle af de spørgsmål, der bliver belyst og diskuteret i afhandlingen, der bygger på 18 måneders observationsstudier på tv-stationer DR, TV2, BBC og ITV. Denne adgang til redaktioner, redaktionsmøder og journalisters daglige arbejdsgang giver et nyt indblik i journalistisk praksis i dag. Afhandlingen udfolder et spændingsfelt mellem journalisternes professionsidealer og de produktionsvilkår, de er underlagt. Denne forskel mellem ideal og realitet udforskes og analyseres som en konstant spænding mellem nye udfordringer og gamle, journalistiske idealer.

Mediating Transitions

Local Radio and the Negotiations of Citizenship in Rural Nepal

Jacob Thorsen, Aarhus, Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation, 2013. 275 s. Ph.d.-afhandling.

Afhandlingen undersøger, hvordan forestillinger om medborgerskab forhandles ved hjælp af lokalradio i landområder i Nepal. Med fokus på fattige og marginaliserede befolkningsgrupper undersøges, hvordan disse befolkningsgrupper engagerer sig med lokalradio for at forhandle og formulere hverdagspraksisser for medborgerskab. Med afsæt i data indsamlet over en toårig periode viser denne afhandling de komplekse overgange, der finder sted i Nepal. Især viser undersøgelsen, hvordan fattige og marginaliserede befolkningsgrupper i landområder i Nepal oplever samtidige forskellige overgange (fra krig til fred, autokrati til demokrati og fra undersåt til medborger), og afhandlingen præsenterer i detaljer, hvordan og i hvilket omfang lokalradio er relevant for fattige og marginaliserede befolkningsgruppers forhandling, formulering og skabelse af nye erfaringer og ønsker i forbindelse med disse befolkningsgruppers forskellige opfattelser af medborgerskab. Samlet set giver afhandlingen et empirisk grundlag for kritik af den fremherskende 'medieoptimisme', der har tendens til at dominere diskurser om forholdet mellem medier og sociale forandringsprocesser i et post-konflikt samfund.

Facebook

Fra socialt netværk til metamedie

Jesper Tække & Jakob Linde Jensen (eds.), Frederiksberg, Samfundslitteratur, 2013. 250 s. ISBN 9788759317679.

Sociale medier, ikke mindst Facebook, spiller en stigende rolle i hverdagslivet, på den politiske dagsorden og i virksomheder og organisationer. Fra at være et amerikansk netværk for college-studerende er Facebook blevet et globalt socialt og kulturelt fænomen. Danmark er et af de lande, hvor Facebook har den største udbredelse og brug;

således har mere end halvdelen af den danske befolkning en profil på Facebook. Denne antologi, den første dansksprogede specifikt om Facebook, samler en række danske forskere og andre med indsigt i sociale medier, som hver især har ydet væsentlige bidrag til den videnskabelige forståelse af sociale medier generelt og Facebook specifikt. Bogen omhandler blandt andet Facebooks historie og aktuelle anvendelse i Danmark, Facebooks sociale konsekvenser samt dets rolle i den politiske offentlighed, i journalistikken og for virksomheder.

Wallanderland

Medieturisme og skandinavisk tv-krimi

Anne Marit Waade, Aalborg, Aalborg Universitetsforlag, 2013. 227 s. ISBN 978-87-7112-077-6.

Skandinavisk krimi er kendt for sin lokale kolorit. Det nordiske landskab, klima, skumringslys, provinsmiljøer og faktiske steder bruges som fængslende billedstof i krimiserier som *Millennium*, *Wallander* og *Forbrydelsen*. Denne lokale kolorit er også én af forklaringerne på serierne internationale gennemslag. Succesen ledsages

af en voksende interesse for filmturisme, der hænger sammen med valget af locations. Film- og medieturisme er et strategisk samarbejde mellem mediebranche og turismeindustri, f.eks. Lord of the Rings-turisme på New Zealand, Da Vinci-turisme i Skotland og Visit Britains engagement i Harry Potter og Sherlock Holmes. Herhjemme er medieturisme samtidigt et middel til regional udvikling, f.eks. Dicte-turisme i Aarhus og julekalenderturisme i Hjørring.

Bogen indeholder en analyse af locations i henholdsvis den britiske og den svenske Wallander-serie og belyser sammenhængen mellem tv-produktion, medieturisme og regional udvikling. I bogen præsenteres en række eksempler på, hvordan landskaber, lys og provinsmiljø spiller en afgørende rolle i tv-serierne og markedsføringen af dem. Analyserne bygger på en empirisk undersøgelse af produktionskultur, lokale ildsjæle og filmturistarbejdere i Ystad.

Annan ny litteratur

Ph.d.-afhandlinger

Ebsen, T. (2013). *Material Screen: Intersections of media, art and architecture*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation.

Kammer, A. S. (2013). *News on the Web: Instantaneity, multimodality, interactivity, and hypertextuality on Danish news websites*. Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet.

Korsgaard, M. B. (2013). *Music Video Today: Audio-visual Remediation in Postmillennial Music Video*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation.

Artikler

Bødker, M., & Browning, D. (2013). Inspiring Design: Social Media from the Beach. I Munar, A. M., Gyimóthy, S., & Cai, L. (red.), *Tourism Social Media*. Kapitel 7. (s. 107-131). Bingley: Emerald Group Publishing Limited.

Brügger, N. (2013). Historical Network Analysis of the Web. *Social Science Computer Review*, 31(3), 306-321

Bruun, H. (2013). Political Satire in Danish Television: Reinventing a Tradition. I Baym, G., & Jones, J. P. (red.), *News Parody and Political Satire Across the Globe*. (1 udg.) Kapitel 13. (s. 157-169). New York: Routledge/Taylor and Francis Group.

Dalsgaard, C., Pedersen, N. F., & Aaen, J. H. (2013). Læring på tværs af kontekster: læringspotentialer i mobilt medieret information og kommunikation. *Læring og Medier (LOM)*, 6(10), 1-20.

Ess, C. (2013). Global Media Ethics?: Issues, Requirements, Challenges, Resolutions. I Ward, S. (red.), *Global Media Ethic*. Kapitel 13. (s. 253-272). Wiley-Blackwell.

Have, I., & Pedersen, B. S. (2013). Sonic mediatization of the book: affordances of the audiobook. *MedieKultur*, 29(54), 123-140.

Helles, R. (2013). The big head and the long tail: An illustration of explanatory strategies for big data Internet studies. *First Monday*, 18(10).

Holm, A. B., Günzel, F., & Ulhøi, J. P. (2013). Openness in innovation and business models: lessons from the newspaper industry. *International Journal of Technology Management*, 61(3/4), 324-348

Jensen, K. (2013). How to do things with data: Meta-data, meta-media, and meta-communication. *First Monday*, 18(10).

Klitgaard, M. B., & Elmelund-Præstekær, C. (2013). Partisan Effects on Welfare State Retrenchment: Empirical Evidence from a Measurement of Government Intentions. *Social Policy and Administration*, 47(1), 50-71.

Lund, A. B., & Blach-Ørsten, M. (2013). Media and Politics. I Brincker, B. (red.), *Introduction to Political Sociology*. Kapitel 8. (s. 153-170). København: Hans Reitzel.

Olsson, T., Viscovi, D., Tomanic Trivundza, I. (red.), Carpentier, N. (red.), Nieminen, H. (red.), Pruulmann-Vengerfeldt, P. (red.), Kilborn, R. (red.), & Sundin, E. (red.) (2013). Impediments to Participation: UGC and Professional Culture. I *Past, Future and Change: Contemporary Analysis of Evolving Media Scapes*. (s. 283-295).

Plesner, U. (2013). Virtual Worlds as Emerging Cyberhybrids: Accounting for the Travel Between Research Sites with Actor-Network-Theory. I Plesner, U., & Phillips, L. (red.), *Researching Virtual Worlds*. Kapitel 2. (s. 16-33). New York: Routledge.

Stage, C. (2013). The Online Crowd: A Contradiction in Terms?. *Distinktion*, 14(2), 211-226.

Tunby Gulbrandsen, I., & Nørholm Just, S. (2013). Collaboratively Constructed Contradictory Accounts: Online Organizational Narratives. *Media, Culture and Society*, 35(5), 565-585.

Uldam, J. (2013). Activism and the Online Mediation Opportunity Structure: Attempts to Impact Global Climate Change Policies?. *Journal of Internet policy*, 5(1), 56-75.

Uldam, J., & Askanius, T. (2013). Calling for Confrontational Action in Online Social Media: Video Activism as Auto-communication. I Cammaerts, B., Mattoni, A., & McCurdy, P. (red.), *Mediation and Protest Movements*. Kapitel 8. (s. 159-178). Bristol: Intellect Ltd.

Ulhøi, J. P., & da Mota Pedrosa, A. (red.) (2013). Editorial: Special issue. *International Journal of Technology Management*, 61(3/4), 199-204.

Finland

Dokumentalist: Eija Poteri

Kylmän sodan pelkoja ja fantasioita. Muukalaisten invaasio 1950-luvun yhdysvaltalaisessa tieteeiselokuvassa

[Cold War anxieties and fantasies. Alien invasion in American science fiction films of the 1950s]

Kimmo Ahonen, Turku: Turun yliopisto, 2013. 470 p. ISBN 978-951-29-5354-7. Doctoral dissertation.

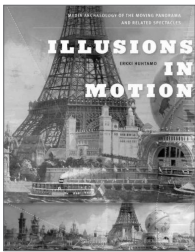
This study is positioned in the field of cultural history of the Cold War and it is based on primary research on American science fiction films about alien invasion. American historiography has represented the 1950s as an era of many controversies. The economic boom, suburban consumer culture and the emergent youth culture were overshadowed by McCarthyism, the

Korean War and racial inequality. In this period, science fiction film was established as a distinct genre in Hollywood. This development was rooted in various phenomena, including the growing popularity of science fiction novels, public debates on flying saucers, fear of nuclear war, as well as the general increase in interest towards scientific and technological advances.

Illusions in Motion

Media Archeology of the Moving Panorama and Related Spectacles

Erkki Huhtamo, Cambridge (Mass.): MIT Press, 2013. 438 p., ISBN 978-0-262-01851-7.

The moving panorama was a long painting that unscrolled behind a “window” by means of a mechanical cranking system, accompanied by a lecture, music, and sometimes sound and light effects. Showmen exhibited such panoramas in venues that ranged from opera houses to church halls, creating a market for mediated realities

in both city and country.

Contents: The Formation of a Panoramaniac -Introduction: Moving Panorama -a Missing Medium -The Incubation Era: Antecedents and Anticipations -Large as Life, and Moving: The Peristrepic Panorama -Rolling Across the Stage: The Moving Panorama and the Theatre -Transformed By The Light: The Diorama and

the “dioramas” -The Panoramania, or The Mid-Century Moving Panorama Craze -Panoramania in Practice: Albert Smith and his Moving Panoramas -The Moving Panorama Performance: an Excavation -Intermedial Tug of War, or Panoramas and Magic Lanterns -Sensory Bombardment: a Medium’s Final Fanfares -The Discursive Transfiguration of the Moving Panorama -Conclusion: From Panoramas to Media Culture.

Biografiliiketoiminnan valtakausi: toimijuus ja kilpailu suomalaisella elokuva-alalla 1900-1920 -luvuilla

[The reign of the biografi business. Operators and competition in Finnish cinema from the 1900s to the 1920s]

Outi Hupaniittu, Turku: Turun yliopisto, 2013. 525 p. ISBN 978-951-29-5476-6. Doctoral dissertation.

The Finnish word *elokuva* was created in 1927 to replace the terms *filmi* (film), *biografi* (movie theater) and *kinematografi* (cinematography). The emergence of the word *elokuva* and the disappearance of earlier terms changed the way the field of cinema was perceived. Instead of several terms with different implications, a single word covered them all. This research looks behind the perceptions born in the 1920s.

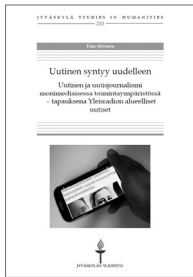
It centers in on the reign of the biografi business, the business model based upon the import, distribution, and exhibition of films, from the beginning of the 1900s to the latter half of the 1920s. The author starts with the itinerant showmen and end in the spring of 1926, when the leading companies’ extensive mergers and acquisitions reorganized the field of cinema.

Instead of using the term *elokuva*, the author uses the old terms *filmi*, *biografi* and *kinematografi*, as they more accurately convey the meanings of the time. Biografis take center stage because managing movie theaters was the foundation of the business. The main research question is, how did operators constitute the Finnish film industry during the reign of the biografi business from the 1900s though to the 1920s. The author emphasizes the most prominent operators, whose business spanned further than a single theatre. She also analyses the government’s relationship with cinema, through legislation and taxation. Operators also actively worked to influence the government’s plans and forms of action.

Uutinen syntyy uudelleen: uutinen ja uutisjournalismi monimediassa toimintaympäristössä. Tapauksena Yleisradion alueelliset uutiset

[The rebirth of news. News and newsjournalism in media manifold environment. A case study of Finnish broadcasting company's regional news]

Timo Hytönen, Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2013, 252 p., (Jyväskylä studies in humanities, 210). ISBN 978-951-39-5391-1. Doctoral dissertation.

The present study investigates the changes in professional journalism in contemporary, media manifold era. The technological and economical foundation of news business is rapidly changing, but the most important changes are also cultural. The very concept of news, the terms of quality and how it is defined is being renegotiated.

Also the borders of journalistic profession – who is journalist – are challenged, not only by new ways of producing the content, but also in that sense how the news media is redefining its audience. The audience is more and more conceived as a partner in producing the not only content, but also the view point of news. This has brought into discussion severe and new kind of contradictions, mainly because the modern professional journalism has been very strict in protecting its autonomy – the thing, that we are used to call, with high minded way, as journalistic freedom.

Kriisi journalismissa. Kansakunnan katastrofit ja muuttuva professio

[Crisis in journalism. National disasters and the changing profession]

Kari Koljonen, Tampere: Tampereen yliopisto, 2013, 290 p. ISBN 978-951-44-9186-3. Doctoral dissertation.

In the study, the changes and continuities of journalism are examined at two different levels. The objects of examination in the first three sub-studies are journalism, journalists and media publicity as a general phenomenon in Finnish society. In these sub-studies, the analysis concentrates on what different kinds of allegations there are about journalism being in crisis, how Finnish journalists' ethos has been shifting from high modern to liquid modern, and how the most fundamental structures of the journalistic profession have evolved from a newly-independent occupation to the current post-professional state.

In the next three sub-studies, the topics of focus are newspaper and magazine stories about different kinds of disasters and journalists' reflections on reporting these particular cases. These sub-studies investigate how facts and emotions have been balanced in disaster reporting at different times, how the victims of disasters have been presented in the media from the 1920s to the 2010s, and what kind of similarities and differences there were in

Finnish journalists' self-reflection after the two school shooting incidents. The aim is to construct a dialogue between the general and particular perspectives. The changes and continuities of disaster reporting are explained with the general developments in journalism, and the accuracy of the general developments is tested in a particular context – that is, in disaster reporting.

Media and Digital Literacies in Secondary School

Reijo Kupiainen, New York: Peter Lang, 2013, 160 p., (New literacies and digital epistemologies, 59). ISBN 978-1-4331-1841-8, ISBN 978-1-4331-1840-1.

The book examines young people's media practices and media literacies in school spaces where these practices mix in the school environment and learning in different ways. Young people bring their own media and literacy practices to the school as an important part of an identity, taste, and social life. These practices are changing school's media

ecology, making school's physical boundaries more permeable, creating new, unofficial spaces in them, and transgressing the boundaries of private and public. The book highlights youth's media production practices, from photography and video making to fan fiction writing and online role-playing, which have different relations to the school, and shows how these practices make a dialog between informal and formal learning and that teachers have an important part in collaborative relationships with pupils when teachers encourage and motivate pupils and help them to understand media phenomena.

"En mä oo mies enkä nainen. Mä oon toimittaja". Sukupuoli ja suomalainen toimittajakunta 1960- ja 1970-luvulla

[“I am not a man nor a woman. I am a reporter”. Gender and the profession of reporters in the 1960s and 1970s Finland]

Heidi Kurvinen, Oulu: Oulun yliopisto, Humanistinen tiedekunta, 2013, 492 p. ISBN 978-952-62-0169-6. Doctoral dissertation.

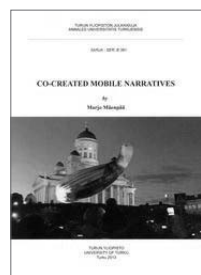
The research observes the profession of reporters in the decades when the field underwent several different changes. The development of editorial hierarchy and the transition to a five day working week increased the need for reporters. At the same time, the strengthening of trade union politics changed the field towards a more professional

direction. In terms of gender, the profession became more balanced when the number of female reporters increased. Female reporters entered the field when the demand for new reporters became higher.

However, the change was also connected to the overall development in the Finnish society. It was first and foremost women's opportunities for work that were negotiated in the role debate that was going on during the 1960s. When the debate turned into an official policy that was maintained through legislation, attention was paid to the gendered structures of working life. During the 1970s, women became a part of career world for good. Finnish working life remained segregated but the profession of reporters was one of the fields where both genders had the same duties. However, the profession was not equal in terms of gender. Female reporters were paid less than their male colleagues and they did not have the same opportunities for promotions. What is more, male reporters worked more often as special reporters whereas females remained as all round reporters. In addition, the vocational culture was still based upon masculine values. Within oral history, the gendered structures of the profession were overshadowed by the rhetorics of sameness. In other words, the profession was seen as equal in terms of gender. The explanation can be found in the Finnish gender culture that maintains the idea of gender neutrality of working life.

Co-created Mobile Narratives

Marjo Mäenpää, Turku: University of Turku, 2013. 203 p. ISBN 978-951-29-5356-1. Doctoral dissertation.

The study seeks answers to the questions of how people tell "mobile" stories using their phones and how a community creates narrative through mobile phones, using video. Questions are based on claims that people today are telling stories through social media and, also, visually – through images and videos.

One of the main hypotheses is that mobile and collective story production is a creative process where the end result is unpredictable. In this study the author investigates how the narrative is structured, what the co-creation process is and do the co-created videos fulfill the design principles of narratives. How do we define the "author" and narrator in co-created narratives?

Aivokuvia. Elokuva, Teoria, Deleuze

[Images of the brain: Film, theory, Deleuze]

Jukka Sihvonen, Turku: Eetos, 2013, 266 p., ISBN 978-952-67966-2-8.

The book ties together the films of Andrei Tarkovski, Kathryn Bigelow and David Cronenberg with the philosophical engines of Deleuze and other theoretical figures. The author criticizes psychoanalytical film theory where film is seen as representation. He prefers to see

film as "machine" which makes the world new: it can be experienced and expressed in a new way.

Prima vara! Språk- och stilhistoriska studier i finlandssvenska och svenska varuhusannonser under 1900-talet

Marika Tandefelt, Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland, 2013, 221 s., (Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland, 779). (Studier i nordisk filologi, 85). ISBN 978-951-583-266-5.

Vad säger språket i tidningsannonser om språkbruket och språkets utveckling? Författaren analyserar svensk språkutveckling under 1900-talet genom att studera tidningsannonser som varuhuset Stockmann i Helsingfors och Nordiska Kompaniet i Stockholm har publicerat. Hur förändras språket i tidningsannonserna i jämförelse med den allmänna språkutvecklingen?

Förändras språket i olika takt i Sverige och Finland?

The Bilingual Screen

Ethnolinguistic Identity and Television Viewing among Three Language Minorities

Laszlo Vincze, Helsingfors: Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet, 2013. ISBN 978-952-10-5238-5. Doctoral dissertation.

The purpose of the present study was to examine the relationship between ethnolinguistic identity and television viewing among minority language speakers.

Inspired by the model proposed by Abrams, Eveland and Giles (2003), and Reid, Giles and Abrams (2004), the study integrated ethnolinguistic identity theory (Giles and Johnson, 1981, 1987), uses and gratifications approach (Katz, Blumler and Gurevitch, 1974; Katz, Gurevitch and Haas, 1973) and cultivation theory (Gerbner and Gross, 1976). More precisely, a novel model was proposed, that consisted of two parts reflecting the idea of ethnolinguistic identity gratifications and ethnolinguistic cultivation. From the point of view of ethnolinguistic identity gratifications, it was examined how ethnolinguistic identity influences media needs and media use; whereas, from the perspective of ethnolinguistic cultivation, the research inspected the relationship between television viewing, the perception about ethnolinguistic social context (like perceived vitality, permeability and status stability) and ethnolinguistic identity management strategies (mobility, creativity and competition).

The hypotheses were tested empirically among young media users in the German minority in South-Tyrol, Italy; the Hungarian minority in Transylvania, Romania ; and the Swedish minority in Southern Finland. The data was analysed with variance analyses, correlational analyses, OLS-regressions and multiple mediations.

Annan ny litteratur

Kangaspunta, Seppo. Sekäkäyttöä ja salarakkautta: digi-tv ja monimediaisuuden murros Suomessa. [Digital television and the change to intermedial media use in Finland]. Tampere, Tampere University Press, 2013, 164 p., ISBN 978-951-44-9195-5.

Kivimäki, Sanna (ed.). Media and communication research in Finnish universities: evaluation report. Helsinki, Academy of Finland, 2013, 98 p., (Publications of the Academy of Finland, 1/13). ISBN 978-951-715-846-6.

Lehtonen, Pauliina. Itsensä markkinoijat: nuorten journalistien urapolut ja yksilöllistytvä työelämä. [Young journalists' careers and how to market yourself in more individualized working life.] Tampere, Tampere University Press, 2013, 114 p. ISBN 978-951-44-9075-0.

Suoninen, Annikka. Lasten mediabarometri 2012: 10-12-vuotiaiden tyttöjen ja poikien median käyttö. [Children's media barometer 2012 in Finland: media use of girls and boys in the age of 10-12 years.] Helsinki, Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, 2013, 214 p.. (Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisuja, 62). ISBN 978-952-5994-32-2.

Artiklar

Ahva, L. (2013). Public journalism and professional reflexivity. *Journalism: Theory, Practice & Criticism*, 14(6), 790-806.

Aitamurto, T. (2013). Balancing between open and closed: Co-creation in magazine journalism. *Digital Journalism*, 1(2), 229-251

Ala-Fossi, M. (2013). A evolução do rádio e o impacto na/da audiência. *Significação – Revista de Cultura Audiovisual*, 40(39), 88-112.

Aula, P. & Mantere, S. (2013). Making and breaking sense. An inquiry into reputation change. *Journal of Organizational Change Management* 26(2), 340-352.

Gerlander, M., Kivinen, T., Isotalus, P., & Kettunen, T. (2013). Potilaan osallistuminen lääkehoidosta keskustelemiseen. [Health care professional – patient communication in the case of medication discussions]. *Tutkiva hoitotyö*, 11(2), 14-21

Hellman, H., & Keinonen, H. (2013). Semi-commercial or semi-public service?: legitimacy and regulation of commercial television in Finland. *Comunicazioni Sociali*, (1), 44-57.

Hiltunen, K. (2013). Paha maa, Valkoinen kaupunki ja suomalainen ahdistus. [The films directed by Aku Louhimies: Paha maa (Frozen Land) and Valkoinen kaupunki (Frozen City), and their connections to Finnish anxiety]. *Kulttuurintutkimus*, 30(1), 3-17.

Hokka, J., Valaskivi, K., Sumiala, J., & Laakso, S. (2013). Suomalaiset sanomalehdet uskonnollisen maise-man tuottajina: uskontojournalismi Helsingin Sanomissa, Ilkassa, Kalevassa ja Karjalaisessa vuosina 2007–2011. [Constructing a religious landscape: Religion journalism in the Finnish newspapers from 2007 to 2012]. *Media & viestintä*, 36(2), 6-21

Holappa, A. (2013). Adjektiivien räiskettä: ideaalinen kumppani internetin deitti-ilmoituksissa. [Fireworks of adjectives. An ideal partner on the Internet's dating advertisements.] *Wider Screen*, 2013(2-3).

Hujanen, J. (2013) At the crossroads of participation and objectivity. Reinventing citizen engagement in the SBS newsroom. *New Media & Society* 15(6), 947-962.

Huhta, I. (2013). Suomen luterilainen kirkko ja julkisen keskustelun murros 1960-luvulla. [The Finnish Lutheran Church and the transition of public debate in the 1960s.] *Media & viestintä*, 36(2), 68-85.

Kantola, A. (2013). From gardeners to revolutionaries. The rise of the liquid ethos in political journalism. *Journalism: Theory, Practice & Criticism* 14(5), 606-626.

Karppinen, K. (2013). Uses of democratic theory in media and communication studies. *Observatorio (OBS*) Journal*, 7(3).

Kivikuru, U. (2013). When the history turns stronger than the rhetoric: The journalistic culture drives over democracy ideals in Namibia and Tanzania. In. Olorunnisola, A. & Douai, A. (Eds.) *New media influence on social and political change in Africa* (pp. 118-146). Hershey, PA: IGI Global. ISBN 978-1-4666-4197-6.

Kivikuru, U. (2013). Upstairs downstairs: Communication contradictions around two African refugee camps. *Journal of African Media Studies* 5(1), 35-52.

Kolamo, S. & Vuolteenaho, J. (2013). The interplay of mediascapes and cityscapes in a sports mega-event. The power dynamics of place branding in the 2010 FIFA World Cup in South Africa. *International Communication Gazette* 75(5-6), 502-520.

Koskela, M. (2013) Same, same, but different. Inter-textual and interdiscursive features of communication strategy texts. *Discourse & Communication* 7(4), 1-19.

Lahti, M. & Valo, M. (2013). The Development of inter-cultural relationships at work: Polish migrant workers in Finland. *Journal of Intercultural Communication* 13(31).

Landgrén, L-F. (2013). Hitlers andra revolution i Tyskland sommaren 1934 i svensk och finländsk press. *Historiks tidskrift för Finland*, 98(1), 33-63.

- Lassila-Merisalo, M. (2012). Veikko Ennala: taboo-breaker in mid-20th-century Finland. In Keeble, R., & Tulloch, J. (Eds.), *Global literary journalism*. (pp. 89-102). New York: Peter Lang. (Mass communication and journalism, Vol. 10).
- Lehtimäki, M. (2013). Matka ja muutos: ruumiillinen kokemus ja transsendentin mahdollisuus Terrence Malickin elokuvakerronnassa. [Travel and transformation: Embodied experience and the possibility of transcendence in Terrence Malick's cinematic narration]. *Lähikuva*, 26(2), 9-33
- Lowe, G. F., & Edelvold Berg, C. (2013). The funding of public service media: A matter of value and values. *International Journal on Media Management (JMM)*, 15(2), 77-97.
- Luoma-aho, V., Leppänen, M., & Uskali, T. (2013). Errand boy or entrepreneur?: Journalists' expectations of their future roles in Finland. *Central European Journal of Communication*, 6(2).
- Luoma-aho, V., Tirkkonen, P. & Vos, M. (2013). Monitoring the issue arenas of the swine-flu discussion. *Journal of Communication Management* 17(3), 239-251.
- Meriläinen N. & Vos, M. (2013). Framing issues in the public debate. The case of human rights. *Corporate Communications. An International Journal* 16(4), 292-310.
- Niemelä, K. (2013). Sanomalehdet uskonnollisen muutoksen edelläkävijöinä: uskonto pohjoismaisessa lehdistössä 1988–2008. [Newspapers leading the way to religious change: Religion in the Nordic press from 1988–2008]. *Media & viestintä*, 36(2), 53-67.
- Niemelä, K., & Christensen, H. R. (2013). Religion in the newspapers in the Nordic countries 1988–2008. *Nordic Journal of Religion and Society*, (1), 5-24.
- Nikunen, K., & Horsti, K. (2013). The ethics of hospitality in changing journalism: A response to the rise of the anti-immigrant movement in Finnish media publicity. *European Journal of Cultural Studies*, 16(4), 489-504.
- Nordenstreng, K. (2013). How the New World Order and imperialism challenge media studies. *tripleC*, 11(2), 348-358.
- Ojala, M. (2013). Mediating global imaginary: Obama's "address to the muslim world" in the Western European press. *Journalism Studies* 12(5), 673-688.
- Pasti, S., & Nordenstreng, K. (2012). Paradoxes of journalistic profession: Case of Russia in the context of the BRICS countries. *World of Media: Yearbook of Russian Media and Journalism Studies*, 2012, 243-268.
- Puustinen, L., Rautaniemi, M., & Halonen, L. (2013). Enemmän kuin liikuntaa: jooga kaupallisessa media-
- kulttuurissa. [More than exercise: Yoga in commercial media culture]. *Media & viestintä*, 36(2), 22-39
- Puustinen, L., & Seppänen, J. (2013). The image of trust: readers' views on the trustworthiness of news photographs. *CM Communication Management Quarterly*, 8(26), 11-32.
- Rönkä, A-L. (2013). Tiedon varmuuttaminen viranomaisviestinnässä: tapaustutkimus matkapuhelinsäteilystä. [Argumentation and factualization in communication by the authorities: A case study on mobile phone radiation]. *Yhteiskuntapolitiikka*, 78(1), 50-64.
- Salmela, E. (2013). Pumpputietoutta etsimässä: avausviestien tavoitteet tekniseen erikoisalaan liittyvissä verkkokeskusteluissa. [Aims of opening messages in net discussions related to special technical issues]. *Wider Screen*, 2013(2-3).
- Sihvonen, J. (2013). Välissä olemisen hoito: koetut kerrokset Terrence Malickin elokuvassa Veteen piirretty viiva. [The shining in-between: Layers of the lived in Terrence Malick's The Thin Red Line]. *Lähikuva*, 26(2), 34-50
- Sjö, S., & Danielsson, Å. S. (2013). Detraditionalization, diversity and mediatization: explorations of religion in Nordic films. *Nordic Journal of Religion and Society*, (1), 45-62.
- Stark, L. (2013). Toimittajien ja itseoppineiden maa-seutukirjeenvaihtajien suhde osana suomenkielisen lehdistön nousua 1847–1865. [The relationship between journalists and self-taught provincial correspondents as part of the rise of the Finnish press in 1847–1865]. *Historiallinen aikakauskirja*, 111(1), 28-42.
- Sumiala, J., & Tikka, M. (2013). Broadcast yourself – global news: A netnography of the "Flotilla" news on YouTube. *Communication, Culture & Critique*, 6(2), 318–335.
- Suominen, J. (2013). Kieltäydyin määrittelemästä digitaalista kulttuuria: eli miten muuttuvalle tutkimuskohteelle ja tieteenalalle luodaan jatkuvuutta. [I refuse to define digital culture or how to create continuity to changing research object and research field]. *Wider Screen*, 2013(2-3).
- Saarenmaa, L. (2013). The Cosmopolitan imagination in the Cold War context: Finnish fashion models and national fantasies of international success. *Fashion Theory: The Journal of Dress, Body, Culture*, 17(3), 321-340.
- Tenscher, J., & Mykkänen, J. (2013). Transformations in second-order campaigning: A German-Finnish comparison of campaign professionalism in the 2004 and 2009 European parliamentary elections. *Central European Journal of Communication*, 6(2).

- Tolvanen, K., Olkkonen, L. & Luoma-aho, V. (2013). The Legitimacy of the media industry: what do advertisers expect? *Journal of Media Business Studies* 10(2), 17-27.
- Tuomi, P. (2013). Televisio kohtaa Twitterin: uudenlaisen katselukokemuksen yhteisöllisyys. [Television meets Twitter: Communality of new audience experience]. *Wider Screen*, 2013(2-3).
- Törrönen, J., & Juslin, I. (2013). From genius of the home to party princess: Drinking in Finnish women's magazine advertisements from the 1960s to the 2000s. *Feminist media studies*, 13(3), 463-489.
- Utriainen, T. (2013). Uskontotaidetta ja enkelinsiipiä: kaksi tapausta suomalaisissa naistenlehdissä. [Art on religion and wings of angels: Two cases in Finnish women's magazines]. *Media & viestintä*, 36(2), 40-52.
- Valovirta, E. (2013). Miehemme maailmalla: outoja kohtaamisia ja eroja Madventuresissa. [Our men out in the world: Strange encounters and differences in Finnish television travel show Madventures]. *Kulttuurintutkimus*, 30(1), 31-41.
- Vincze, L. & Moring, T. (2013). Towards ethnolinguistic identity gratifications. In: Gruffydd Jones, E. H. & Uribe-Jongbloed, E. (Eds.). *Social Media and Minority Languages Convergence and the Creative Industries* (pp. 47-57). Bristol: Multilingual Matters. ISBN 978-1-84769-904-9.
- Välimäki, T. (2013). Ghost recon: näkymättömyyden tilat Terrence Malickin elokuvassa Veteen piirretty viiva. [Ghost recon: Themes of invisibility in Terrence Malick's The Thin Red Line]. *Lähikuva*, 26(2), 51-71.
- Wahl-Jorgensen, K. & Pantti, M. (2013). Ethics of global disaster reporting: Journalistic witnessing and objectivity. In: Ward, S. (Ed.) *Global media ethics: Problems and perspectives*. Wiley-Blackwell. ISBN 9781405183925.

Norge

Dokumentalist: Ragnhild Mølster

Visuelle samtaler

Anvendelser av fotografi og grafikk i nye digitale kontekster

Martin Engebretsen, Bergen: Fagbokforlaget, 2013. 220 s. ISBN 978-82-450-1236-1.

En stor del av kommunikasjonen mellom mennesker skjer i dag i digitale medier, og den er i økende grad visuell. Likevel vet vi lite om bildenes virkemåte og effekt, sammenliknet med hva vi vet om verbalspråklig kommunikasjon. I *Visuelle samtaler* undersøker Martin Engebretsen bruken av fotografi og grafikk i noen utvalgte nettbaserte

sjangerer: journalistiske lydbildereportasjer, historiske bildesamlinger, animerte grafer i folkeopplysnings tjeneste og profilbilder på Facebook. Hvilke roller spiller de visuelle uttrykkene, hvordan samspiller de med sine omgivelser, og hva består deres virkekraft av? Forfatteren belyser hvordan den omfattende digitaliseringsprosessen påvirker vårt sosiale samspill og vår visuelle kultur.

Fra bok til film

Om adaptasjoner av litterære tekster

Arne Engelstad, Oslo: Cappelen akademisk, 2013. 188 s. ISBN 9788202380793.

Hva skjer når en historie overføres fra et medium til et annet? Hva er sammenliknbart, og hva må adapteres? Når sier ord mer enn levende bilder? Og når er film uslæelig? Fra bok til film berører slike spørsmål, med utgangspunkt i filmatiserte romaner og noveller. Boka gir en systematisk innføring i adaptasjonsteori og adaptasjonsana-

lyse, med norske og nordiske eksempler. Inneholder: Fortellerteorier i litteratur og film, drøfting av mediespesifikke uttrykk, ordforklaringer, analyseeksempler og presentasjon av 30 norske adaptasjoner.

Hva er film

Anne Gjelsvik, Oslo: Universitetsforlaget AS, 2013. 144 s. ISBN 9788215021119.

Mange har et intenst og nært forhold til film. Dette mediet er med på å forme vår forståelse av historien, av kjønnsroller, av samfunnet og av hvem vi selv er. På hvilken måte skjer dette? Og er det i ferd med å endres? Hva er film er en velskrevet og engasjert introduksjon til filmens verden: Her diskuterer og analyserer forfatteren blant annet hva som kjennetegner en

god film, teknologiens rolle, hvordan film påvirker og oppleves, og alltid med eksempler fra filmens mangfoldige arkiv.

Sosiale medier i samfunnet

Jan Frode Haugseth, Oslo: Universitetsforlaget AS, 2013. 176 s. ISBN 9788215019703.

Hva er nytt med sosiale medier? Hva betyr det egentlig når medier blir sosiale? Kan de nye mediene bidra til større samfunnsforståelse og et direkte demokrati, eller består innholdet hovedsakelig av underholdning? Vil sosiale medier på lang sikt kunne erstatte tradisjonelle medier? Bidrar sosiale medier til å endre det offentlige samtalerommet? In-

nebærer sosiale medier en ny form for etikk? Hvem ytrer seg i de nye mediene, og hvem ekskluderes? Hvem kan best regulere sosiale medier – staten eller markedet? Alle disse spørsmålene blir diskutert underveis i boka, og svarene er ikke entydige. Innledningskapitlet beskriver mediehistorien fra antikken og fram til dagens politiske virkelighet med Obamas valgkamp 2008 som eksempel. Sosiale medier er en del av denne historien. Viktige begreper og forståelser presenteres og brukes. Kapittel 2 – 5 presenterer en ny definisjon av sosiale medier, historiske og kulturelle forutsetninger for at fenomenet sosiale medier kunne oppstå. Kapittel 6 presenterer aktuelle medieteorier og forskningstradisjoner som brukes i boka. Kapittel 7 tar opp temaene identitetskonstruksjon og troverdighet, mens kapittel 8 ser nærmere på misbruk og dysfunksjoner i relasjon til sosiale medier. Kapittel 9 tar for seg spørsmål om demokrati og offentligheten og kapittel 10 omhandler etikk og dilemmaer i møte med sosiale medier.

Den nye kultursosiologien

Håkon Larsen, Oslo: Universitetsforlaget AS, 2013. 144 s. ISBN 9788215021300.

Dette er en bok om kultursosiologi som perspektiv og som forskningsfelt. Den presenterer de sentrale teoriene i kultursosiologiens utvikling og viser hva som kjennetegner kultursosiologien i dag. Kultursosiologien er kanskje det området innen sosiologien som har opplevd sterkest vekst og oppmerksomhet de siste tiårene. I denne boka presenteres de sentrale retningene innen «den nye kultursosiologien». De nye perspektivene diskuteres opp mot hverandre, og ses samtidig i forhold til de kultursosiologiske forsknings-tradisjonene som de bygger på og bryter med. Forfatteren demonstrerer – med eksempler fra egen forskning – hvordan perspektivene kan være fruktbare å anvende i empiriske analyser. Det er mulig å skille mellom det å anlegge kultur som et perspektiv og det å studere kultur som et forskningsobjekt. I den nye kultursosiologien er kultur oftest et perspektiv. Forfatteren argumenterer imidlertid for at også det å studere kulturelle objekter er verdifullt og bør være en del av dagens kultursosiologi. Han argumenterer for en «pragmatisk kultursosiologi», hvor de to tradisjonene forenes og inngår i et analytisk apparat som kan brukes i spørsmålsdrevet forskning på de kulturelle dimensjonene ved det sosiale liv.

Filmmusikk

Historie, analyse, teori

Peter Larsen, Oslo: Universitetsforlaget, 2013, 2. utg., 272 s. ISBN 9788215021232

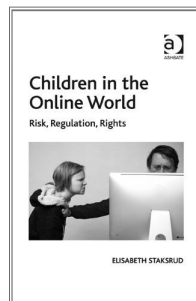

Peter Larsen beskriver filmmusikkens utvikling fra de første stumfilmene frem til den moderne lydfilmen. Bokens første utgave er blant annet oversatt til engelsk og kinesisk. I denne andre utgaven er det, foruten generell oppdatering, også lagt til et kapittel om filmmusikk i tiden etter 1990. Underveis i sin historiske gjennomgang tar forfatteren for seg filmmusikkens grunnfunksjoner med utgangspunkt i en rekke næranalyser av klassiske filmer som Fritz Langs *Metropolis*, Howard Hawks' *The Big Sleep*, Alfred Hitchcocks *North by Northwest* og flere andre. Analysene demonstrerer både noen generelle synspunkter på filmmusikk og noen praktiske grep som kan danne grunnlaget for andre filmmusikalske analyser. I bokens avsluttende kapitler diskuteres sentrale teoretiske spørsmål knyttet til filmmusikkens psykologiske funksjoner.

Children in the Online World

Risk, Regulation, Rights

Elisabeth Staksrud, Surrey, London: Ashgate Publishing Group, 2013. 252 s. ISBN 978-1-4094-2550-2.

What is online risk? How can we best protect children from it? Who should be responsible for this protection? Is all protection good? Can Internet users trust the industry? These and other fundamental questions are discussed in this book. Beginning with the premise that the political and democratic processes in a society are affected by the way in which that society defines and perceives risks, It offers insights

into the contemporary regulation of online risk for children (including teens), examining the questions of whether such regulation is legitimate and whether it does in fact result in the sacrifice of certain fundamental human rights. The book draws on representative studies with European children concerning their actual online risk experiences as well as an extensive review of regulatory rationales in the European Union, to contend that the institutions of the western European welfare states charged with protecting children have changed fundamentally, at the cost of the level of security that they provide. In consequence, children at once have more rights with regard to their personal decision making as digital consumers, yet fewer democratic rights to participation and protection as 'digital citizens'. Contents: Introduction; Individualization; Part I Risk!: Conceptualizing online risk; What is online risk?; Making risky decisions. Part II Regulation!: Regulation as legitimate protection; From authority to advisory; The NGO – friend or foe?; Who coaches the watchmen?; Part III Rights?: Which rights?; Citizen or consumer?; 'Child pornography is great!'; Good luck!

Digital mobbing

Hvem, hvor, hvordan, hvorfor – og hva kan voksne gjøre?

Elisabeth Staksrud, Kommuneforlaget AS, 2013. 174 s. ISBN 9788244621762.

Hva er digital mobbing? Hvordan skiller den seg fra tradisjonell mobbing? Hvem blir mobbet? Hvem mobber? Hvorfor mobber man? Hvor mobbes det? Boken tar utgangspunkt i internasjonal og norsk forskning omkring barns bruk av Internett og deres erfaringer med digital mobbing. Basert på denne kunnskapen gir forfatteren konkrete råd om hvordan

de voksne, både lærere og foreldre, kan hjelpe barn som blir mobbet – og barn som mobber selv.

Orientering – rebellenes avis

Birgitte Kjos Fonn, PhD-avhandling, Det humanistiske fakultetet, Universitetet i Oslo, 2013. 400 s.

Orientering ble etablert midt under den kalde krigen, og samlet Arbeiderpartiets venstreopposisjon og andre som var mot den rådende utenrikspolitikken. Den utmerket seg i sitt forsøk på å være et uavhengig korrektiv i partipressens tid, og opprørte det politiske Norge blant annet da den bidro til Arbeiderpartiet for første gang mistet sitt rene flertall etter krigen i 1961. *Orientering* hadde ambisjoner om å være en nytenkende kvalitetsavis med vekt på å promotere "den tredje veien" i internasjonal politikk på 1950- og 1960-tallet, og gled så over i en mer innenriksorientert tabloidavis av venstreorientert merke på mot slutten av 1960-tallet og inn på 1970-tallet. På 1970-tallet var avisen arnested for forsøket på å skape en profesjonalisert og tabloid, men fortsatt venstreorientert journalistikk, før den ble slukt av Sosialistisk Venstreparti's nye partiavis, *Ny Tid*, i 1975. Til tross for beskjeden utbredelse og små ressurser, lyktes *Orienterings* spede stemme i å bli hørt blant "det store vi", som forfatteren og redaktøren Sigurd Evensmo beskrev det. Men i den profesjonelle journalistikkens barndom var de impliserte også uforberedt på vanskene med å forene store journalistiske ambisjoner med små journalistiske ressurser og kildetilgang, og dette ble en viktig forklaring på at avisen i flere omganger kom i mis-kreditt hos sine egne, og til slutt gikk inn.

Moving-image News Production in Two Newsrooms

A News Ethnography of Discourses of Professionalism, Technology, and Journalistic Practices at TV2 Newschannel and VG Nett/VGTV, 2007-2009

Maria Konow Lund, PhD-avhandling, Oslo: Department of Media and Communication, Faculty of Humanities, University of Oslo, 2013. 351 s.

This dissertation investigates the tension and interaction between two alternative discourses of professionalism, occupational and organizational, in terms of the use of technology and other routines and expectations related to journalism with moving images. This form of tension arises not from conflict as such but from competing or colliding priorities concerning both the product of and the practice in the digital-era newsroom. Journalists and managers must do more with less using technology that is often unfamiliar and always accelerating the tasks with which it assists. At the heart of the thesis, then, is the question of how media professionals cope with the impact of both time and space constraints and demands upon their work. The study is the result of field observation, field interviews, document analysis, and semi-structured qualitative interviews with 125 informants. Konow Lund undertook her field observation at three different locations: TV2's newsroom in Oslo, TV2's newsroom in Bergen, and VG Nett's offices in Oslo during different periods in 2007, 2008 and 2009. The study is relatively unique in having deliberately compared the

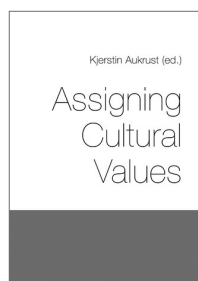
practices of journalism in television and online (hence the collective rubric 'journalism with moving images').

Changes that have arisen in the digital era have affected platforms old and new in profound ways and have instigated a shared practice that now operates in tandem with the traditional practices that have long distinguished, say, newspaper from television or television from Internet journalism. The research indicates that newsrooms undergoing this level of transformation, particularly those dependent upon 'heavy technology' such as video, have developed coping mechanisms that create ripple effects throughout the professionalism of both journalists (occupational) and managers (organizational). No one in the newsroom can any longer afford to be reactive—that is, to wait around for something to happen, then cover it. Journalists and managers must both anticipate and encourage activity even prior to events, for example by engaging the audience to watch for (and even produce) potential stories, then share them with the newsroom (and each other) via social media platforms and distribution channels. Production in an Internet newsroom (and, to a lesser extent, in a 24/7 television newsroom) is now 'active-reactive', thanks to these anticipatory efforts, and journalism has adapted to these new prerogatives and timeframes. Ultimately, we are witnessing the beginning of a new media economy, within which journalists act as well as react and synthesize as much as create, and this economy is strongly influencing the way journalists think about journalism. That negotiation process is the general quarry of the present thesis.

Antologier

Assigning Cultural Values

Kjerstin Aukrust, Frankfurt am Main: Peter Lang, 2013. 298 s. ISBN 978-3-631-63298-7, ISBN (elektronisk) 978-3-653-02928-4.

Assigning Cultural Values is a collection of thirteen essays focusing on the analysis of cultural value in light of aestheticization or aesthetic practices. Reflecting the fruits of the Research Council of Norway's comprehensive programme for cultural research (KULVER), this anthology studies cultural phenomena not as static dimensions, but rather as

factors involved in negotiations and exchanges. By examining the processes in which aestheticization is prominent, the contributors show how the experience-based, relational, and perceptual aspects of assigning cultural values come into focus. Each of the essays offers different perspectives on the value given to different cultural phenomena, by focusing on their historically changeable aspects, their reciprocal relationships, and their connection to social contexts and power. Drawing on case studies from the fields of cultural history, aesthetics, literature, film, gender studies, art history and theory, design history, and museol-

ogy, the collection provides a wide-ranging and multifaceted analysis of how the assignment of cultural values is changed, displaced, transferred, and acquired.

Contents: Adam Dodd: Size is in the Eye of the Beholder: On the Cultural History of Microfauna in Seventeenth-Century Europe – Anja Johansen: Awarding Images, Celebrating Science: The Aesthetics and Aestheticization of Scientific Images in the Wellcome Image Awards – Jørgen Lorentzen/Wencke Mühleisen: Intimacy and Sexuality in Two Contemporary Norwegian Novels – Geir Uvsløkk: Politics and Aesthetics in Michel Houellebecq's Novels – Anne Gjelsvik: From Hard Bodies to Soft Daddies: Action Aesthetics and Masculine Values in Contemporary American Action Films – Gry Brandser: The Bearded Ladies of Learning – Kjetil Fallan: Culture by Design: Co-Constructing Material and Meaning – Frode Helland/Julie Holledge: A Doll's House as National Tradition: Understanding the Construction of Aesthetic Value – Søren Kjølrup: Art as the Other? Reflections on Craft's and Fine Art's Places in the Aesthetic Field – Mari Hvattum/Brita Brenna/Torild Gjelsvik/Janike Kampeveld Larsen: The King's Road: Constructing the Modern Landscape – Johan Schimanski/Stephen F. Wolfe: The Aesthetics of Borders – Stefan Krankenhagen: Collecting Europe: On the Museal Construction of European Objects – Anne Britt Ylvisåker: Digitising the Valuable – Valuing the Digit.

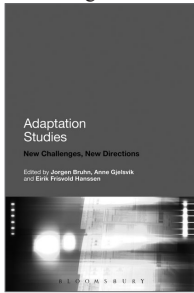
Adaptation Studies

New Challenges, New Directions

Jørgen Bruhn, Anne Gjelsvik & Eirik Frisvold Hanssen (red.). London: Bloomsbury Academic, 2013. 304 s. ISBN 9781441192660.

Extending the boundaries of contemporary adaptation studies, this book brings together international scholars to survey new directions in the field. Re-thinking the key questions at the heart of the discipline, *Adaptation Studies: New Directions, New Challenges* explores a wide range of perspectives and case studies in cross-media transformation. Topics covered include: The history of adaptation studies, Theories of adaptation, Adaptations in film, literature, radio and historical sources, What is an 'original' text?

Content: Introduction, Jørgen Bruhn, Anne Gjelsvik, and Eirik Frisvold Hanssen Part I: Rethinking the Core Questions 1. Theorizing Adaptations/Adapting Theories, Kamilla Elliott 2. Adaptation and Adaptive Revision: The Problem of Textual Identity, John Bryant 3. Dialogizing Adaptation Studies: From One Way Transport to a Dialogic Process, Jørgen Bruhn 4. Adaptation as Connection: Transmediality Reconsidered, Regina Schober 5. Adaptations within the Field of Media Transformations, Lars Elleström 6. Imaginary Museums:

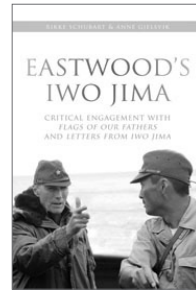

André Bazin, Film Theory and Adaptation, Eirik Frisvold Hanssen 7. What Movies Want, Tom Leitch Part II: Theorizing the Case-Study 8. The Medium Strikes Back: 'Impossible Adaptation' Revisited, Hajnal Kiraly 9. 'Pre-Texts': The Notebook Case (Bergman), Anna Sofia Rossholm 10. Tracing the Original: The Film *Invictus* and "Based on a True Story" Adaptation, Sara Brinch 11. What Novels Can Tell That Movies Can't Show, Anne Gjelsvik 12. Literature Through Radio: Distance, Silence and Media Archaeology: The War of the Worlds 1938/1898, Jonas Ingvarsson

Eastwood's Iwo Jima

A Critical Engagement with *Flags of Our Fathers* and *Letters From Iwo Jima*

Anne Gjelsvik & Rikke Schubart (red.). London: Wallflower Press, 2013. 250 s. ISBN 978-0-231-16565-5.

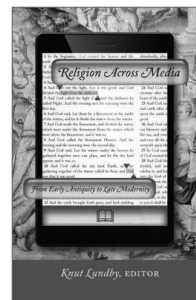
With *Flags of Our Fathers* (2006) and *Letters from Iwo Jima* (2006), Clint Eastwood made a unique contribution to film history, being the first director to make two films about the same event. Eastwood's films examine the battle over Iwo Jima from two nations' perspectives, in two languages, and embody a passionate view on conflict, enemies, and heroes.

Together these works tell the story behind one of history's most famous photographs, Leo Rosenthal's "Raising the Flag on Iwo Jima." In this volume, international scholars in political science and film, literary, and cultural studies undertake multifaceted investigations into how Eastwood's diptych reflects war today. Fifteen essays explore the intersection among war films, American history, and Japanese patriotism. They present global attitudes toward war memories, icons, and heroism while offering new perspectives on cinema, photography, journalism, ethics, propaganda, war strategy, leadership, and the war on terror.

Religion across Media

From Early Antiquity to Late Modernity.

Knut Lundby (red.). New York: Peter Lang, 2013. 215 s. ISBN 978-1-4331-2077-0.

This edited collection aims to examine religion across: historical media forms using a broad concept of «media»; contemporary media with a focus on digital forms; religious traditions; disciplinary approaches. The focus here is on processes of mediation rather than «media» as such. Religion is seen as intertwined in forms of mediation that possibly transform religious

practices. Analytical insights from the field of media studies are brought to bear on religion in ancient media, such as ritual or early manuscript culture. Insights from such analyses provide a strengthened awareness of continuities and discontinuities between the (post-) modern and earlier societies to the study of current media and religion. This book attempts to address issues of religion and media precisely through establishing a cross-disciplinary scholarly dialogue on the subject of «religion across media».

Contents: Birgit Meyer: Material Mediations and Religious Practices of World-Making, Terje Stordalen: Media of Ancient Hebrew Religion, Peter Horsfield: The Ecology of Writing and the Shaping of Early Christianity, Liv Ingeborg Lied: Manuscript Culture and the Myth of Golden Beginnings, Ute Hüsken: Contested Ritual Mediation: Brahmin Temple Priests in South India, Peter Simonson: On Digital Eloquence and Other Rhetorical Pathways to Thinking About Religion and Media, Kim Knott: Religion, Space, and Contemporary Media, David Thurfjell: Mediating Gypsiness Through the Holy Spirit: Pentecostalism and Social Mobilization Among European Roma, Nabil Echchaibi: Taming the West: Mediations of Muslim Modernities, Mia Lövhelm: New Media, Religion, and Gender: Young Swedish Female Bloggers – Stewart M. Hoover: Evolving Religion in the Digital Media, Knut Lundby: Media and Transformations of Religion.

Formødrenes stemmer

Kvinneliv rundt stemmeretten

Audgunn Oltedal & Arnhild Skre (red.). Oslo: Pax Forlag, 2013. 315 s. ISBN 978-82-530-3596-3.

Denne boka er skapt av nysgjerrighet. Hvordan utviklet kvinner seg i et samfunn der de ikke hadde stemmerett? Og hvordan valgte våre formødre i 1913, da alle norske kvinner for første gang kunne stemme ved stortingsvalg? I flere år har forfatterne vært på jakt etter drømmene, verdiene og erfaringene som la grunnlaget for våre

formødres valg i livet og politikken. Her er ti portretter av vanlige norske kvinner som levde da full kvinnestemmerett ble innført. Deres livshistorier inneholder kjent strev for å finne sin plass på jorda. Men også uventede ambisjoner, interessekamp, konflikter, skilsmisser, barn som måtte skjules, lange reiser og andre overraskelser. Disse livshistoriene er rammet inn av fagartikler om kvinners levekår og muligheter i årene rundt 1913, og om kvinners politiske adferd og påvirkning i årene etterpå. Bidragsytere: Ingun Bruskeland Amundsen, Liv Marie Austrem, Kari Gåsvatn, Gro Hagemann, Guri Hjeltnes, Gro Holm, Erika Jahr, Anne Krogstad, Ragnhild Moy, Hanne Marthe Narud, Audgunn Oltedal og Arnhild Skre

Annan ny litteratur

Barland, J. (2012). *Tekstrekklame i en digital tid*. Oslo: Norsk redaktørforening Oslo.

Rettberg, J. W., Due, B., Pedersen, P. E., Waterhouse, T., Bakås, T., Nordtvedt, T., Madsen, K., Martinsen, P., & Leknes, J. (2013). *Hindre for digital verdiskaping*. (NOU – Norges offentlige utredninger; Nr. 2).

Staksrud, E., Olafsson, K., Green, L., Brady, D., & Holloway, D. (2013). *What bothers Australian kids online?: children comment on bullies, porn and violence*. Perth: Edith Cowan University Australia.

Artikler

Adams, P. C., & Gynnild, A. (2013). Environmental messages in online media: the role of place. *Environmental Communication: A Journal of Nature and Culture*, 7(1), 113-130.

Berne, S., Frisén, A., Schultze-Krumbholz, A., Scheithauer, H., Naruskov, K., Piret, L., Catarina, K., Erentaite, R., & Zukauskienė, R. (2013). Cyberbullying assessment instruments: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 18, 320-334.

Broch, T. B. (2013). Fra Hollywood til håndballhallen: mediebruk i et norsk guttehandballag. *Norsk medietidsskrift*, 20(2), 141-158.

Bruhn, J., & Gjelsvik, A. (2013). David Simon's novel cop show. *New Review of Film and Television Studies*, 11(2), 133-153.

Cheong, P. H., & Ess, C. (2012). Introduction: religion 2.0? relational and hybridizing pathways in religion, social media, and culture. I Cheong, P. H., Fischer-Nielsen, P., Gelfgren, S., & Ess, C. (red.), *Digital religion, social media and culture*. Kapittel 1. (s. 1-21). New York: Peter Lang.

Dahlén, P. (2013). The geopolitics of failure: Swedish journalism and the demise of the national ice hockey team in Salt Lake City, 2002. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 16(5), 579-594.

Dahlstrøm, H. K. (2013). Gud i sørlandsmediene. *Norsk medietidsskrift*, 20(2), 124-140.

Enerhaug, M. F., & Larsen, H. (2013). Norsk filmpolitikk på 2000-talet: omstrukturering av ein bransje i vekst. *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*, 16(1), 25-43.

- Enli, G., Moe, H., Sundet, V. S., & Syvertsen, T. (2013). From fear of television to fear for television: five political debates about new technologies. *Media History*, 19(2), 213-227.
- Enli, G. (2013). Defending Nordic children against Disney: PSB children's channels in the age of globalization. *Nordicom Review*, 34(1), 77-90.
- Frey, E. (2013). Norway's media coverage: the salute of a man who does not regret. *Journal of Mass Media Ethics*, 28(1), 59-61.
- Frey, E. (2013). Renegotiating online news: journalism in the classroom. *Nordicom Review*, 34(1), 17-31
- Gjelsvik, A. (2013). Care or glory?: picturing a new war hero. I Gjelsvik, A., & Schubart, R. (red.), *Eastwood's Iwo Jima*. Kapitel 2. London: Wallflower Press.
- Gjelsvik, A. (2013). From hard bodies to soft daddies: action aesthetics and masculine values in contemporary American action films. I Aukrust, K. (red.), *Assigning cultural values*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Gjelsvik, A. (2013). What novels can tell that films can't show. I Bruhn, J., Gjelsvik, A., & Hanssen, E. F. (red.), *Adaptation studies*. Kapitel 11. London: Bloomsbury Academic.
- Gjelsvik, A., Bruhn, J., & Hanssen, E. F. (2013). 'There and back again': new challenges and new directions in adaptation studies. I Bruhn, J., Gjelsvik, A., & Hanssen, E. F. (red.), *Adaptation studies*. Kapitel 1.(s. 1-16). London: Bloomsbury Academic.
- Gjelsvik, A. (2013). Introduction: know your enemy, know yourself. I Gjelsvik, A., & Schubart, R. (red.), *Eastwood's Iwo Jima*. (s. 1-14). London: Wallflower Press.
- Grønstad, A. (2013). Abbas Kiarostami's Shirin and the Aesthetics of Ethical Intimacy. *Film Criticism*, 37, 22-37.
- Gustafsson, H. (2013). Foresight, hindsight and state secrecy in the American West: the geopolitical aesthetics of Trevor Paglen. *Journal of Visual Culture*, 12(1), 148-164.
- Gynnild, A., & Adams, P. C. (2013). Animation, documentary or interactive gaming?: exploring communicative effects of environmental messaging online. *#ISOJ Journal*, 3(1).
- Gynnild, A. (2013). Journalism innovation leads to innovation journalism: the impact of computational exploration on changing mindsets. *Journalism: theory, practice & criticism*, 1-18.
- Gynnild, A. (2013). Surveillance videos and visual transparency in journalism. *Journalism Studies*, 1-15.
- Hanssen, E. F. (2013). The hidden spaces of the theatre in George Cukor's A Double Life. *La Furia Umana*, (2), 54-49.
- Hanssen, E. F. (2013). Imaginary museums, material refractions: André Bazin on adaptation. I Bruhn, J., Gjelsvik, A., & Hanssen, E. F. (red.), *Adaptation studies*. Kapitel 7.(s. 133-153). London: Bloomsbury Academic.
- Haug, K. H., Jamissen, G., & Ohlmann, C. (2012). Den kreative fortellerprosessen – story circle. I Haug, K. H., Jamissen, G., & Ohlmann, C. (red.), *Digitalt fortalte historier*. (s. 165-168). Oslo: Cappelen Damm AS.
- Haug, K. H., Jamissen, G., & Ohlmann, C. (2012). Fra analoge til digitale ressurser. I Haug, K. H., Jamissen, G., &
- Ohlmann, C. (red.), *Digitalt fortalte historier*. (s. 241-242). Oslo: Cappelen Damm AS.
- Hoelzl, I. (2012). Moving stills: the Ken Burns effect. I Hoelzl, I., & Tietjen, F. (red.), *Images in Motion*. Kapitel 5.(s. 55-62). Brussels: Luca School of Arts Brüssel.
- Iversen, G. (2013). Fra kontroll til næringsutvikling: en introduksjon til norsk filmpolitikk 1913-2013. *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*, (1), 9-25.
- Jul-Larsen, K. (2013). Adornos radioteori: radioens stemme som opplysningsverktøy. *Norsk medietidsskrift*, 20(2), 103-12220.
- Karlsen, J., & Stavelin, E. (2013). Computational journalism in Norwegian newsrooms. *Journalism Practice*.
- Kjeldsen, J. E. (2013). Strategies of visual argumentation in slideshow presentations: the role of the visuals in an Al Gore presentation on climate change. *Argumentation: an international journal on reasoning*.
- Kjeldsen, J. E. (2013). Speaking to Europe: a rhetorical approach to prime minister Tony Blair's speech to the EU Parliament. I Fløttum, K. (red.), *Speaking of Europe*. (s. 19-42). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Krumsvik, A. H., Skogerbø, E., & Storsul, T. (2013). Size, ownership and innovation in newspapers. I Storsul, T., & Krumsvik, A. H. (red.), *Media Innovations*. (s. 93-109). Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.
- Krumsvik, A. H. (2013). Towards a typology of strategies for user involvement. I Friedrichsen, M., & Mühl-Benninghaus, W. (red.), *Handbook of social media management*. (s. 655-669). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin / Heidelberg.
- Krumsvik, A. H. (2012). Impact of VAT on portfolio strategies of media houses. *Journal of Media Business Studies*, 9(2), 115-128.

- Krumsvik, A. H. (2012). Why old media will be funding journalism in the future. *Journalism Studies*, 13(5-6), 729-74.
- Kvalheim, N. (2012). Borgeren i nyhetsstrømmen. I Eide, M., Larsen, L. O., & Sjøvaag, H. (red.), *Borgeren i nyhetsstrømmen*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Kvidal, T., & Ljunggren, E. (2012). Implementing "a gender perspective" in an innovation program. I *Promoting innovation*. (s. 111-130). Vinnova.
- Kvidal, T. (2013). Semiotikk i stedsanalyser. I Førde, A., & Aure, M. (red.), *Å finne sted*. (s. 143-158). Trondheim: Akademika forlag.
- Larssen, K., & Hornmoen, H. (2013). The literary journalist as fellow human being. *Literary Journalism Studies*, 5(1), 81-96.
- Larsson, A. O. (2012). Tweeting the viewer: use of Twitter in a talk show context. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 57(2), 135-152.
- Larsson, A., & Moe, H. (2013). Representation or Participation?. *Javnost – The Public*, 20, 71-88.
- Lavik, E., & van Gompel, S. (2013). Quality, merit, aesthetics and purpose: an inquiry into EU copyright law's eschewal of other criteria than originality. *Revue Internationale du Droit d'Auteur*, (236), 100-295.
- Lavik, E., & van Gompel, S. (2013). On the prospects of raising the originality requirement in copyright law: perspectives from the humanities. *Journal of the Copyright Society of the U.S.A.*, 60(3).
- Liestøl, G. (2013). Topics of innovation: towards a method of invention and innovation in digital media design. I Storsul, T., & Krumsvik, A. H. (red.), *Media innovations*. Kapitel 4.(s. 61-74). Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.
- Lundby, K. (2013). Introduction: religion across media. I Lundby, K. (red.), *Religion across media*. (s. xi-xxiii). New York: Peter Lang.
- Lundby, K. (2013). Media and Transformations of religion. I Lundby, K. (red.), *Religion across media*. (s. 185-202). New York: Peter Lang.
- Moe, H., & Mjøs, O. J. (2013). The arm's length principle in Nordic public broadcasting regulation. I Carlsson, U. (red.), *Public service media from a Nordic horizon*. Kapitel 4.(s. 75-92). Nordicom, Göteborgs universitet.
- Moe, H., & Larsson, A. (2013). Untangling a complex media system: a comparative study of Twitter-linking practices during three Scandinavian election campaigns. *Information, Communication and Society*, 16(5), 775-794.
- Moe, H. (2013). Public service broadcasting and social networking sites: the Norwegian Broadcasting Corporation on Facebook. *Media International Australia*, (146), 114-122.
- Orgeret, K., Krøvel, R. G., & Ytterstad, A. (2012). Objectivity and advocacy in global warming journalism: scientific knowledge, local experiences and concern among students in Nicaragua, Nepal and Bangladesh. *Asia Pacific Media Educator*, 22(1), 15-28.
- Ottosen, R. (2013). Krigs- og fredsjournalistikk: farer og utfordringer. I Orgeret, K. S. O. (red.), *Norske medie*. Kapitel 3.(s. 87-112). Oslo: Cappelen Damm AS.
- Rye, S. A. (2013). Connected youth: young students' extensibility and use of the Internet to search for information. *Nordicom Review*, 34 (1), 33-48.
- Simonsen, A. H. (2012). I Kens hus. I Krøvel, R., & Orgeret, K. S. (red.), *Historier om verden*. (s. 57-60). Kristiansand: IJ-forlaget.
- Sjøvaag, H. (2013). The meaning and function of journalistic ideology. I Trivundža, I. T., Carpentier, N., Nieminen, H., Pruulmann-Venerfeldt, P., Kilborn, R., Sundin, E., & Olsson, T. (red.), *Past, future and change*. (s. 135-146). Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana Press: Založba FDV.
- Skjerdal, T. S. (2013). Selective liberalization: an analysis of media reform in an emerging democracy. I Olorunnisola, A., & Douai, A. (red.), *New media influence on social and political change in Africa*. Kapitel 3.(s. 32-50). Hershey, Pennsylvania: IGI Global.
- Spilker, H. S., & Høier, S. (2013). Technologies of piracy?: exploring the interplay between commercialism and idealism in the development of MP3 and DivX. *International Journal of Communication*, 7, 2067-2086.
- Staksrud, E., Livingstone, S., & Ólafsson, K. (2013). Does the use of social networking sites increase children's risk of harm?. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 40-50.
- Staksrud, E., & Kirksæther, J. (2013). 'He who buries the little girl wins!' Moral panics as double jeopardy.: the case of Rule of Rose. I Petley, J., Critcher, C., Hughes, J., & Rohloff, A. (red.), *Moral panics in the contemporary world*. (s. 145-167). London: Bloomsbury Academic.
- Steensen, S. (2013). Balancing the bias: the need for counter-discursive perspectives in media innovation research. I Storsul, T., & Krumsvik, A. H. (red.), *Media innovation*. Kapitel 3.(s. 45-59). Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.
- Storsul, T., & Krumsvik, A. H. (2013). What is media innovation?. I Storsul, T., & Krumsvik, A. H. (red.),

- Media innovations*. (s. 13-26). Gøteborg: NORDICOM.
- Sørenssen, B. (2013). The forgotten cinematographer of Mount Suribachi: Bill Genaust's eight-second Iwo Jima Footage and the historical facsimile. I Gjelsvik, A., & Schubart, R. (red.), *Eastwood's Iwo Jima*. (s. 36-57). London: Wallflower Press.
- Tessem, B., & Nyre, L. (2013). The influence of social media use on willingness to share location information. *Lecture Notes in Computer Science*, 8058, 161-172.
- Thorbjørnsrud, K. (2013). The autonomy of Scandinavian public service broadcasters during election campaign periods: principles and practices. *Nordicom Review*, 13(1), 63-76.
- Tomaselli, K., Mboti, N., & Rønning, H. (2013). South-North perspectives: the development of cultural and media studies in Southern Africa. *Media Culture and Society*, 35(1), 36-43.
- Vaage, M. B. (2013). Fictional reliefs and reality checks. *Screen*, 54(2), 218-237.
- Ytreberg, E. (2013). Som et gap: medier i "Paris, Texas". *Kosmorama (København)*, 250.
- Ytterstad, A. (2012). Å fange den rette debatten. I Krøvel, R., & Orgeret, K. S. (red.), *Historier om verden*. (s. 41-45).

Sverige Dokumentalist: Maria Edström

Traditional Bullying and Cyberbullying among Swedish Adolescents

Gender Differences and Associations with Mental Health

Linda Beckman, Karlstad, 2013. 100 s. ISBN 978-91-7063-509-0. Doctoral Dissertation.

The overall aim of this thesis is to study the differences between traditional bullying and cyberbullying among adolescents, focusing on gender, psychosomatic problems, and disability. The aim is also to gain insight into health staff's experience of bullying in schools. The thesis is based on four studies based on surveys undertaken among 3,800 adolescents in Grades 7, 8 and 9 in Sweden, as well as focus groups of 16 people consisting of school social workers and school nurses. While almost no gender differences were found among traditional victims, Study I showed that girls were more likely than boys to be cybervictims. Boys were more likely than girls to be traditional bullies, while girls were equally as likely as boys to be cyberbullies. Study II showed that psychosomatic problems were associated with being a victim, a bully or a bully-victim. Cyberbullying showed no stronger association with psychosomatic problems than traditional bullying.

Knowledge at Play

Studies of Games as Members' Matters

Ulrika Bennerstedt, Acta Universitatis Gothoburgensis, 2013. 261 s. ISBN 978-91-7346-742-1. Doctoral Dissertation.

On a general level, this thesis seeks some answers to the broad question of what one can learn from digital games. With an analytical approach informed by ethnomethodology, the main thrust of the work is an exploration of members' matters in the area of games and gaming. In response to prevailing discussions about how, where and what gamers learn, the aim is to examine emerging forms of knowledge embedded in practices in and around digital games. The first part of the thesis addresses three themes: the question of whether leisure gaming could be understood to have transfer effects; how games are positioned in a state of restlessness and multistableness; and how the domain encompassing gaming and game development is advancing in terms of professionalization and institutionalization. The second part is comprised of three empirical studies based on two sets of video recordings: collaborative gaming in *The Lord of the Rings Online*, and assessment practices in game development education. The studies begin to unravel the elusive phenomena of gaming by making some gameplay practices and conventions visible. For instance, the findings suggest that there are specialized coordination

practices, developed through long-term engagement with the online game.

Global Journalism

Theory and Practice

Peter Berglez, New York: Peter Lang Publishing Group, 2013. 156 s. ISBN 978-1-4331-1030-6.

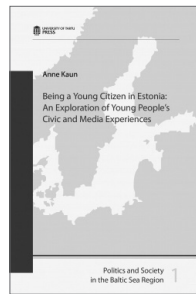
Recent instances of global crisis reporting on climate change and the financial crisis are early embryos of a new form of journalism that is increasingly needed in global times: global journalism. Instead of associating global journalism with national comparisons of media systems or defining it as an ethically «corrective» form of journalism, Berglez sets out to

develop the idea of global journalism as an epistemological updating of everyday mainstream news media. He argues that the future of professional news journalism is about leaving behind the dominant national outlook for the sake of a more integrated (global) outlook on society. Emerging examples of global journalism are analyzed throughout the book alongside the historical background and the challenges it faces.

Being a Young Citizen in Estonia

An Exploration of Young People's Civic and Media Experiences

Anne Kaun, Tartu: University of Tartu, 2013. 133 s. ISBN 978-9949-32-274-9.

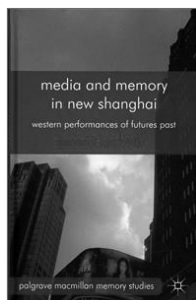
The book gives an insight into how young people in Estonia, twenty years after the establishment of democracy, perceive their own role as citizens. It does so in a theoretical framework that stresses the embeddedness of the civic experiences in a media-dominated environment, thus closely linking civic and media experiences. Based on the analysis of both qualitative

interview data and a relatively new method of using the internet as a complementary tool for engaging with open-ended diaries, the study explores the extent to which young citizens experience the media as being interwoven with their everyday lives and, in fact, constitutive of their social reality as citizens.

Media and Memory in New Shanghai

Western Performances of Futures

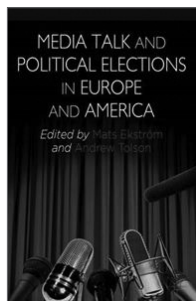
Amanda Lagerkvist, Palgrave Macmillan, 2013. 208 s. ISBN 978-1137014641.

Contributing to current debates about the globality and mediatization of memories, Lagerkvist critically interrogates Shanghai's spectacular resurrection into an emergent world center from the vantage point of how Western elites (tourists, expatriates and travel bloggers) partake in the production of New Shanghai. Through performances of memory, Westerners consume the regenerative nostalgia of the city. This book shows that these mediatized memory practices become essential for the city and tie in with how the municipal government (in tandem with international scriptings of the city in for example films and travel journalism) is currently theming Shanghai by situating memories of futures past and visions for the future in a coherent narrative and sensory-emotive realm of experience.

Media Talk and Political Elections in Europe and America

Mats Ekström & Andrew Tolson (red.), Palgrave, 2013. 256 s. ISBN 978-1-137-27331-4.

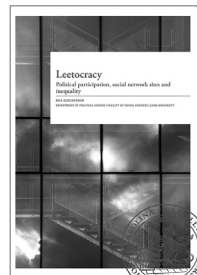
This book provides a analysis of forms of media talk associated with contemporary political elections. The approach is derived from the study of broadcast media talk, which extends here to political communication on the Internet. Key topics include: changing forms of political interview, televised political debates (held in the UK for the first time in 2010),

the use of multimedia in promotional discourse, and uses of the Internet to engage with voters (an approach used successfully in the Obama presidential campaigns of 2008 and 2012). In addition to chapters from the UK and USA, there are also contributions from Greece, Spain, Sweden and Austria.

Leetocracy

Political Participation, Social Network Sites and Inequality

Nils Gustafsson, Department of Political Science, Lund university, 2013. 69 s. ISBN 978-91-7473-455-3. Doctoral Dissertation.

Kan sociala nätverkssajter eller sociala medier som Facebook och Twitter göra att det politiska deltagandet i samhället blir med jämlikt både med avseende på vilka personer som deltar och med avseende på hur själva engagemanget organiseras? Denna avhandling innehåller sex artiklar som studerar detta med tyngdpunkt på politiskt deltagande i Sverige, samt en

introduktionsartikel (eller kappa) som sammanfattar de viktigaste argumenten i artiklarna och försöker ge en övergripande bild av det vetenskapliga problemet. Avhandlingens slutsatser kan sammanfattas sålunda: att man kan använda sociala nätverkssajter för att engagera sig politiskt tycks inte leda till att lågutbildade eller sådana som är mindre intresserade av politik än andra plötsligt engagerar sig. Även om deltagandet i de sociala medierna har lett till att många unga människor har engagerat sig, är dessa också ännu mer högutbildade än sådana som deltar på andra vis. Och de nätverksbaserade politiska kampanjer som har blivit vanligare i spåren av de digitala mediernas frammarsch präglas av hierarkier, precis som traditionella organisationer. Det som förändras är snarare formerna för deltagande än vem det är som känner sig manad att delta.

Transnational Ecocinema

Film Culture in an Era of Ecological Transformation

Tommy Gustafsson & Pietari Kääpä (red.) Bristol och Chicago: Intellect Ltd, 2013. 228 s. ISBN 978-1-84150-729-3.

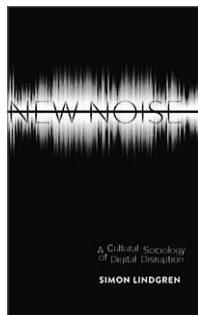
Discussion of Hollywood film has dominated much of the contemporary dialogue on eco-criticism and the cinema—until now. With *Transnational Ecocinemas*, the editors open up the critical debate to look at a larger variety of films from many different countries and cultures. By foregrounding these films with their economic and political

contexts, the contributors offer a more comprehensive and nuanced look at the role of place in ecocinema. The essays also interrogate proposed global solutions to environmental issues by presenting an ecocritical perspective on different film cultural considerations from around the globe.

New Noise

A Cultural Sociology of Digital Disruption

Simon Lindgren, New York: Peter Lang Publishing Group, 2013. 176 s. ISBN 978-1433119941.

This book is about online subcultures thriving in the border zones between pop cultural and political engagement. Combining classic theories of space, power and resistance with current case studies of digital piracy, online activism and remix culture, the book develops a cultural theory of social movements in the digital age.

Kampen om opinionen

Lars Nord & Jesper Strömbäck (red) SNS Förlag, 2013. 336 s. ISBN 978-91-86949-38-9.

Kampen om opinionen granskar den politiska kommunikationen under svenska valrörelser. Boken innehåller både teoretiska översikter av och aktuell forskning om bland annat partier, nas sätt att bedriva valkampanjer, mediernas sätt att bevaka valrörelser samt olika kampanj- och medieeffekter under svenska valrörelser. I boken behandlas också valarbeteendet

under svenska valrörelser och hur viktiga valrörelserna är för att förklara människors politiska engagemang och valutgången. Särskilt fokus riktas mot de senaste svenska valrörelserna.

Vad händer med medieetiken?

Systemändringar i Sverige och Storbritannien – efter Leveson

Torbjörn von Krogh (red.) Stockholm: Stiftelsen Institutet för mediestudier, 2013. 158 s. ISBN 978-91-980631-2-7.

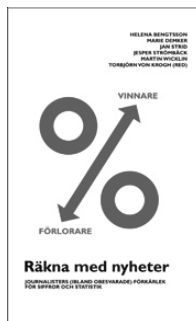
Författarna belyser och diskuterar situationen för de medieetiska systemen i England och Sverige inför de förändringar som aviserats i båda länderna. Yrkesetiken, statens roll för självanserin, systemets förankring hos allmänheten och journalistens personliga ansvar är några ämnen som behandlas. Medverkande: frilansjournalisten Mikael Bergling, Sveriges Radios biträdande programdirektör Martin Jönsson (tidigare

SvD), Sim(o)s föreståndare Torbjörn von Krogh, utredaren Nils Funcke, YEN:s ordförande Ulrica Widsell, etikforskaren Susanne Wigorts Yngvesson och av generalsekreteraren i Norsk Presseforbund Per Edgar Kokkvold samt förre ärkebiskopen KG Hammar.

Räkna med nyheter

Journalisters (ibland obesvarade) förkärlek för siffror och statistik

Torbjörn von Krogh (red.), Stockholm: Stiftelsen Institutet för mediestudier, 2013. 120 s. ISBN 978-91-980631-1-10.

Redaktionerna klarar inte alltid av att granska undersökningar; de missar ibland bortfallets betydelse och felmarginalens funktion. Vad kan ihåliga undersökningar få för konsekvenser? Hur kan kunskaperna förbättras? Hur utvecklas sifferjournalistiken? Medverkande: Marie Demker och Jan Strid från Göteborgs universitet, Jesper Strömbäck, Mittuniversitetet, samt journalisterna Helena

Bengtsson, SVT, och Martin Wicklin, Medierna i P1.

På väg mot Medievärlden 2020

Journalistik, teknik, marknad

Gunnar Nygren & Ingela Wadbring (red.), Studentlitteratur, 2013. 389 s. ISBN 978-91-44-08255-4.

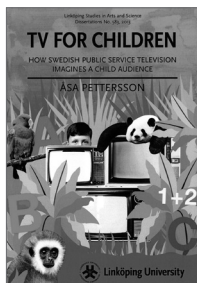
I den femte och helt omarbetade upplagan analyserar ett tjugotal medieforskare från olika ämnesområden utvecklingen. Fokus ligger på de webbaserade digitala medierna – dels sådana som växer fram ur traditionella medieföretag, dels nya medieformer som utgår från användarna. I de enskilda kapitlen, som samtliga är nyskrivna jämfört med tidigare

upplagor, utgår författarna från sin egen forskning inom sina respektive intresseområden. En del antaganden i de olika kapitlen kan stå i motsättning till varandra, men det har inte funnits någon strävan att göra kapitlen enhetliga. Snarare är det naturligt, menar redaktörerna, med skilda värderingar av utvecklingen i en tid som präglas av stor osäkerhet om vart utvecklingen är på väg.

TV for Children

How the Swedish Public Service Television Imagines a Child Audience

Åsa Pettersson, Linköping: Linköping University Electronic Press, 2013. 243 s. ISBN 978-91-7519-601-5. Doctoral Dissertation.

Denna studie undersöker hur den svenska public service-TV-institutionen förstår sig en barnpublik i en samhällelig kontext där medielandskapet har genomgått förändringar under de senaste 30 åren och där TV ses som både en risk och en tillgång för barn. I avhandlingen etableras begreppet TV för barn för att visa på och lyfta fram bredden av den TV som

riktar sig till en barnpublik. Studiens empiriska material består av lagstiftning, tillstånd och årsrapporter inom TV området och av ett omfattande urval av public service-TV-program för barn. Materialet har valts från 1980, 1992 och 2007, vilket betyder före, under och efter det svenska public service-monopolets upplösning. Dokumenten och TV-programmen har studerats för att se hur föreställningar om en barn-TV-publik konfigureras. Studien visar att när kategorin barn efterhand nämns i TV lagstiftning och sändningstillstånd ses TV främst som en risk för barn, och då i förhållande till reklam. Först senare skrivs det fram explicit i dessa dokument att barn också ska ha tillgång till TV program. Public service företagen har dock sänt program för en barnpublik under hela undersökningsperioden.

I marknadens öga

Barn och visuell konsumtion

Johanna Sjöberg, Linköping: Linköping University Electronic Press, 2013. 247 s. ISBN 978-91-7519-614-5. Doctoral Dissertation.

Den här studien granskar hur barn görs till en del av konsumtionssamhället genom det lag- och regelverk som omgärdar barn, konsumtion och reklam samt i tre typer av vardagsreklam där barn på olika sätt synliggörs; adresserad direktreklam som skickas hem till tre nyblivna föräldrar under barnets första år, reklam i ett års utgivning av 12 tidningar för barn samt an-

nonser med bilder av barn publicerade i ett års utgivning av fyra tidningar med en vuxen målgrupp. I studien undersöks hur barn framställs och görs som social kategori och som konsument i materialen och vad det säger om barns roll och plats i konsumtionssamhället. Med hjälp av kritisk visuell diskursanalys och begreppet barnighet visar analysen med vilken komplexitet och ambivalens barn uppfattas, framställs och bemöts. Lag- och regelverket är komplicerat och ger en dubbeltydig bild av barns rätt till skydd respektive rätt till deltagande. Vardagsreklamens bilder av barn gör dem till objekt att konsumera visuellt samtidigt som normer om den ideala barndomen och den goda betraktaren produceras och reproduceras.

Annan ny litteratur

Artiklar

Adam, S., Maier, M., De Vreese, C. H., Schuck, A. R. T., Stetka, V., Jalali, C., Seeber, G. U. H., Negrine, R., Raycheva, L., Berganza, R., Róka, J., Dobek-Ostrowska, B., Nord, L., Balzer, M., & Baumli, M. (2013). Campaigning Against Europe?: The Role of Euroskeptical Fringe and Mainstream Parties in the 2009 European Parliament Election. *Journal of Political Marketing*, 12(1), 77-99.

Andersson, L. G., Sundholm, J., & McParland, R. P. (red.) (2013). Reluctant Swedish modernism: Transnational trajectories and domestic applications. I *Film and Literary Modernism*. (s. 61-72). Cambridge Scholars Publishing.

Andersson, U. (2013). Attityder till nyheter på nät och papper. I *Vägskalet*. (s. 457-474). Som-institutet. Göteborgs universitet.

Anden-Papadopoulos, K. (2013). Media witnessing and the crowd-sourced video revolution. *Visual Communication*, 12(3), 341-357.

Andersson, U., & Wiik, J. (2013). Journalism Meets Management: Changing Leadership in Swedish News Organizations. *Journalism Practice*, 7.

Andersson, U. (2013). Maintaining Power by Guarding the Gates: Journalists' Perceptions of Audience Participation in Online Newspapers. *Journalism and Mass Communication*, 3(1), 1-13.

Arnberg, K. (2013). For Men, by Men? Women's Business Activities in the Pornographic Press Compared to the Overall Publishing Industry in Sweden 1950-1972. *NORA : Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 21(1), 21-40.

Askanius, T. (2013). Protest movements and spectacles of death. *Research in social movements conflict and change*, 105-133.

Askanius, T., & Uldam, J. (2013). Online Civic Cultures: Debating Climate Change Activism on YouTube. *International Journal of Communication*, 7.

- Barrett, J. (2013). Virtual worlds, machinima and co-operation over borders. *Sens Public: International Web Journal*.
- Barrett, J. (2013). Virtual Worlds and Indigenous Narratives. I *The Immersive Internet : Reflections on the Entangling of the Virtual with Society, Politics and the Economy*. (s. 77-92). Palgrave Macmillan.
- Becker, K. (2013). Performing the News. *Photographies*, 6(1), 17-28.
- Bergman, K., Andrew, L. (red.), & Phelps, C. (red.) (2013). From National Authority to Urban Underbelly: Negotiations of Power in Stockholm Crime Fiction. I Andrews, L., & Phelps, C. (red.), *Crime Fiction in the City: Capital Crimes*. (s. 65-84). University of Wales Press.
- Bergman, K., & Martin, R. (red.) (2013). From "The Case of the Pressed Flowers" to the Serial Killer's Torture Chamber: The Use and Function of Crime Fiction Sub-Genres in Stieg Larsson's *The Girl with the Dragon Tattoo*. I *Critical Insights: Crime and Detective Fiction*. Salem Press.
- Bergman, K., Schoenhals, M. (red.), & Sarsenov, K. (red.) (2013). The Good, The Bad, and the Collaborators: Swedish World War II Guilt Redefined in 21st Century Crime Fiction. I *Imagining Mass Dictatorships: The Individual and the Masses in Literature and Cinema*. (s. 183-210).
- Berne, S., Frisén, A., Schultze-Krumbholz, A., Scheithauer, H., Naruskov, K., Piret, L., Catarina, K., Erentaite, R., & Zukauskienė, R. (2013). Cyberbullying assessment instruments: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 18), 320-334.
- Bo, N., & Carlsson, E. (2013). Swedish politicians and new media: Democracy, identity and populism in a digital discourse. *New Media and Society*.
- Brodén, D. (2013). Den komplexa reklambilden: Om Roy Anderssons nydanande (kamera)inställning. I Brodén, D., & Noheden, K. (red.), *I gränslandet: Nya perspektiv på film och modernism*. Gidlunds.
- Bogren, A. (2013). Symbolic Gender Boundaries in News Discourse on Psychotropics Use and Drinking: An Analysis of the Swedish Press Debate 2000–2009. *NORA : Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 21(1), 57-73.
- Cahir, J., & Werner, A. (2013). Escaping the everyday: Young people's use of text messages and songs. *Youth Studies Australia*, 32.
- Carlsson, E. (2013). Innan döden inträffar: Övervakningsbilder och brottsjournalistik. *Kulturella perspektiv Svensk etnologisk tidskrift*, (2), 8-13.
- Dahlberg, L. (2013). A Modern Trial: A Study of the Use of Video-Recorded Testimonies in the Swedish Court of Appeal. *Studies in Law, Politics, and Society*, 61, 81-135.
- Dahlgren, P. (2013). Online Journalism and Civic Cosmopolitanism: Professional vs. participatory ideals. *Journalism Studies*, 14(2), 156-171.
- Dahlgren, P. (2013). Tracking the Civic Subject in the Media Landscape: Versions of the Democratic Ideal. *Television and New Media*, 14(1), 71-88.
- Edström, M (2013) Sweden: Women Reach Parity but Gender Troubles Persist, I Carolyn M. Byerly (red), *The Palgrave International Handbook of Women and Journalism*. Palgrave Macmillan.
- Ekström, M., & Östman, J. (2013). Family talk, peer talk, and young people's civic orientation. *European Journal of Communication*, 28(3), 294-308.
- Ekström, M., & Fitzgerald, R. (2013). Groundhog day: Extended Repetitions in Political News Interviews. *Journalism Studies*.
- Ekström, M. (2013). Har medierna verkligen makt?. I Bennich-Björkman, L. (red.), *Statsvetenskapens frågor*. Studentlitteratur.
- Ekström, M., & Östman, J. (2013). Information, interaction, and creative production: The effects of three forms of Internet use on youth democratic engagement. *Communication Research*.
- Fauville, G., Lantz-Andersson, A., & Säljö, R. (2013). ICT tools in environmental education: reviewing two newcomers to schools. *Environmental Education Research*.
- Fredriksson, M., & Pallas, J. (2013). *Med synlighet som ledstjärna: En analys av vilka principer som styr kommunikationsarbetet i nationella förvaltningsmyndigheter*. Uppsala: Department of Informatics and media, Uppsala University. (Research report / Uppsala University, Department of Information Science, Vol. 2013:1).
- Grünberg, J., & Pallas, J. (2013). Beyond the news desk: The embeddedness of business news. *Media Culture and Society*, 35(2), 216-233.
- Gunnarsson Payne, J. (2013). Moving images, transforming media: The mediating communitas of Hallon TV and DYKE HARD. *International Journal of Cultural Studies*, 16(4), 367-382.
- Gustafsson, T. (2013). En kvinna med makt att skapa manlighet: Karin Swanström och svensk mellankrigsfilm. I *Kvinnorna gör mannen : Maskulinitetskonstruktioner i kvinnors text och bild 1500-2000*. (s. 77-109). Makadam.

- Hedemark, Å. (2013). Synen på barn och barns literacy en studie av folkbiblioteksplaner. I *Libraries, Black Metal and Corporate Finance. : Current Research in Nordic Library and Information Science.* (s. 69-85). H. (Vetenskap för profession, Vol. 23).
- Hedling, O. (2013). «An Unintended Effect of the Introduction of the Public Support Systems» – Film policy, film support and the contemporary Scandinavian production landscape. *The Nordic Journal of Cultural Policy/Nordisk kulturpolitisk tidskrift*, 16, 90-104.
- Hedling, E., Svartvik, J. (red.), & Wirén, J. (red.) (2013). Joseph, Goebbels, Kristina Söderbaum and Jud Süß: Seventy Years later. I *Religious Stereotyping and Interreligious Relations*. Palgrave Macmillan.
- Hedman, U., & Djerf-Pierre, M. (2013). The social journalist: Embracing the social media life or creating a new digital divide?. *Digital Journalism*, 1-18.
- Hernwall, P. (2013). Barn som medforskare: ökat medvetande genom deltagande. I *Nu vill jag prata! : barns röster i barnkulturen*. Centrum f. (Centrum för barnkulturforsknings skriftserie, Vol. 46).
- Hohenthal, C., Moberg, Å., Arushanyan, Y., Ovaskainen, M., Nors, M., & Koskimäki, A. (2013). *Environmental performance of Alma Media's online and print products*. Finland: VTT.
- Jansson, A. (2013). A Second Birth?: Cosmopolitan Media Ethnography and Bourdieu's Reflexive Sociology. *International Journal of Cultural Studies*, 16(2), 135-150.
- Jansson, A. (2013). The Hegemony of the Urban/Rural Divide: Cultural Transformations and Mediatized Moral Geographies in Sweden. *Space and Culture*, 15(1), 88-103.
- Kaun, A. (2013). Playful Public Connectivity and Heritage Institutions. I Runnel, P., Prullman-Vengerfeldt, P., Viires, P., & Laak, M. (red.), *The Digital Turn : Users Practices and Cultural Transformations* Peter Lang Publishing Group.
- Kaun, A. (2013). Citizenship und Partizipation. I *Handbuch Cultural Studies und Medienanalyse*. VS Verlag.
- Kroon Lundell, Å., Ekström, M., Eriksson, G., & Lundell, Å. K. (2013). Live co-produced news: emerging forms of newsproduction and presentation on the web. *Media Culture and Society*, 35(5), 620-639.
- Kroon Lundell, Å., & Ekström, M. (2013). Interpreting the news: Swedish correspondents as expert sources 1982-2012. *Journalism Practice*.
- Zuiderveld, M. (2013). Sex, Football and the Media: The case of South Africa and the World Cup 2010. *Scandinavian Sport Studies Forum*, 4, 25-48.
- Kyllhammar, M. (2013). Les prix Nobel de littérature et les medias. Le paradigme du modèle suédois. I *La Nord à la lumière du Sud*. Deshima. (s. 5-25).
- Lagerkvist, A. (2013). Communicating the rhythms of retromodernity: 'confused and mixed Shanghai'. *Sociological Review*, 61, 144-161.
- Larsson, A. O. (2013). 'Rejected bits of program code': Why notions of "politics 2.0" remain (mostly) unfulfilled. *Journal of Information Technology & Politics*, 10(1), 72-85.
- Larsson, A. O. (2012). Tweeting the viewer: use of Twitter in a talk show context. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 57(2), 135-152.
- Larsson, A., & Moe, H. (2013). Representation or Participation?. *Javnost The Public*, 20, 71-88.
- Larsson, S., & Runeson, P. (2013). *Det Digitala Samhället*. Pufendorfinstitutet, Lunds universitet.
- Larsson, S. (2013). Metaphors, Law and Digital Phenomena: the Swedish pirate bay court case. *International Journal of Law and Information Technology*, 1-26.
- Lidskog, R., & Olausson, U. (2013). To spray or not to spray: the discursive construction of contested environmental issues in the news media. *Discourse, Context & Media*, 2(3), 123-130.
- Linderöth, J. (2013). Beyond the digital divide: An ecological approach to gameplay. *Transactions of the Digital Games Research Association*, 1.
- Linderöth, J. (2013). Games, sports and sport videogames. I Consalvo, M., Mitgutsch, K., & Stein, A. (red.), *Sports Videogames*. (s. 15-31). Routledge.
- Lindgren, A-L. (2013). Barnkultur och natur i Astrid Lindgrens Värld: Gamla och nya barndomsideal. I *Nu vill jag prata! : Barns röster i barnkulturen*. (s. 153-169). Stockholms universitets förlag.
- Lindgren, S. (2013). The Potential and Limitations of Twitter Activism: Mapping the 2011 Libyan Uprising. *tripleC (cognition, communication, co-operation) : Journal for a Global Sustainable Information Society / Unified Theory of Information Research Group*, 11(1), 207-220.
- Lindgren, S. (2013). Sub*culture: Exploring the dynamics of a networked public. *Transformative Works and Cultures*.
- Lunde, C. (2013). Acceptance of Cosmetic Surgery, Body Appreciation, Body Ideal Internalization, and Fashion Blog Reading among Late Adolescents in Sweden. *Body image*.

- Lundgren, F. (2013). The politics of participation: Francis Galton's Anthropometric laboratory and the making of civic selves. *British Journal for the History of Science*, 46(3), 445-466.
- Miegel, F., & Olsson, T. (2013). Civic Passion : A Cultural Approach to the 'Political'. *Television and New Media*, 14(1), 5-19.
- Moe, H., & Larsson, A. (2013). Untangling a complex media system: a comparative study of Twitter-linking practices during three Scandinavian election campaigns. *Information, Communication and Society*, 16(5), 775-794
- Möllerström, V., Sandberg, H., & Ringsberg, K. (2013). *Medier och barns hälsa. Från peppning och glamour till trygg vägledning.: En diskursanalys av två föräldragasin.* Nordiska Ministerrådet. Nord, L., & Shehata, A. (2013). *Finanskrisen, förväntningarna och förtroendet.* (DEMICOM Rapportserie , Vol. 11).
- Nord, L. (2013). Newspaper Competition and Content Diversity: A Comparison of Regional Media Markets in Sweden. *Papeles de Europa*, 26(1), 1-13.
- Nord, L., & Arriaza Ibarra, K. (2013). Still Something Special?: A Comparative Study of Public Service Journalists' Values in Spain and Sweden. *Journal of Applied Journalism and Media Studies*, 2(1), 161-179.
- Olausson, U. (2013). Theorizing global media as global discourse. *International Journal of Communication*, 7, 1281-1297
- Olsson, J. (2013). Screen Bodies and Busybodies: Corporeal Constellations in the Era of Anonymity. *Film History. An International Journal*, 25, 188-204.
- Olsson, E. J., & Vallinder, A. (2013). Norms of Assertion and Communication in Social Networks. *Synthese*.
- Olsson, T., Svensson, A., (2013). Reaching and Including Digital Visitors: Swedish Museums and Social Demand. I Runnel, P., Prullman-Vengerfeldt, P., Viires, P., & Laak, M. (red.), *The Digital Turn: User's Practices and Cultural Transformations.* Peter Lang.
- Olsson, T., Viscovi, D., Tomanic Trivundza, I. (red.), Carpentier, N. (red.), Nieminen, H. (red.), Prullmann-Vengerfeldt, P. (red.), Kilborn, R. (red.), & Sundin, E. (red.) (2013). Impediments to Participation: UGC and Professional Culture. I *Past, Future and Change: Contemporary Analysis of Evolving Media Scapes.* (s. 283-295).
- Pallas, J., & Fredriksson, M. (2013). Corporate Media Work and Micro-Dynamics of Mediatization. *European Journal of Communication*, 28(4), 420-435.
- Petersson McIntyre, M. (2013). Perfume Packaging, Seduction and Gender. *Culture Unbound. Journal of Current Cultural Research*, 5, 291-311.
- Petersson McIntyre, M. (2013). Skönhet, genus, estetisk kirurgi och lycka. I *Vacker och lycklig? Om identitet, konsumtion och risk.* (s. 31-44). Konsumentverket.
- Raviola, E., & Norbäck, M. (2013). Bringing Technology and Meaning into Institutional Work: Making News at an Italian Business Newspaper. *Organization Studies*, 34(8), 1171-1194.
- Robertson, A. (2013). Connecting in Crisis: 'Old' and 'New' Media and the Arab Spring. *The International Journal of Press/Politics*.
- Roosvall, A., & Tegelberg, M. (2013). Framing climate change and indigenous peoples: intermediaries of urgency, spirituality and de-nationalization. *International Communication Gazette*, 75(4), 392-409.
- Rosengren, C. (2013). Mål, progression och resultat i humanistiska händer. I Forser, T., & Karlsson, T. (red.), *Till vilken nytta? En bok om humanioras möjligheter.* (s. 151-158). Daidalos.
- Sandstig, G., Johansson, B., & Ringsberg, K. (2013). *Mediers påverkan på förskolebarns hälsa och föräldrarnas roll vid denna påverkan. En litteraturstudie. TemaNord 2013:502.* Nordiska Ministerrådet.
- Shehata, A. (2013). Active or Passive Learning From Television?: Political Information Opportunities and Knowledge Gaps During Election Campaigns. *Journal of Elections, Public Opinion, and Parties*, 23(2), 200-222.
- Shehata, A., & Strömbäck, J. (2013). Not (Yet) a New Era of Minimal Effects: A Study of Agenda Setting at the Aggregate and Individual Levels. *The International Journal of Press/Politics*, 18(2), 234-255.
- Simonson, Ö. (2013). Information costs and commercial integration: The impact of the 1692 Swedish postage tariff. *Scandinavian Economic History Review*, 61(1), 60-81.
- Strömbäck, J., Grandien, C., & Falasca Larsson, K. (2013). Do Campaign Strategies and Tactics Matter?: Exploring Party Elite Perceptions of What Matters When Explaining Election Outcomes. *Journal of Public Affairs*, 13(1), 41-52.
- Strömbäck, J., Negrine, R., Hopmann, D. N., Jalali, C., Berganza, R., Seeber, G. U. H., Seceleanu, A., Volek, J., Dobek-Ostrowska, B., Mykkänen, J., Belluati, M., & Maier, M. (2013). Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 European Parliamentary Elections. *Journal of Political Marketing*, 12(1), 29-52.
- Strömbäck, J., & van Aelst, P. (2013). Why Political Parties Adapt to the Media: Exploring the Fourth Dimension of Mediatization. *International Communication Gazette*, 75(4), 341-358.

- Svensson, M., Larsson, S., de Kaminski, M., Braga, R. (red.), & Caruso, G. (red.) (2013). Professionalization, Gender and Anonymity in the Global File Sharing Community. I Braga, R., & Caruso, G. (red.), *Piracy Effect*. (s. 1-8). Cinergie.it.
- Sundin, O., & Haider, J. (2013). The networked life of professional encyclopaedias: quantification, tradition, and trustworthiness. *First Monday*, 18.
- Sundholm, J. (2013). Stories of National and Transnational Memory: Renegotiating the Finnish Conception of Moral Witness and National Victimhood. I *Finland's Holocaust : Silences of History*. (s. 31-45). Palgrave Macmillan.
- Sundholm, J. (2013). Finland at War on Screen since 1989: Affirmative Historiography and Prosthetic Memory. I *European Cultural Memory Post-89*. (s. 209-239). Rodopi.
- Säljö, R. (2013). Digitala medier, appifiering och arenor för lärande från lertavlor till surfplattor. I *Svenskämnet i går, i dag, i morgon*. (s. 234-249). Natur och kultur.
- Söderlund, P. (2013). Die skandinavischen Literaturgesellschaften: Finanzielle und institutionelle Bedingungen für textkritische Ausgaben in Skandinavien. I *Geschichte der Edition in Skandinavien*. (s. 125-142). Walter de Gruyter.
- Uldam, J., & Askanius, T. (2013). Calling for Confrontational Action in Online Social Media: Video Activism as Auto-communication. I Cammaerts, B., Mattoni, A., & McCurdy, P. (red.), *Mediation and Protest Movements*. Kapitel 8. (s. 159-178). Bristol: Intellect Ltd.
- Vallinder, A., & Olsson, E. J. (2013). Do computer simulations support the Argument from Disagreement?. *Synthese*, 190(8), 1437-1454.
- Vesterlund, P. (2013). Vägen till filmavtalet: Harry Scheins filmpolitiska aktivitet innan 1963. *Nordisk Kulturpolitisk Tidskrift*, 16(1), 45-67.
- Wadstein MacLeod, K. (2013). Touched by Documenta 13. *Konsthistorisk Tidskrift*, 82(2), 115-117.
- Wallander, K. (2013). Successful Images of Successful Ageing?: Representations of Vigorous Elderly People in a Swedish Educational Television Programme. *Nordicom Review*, 34(1/13), 91-103.
- Winter, K., & Bogren, A. (2013). The realization of sexed bodies: Stable and fragile gender dichotomies in Swedish media representations of biomedical alcohol research. *Women's Studies : International Forum*, 37, 53-63.
- Wisselgren, P. (2013). "Not too many ladies, but too few gentlemen": On the gendered co-production of social science and its publics. I *Social Science in Context: Historical, Sociological, and Global Perspectives*. (s. 33-47). Nordic Academic Press.

Nordiska papers presenterade vid IAMCR 2013 konferens i Dublin

25-29 juni 2013

Section: Audience

Session 3: Audience Activities in the Age of Mediated Urbanism

Johanna Ylipulli & Tiina Suopajarvi, University of Oulu
Interactive public displays and the tactics of urbanites

Session 16: Media Convergence and Audience Participation

Sirkku Kotilainen, University of Tampere & Annikka Suoninen, University of Jyväskylä
Media participation among young people: Global perspectives

Section: Community Communication

Session 3: Media Activism, Social Movements and Communicative Resistance

Matthias Ekman, Stockholm University
Sanitizing fascism: Online video activism of the Swedish far right

Section: Emerging Scholars Network

Session 7: Convergences

Jacob Stenberg, Lund University
With great drama and fanfare: The Innovation paradigm and its symbolic portrayal and practices

Section: International Communication

Session 1: BRICS as a New Global Communication Order

Jyrki Kakonen, University of Tampere
BRICS as a new constellation in international relations?
Iiris Ruoho & Jie Gao, University of Tampere
Affective territories – Class and media in the Chinese television drama mobile

Session 9: What is Left of MacBride in Communication Policy and Study?

Kaarle Nordenstreng, University of Tampere
"The paradigm of a totality". My critical reading of the MacBride Report in 1980- and 33 years later

Session 12: Media Systems in the BRICS Countries

Svetlana Pasti, University of Tampere, Dmitri Gavra, St Petersburg State University & Peixi Xu, Communication University of China
Internet media shaking Russian and Chinese media systems

Session 13: Newsflows and Foreign Coverage in the Changing Global Media Landscape

Lars W. Nord, Mid-Sweden University & Karen Arriaza Ibarra, Universidad Complutense de Madrid
The economic crisis and the international scenario for European public service media: New trends and tendencies

Section: Journalism Research and Education

Session 1: Fragmented Publics and Redefining Journalism

Theme IV: Methods for Quantifying Professional Journalism

Jan – Fredrik Hovden, University of Bergen
From public to private sphere? Changes in the professional orientations of Nordic journalism students 2005-12

Laura Juntunen, University of Helsinki
Cut-and-paste journalism? A study on the sourcing practices in Finnish news media

Session 6: Information, Journalism Education & Industry Requirements

Theme V: Generic Studies of Journalism

Laura Dombernowsky, Aarhus University
Chinese journalism graduates – entering a challenging occupation

Session 7: Journalism Motivations, Practices and Indicators

Theme IV: Methods for Quantifying Professional Journalism

Claudia Mellado, University of Santiago & Arjen Van Dalen, University of Southern Denmark

Journalistic roles performance in news content: Challenging the dichotomy citizen-consumer in the conception of the public.

Session 19: Narratives, Communities and Conflicts in Transforming Environment

Theme IV: Methods for Quantifying Professional Journalism

Birgitte Kjos Fonn, Oslo & Akershus University College & Paul Bjerke, Volda University College

The hidden theory in financial crisis journalism: The case of Norway

Terje Skjerdal, NLA University College

Reproducing fear in the newsroom: A study of news culture in the Ethiopian state media

Session 22: Local and National insights to Journalism Research and Education

Theme III: Professional Journalism

Rune Ottosen, Oslo & Akershus University College of Applied Sciences

The Norwegian journalists between market and ideals

Session 25: The 'Globalization' of Journalism Crisis

Theme III: Professional Journalism

Nina Kvalheim, University of Bergen

News behind walls: an analysis of the implication of paywalls on news values

Section: Law

Session 6: Representation and Policy-Making

Jens Cavallin, Linnæus University

Law-making in crisis: merchants and their advocates

Session 9: History

Hannu Nieminen, University of Helsinki

Challenges of convergence to media regulation: From sectoral to hybrid regulatory frameworks

Section: Media and Sport

Session 5: Time for a Victory Lap? – Gender, Media and Sport

Roy Krøvel, Oslo & Akershus University College

The new idols: Women, sport and Norwegian media

Section: Media Education Research

Session 3: Skilling for Media Literacy

Sirkku Kotilainen, & Reijo Kupianen, University of Tampere

"The impact of media education among 9th grade Finnish pupils"

Section: Mediated Communication Public Opinion & Society

Session 5: News, Views and Alternative Media (TV) Formats

John Magnus Danielsson, Stockholm University

Shaming the Stockjobber! – Shame as punishment and entertainment in investigative TV-journalism

Session 7: New and Old Media and the Public Sphere

Torgeir Uberg Nærland, University of Bergen

Hip hop and the public sphere: political commitment and communicative practices among Norwegian rappers

Session 11: Sociological Perspectives on Mediatization Theory: Semiotics, Reception and Institutions

Stig Hjarvad, University of Copenhagen

Media as agents of cultural and social change: An institutional perspective

Section: Participatory Communication Research

Session 3: Critical Approaches to Participatory Communication Initiatives

Ullamaija Kivikuru, University of Helsinki

The polyphonic but monotonous choir of well-doers: Do the voiceless get their voices heard in the communication by global organizations?

Session 7: Panel – Exploring the Intersections Between Communication and Participation – Epistemologies and Empirical Obstacles

Jessica Gustafsson, Stockholm University

Community radio: bringing unity in the slums

Paola Sartoretto, Karlstad University

Bridging the gap between administrative and critical approaches in development and participatory communication

Session 10: Panel: Contribuciones desde la generación de conocimiento sobre los procesos de comunicación y cambio social

Thomas Tufte, Roskilde University

Producing knowledge about 'media use' and 'civic engagement' relations: methodological challenges

Section: Political Economy of Communication

Session 5: Sound, Music and Audio/radio Communications in Social Media Environment: Theoretical and Practical Perspectives

Marko Ala-Fossi, University of Tampere

Migration to digital radio broadcasting in Europe: just a mirage or another concorde?

Section: Political Communication Research

Session 13: Mediatization of Politics

Bengt Johansson & Magnus Fredriksson, University of Gothenburg

Blurring boundaries or embracing journalistic ideals? Explaining journalists' views on public relations

Pekka Isotalus, University of Tampere & Merja Almonkari, University of Jyväskylä

Mediatization and political leadership: perspectives of the Finnish press and party leaders

Session 17: PANEL: The Public Sphere in the Networked Media Ecology: Intermedia Agenda Setting Between Traditional Media and Social Media

Eli Skogerbø & Arne H. Krumsvik, University of Oslo
Newspapers, Facebook and Twitter – intermedial agenda-setting in the Norwegian 2011 election

Session 18: Politics and Media Interplays

Mats Ekström, Monika Djerf-Pierre & Bengt Johansson, University of Gothenburg

Policy failure or moral scandal? Political accountability, journalism and new public management

Session 19: Communication and Political Leaders

Johanna Mäkelä, University of Helsinki, Iris Ruoho, University of Tampere & Pekka Isotalus, University of Tampere

Finnish female politicians' own experiences. Representative and credible in the media?

Mari K. Niemi, University of Turku

On the Interplay between the media and politics: party leader contests and leader replacements in Finnish print media 1987-2008

Themes: Communication Policy & Technology

Session 3: Audience/CPT. Joint Panel:

ECREA TWG for Children Youth and Media: Panel on 'Youth and Online Safety: Policy Debates and Challenges'

Elisabeth Staksrud, University of Oslo

The NGO: friend or foe?

Session 11: PANEL The Open Society Foundation's Mapping Digital Media Initiative: Global Communications Research to Support Policymaking

Minna Aslama Horowitz, University of Helsinki, St. Johns University, The New America Foundation

Multistakeholderism: policy implications for public service media

Session 12: PANEL: Creative Disruptions: The Role of 'Misuses' in the Design of Communication Technologies

Johan Söderberg, University of Gothenburg

Legal highs and filesharing: two cases of innovation against the law.

Session 14: ICT, Media and Business Strategies

Anders Henten & Reza Tadayoni, CMI, Aalborg University

Increasing dominance of IT in ICT convergence.

Session 26: User-citizen Involvement in Media Platforms

Eli Skogerbø, Niamh Ni Bhroin & Eva Josefsen, University of Oslo

Minority media: policy implications of disruptive change

Themes: Gender and Communication

Session 7: Women in Media Industries in Europe: Methods and Findings of a Large-scale, Pan-European Collaborative

Tarja Savolainen, University of Helsinki

Deltog med presentation.

Session 13: Women Journalists and Media Structures in a Time of Crisis

Tarja Savolainen, University of Helsinki

Maria Edström, University of Gothenburg

Deltog i diskussion.

Themes: History

Session 2: Retrospective Constructions of Historical Discourses

Merja Ellefson, Umeå University

Patriotic women: Lotta Swärd organization and remembering the civil war

Session 4: Historical Development of Journalism's Forms and Formats

Rolf Werenskjold, Volda University College

The foreign news system in Norway 1945-2011

Session 7: Theoretical and Methodological Perspectives on History of Media and Journalism

Svennik Høyer, University of Oslo
Perspectives on journalism history

Themes: Post-Socialist and Post-Authoritarian Communication

Session 2: Collective Memory and the Transformation of Communist Core Issues

Katja Lehtisaari, University of Helsinki
Russian press, market and modernization

Session 5: Media Landscape in Russia, Ukraine and Tunisia

Jukka Pietiläinen, University of Helsinki
Foreign news in Russian regions: trends since 1995

Working Group: Crisis Communication

Session 1: War, Terrorism, Conflicts and Crisis Communication I

Jesper Falkheimer, Lund University & Eva-Karin Olsson, National Defence College
The news framing of the terrorism attacks in Norway July 22, 2011

Session 2: War, Terrorism, Conflicts and Crisis Communication II

Eva-Karin Olsson, National Defence College, Jesper Falkheimer, Lund University & Lars Nord, Mid Sweden University
How journalistic styles and standards contribute to political actors' crisis exploitation

Session 4: Financial Crisis and Communication

Alexa Robertson & Leone Serrander, Stockholm University
Atlas reports. Global media constructions of crisis

Session 8: Journalism, Civil Society and Crisis Communication

Anne Laajalahti, Jenni Hyvärinen & Marita Vos, University of Jyväskylä
Crisis communication competence in co-producing safe-

ty with citizen groups

Working Group: Ethics of Society and Ethics of Communication

Session 3: To Entertain and to Educate: The Challenge of Promote Values, Give Fun and Sale

Kristoffer Holt, Linnæus University & Marie Grusell, University of Gothenburg
What is unethical advertising? An analysis of complaints to the advertising ombudsman in Sweden 2009-2012

Working Group: Media Production Analysis

Session 2: Journalists at Work

Lene Rimestad, University of Southern Denmark
Presenting ideas at newsroom meetings
Gitte Gravengaard, University of Copenhagen
Socialising, journalist trainees in the newsroom
Tine Ustad Figenschou, University of Oslo
Local correspondents, global news: problematizing Al Jazeera English's production strategies

Working Group: Popular Culture

Session 1: Frames without Frontiers: Special Panel on Formats

Pia Jensen, Aarhus University, Andrea Esser, Roehampton University, Anna Maria Lemor, Saarland University & Heidi Keinonen, University of Tampere

Session 8: Soundscapes

Torgeir Uberg Nærland, University of Bergen
Rhythmic and rhymed interventions in the Norwegian public sphere: hip hop music as a mode of political communication

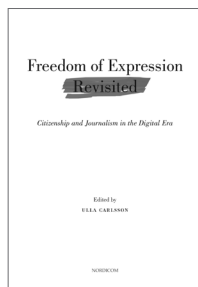
Session 14: Fashioning Subjects

Anja Maria Hirdman, Stockholm University
Shame as entertainment – financial hardship in reality-TV

Nya skrifter från Nordicom

Freedom of Expression Revisited *Citizenship and Journalism in the Digital Era*

Ulla Carlsson (red.) Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet, 2013. 171 s. ISBN 978-91-86523-74-9.

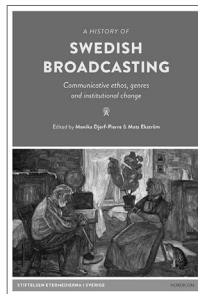

In recent years, there has been widespread concern about the ability of the media to maintain and develop their role as a pillar of democracy. Issues regarding freedom of expression, freedom of information and freedom of the press are more complex than ever. The Nordic region – Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden – is among the most technology-intensive and

“wired” regions in the world. These countries are similar in many respects, including their media systems. In the era of globalization, however, the Nordic countries are undergoing change on many fronts. From the point of view of welfare politics and democratic processes, these changes pose numerous challenges. The theme of this volume – Freedom of Expression Revisited. Citizenship and journalism in the digital era – could be summarized as critical perspectives on experiences and conceptions of freedom of expression and the media in contemporary communication societies. The book reflects Nordic as well as global perspectives. The contributors are leading Nordic scholars, but also professionals outside the Nordic region, who have been engaged for years in research on freedom of expression from different angles.

A History of Swedish Broadcasting *Communicative Ethos, Genres and Institutional Change*

Monika Djerf-Pierre & Mats Ekström (eds) Göteborg, Nordicom; Stockholm, Stiftelsen Etermedierna i Sverige, 2013, 370 p., ISBN 978-91-86523-73-2.

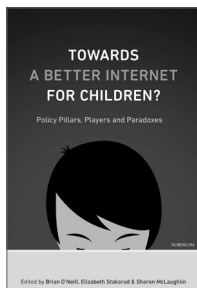
This book derives from a large-scale research programme on Swedish broadcast history, which started in 1993. An impressive body of empirical studies has been published, covering a great variety of topics, genres and periods. With a few exceptions, this research has not previously been published for a non-Swedish reading audience.

The overall question explored in this book is how broadcast media have been developed as forms of public communication. The analyses focus on two basic and interrelated aspects of broadcast as public communication. Firstly, the communication

and social relationships created between broadcasters and audiences. The second aspect concerns broadcasting as social and cultural institutions.

Towards a Better Internet for Children? *Policy Pillars, Players and Paradoxes*

Brian O'Neill, Elisabeth Staksrud & Sharon McLaughlin (eds) Göteborg, Nordicom, 2013, 370 p., ISBN 978-91-86523-72-5.

Keeping children safe online has been the subject of intensive policy debate ever since the mid-1990s when the internet first became an important public communications medium. The European Union has been to the fore in promoting internet safety and through its Safer Internet Programme has supported multi-stakeholder initiatives with industry, law enforcement,

education and civil society to create a safer internet environment. Now, with a new emphasis on not just a *safer* but also a *better* internet, policy makers have signalled a new phase in strategies to protect children online. Reviewing the development of internet safety policy over this period – against the background of better evidence about the reality of young people's experiences – and looking to its future are among the key themes of this book. The contributors, all members of the now 33-country EU Kids Online network, seek to add to a growing literature on policy matters regarding internet regulation and governance as the Internet enters a new phase of maturity with near universal access and use.

Med egna ord

Barn och deras föräldrar om vad som kan vara obehagligt på internet.

Cecilia von Feilitzen; Elza Dunkels & Olle Findahl (red.) Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet, 2013. 30 s. ISBN 978-91-86523-71-8.

Rapporten är en sammanställning av öppna svar från barn och föräldrar i den stora undersökningen EU Kids Online. År 2010 intervjuades 1000 svenska barn och deras föräldrar i sina hem om vad de upplever som farligt och riskfyllt med internet. Samtidigt intervjuades totalt 24 000 andra barn i 24 andra europeiska länder. Resultatet har presenterats i flera rapporter både på engelska och svenska. *Med egna ord* behandlar frågor såsom vad barn och ungdomar säger om farorna på internet, vad som kan oroa barn på nätet enligt pojkar och flickor i olika åldrar och hat och hot på nätet.

Nordiska och internationella tidskrifter inom medie- och kulturområdet

Antalet vetenskapliga tidskrifter blir allt fler. Här listas ett antal nordiska vetenskapliga tidskrifter inom medie- och kulturområdet samt länkar till var man hittar rankinglistor, Open Access-tidskrifter samt förlagsutgivna tidskrifter.

Tidskrifter som är tillgängliga på Internet (Open Access) eller tillgängliga i både tryckt och elektronisk version ingår i listan. Varje referens ger förutom information om tidskriften länk till tidskriftens hemsida.

Culture Unbound

Open Access

Utgivare: The Advanced Cultural Studies Institute of Sweden (ACSIS), University of Linköping, The Department of Cultural Studies, and The Swedish Cultural Policy Research Observatory (SweCult), Sweden

Språk: Engelska

Länk till hemsidan: <http://www.cultureunbound.ep.liu.se/>

Human Technology: An Interdisciplinary Journal on Humans in ICT Environments

Open Access

Utgivare: Agora Center, University of Jyväskylä, Finland

Språk: Engelska

Länk till hemsidan: <http://www.humantechnology.jyu.fi/>

Journal of Intercultural Communication

Open Access

Utgivare: NIC, Nordic Network for Intercultural Communication, Sweden

Språk: Engelska

Länk till hemsidan: <http://www.immi.se/intercultural/>

Lähikuva

Tryckt

Utgivare: Lähikuva Association with the Finnish Society for Cinema Studies (SETS), Film Centre of Southwest Finland, Turku Film Club, and The Department of Media Studies at the University of Turku, Finland

Språk: Finska

Länk till hemsidan: <http://www.lahikuva.org>

Media ja viestintä (tidigare: Tiedotustutkimus (1977-2008))

Tryckt

Utgivare: Mevi, Finnish Association for Media and Communication Studies and Nordicom, Finland

Språk: Finska (Svenska)

Länk till hemsidan: <http://www.mediaviestinta.fi>

MedieKultur. Journal of Media and Communication Research

Open Access

Utgivare: SMID (Society of Media Researchers in Denmark), Denmark

Språk: Danska, engelska

Länk till hemsidan: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/mediekultur/index>

Nordicom-Information

Tryckt, Open Access med ett års fördröjning

Utgivare: Nordicom – Nordiskt Informationscenter för Medie- och kommunikationsforskning, Sverige

Språk: Danska, norska, svenska, engelska

Länk till hemsidan: <http://www.nordicom.gu.se>

Nordicom Review

Open Access

Utgivare: Nordicom – Nordiskt Informationscenter för Medie- och kommunikationsforskning, Sverige

Språk: Engelska

Länk till hemsidan: <http://www.nordicom.gu.se>

Nordisk kulturpolitisk tidskrift

Open Access

Utgivare: Högskolan i Borås, Sverige

Språk: Danska, norska, svenska, engelska

Länk till hemsidan: <http://www.idunn.no/ts/nkt>

Norsk medietidsskrift

Tryckt

Utgivare: Universitetsforlaget, Norge

Språk: Danska, norska, svenska, engelska

Länk till hemsidan: <http://www.idunn.no/ts/nmt>

Wider Screen

Open Access

Utgivare: Filmiverkko ry, Finland

Språk: Finska, engelska

Länk till hemsidan: <http://widerscreen.fi>

Elektroniska källor för internationella tidskrifter

Fritt tillgängliga databaser och andra informationskällor

DOAJ: Directory of Open Access Journals (www.doaj.org)

The service covers free, full-text, quality controlled scientific journals. The aim is to cover all subjects and languages. They have listed about 10 000 journals so far (2013). The field of media and communication is included in social sciences and covers about 180 journals. The service is maintained by Lund University Library in Sweden.

IAMCR: Open Access Journals (<http://www.iamcr.org/open-access-journals-newsmenu-322>)

The website with links to free, online journals in the field of media and communication, most of them are open access and peer-reviewed. The directory comprises mostly English and Spanish language journals. It covers about 85 journals.

NCOM: Nordicom's database on Nordic media and communication research (<http://nordicom.statsbiblioteket.dk/ncom/en/>)

The database offers search in a collection of research, knowledge and useful resources in the field of Nordic media and communication research. The four data types represented in Ncom: Nordic media researchers, research institutions, research projects and research publications are continually updated by Nordicom. The database covers research publications from 2006 and onwards.

NSD: Scientific journals, series and publishers (<http://dbh.nsd.uib.no/kanaler/>)

Norwegian ranking of peer-reviewed, scientific journals from all disciplines. The field of media and communication includes about 309 journals. Journals are divided into two categories: 1 and 2, good and excellent scientific journals.

Tidskriftsdatabaser tillgängliga via bibliotek

CIOS ComAbstracts

The Database contains abstracts of articles and books published in the field of communication(s), as well as bibliographic records. It covers about 135 English language scientific journals including the possibility to browse the tables of contents. The database is maintained by The Communication Institute for Online Scholarship (CIOS) which is American not-for-profit organization supporting the use of computer technologies in the service of communication scholarship and education.

Ebsco: Communication & Mass Media Complete

The database includes indexing and abstracts for more than 600 media and communication titles. Furthermore, the database includes full text for over 300 journals. In addition to English titles, the database contains, for example some Spanish journals. The database is maintained by Ebsco Publishing.

Sage Journals Online

The database contains about 600 full-text Sage journals from multiple scientific fields. They have about 50 peer-reviewed journals in the field of media and communication.

ScienceDirect

The database offers access to more than 2000 peer-reviewed Elsevier journals from multiple scientific fields. Amount of journals in the field of media and communication is not defined.

Scopus

This is a large abstract and citation database covering more than 19 000 peer-reviewed titles from over 5 000 international publishers, including coverage of 1 800 Open Access (OA) journals, 4,6 million conference proceedings, 400 trade publications, and 300 book series. The database is maintained by Elsevier Publishing. Amount of journals in the field of media and communication is not defined.

Scopus has launched its own journal indicators, so called SJR and SNIP indicators that provides information on the citation figures of journals. They also launched first the so called Hirsch index (h index) that correlates with researchers' publications and their impact/citations.

Ulrich's Periodicals (Ulrichsweb)

This is a global serials directory database covering over 300 000 periodicals from all over the world from 200 languages. It contains bibliographic and publisher data. The database is maintained by Cambridge Scientific Abstracts. Amount of journals in the field of media and communication is not defined.

Web of Science (WoS)

The first global citation database, started in 1986 and divided into three databases: Science Citation Expanded, Social Sciences Citation Index, and Arts & Humanities Citation Index. It also contains the service called Journals Citation Reports (JCR) that presents scientific journals and their citation figures, so called impact factors, that provides a systematic way to determine the relative importance of journals within their subject categories. JCR covers 72 journals in the field of media and communication in 2012. The database is maintained by Thomson Scientific.

Mer utförlig information kommer att presenteras på Nordicoms hemsida
www.nordicom.gu.se vid årsskiftet 2013/2014